

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 128

İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2312) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2312 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Katılma Yazıları6

- Genel Gereçesi6

- Madde Gereçeleri8

• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu23

• Muhalefet Şerhleri36

• Teklif Metni176

• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin177

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

<i>Vedat Demiröz</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>	<i>Emrullah İşler</i>
İstanbul	İzmir	Ankara
<i>Yusuf Başer</i>	<i>Mehmet Sait Kirazoğlu</i>	<i>Yavuz Subaşı</i>
Yozgat	Gaziantep	Balıkesir
<i>Ahmet Zenbilci</i>	<i>Osman Nuri Gülaçar</i>	<i>Feyzi Berdibek</i>
Adana	Van	Bingöl
<i>Refik Özen</i>	<i>Recep Özel</i>	<i>Mustafa Arslan</i>
Bursa	Isparta	Tokat
<i>İbrahim Yurdunuseven</i>	<i>İbrahim Aydın</i>	<i>Selman Oğuzhan Eser</i>
Afyonkarahisar	Antalya	Karaman
<i>Ali Şahin</i>	<i>Fatma Aksal</i>	<i>Mehmet Yavuz Demir</i>
Gaziantep	Edirne	Muğla
<i>Metin Yavuz</i>	<i>Belgin Uygur</i>	<i>Adil Çelik</i>
Aydın	Balıkesir	Balıkesir
<i>Çiğdem Erdoğan Atabek</i>	<i>Pakize Mutlu Aydemir</i>	<i>Tülay Kaynarca</i>
Sakarya	Balıkesir	İstanbul
<i>Mehmet Ali Cevheri</i>	<i>Tahir Akyürek</i>	<i>Cengiz Demirkaya</i>
Şanlıurfa	Konya	Mardin
<i>Zemzem Gülender Açınal</i>	<i>Halil Özşavlı</i>	<i>Semiha Ekinci</i>
Şanlıurfa	Şanlıurfa	Sivas
<i>Hüseyin Şanverdi</i>	<i>Sabahat Özgürsoy Çelik</i>	<i>Bayram Özçelik</i>
Hatay	Hatay	Burdur
<i>Şenel Yediyıldız</i>	<i>Selim Gültekin</i>	<i>Osman Ören</i>
Ordu	Niğde	Siirt
<i>Ahmet Salih Dal</i>	<i>Atay Uslu</i>	<i>Ayşe Keşir</i>
Kilis	Antalya	Düzce
<i>Ahmet Uzer</i>	<i>Mustafa Levent Karahocagil</i>	<i>Fehmi Alpay Özalan</i>
Gaziantep	Amasya	İzmir
<i>Bahar Ayvazoğlu</i>	<i>Hacı Özkan</i>	<i>Yakup Taş</i>
Trabzon	Mersin	Adıyaman
<i>İshak Gazel</i>	<i>Mustafa Demir</i>	<i>Mücahit Durmuşoğlu</i>
Kütahya	İstanbul	Osmaniye
<i>Ali Cumhur Taşkın</i>	<i>Mehmet Cihat Sezal</i>	<i>Zülfü Demirbağ</i>
Mersin	Kahramanmaraş	Elâzığ

<i>Eyüp Özsoy</i>	<i>Yücel Menekşe</i>	<i>Ahmet Mücahit Arınç</i>
İstanbul	Nevşehir	İstanbul
<i>Zehra Taşkesenlioğlu Ban</i>	<i>Gülay Samancı</i>	<i>Yasin Uğur</i>
Erzurum	Konya	Burdur
<i>Abdullah Nejat Koçer</i>	<i>Zafer Işık</i>	<i>Jülide İskenderoğlu</i>
Gaziantep	Bursa	Çanakkale
<i>Ramazan Can</i>	<i>Oya Eronat</i>	<i>Orhan Yegin</i>
Kırıkkale	Diyarbakır	Ankara
<i>Hasan Çilez</i>	<i>Şamil Ayrım</i>	<i>İsmail Bilen</i>
Amasya	İstanbul	Manisa
<i>Radiye Sezer Katırcıoğlu</i>	<i>Kadir Aydın</i>	<i>Salih Cora</i>
Kocaeli	Giresun	Trabzon
<i>Hülya Nergis</i>	<i>Mehmet Altay</i>	<i>Habibe Öçal</i>
Kayseri	Uşak	Kahramanmaraş
<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Bekir Kuvvet Erim</i>	<i>Halil Etyemez</i>
Gaziantep	Aydın	Konya
<i>Sermin Balık</i>	<i>Yavuz Ergun</i>	<i>Mehmet Ali Özkan</i>
Elâzığ	Niğde	Manisa
<i>Ahmet Sorgun</i>	<i>Zeynep Gül Yılmaz</i>	<i>Osman Aşkın Bak</i>
Konya	Mersin	Rize
<i>Mustafa Kendirli</i>	<i>Cihan Pektaş</i>	<i>Oğuzhan Kaya</i>
Kırşehir	Gümüşhane	Çorum
<i>İsmail Kaya</i>	<i>Tamer Dağlı</i>	<i>Salim Çivitcioğlu</i>
Osmaniye	Adana	Çankırı
<i>Semra Kaplan Kıvrırcık</i>	<i>Erol Kaya</i>	<i>Murat Baybatur</i>
Manisa	İstanbul	Manisa
<i>Abdulkadir Özel</i>	<i>Süleyman Karaman</i>	<i>Mehmet Habib Soluk</i>
Hatay	Erzincan	Sivas
<i>Fehmi Küpçü</i>	<i>Ahmet Kılıç</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>
Bolu	Bursa	İstanbul
<i>Rıza Posacı</i>	<i>Müslüm Yüksel</i>	
Aydın	Gaziantep	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine imzamı koyuyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

30.10.2019

Ekrem Çelebi

Ağrı

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2312)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Bilgi teknolojisinde yaşanan gelişmeler ve yenilikler, sosyal, kültürel ve ekonomik alandaki globalleşmenin hızını artırmış ve bu durum aynı zamanda, dijital hizmet sunan çokuluslu şirketlerin mukim olmadıkları ülkelerde önemli bir fiziki varlıkları olmadan (bazen hiçbir fiziki varlık olmadan) ticari faaliyette bulunmasına da imkan tanımıştır.

Dijital hizmet sektöründe faaliyette bulunan işletmelerin, faaliyette buldukları ülkelerin kamu gelirlerine adil bir katkı sağlamaları gerektiği genel kabul görmeye birlikte, bu alanda yaşanan hızlı gelişmelere ülkeler aynı hızda yanıt veremediğinden, henüz tüm dünyada uygulanan ortak bir vergilendirme rejimi oluşturulamamıştır. Bununla birlikte, bazı ülkelerin dijital hizmet sektörünü vergilendirmeye başladığı, bazı ülkelerin ise bu alanı vergilendirmeye yönelik idari ve yasal çalışmalarını bulunduğu bilinmektedir.

Bu kapsamda, Teklifte dijital hizmetlerden elde edilen hasılatın vergilendirilmesini sağlamak üzere, farklı ülke uygulamaları ile uluslararası kuruluşlar nezdinde gündeme getirilen görüşler de dikkate alınarak verginin konusuna, mükelleflerine, matrahına, vergi oran ve muafiyetlerine yönelik düzenlemeler yapılmaktadır.

Teklifte, dijital hizmet sağlayıcılarının Türkiye’de verdikleri;

a) Dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetlerinden (reklam kontrol ve performans ölçüm hizmetleri ile kullanıcılarla ilgili veri iletimi ve yönetimi gibi hizmetler ile reklamın sunulmasına ilişkin teknik hizmetler dahil),

b) Sesli, görsel veya dijital herhangi bir içeriğin (bilgisayar programları, uygulamalar, müzik, video, oyunlar, oyun içi uygulamalar ve benzeri yazılımlar dahil) dijital ortamda satışı ile bu içeriklerin dijital ortamda dinlenmesine, izlenmesine, oynanmasına veya telefon, bilgisayar gibi elektronik cihazlara kaydedilmesine veya bu cihazlarda kullanılmasına yönelik dijital ortamda sunulan hizmetlerden,

c) Kullanıcılar arasında bir mal veya hizmetin satılmasına veya satılmasının kolaylaştırılmasına yönelik sunulan hizmetler (ulaşım veya konaklama faaliyetlerine aracılık edilmesi ya da bu faaliyetlerin kolaylaştırılması ile mal ve hizmetlerin satışa sunulduğu platform, sistem veya portal hizmetleri gibi) dahil kullanıcıların birbirleriyle etkileşime geçebilecekleri dijital ortamların sağlanması ve işletilmesi hizmetlerinden,

ç) Yukarıda sayılan hizmetlere yönelik dijital ortamda verilen aracılık hizmetlerinden, elde edilen hasılat dijital hizmet vergisinin konusunu oluşturacaktır.

Teklifte göre;

- İlgili yıldan önceki yılda, verginin konusuna giren hizmetlere ilişkin Türkiye’den elde edilen hasılatı 20 milyon Türk Lirasından veya dünya genelinde elde edilen hasılatı 750 milyon Avrodan az olanlar dijital hizmet vergisinden muaf tutulmaktadır. Böylelikle, verginin kapsamına sadece büyük ölçekli işletmelerin alınması amaçlanmıştır.

- Dijital hizmet vergisinin mükellefi dijital hizmet sağlayıcıları olarak belirlenmiştir.

- Dijital hizmet vergisinin matrahı, ilgili birer aylık vergilendirme dönemlerinde verginin konusuna giren hizmetler nedeniyle elde edilen hasılat olacaktır. Verginin oranı %7,5 olacaktır.

Diğer taraftan; ülkemizdeki yeni ekonomik gelişmelere uyum, ekonomik program hedeflerinin gerçekleştirilmesi, vergide adalet, vergi rekabeti, basitlik, etkinlik ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde, beyanname veren mükellef sayısını artırmayı ve istisna ve muafiyetleri daraltmayı hedefleyen bazı güncellemelerin yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Teklif ile; mükelleflerin gönüllü uyumunu gözeten, vergi güvenliğini güçlendiren değişiklikler öngörülmektedir. Bu bağlamda Teklifte;

- Belirli bir tutarı aşan istisna serbest meslek kazançları ile belirli bir tutarı aşan ücret gelirlerinin yıllık beyannameyle beyan edilmesi sağlanmaktadır.

- Çalışanlara ulaşım amacıyla toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçlarının verilmesi şeklinde sağlanan menfaatler istisna kapsamına alınmaktadır.

- İşletmelerde kullanılan binek otomobillerin amortisman ve giderlerine ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

- Spor hakemlerine tanınan istisna kaldırılmaktadır.

- Vekalet ücreti ödemelerinde vergi tevkifatının kim tarafından yapılacağı netleştirilmektedir.

- Gelir vergisi tarifesine yeni dilim ve oran eklenmektedir.
- Belirli bir tutarı aşan sporcu ücretlerinin yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi sağlanmaktadır.
- Uyumlu mükelleflerde vergi indirimini kolaylaştırılmaktadır.
- Vergi kanunlarında yer alan bazı maktu tutar ve nispi oranlar için yetki düzenlemeleri yapılmaktadır.
- Vergiye gönüllü uyumu arttıracak şekilde her aşamada mükellefe tarh edilen vergi ve kesilen cezaları ödemeyi teşvik edici indirim mekanizmaları getirilmektedir.
- Analiz ve değerlendirme sonuçlarına bağlı olarak vergi mükellefiyetlerinin terkin edilebilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.
- Gayrimenkul devir işlemlerinde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenecek taşınmaz değerlerinin de esas alınması, gerçek bedel üzerinden beyan esasının pekiştirilmesi sağlanmaktadır.
- Değerli konutların vergilendirilmesine yönelik olarak değerli konut vergisi ihdas edilmektedir.
- Konaklama hizmeti ile bu hizmetle birlikte sunulan hizmetlerden alınmak üzere konaklama vergisi ihdas edilmektedir.
- Kambiyo satışları üzerinden alınan banka ve sigorta muameleleri vergisi oranı binde ikiye çıkarılmaktadır.
- Şehit yakınları ve gaziler ile başarılı sporculara yapılan yersiz ödemelerin terkininin sağlanması amaçlanmaktadır.
- Ayrıca ihtiyaç duyulan diğer bazı hususlara ilişkin düzenlemelerin hayata geçirilmesi hedeflenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle, dijital hizmet vergisinin konusu, maddede sayılan hizmetlerden elde edilen hasılat olarak belirlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasının;

- (a) bendi ile dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetlerinden elde edilen hasılat verginin konusuna alınmaktadır. Bu hasılatı dijital hizmet sağlayıcısı tarafından sunulan reklam kontrol ve performans ölçüm hizmetleri ile kullanıcılarla ilgili veri iletimi ve yönetimi gibi hizmetler ve reklamın sunulmasına ilişkin teknik hizmetlerden elde edilen hasılat da dahildir.

- (b) bendi ile sesli, görsel veya dijital herhangi bir içeriğin (bilgisayar programları, uygulamalar, müzik, video, oyunlar, oyun içi uygulamalar ve benzeri yazılımlar dahil) dijital ortamda satışı ile bu içeriklerin dijital ortamda dinlenmesine, izlenmesine, oynanmasına veya telefon, bilgisayar gibi elektronik cihazlara kaydedilmesine veya bu cihazlarda kullanılmasına yönelik dijital ortamda sağlanan hizmetlerden elde edilen hasılat dijital hizmet vergisinin kapsamına alınmaktadır.

- (c) bendi uyarınca kullanıcıların birbirleriyle etkileşime geçebilecekleri dijital ortamların sağlanması ve işletilmesi hizmetlerinden elde edilen hasılat dijital hizmet vergisine tabi olacaktır. Söz konusu hüküm gereğince kullanıcıların birbiriyle etkileşime girdikleri, birbirlerinin bilgilerine erişebildikleri dijital ortamları sunanların elde ettikleri abonelik ücreti, komisyon ücreti, kullanım ücreti veya bir başka ad altında temin edilen her türlü hasılat verginin konusuna alınmaktadır. Yine anılan bent ile ulaşım veya konaklama faaliyetlerine aracılık edilmesi ya da bu faaliyetlerin kolaylaştırılması ile mal ve hizmetlerin satışa sunulduğu platform, sistem veya portal hizmetleri gibi dijital ortamların sağlanması ve işletilmesi hizmetlerinden elde edilen hasılat da dijital hizmet vergisine tabi olacaktır.

Ayrıca, maddenin ikinci fıkrası uyarınca yukarıda sayılan hizmetlere yönelik dijital ortamda verilen aracılık hizmetlerinden elde edilen hasılat da dijital hizmet vergisine tabi olacaktır.

Elde edilen hasılatın satış bedeli, hizmet bedeli, işlem bedeli, abonelik ücreti, kullanım ücreti, aracılık bedeli, komisyon ücreti veya bir başka şekilde tanımlanmasının verginin konusuna bir tesiri bulunmamaktadır.

Madde 2- Maddeyle, Kanunda yer alan dijital ortam, dijital hizmet sağlayıcıları, hasılatın elde edilmesi, hizmetin Türkiye’de sunulması ile finansal muhasebe açısından konsolide grup kavramları tanımlanmaktadır.

Madde 3- Maddeyle, dijital hizmet vergisinin mükellefi ile sorumluları belirlenmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında, dijital hizmet vergisinin mükellefinin, dijital hizmet sağlayıcıları olduğu; bunların, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanunu bakımından tam mükellef olup olmamasının, dar mükellefiyette söz konusu faaliyetleri Türkiye’de bulunan işyeri veya daimi temsilcileri vasıtasıyla gerçekleştirip gerçekleştirilmemesinin dijital hizmet vergisi mükellefiyetine tesir etmeyeceği açıkça belirtilmektedir. Buna göre, gerek Türkiye’de gelir veya kurumlar vergisi bakımından dar ya da tam mükellef olanlar gerekse Türkiye’de bu vergiler bakımından mükellef olması gerekmeyenler, dijital hizmet vergisinin konusuna giren bir faaliyetten dolayı hasılat elde etmeleri halinde dijital hizmet vergisi mükellefi olacaktır.

Maddenin ikinci fıkrası ile, mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni ve iş merkezlerinin bulunmaması halleri ile gerekli görülen diğer hallerde, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tâbi işlemlere taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri verginin ödenmesinden sorumlu tutabilmesi hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Madde 4- Maddeyle, dijital hizmet vergisinden muaf olanlar ile bu vergiden istisna tutulan hizmetler belirlenmektedir.

Maddenin;

- Birinci fıkrasıyla, ilgili hesap döneminden önceki hesap döneminde, verginin konusuna giren hizmetlere ilişkin, Türkiye’den elde edilen hasılatı 20 milyon Türk lirasından veya dünya genelinde elde edilen hasılatı 750 milyon Avrodan veya muadili yabancı para karşılığı Türk lirasından az olanlar dijital hizmet vergisinden muaf tutulmaktadır. Buna göre, mükellefin muafiyet durumu bir önceki yılda Kanun kapsamındaki hizmetler nedeniyle elde edilen hasılat dikkate alınarak belirlenecektir. Mükellefin, finansal muhasebe açısından konsolide bir grubun üyesi olması halinde ise bu hadlerin uygulanmasında grubun verginin konusuna giren hizmetlere ilişkin elde ettiği toplam hasılat dikkate alınacaktır.

- İkinci fıkrasıyla, muafiyetin hangi durumlarda sona ereceği belirlenmektedir. Buna göre, ilgili hesap dönemi içerisinde birinci fıkrada yer alan hadlerin her ikisinin de aşılması halinde muafiyet sona erecek ve haddin aşıldığı vergilendirme dönemini takip eden dördüncü vergilendirme döneminden itibaren dijital hizmet vergisi mükellefiyeti başlayacaktır. Bu hadlerin aşılmış aşılmadığının tespitinde, hesap döneminin üçer aylık dönemlerinin sonu itibarıyla ilgili hesap dönemi içinde elde edilen kümülatif hasılat dikkate alınacaktır.

- Üçüncü fıkrasına göre, arka arkaya iki hesap dönemi boyunca birinci fıkradaki hadlerden herhangi birinin altında kalanların vergi muafiyeti, izleyen hesap döneminden itibaren tekrar başlayacaktır.

- Dördüncü fıkrasında, vergi muafiyetine ilişkin hadleri verginin konusuna giren hizmet türlerine göre ayrı ayrı veya birlikte sifra kadar indirebilme veya üç katına kadar artırabilme hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

- Beşinci fıkrasında, muafiyetin tespiti ve uygulanması amacıyla bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirebilme ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleme hususlarında Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir. Yine aynı fıkroda, bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenlere, yükümlülüklerini yerine getirmeleri için 30 gün ek süre verilmesi, verilen ek süre içerisinde, bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenlerin bu maddede yer alan muafiyetten yararlanamaması öngörülmektedir.

- Altıncı fıkrasıyla, bazı hizmetler dijital hizmet vergisinden istisna tutulmaktadır.

- Yedinci fıkrasında, dijital hizmet vergisine ilişkin istisna ve muafiyetlerin, ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenleneceği, diğer kanunlarda yer alan istisna veya muafiyet hükümlerinin bu vergi bakımından geçersiz olduğu belirtilmektedir.

Madde 5- Maddenin;

- Birinci fıkrasıyla, dijital hizmet vergisinin matrahı, ilgili vergilendirme döneminde verginin konusuna giren hizmetler dolayısıyla elde edilen hasılat olarak belirlenmektedir. Maddeye göre, hasılatın döviz ile hesaplanması halinde döviz, hasılatın elde edildiği tarihte geçerli olan Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk parasına çevrilerek matraha dahil edilecektir. Hasılatın mahiyet ve tutar itibarıyla kesinlik kazanmış olması yeterli olup, dijital hizmet sağlayıcısının, hizmete ilişkin bedeli tahsil edip etmemesinin vergilendirmeye etkisi bulunmamaktadır. Her ne ad altında olursa olsun elde edilen hasılatın tamamının matraha dahil edilmesi gerekmektedir.

- İkinci fıkrasında, vergi matrahından gider, maliyet ve vergi adı altında indirim yapılamayacağı, dijital hizmet vergisinin, fatura ve fatura yerine geçen belgelerde ayrıca gösterilemeyeceği hususları düzenlenmektedir.

- Üçüncü fıkrasıyla, dijital hizmet vergisi oranı %7,5 olarak belirlenmektedir.

- Dördüncü fıkrasında, dijital hizmet vergisinin, matraha oranının uygulanması suretiyle hesaplanacağı açıklanmaktadır. Hesaplanan vergiden herhangi bir suretle indirim yapılamayacaktır.

- Beşinci fıkrasında, Cumhurbaşkanına dijital hizmet vergisi oranını, hizmet türleri itibarıyla birlikte veya ayrı ayrı %1'e kadar indirebilme, iki katına kadar artırabilme hususunda yetki verilmektedir.

Madde 6- Maddenin;

- Birinci fıkrasıyla, dijital hizmet vergisinde vergilendirme dönemi, takvim yılının birer aylık dönemleri olarak belirlenmektedir. Hazine ve Maliye Bakanlığına, hizmet türlerine ve mükelleflerin faaliyet hacimlerine göre birer aylık vergilendirme dönemi yerine üçer aylık vergilendirme dönemi tespit edebilme hususunda yetki verilmektedir.

- İkinci fıkrasıyla, dijital hizmet vergisinin, mükellefin beyanı üzerine tarh olunması, ancak mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni ve iş merkezlerinin bulunmaması halleri ile gerekli görülen diğer hallerde Hazine ve Maliye Bakanlığınca, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tâbi işlemlere taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri verginin ödenmesinden sorumlu tutması hallerinde bu beyanın vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından yapılması öngörülmektedir.

- Üçüncü ve altıncı fıkralarına göre, mükellefler ve vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar, dijital hizmet vergisi beyannamelerini, vergilendirme dönemini takip eden ayın sonuna kadar ilgili vergi dairesine vermekle ve aynı süre içerisinde dijital hizmet vergisini ödemekle yükümlüdürler.

- Dördüncü ve beşinci fıkralarıyla, tarha yetkili vergi dairesi ve tarhiyatın muhatabı belirlenmektedir.

- Yedinci fıkrasıyla, dijital hizmet vergisi mükelleflerince ödenen dijital hizmet vergisinin, bu mükelleflerce gelir ve kurumlar vergisine esas safi kazancın tespitinde gider olarak indirimine imkan tanınmaktadır.

- Sekizinci fıkrasıyla, Hazine ve Maliye Bakanlığına, dijital hizmet vergisi beyannamesinin ve eklerinin şekil ve muhtevasını belirleme, faaliyetin gereğini göz önünde tutarak mükellefin müracaatı üzerine veya resen tarh yerini tayin edebilme, mükellef veya vergi sorumlularına sadece vergiye tabi hizmetlerin sunulduğu dönemler için beyanname verdirebilme, verginin beyan ve ödeme zamanı ile tahsiline ilişkin usul ve esasları belirleyebilme, ödenmesi gereken verginin doğruluğunu tevsik etmek üzere bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirebilme ve buna ilişkin usul ve esasları belirleyebilme hususlarında yetki verilmektedir.

Madde 7- Maddeyle, vergi alacağını güvenceye almak amacıyla, bu Kanun kapsamındaki dijital hizmet sağlayıcılarının 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilere ilişkin beyanname verme ve ödeme yükümlülüklerini süresinde yerine getirmemeleri halinde, maddede belirtilen yöntem çerçevesinde ihtarda bulunulması ve yapılan ihtara rağmen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde Hazine ve Maliye Bakanlığının kararıyla faaliyetin engellenmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca, Hazine ve Maliye Bakanlığına Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının görüşü alınarak, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi verilmektedir.

Madde 8- Maddeyle, kambiyo muamelelerine ilişkin banka ve sigorta muameleleri vergisinin oranı binde iki olarak değiştirilmekte ve spekülatif amaçlı döviz alım satımının önlenmesini de teminen bu vergi oranına yönelik Cumhurbaşkanına verilen yetkiler yeniden düzenlenmektedir.

Madde 9- Bilindiği üzere, başta turizm merkezi ülkeler olmak üzere çok sayıda ülkede, ilgili ülkede veya şehirde konaklama veya turistik amaçlı verilen hizmetlerden faydalanan kişilerden, bu hizmetlerin sunulması amacıyla merkezi yönetim veya yerel yönetimlerin katlandığı kamusal maliyetlerin bir kısmının finanse edilebilmesi amacıyla, merkezi yönetim veya yerel yönetimler tarafından konaklama tesislerinin verdiği hizmetler üzerinden turizm vergisi, turist konaklama vergisi, ziyaretçi vergisi, şehir vergisi, konaklama vergisi gibi adlar altında, konaklanan gece sayısı üzerinden maktu veya verilen hizmet bedeli üzerinden oransal olarak vergi alınmaktadır. Bazı ülkelerde/şehirlerde bu vergi sadece yabancı turistlerden, bazı ülkelerde ise hem yabancı turistlerden hem de ülke içinde seyahat eden yurtiçi yerleşiklerden alınmaktadır.

Aynı amaca matuf olmak üzere, ülkemizde de bu alanı vergilendirmeye yönelik olarak, farklı ülke uygulamaları da dikkate alınmak suretiyle, vergilendirme tekniği bakımından uygulanabilir bir model geliştirilmiştir.

Bu kapsamda, maddeyle; genel bütçe geliri olarak tahsil edilmek üzere konaklama vergisi ihdas edilmekte olup otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile bu hizmetten yararlananlara sunulan yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı hizmetleri gibi diğer tüm hizmetlerin, verilen hizmetin bedeli üzerinden, vergiye tabi tutulması öngörülmektedir.

Konaklama tesislerinde verilen hizmetler dolayısıyla konaklayanlardan elde edilen bedellerin bir kısmının çeşitli adlar altında vergi matrahının dışına çıkarılmasının önlenmesi amacıyla verginin konusu, bu tesisler bünyesinde verilen hizmetlerin tamamını kapsayacak şekilde geniş tanımlanmıştır. Buna göre, söz konusu tesislerde konaklayanlara verilen yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı hizmetleri gibi hizmetlere ilişkin bedeller, geceleme hizmetinden ayrı olarak fatura veya benzeri belgelerde gösterilmiş olsa dahi verginin matrahına dahil

edilecektir. Öte yandan, söz konusu tesislerde konaklamayanlara (geceleme hizmeti almayanlara) tesis bünyesinde sunulan hizmetler ise herhangi bir konaklama hizmetiyle birlikte verilmediğinden verginin konusuna girmeyecektir.

Hizmeti alanın yurt içi yerleşik veya yabancı turist olmasının vergilendirmeye bir etkisi bulunmamaktadır.

Verginin mükellefi konaklama hizmetlerini verenler olup, verginin oranı % 2'dir. Ancak, 6802 sayılı Kanuna eklenen geçici maddeyle, 31/12/2020 tarihine kadar konaklama vergisinin oranının % 1 olarak uygulanması öngörülmüştür. Vergilendirme dönemi ise takvim yılının birer aylık dönemleri olacaktır.

Maddeyle ayrıca vergiyi doğuran olay, vergiden istisna edilen hizmetler ile beyan ve ödemeye ilişkin belirlenimler yapılmaktadır.

Madde 10- Maddeyle, bu Kanunla ihdas edilen konaklama vergisinin oranının 31/12/2020 tarihine kadar % 1 olarak uygulanması sağlanmaktadır.

Madde 11- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde düzenlenen istisna kapsamındaki kazançları toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşan mükelleflerin, serbest meslek kazanç istisnasından yararlanamayacakları yönünde düzenleme yapılmaktadır. Dolayısıyla bir takvim yılı içerisinde bu kapsamda elde ettiği gelirleri toplamı belirlenen sınırı aşmayan mükelleflerin bu kazançları üzerinden tevkif suretiyle ödenen vergiler nihai vergi olacak, ayrıca bu kazançları için yıllık beyanname verilmeyecek veya diğer gelirleri için beyanname verilmesi halinde bu kazançlar beyannameye dahil edilmeyecektir. Madde kapsamında elde edilen kazançları belirlenen sınırı aşan mükellefler ise bu kazançların sadece aşan tutarını değil, tamamını yıllık beyanname ile beyan edeceklerdir. Bu durumda olan mükelleflerce beyan edilen kazanç ve iratlar üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenen vergiler mahsup edilecektir.

Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca gerçek gelirlerini beyan etmek zorunda olan serbest meslek erbabının aynı madde kapsamında yapacağı ödemelerden tevkifat yapma yükümlülüğü bulunmaktadır. Kanunun 18 inci maddesinde yapılan değişiklikle beyan yükümlülüğü altına girecek olan serbest meslek erbabının ücret, kira gibi 94 üncü madde kapsamında yapacağı ödemeler bulunması durumunda tevkifat yapmakla yükümlü tutulmamaları amaçlanmaktadır.

Madde 12- Mevcut Kanunda işverenler tarafından hizmet erbabının toplu olarak işyerlerine gidip gelmelerini sağlamak amacıyla yapılan taşıma giderleri nedeniyle sağlanan menfaatler gelir vergisinden istisna edilmiştir. Ancak, hizmet erbabına servis imkanı sağlayan işverenlerin yanısıra, işverenlerin bir çoğu tarafından çalışanların ulaşımının sağlanmasını teminen, çalışanlara toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları temin edilerek verilmekte ve bu şekilde sağlanan menfaate yönelik bir istisna bulunmadığından, söz konusu ödemeler üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmaktadır. Maddeyle, işverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL'yi aşmaması kaydıyla hizmet erbabına toplu taşıma kartı ve bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları temini suretiyle sağlanan menfaatlerin de gelir vergisinden istisna edilmesi öngörülmektedir.

Madde 13- 193 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendinde yer alan spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretlere yönelik istisna kaldırılarak spor yarışmalarını yöneten hakemlere yapılan ücret ödemelerinin vergilendirilmesi sağlanmaktadır.

Madde 14- Mevcut uygulamada, işletme aktifine kayıtlı olup kazancın elde edilmesinde kullanılan binek otomobillerin amortisman başta olmak üzere bütün giderleri (motorlu taşıtlar vergisi hariç) kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmektedir.

Ancak söz konusu düzenlemenin gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince suistimal edilebildiği ve şahsi ihtiyaçlar için kullanılan binek otomobillere ait giderlerin de gelir veya kurum kazancından indirilebildiği görülmektedir.

Bu bağlamda, faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere,

- Kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmının,

- Binek otomobillerinin iktisabına ilişkin özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının,

- Binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla % 70'inin,

- Özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmının,

ticari kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınabilmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca, 193 sayılı Kanunun 40/7 nci madde hükmünde yapılan değişikliğin uygulamasında, bentte yer alan söz konusu tutarlar her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılacağından gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespitinde binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutarların dikkate alınacağı düzenlenmektedir. Bu suretle, her bir binek otomobilinin iktisap edildiği tarihte yürürlükte bulunan 193 sayılı Kanunun 40/7 nci maddesindeki tutar dikkate alınarak binek otomobilinin faydalı ömrü süresince gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespit edilmesi ve bu tutarın yıllar itibarıyla yeniden değerlendirme nedeniyle değişmemesi sağlanmaktadır.

Madde 15- Mevcut uygulamada, serbest meslek kazanç defterine kayıtlı olup kazancın elde edilmesinde kullanılan binek otomobillerin amortisman başta olmak üzere bütün giderleri (motorlu taşıtlar vergisi hariç) kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmektedir.

Ancak söz konusu düzenlemenin serbest meslek mükelleflerince suistimal edilebildiği ve şahsi ihtiyaçlar için kullanılan binek otomobillere ait giderlerin de serbest meslek kazancından indirilebildiği görülmektedir.

Bu bağlamda madde ile;

- Özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmının,

- Binek otomobillerine ilişkin giderlerin en fazla %70'inin ve

- Kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmının ve

- Binek otomobilleri için iktisapta ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının,

serbest meslek kazancının safi tutarının tespitinde gider olarak dikkate alınması yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, 193 sayılı Kanunun 68/4 üncü madde hükmünde yapılan değişikliğin uygulamasında, bentte yer alan söz konusu tutarlar her yıl yeniden değerlendirilmesinde gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespitinde binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutarların dikkate alınacağı düzenlenmektedir. Bu suretle, her bir binek otomobilinin iktisap edildiği tarihte yürürlükte bulunan 193 sayılı Kanunun 68/4 üncü maddesindeki tutar dikkate alınarak binek otomobilinin faydalı ömrü süresince gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespit edilmesi ve bu tutarın yıllar itibarıyla yeniden değerlendirilmesinde değişiklik sağlanmaktadır.

Madde 16- Kanun Teklifi ile, beyannameli mükellefiyetin artırılması, yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi alınması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda tevkif suretiyle vergilendirilen ücret tutarları ve bu tutarlar üzerinden tevkif edilen vergilerin, yıllık beyanname sayesinde matrah ve sair unsurlarının kontrolünün sağlanmasını teminen madde ile; tek veya birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, bu gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde ücret gelirlerini yıllık beyanname ile beyan etmesi esası getirilmektedir.

Böylece,

- Tek işverenden alınan tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde bu gelirler beyan edilecektir.

- Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde bu gelirler önceden olduğu gibi beyan edilecektir.

- Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmaması, ancak, bu ücreti ile ilk işverenden alınan ücret geliri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde de bu gelirler beyan edilecektir.

Madde 17- 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen, avukatlara ait olan ve serbest meslek kazancına dahil edilmesi gereken vekalet ücretleri üzerinden, kimlerin tevkifat yapmakla yükümlü olduğu hususuna açıklık kazandırılmaktadır.

Böylece, 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılanlar tarafından 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen vekalet ücretinin doğrudan avukata ödendiği ya da icra ve iflas müdürlüklerine yatırıldığı durumlarda, gelir vergisi tevkifatının aleyhine vekalet ücreti hükmedilenler tarafından yapılması gerektiği, vekalet ücretinin avukatın müvekkiline ödendiği durumda ise, gelir vergisi tevkifatının müvekkil tarafından avukata ödeme yapılması esnasında yapılması gerektiği hususlarına açıklık kazandırılmaktadır.

193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılmayanlar, diğer bir ifadeyle tevkifat yükümlülüğü bulunmayanlar tarafından yapılan vekalet ücreti ödemeleri üzerinden ise mevcut uygulamada olduğu gibi tevkifat yapılmayacaktır. Ayrıca, vekalet ücretini ödemekle yükümlü olanlarca, ücretli olarak çalışan avukatların işverenlerine yapılan vekalet ücreti ödemelerinden de tevkifat yapılmayacak, işverenin vekalet ücretini avukata ödemesi esnasında ise işverence ücret hükümlerine göre tevkifat yapılacaktır.

Madde 18- Kanun Teklifi ile beyannameli mükellefiyetin artırılması, yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi alınması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, dünya örnekleri incelenmiş, iyi uygulama örnekleri analiz edilmiş ve vergi adaletinin sağlanması amacıyla hizmet eden çoklu dilimleri içeren tarifelerin uygulandığı gözlemlenmiştir. Bu maddeyle de 193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinde yer alan vergi tarifesine yeni dilim ve oran eklenmektedir. Böylece, yüksek gelir elde edenlerden daha fazla vergi alınması sağlanmış, mevcut tarifenin ilk dört dilimi korunmak suretiyle 500.000 TL'ye kadar gelir elde eden grupların vergi yüklerinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Madde 19- Vergiye uyumlu mükelleflere vergi indirimini düzenleyen maddede yapılan değişiklikle, vergi beyannameleri ibaresi, maddede sayılan beyannamelerle sınırlanmaktadır. Bu beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilere ilişkin ödeme koşulu da gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinin verilme süresine çekilmektedir. Bu nedenle zamanında verilen beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilerin zamanında ödenmemesi durumunda ihlal sayılmayacak eksik ödemeler hükmü madde metninden çıkarılmıştır.

Ayrıca, maddeyle, mahsuben yapılan ödemelerde, daha sonra yapılan tespitler üzerine mahsuben ödenmek istenen tutarın %10'una kadar yapılan eksik ödemelerin indirimden faydalanılmasına engel teşkil etmemesi sağlanmaktadır. Böylece madde kapsamına girecek uyumlu mükellef sayısının artırılması amaçlanmaktadır.

Madde 20- Madde ile, 193 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendinde yer alan günlük ulaşım bedeli tutarı ile aynı Kanunun 40/1, 40/7 ve 68 inci maddelerinde yer alan binek otomobillere ilişkin tutarların her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle yeniden belirlenmesini teminen yetki alınmaktadır.

Madde 21- Yabancı para cinsinde ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan getiriler ve döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen gelirler üzerinden yapılacak vergi tevkifatı nispetlerini ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar artırma veya kanunî oranına kadar indirme konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Madde 22- Gelir Vergisi Kanununun sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılacak gelir vergisi tevkifatı oranlarını belirleyen geçici 72 nci maddesinin uygulama süresi 31/12/2019 tarihinden 31/12/2023 tarihine uzatılmakta ve lig usulüne tabi spor dallarında en üst liglerdeki sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan tevkifat oranı % 20 olarak belirlenmektedir. Ayrıca, sporcular tarafından elde edilen ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü diliminde yer alan tutarı aşması halinde, sporcu ücretlerinin de yıllık gelir vergisi beyanamesi ile beyan edilmesi sağlanmaktadır. Yıllık beyanname verilmesi durumunda ise bu Kanuna göre kesilen vergilerin, hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilebilmesi için kesilen vergilerin işverence vergi dairesine ödenmiş olması gerektiği düzenlenmektedir.

Madde 23- Maddeyle, 2019 yılı ücret gelirlerine, bu yıla ilişkin 2020 yılında verilecek gelir vergisi beyannameleri dahil, bu Kanunla yapılan değişiklik öncesi mevcut tarifenin uygulanması sağlanmaktadır. 1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen ücret gelirlerine ise yeni tarifenin 213 sayılı Kanun hükümlerine göre 2019 yılı için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmış haliyle uygulanması amaçlanmaktadır. Ayrıca mükerrer 123 üncü maddeye bu Kanunla eklenen 40/1 maddesi ile 68 inci maddede yer alan 5.500 TL'lik kira tutarı hakkında, 2019 yılına ilişkin olarak 1/1/2020 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde yeniden değerlendirme yapılmayacağı düzenlenmektedir.

Madde 24- 213 sayılı Kanunun mülga 379 uncu maddesinde yapılan düzenleme kapsamında kanun yolundan vazgeçilmesi halinde aynı Kanunun 112 nci maddesi uyarınca uygulanacak gecikme faizinin hesaplanma süresi belirlenmektedir.

Buna göre 379 uncu madde kapsamında kanun yolundan vazgeçilmesi durumunda söz konusu maddeye göre hesaplanacak vergilere, kendi vergi kanunlarında belirtilen ve tarhiyatın ilgili bulunduğu döneme ilişkin normal vade tarihinden itibaren, kanun yolundan vazgeçme dilekçesinin vergi dairesine verildiği tarihe kadar faiz hesaplanacağı belirtilerek yaşanabilecek tereddütler giderilmektedir.

Madde 25- Sahte belge düzenleme ve kullanma filleri ile etkin bir şekilde mücadele edilmesi, vergiye uyum seviyesinin yükseltilmesi ve kayıt dışı ekonomi ile mücadelenin etkinliğinin artırılması amaçlarıyla 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 160/A maddesi eklenmektedir.

Maddede, esas itibarıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından mükellefiyet süresi, aktif ve öz sermaye büyüklüğü, ödenen vergi tutarı, çalışan sayısı, vergisel yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği gibi unsurlar çerçevesinde yapılan risk analiz çalışmaları neticesinde elde edilen sonuçların yukarıda belirtilen amaçların sağlanmasında etkin olarak kullanılması öngörülmektedir.

Bunu teminen de maddeyle, söz konusu analiz neticesinde sahte belge düzenleme yüksek riski bulunduğu değerlendirilen mükellefler hakkında tesis edilmesi öngörülen işlemler (incelemeye sevk, mükellefiyet kayıtlarının terkin, mükellefiyetlerinin devamını isteyenlerden teminat istenmesi, söz konusu mükellefler ile bunlarla maddede öngörülen çerçevede ilişkili olanlardan yine maddede öngörülen durumlarda teminat istenmesi, teminatların iadesi gibi) ve bu işlemlere ilişkin süreçler hakkında düzenlemeler yapılmaktadır.

Ayrıca maddede, mükellefiyeti terkin edilenlerin ve bunlarla 153/A maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde ilişkili olan kişilerin düzenlemek zorunda oldukları fatura veya fatura yerine geçen belgelerden Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenenlerin, elektronik olarak düzenlenmesi zorunluluğuna, bu kapsamda elektronik belge düzenleme yükümlülüğü getirilen mükelleflere ilişkin bilgilerin duyurulmasına ilişkin düzenlemelere de yer verilmektedir.

Maddenin son fıkrasıyla da madde kapsamındaki işlemlere ilişkin süreler, elektronik ortamda belge düzenleme zorunluluğunun başlayacağı tarih, bu madde kapsamında olan mükelleflerin tahsilat ve ödemelerinin tevsiki başta olmak üzere bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi konusunda Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılınmaktadır.

Madde 26- Maddeyle, 213 sayılı Kanunun 370 inci maddesi kapsamında izaha davet edilenlerin izahta bulunma süreleri ile beyanname verme ve ödeme süreleri 15 günden 30 güne çıkarılmaktadır.

Ayrıca, kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı, bir takvim yılında 100 bin Türk lirasını geçmeyen veya bu tutarı geçse bile ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının % 5'ini aşmayan mükelleflere maddede yer alan şartlar dahilinde ziyaa uğratan vergi üzerinden % 20 oranında vergi ziyayı cezası kesilmesi öngörülmektedir.

Madde 27- Vergi cezalarında indirim düzenleyen 376 ncı maddede değişiklik yapılarak, vergi ziyayı cezalarında ilk defa işlenip işlenmediğine bakılmaksızın indirim oranı % 50 olarak belirlenmektedir. Ayrıca, aynı düzenlemeye göre uzlaşmanın vaki olması halinde ödenecek vergi ziyayı cezası için maddede yer alan şartlar dâhilinde % 25 oranında indirimden yararlanılmasına imkan sağlanmaktadır.

Madde 28- Maddeyle, İdare ile mükelleflerin vergiler ve cezalarla ilgili olarak her aşamada anlaşılabilmesi, vergi ihtilaflarının süratle çözümlenebilmesi ve yargı mercilerinin iş yüklerinin azaltılması amacıyla Vergi Usul Kanununun mülga 379 uncu maddesi “Kanun yolundan vazgeçme” başlığıyla yeniden düzenlenmektedir.

Bu kapsamda, yargılama aşamasında mükelleflerin istinaf veya temyiz yolundan vazgeçmeleri halinde verilen karara göre, dava konusu edilen verginin bir kısmı ve/veya cezanın bir kısmı ya da tamamından vazgeçilmesi ve idarece de ihtilafların sürdürülmemesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Bu şekilde tahakkuk eden vergi ve cezaların vadesi geçirilmeksizin gecikme faiziyle birlikte ödenmesi halinde ayrıca indirim yapılması öngörülmektedir.

Madde 29- 213 sayılı Kanunun 370 inci maddesinin (b) fıkrası kapsamında sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair hakkında ön tespite ilişkin yazı tebliği edilen mükelleflerin; süresinde beyanname vermeleri durumunda kesilen % 20 oranındaki vergi ziyai cezası, uzlaşma kapsamı dışında tutulmaktadır.

Madde 30- Uzlaşmanın vaki olması halinde üzerinde uzlaşılan cezanın da 213 sayılı Kanunun 376 ncı maddesinde indirim kapsamına alınması nedeniyle, maddeyle Kanunun ek 9 uncu maddesinin değişikliğe uygun hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 31- Mevcut durumda, gayrimenkullerin tapuda yapılan alım satım işleminde, emlak vergisi değerinden az olmamak üzere mükelleflerce beyan edilen alım satım bedeli üzerinden tapu harcı hesaplanmakta, emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya emlak vergisi değerinden yüksek olmakla birlikte beyan edilen alım satım bedelinin gerçek durumu yansıtmadığının tespiti durumunda eksik ödenen harç cezalı olarak alınmaktadır.

Uygulamada, beyan esasının geçerli olması nedeniyle tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybı söz konusu olmaktadır.

Bu bağlamda, gayrimenkul devir ve iktisaplarında tapu harcının, emlak vergisi değerinin yanısıra ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden de az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedelinden alınması sağlanmakta, böylece tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 32- Mevcut durumda, gayrimenkullerin tapuda yapılan alım satım işleminde, emlak vergisi değerinden az olmamak üzere mükelleflerce beyan edilen alım satım bedeli üzerinden tapu harcı hesaplanmakta, emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya emlak vergisi değerinden yüksek olmakla birlikte beyan edilen alım satım bedelinin gerçek durumu yansıtmadığının tespiti durumunda eksik ödenen harç cezalı olarak alınmaktadır.

Uygulamada, beyan esasının geçerli olması nedeniyle tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybı söz konusu olmaktadır.

Bu bağlamda, gayrimenkul devir ve iktisaplarında tapu harcının, emlak vergisi değerinin yanısıra ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden de az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedelinden alınması sağlanmakta, böylece tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifenin “I-Tapu işlemleri” başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinde düzenlenen gayrimenkullerin tapuda satış yoluyla devri işlemine ilişkin tapu harcı oranını, gayrimenkullerin harca esas alım satım bedellerine göre farklılaştırmaya yönelik Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Madde 33- Bilindiği üzere, kamu harcamalarının, büyümenin ve kalkınmanın sürdürülebilir finansman kaynağı vergilerdir. Bu amaçlarla alınan vergilerin ihdasında, oranlarının, istisnalarının ve muafiyetlerinin belirlenmesinde ve diğer vergilendirme işlemlerinde, neredeyse tüm ülkeler tarafından dikkate alınan temel vergilendirme prensiplerinden birisi de mali güce göre vergilendirme ilkesidir. Nitekim bu ilke, ülkemizde de Anayasal olarak hüküm altına alınmıştır.

Vergiler gelir, servet ve harcamalar üzerinden alınabilmekle birlikte, mali güce göre vergilendirme, doktrinde de genel kabul gördüğü üzere, servet vergileri üzerinden etkili bir şekilde uygulanabilmektedir. Bu kapsamda, ülkemizde de diğer amaçların yanısıra bu amaca da hizmet edecek şekilde, bazı servet unsurları (taşınmazlar, taşıtlar, servet intikalleri) üzerinden alınan muhtelif vergiler bulunmaktadır.

Bununla birlikte, genel refah düzeyindeki vatandaşlar tarafından sahip olunması güç olan, yüksek değerli bir veya daha fazla mesken nitelikli taşınmaza sahip olunmasının, mali gücün yüksekliğinin ölçütü olarak dikkate alınabileceği açıktır.

Bu kapsamda, mali güce göre vergilendirme ilkesini esas alarak yukarıda belirtilen amaçlara hizmet etmek üzere maddeyle, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununda yapılan düzenleme ile Türkiye sınırları içinde bulunan ve emlak vergisine esas bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenmiş değeri 5 milyon TL ve bu tutarı aşan mesken nitelikli taşınmazlardan “Değerli Konut Vergisi” alınması öngörülmektedir.

Bu çerçevede, Emlak Vergisi Kanununa eklenen;

- 42 nci maddede, değerli konut vergisinin konusu ve istisnası belirlenmektedir. Buna göre emlak vergisine esas bina vergi değeri ve ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş değeri 5 milyon TL'nin altında olan konutlar vergiden istisna olacaktır. Bu değerlerden birinin 5 milyon TL ve üzerinde olması halinde ise konut vergiye tabi olacaktır.

- 43 üncü maddede, bina vergi değerinden hangi değer in anlaşılması gerektiği ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer in ne şekilde tespit edileceği ve kesinleşeceği ayrıntılı olarak düzenlenmektedir. Ayrıca Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen bir değer in bulunmaması halinde matrah olarak doğrudan bina vergi değeri esas alınacağı hüküm altına alınmaktadır.

- 44 üncü maddede, verginin matrahı ve oranı düzenlenmektedir. Buna göre verginin matrahı, bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değerden yüksek olanı olacak ve bu matrah üzerinden taşınmazın değerine göre binde 3, binde 6 veya binde 10 oranında vergi alınacaktır. Ayrıca, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yeni bir değerlendirme yapılan kadar, vergi matrahının yıllar itibarıyla erez yona uğramasını engellemek amacıyla, değer tespitinin yapıldığı yıl hariç olmak üzere, yeni bir değerlendirme yapıncaya kadar her yıl söz konusu değerlerin yeniden değerlendirme oranında artırılması öngörülmektedir. Aynı şekilde, artan taşınmaz değerlerine bağlı olarak mükelleflerin bir üst orandan vergi ödemesini önlemek amacıyla vergi oranlarına esas taşınmaz değerlerinin alt ve üst sınırlarının da her yıl yeniden değerlemeye tabi tutularak artırılması yönünde düzenleme yapılmaktadır.

- 45 inci maddede, verginin mükellefinin mesken nitelikli taşınmazın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa taşınmaza malik gibi tasarruf edenlerin olduğu belirtilmekte ve mükellefiyetin başlama ve sona ermesini sağlayan haller ile süreler düzenlenmektedir.

- 46 ncı maddede, bazı mesken nitelikli taşınmazlar vergiden muaf tutulmaktadır. Buna göre, genel ve özel bütçeli idarelerin, belediyelerin ve üniversitelerin; yabancı ülkelerin elçilik ve konsoloslukları ve milletlerarası kuruluşlar ile bunların mensuplarının; Türkiye sınırları içinde mesken nitelikli tek taşınmaza sahip olmak kaydıyla kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin ve yine aynı şartla gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar vergiden muaf tutulmaktadır. Ayrıca, esas faaliyet konusu bina inşası olanların satmak üzere inşa ettiği, ancak henüz ilk satışa, devir ve temlike konu edilmemiş yeni mesken

nitelikli taşınmazlar da, sahipleri bakımından bir servet unsuru değil işletmeye kayıtlı mamul olmaları hasebiyle, vergiden muaf tutulmakta, bu taşınmazların kiraya verilmesi veya sair surette kullanılması durumunda muafiyetin sona ermesi öngörülmektedir.

- 47 nci maddede, verginin beyanı, tarh ve tahakkuku ile ödeme süresi ve ödeneceği vergi dairesi düzenlenmektedir.

- 48 inci maddede, değerli konut vergisinin genel bütçe geliri olduğu ve hasılatından mahalli idarelere pay ayrılmayacağına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

- 49 uncu maddede, verginin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirleme konusu ile beyanname ve ödeme sürelerine ilişkin olarak Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Madde 34- 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde; Ajansın seçimle belirlenecek Yönetim Kurulu üyelerinin üç yıl süreyle görevlendirecekleri ve seyahat acentası işletme belgesi sahiplerinin ilgili mevzuatı uyarınca kendi aralarında yapacakları seçimle belirlenecek bir kişinin Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Yönetim Kurulu üyesi olarak görevlendirileceği yönünde düzenleme yapıldığından, madde ile; Ajansın Yönetim Kuruluna seyahat acentası işletme belgesi sahiplerini temsilen görevlendirilecek üyenin seçimine ilişkin düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

Ayrıca, Ajansın Yönetim Kuruluna seyahat acentası işletme belgesi sahiplerini temsilen görevlendirilecek üyenin de, Yönetim Kurulunun diğer üyeleriyle aynı süreyle görev yapmasını teminen, Birliğin seçimlerinin iki yılda bir yerine üç yılda bir yapılmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde 35- Madde ile;

- 1618 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinde yapılan düzenlemeye uygun olarak, Birliğin 2019 yılı seçimlerinde seçilen Yönetim, Denetim ve Disiplin Kurulu üyeleri ile Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının yönetim kurulunun asıl ve yedek üyelerinin görev süresinin üç yıl olarak uygulanması,

- Ayrıca, Birliğin 2019 yılı Kasım ayında yapılacak olan seçimlerinin, 34 üncü maddede yapılan düzenlemeden etkilenmemesi, yani seçim zamanının bir yıl daha uzatılmadan zamanında yapılabilmesi, amaçlanmaktadır.

Madde 36- Maddeyle, sporcuların ücretleri üzerinden kesilen ve ödenen gelir vergisinin spor kulüplerine iadesine yönelik uygulama yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 37- Madde ile, pay sahibi sayısı nedeniyle payları halka arz olunmuş sayılan ortaklıklardan 31/12/2014 tarihine kadar gerekli yasal yeterlilikleri yerine getirmek suretiyle Sermaye Piyasası Kurulu'ndan izin alarak İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda (Borsa İstanbul A.Ş.) işlem görmeye başlayan ve bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla işlem görmeye devam eden ortaklıklar tarafından ihraç edilen paylar hakkında 6362 sayılı Kanun ile 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun amaçlarına aykırı bir şekilde ortaya çıkan ve şirket sermayesinin iadesi sonucunu doğuran "ortaklık ilişkisinin geçersiz olduğu, usulsüz primli pay satışı yapıldığı, sahip olunan hisselerin nominal değerinin bulunmadığı, hile veya yanıltma ile bu hisse senetlerinin iktisap edildiği, güven ilkesine aykırı davranıldığı" ve benzeri iddialar hakkında tereddütleri gidermek, tüm ortakların mülkiyet hakkını eşit bir şekilde korumak, ülkemiz için ekonomik ve stratejik öneme sahip üretimlerin varlığını ve devamını sağlamak, bu şirketlerin sermayesine güvenerek ticari ilişkiye giren 3. şahısların haklarını korumak, istihdamı artırmak, şirketlerin faaliyetlerini sürekli kılmak, serbest piyasa koşullarında adil bir rekabet ortamı oluşturarak

hisse senetlerinin değerinin borsada oluşmasının temini amacıyla; bu ortaklıklar bağlamında pay, ortaklık ilişkisi, ortaklıklara yapılan ödemelerin pay karşılığı yapılmış kabul edilmesi gerektiği ile ortak ve ortaklık haklarının tanımı yapılarak, ortaklık haklarının korunması amaçlanmıştır. Nitekim 2005 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kurulan 10/16, 262 esas numaralı Araştırma Komisyonu Raporunda "Kanuni yükümlülüklerini yerine getiremeyen ve faaliyetini sürdüremeyen şirketlerin tasfiyesini kolaylaştırıcı düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Faaliyeti devam eden, kaynak sıkıntısı olmayan, kanuni yükümlülüklerini yerine getiren holdinglerin istihdama, ticarî hayata, ekonomiye katkıları da dikkate alınmalıdır." önerisinde bulunulmuştur.

Ayrıca maddenin ikinci fıkrası ile; yetkili kurumların incelemesinden geçerek borsada işlem gören ve yerli ve yabancı binlerce yatırımcısı bulunan bu şirketlerin faaliyetlerinin devam ettirilmesini temin etmek ve bu suretle yatırımcılar açısından sermaye piyasalarının güvenilirliğini sağlamak, ortak ve ortaklığın haklarını korumak amacıyla kurulan ilişkinin zarar görmemesi ve bu ilişkiyi tahrif edecek iddiaların açıklığa kavuşturulması için, maddede belirtilen nedenlerle açılmış derdest davalarla ilgili olarak kanun yolu incelemesindeki dâhil görülmeğe olan menfi tespit, tazminat veya alacak davalarında, karar verilmesine yer olmadığına dair karar verileceği ve yargılama gideri ile maktu vekâlet ücretinin ortaklık üzerinde bırakılacağı hüküm altına alınmıştır.

Madde 38- Toprak Mahsulleri Ofisi, mal ve hizmet alımı ihalelerinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve ilgili mevzuatına tabidir. İthalat işlemleri de bu mevzuata göre yürütülmektedir. Anılan Kanunda uyulması zorunlu ihale işlem süreleri, günlük hatta saatlik olarak değişen ve bu yönde kısa fiyat opsiyonu verilen hububat ithalatı ihaleleri için çok uzun olduğundan dalgalanmalara açık dünya fiyatlarını, ülkemiz çıkarları açısından en uygun zamanda yakalamak mümkün olamamaktadır. Ayrıca, Kamu İhale Kurumunca hazırlanan mal alımı yönetmelik, şartname ve sözleşmeleri yurt içi alıma yönelik düzenlenmiş olup bu dokümanlarla ithalat yapıldığında ihaleye katılım azalmaktadır. Madde ile, faaliyet ve görev alanı kapsamında yer alan tarımsal ürünlerle ilgili olmak üzere, üretimin yetersiz olması nedeniyle ürün fiyatlarında meydana gelebilecek olağanüstü dalgalanmalar gibi acil durumların önlenmesi veya ürünlerde fiyat istikrarının sağlanması amacıyla ilgili bakanın onayı ve Toprak Mahsulleri Ofisi Yönetim Kurulunun görevlendirmesi ile Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün ithalat yoluyla yapacağı tarımsal ürün alımları ile buna ilişkin hizmet alımlarının ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç 4734 sayılı Kanuna tabi olmaması amaçlanmaktadır.

Madde 39- Maddeyle, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında; ortak kamu ihtiyaçlarının toplulaştırılması suretiyle azami ölçüde fiyat avantajının sağlanması amacıyla, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan parasal limitin uygulanmaması amaçlanmaktadır.

Madde 40- 2020-2022 Yeni Ekonomi Programında (YEP) yer alan bütçe büyüklükleri ve bütçe dengesi çerçevesinde oluşan finansman ihtiyacının karşılanması ve Hazine; nakit rezerv düzeyinin artırılması amacıyla sene başında yılı Bütçe Kanunu ile belirlenen net borç kullanım tutarının artırılması hedeflenmektedir.

Madde 41- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa eklenen geçici madde ile; maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar herhangi bir nedenle ilgili kanunlar kapsamında aylık bağlananlara (şehit yakınları ve gaziler ile başarılı sporculara), yersiz olarak ödenen tutarların terkinini amaçlanmaktadır. Bu kapsamda;

✓ Harp malulleri, 2330 ve 3713 sayılı kanunlar kapsamında aylık bağlanan vazife malulleri ile bunların hak sahiplerine yapılan yersiz ödemeler,

- ✓ 1005 sayılı Kanun kapsamında aylık alan gazilere yapılan yersiz ödemeler,
- ✓ 5233 sayılı Kanun kapsamında aylık bağlanan sivil terör mağdurlarına yapılan yersiz ödemeler,
- ✓ Vazife malullüğü aylığı bağlanmasına esas rahatsızlıkları ve/veya bu aylık öncesindeki çalışmaları dikkate alınarak aylık bağlanan vazife malullerine yapılan yersiz ödemeler,
- ✓ 2913 sayılı Kanuna göre aylığa müstahak olan ancak aylıkları 5774 sayılı Kanun hükümlerine göre hesaplananlar ile şampiyonluklarına ilişkin derecelerinin hatalı girişinden kaynaklı yapılan yersiz ödemeler,

nedeniyle çıkarılacak borçların terkinini düzenlenmektedir.

Madde 42- Sigorta, çok çeşitli rizikoları teminat altına alması sebebiyle toplumun hemen hemen tüm kesimlerini ilgilendiren bir ekonomik faaliyetin konusunu oluşturmaktadır. Sigortacılık, ekonomik gelişmeye uzun vadeli fon sağlaması ve ülkenin tasarruf kapasitesini artırması sebebiyle önemli bir finansal hizmet görevini de yerine getirmektedir. Sigortacılığın kendine has karmaşık tekniğinin işleyişinde ortaya çıkacak olan sorunları bertaraf etme, toplumun refah ve istikrarına katkı sağlamaya yardımcı olma gibi zorunluluklar çerçevesinde sektörün ekonomik faaliyet alanının düzenlenmesi ve etkin bir şekilde denetlenmesi önem arz etmektedir. Fon akımı ve ekonominin genel işleyişi ile seyrini etkileme gücü olan ve bu yönleri ile de güven unsurunu ön plana çıkaran sigortacılık, tüm ülkelerde özel bir düzenleme, gözetim ve denetime tabi tutulmaktadır.

Bu kapsamda ve yeni finansal mimari çalışmaları çerçevesinde, Hazine ve Maliye Bakanlığının hizmet birimleri olan Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığına verilen düzenleme ve denetlemeye ilişkin görev ve yetkilerin tek bir kurumsal yapı altında gerçekleştirilmesi amacıyla 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle düzenleyici ve denetleyici kurum statüsünde, kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu kurulmuştur.

Maddeyle Sigortacılık Kanununa bir madde eklenerek, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile diğer düzenleyici ve denetleyici kurumlardaki uygulamalarla farklılık yaratmayacak şekilde, başta personelin mali hakları olmak üzere kanunla yapılması zorunlu olan hususların düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 43- Ülkemizde vergi kaçakçılığı suçlarının büyük bir kısmını karmaşık suç örgütleri tarafından oluşturulan ve yönetilen, gerçekte farklı kişiler tarafından kurulduğu halde, konu ile ilgisi olmayan kişiler adına kurulan firmalar üzerinden yüksek tutarlarda vergi kayıp ve kaçacağına neden olan işlemler oluşturmaktadır. Bu karmaşık işlemler ve örgütlerle mücadele için, standart vergi inceleme usulleri yerine geniş bilgi ağı, yerinde denetim olanakları ve kısa sürede işlem yapabilen uzman örgütlenme modeline ihtiyaç duyulmaktadır.

Vergi Denetim Kurulu Başkanlığında, fonksiyonel uzmanlaşma olarak organize vergi kaçakçılığı ile mücadele grup başkanlığı ile örtülü sermaye, transfer fiyatlandırması ve yurtdışı kazançlar grup başkanlığı bulunmaktadır. Söz konusu iki grup başkanlığında, vergi müfettişlerinin yaklaşık sadece % 1,5'i görev yapmaktadır. Bu durum vergi denetiminde öngörülen fonksiyonel uzmanlaşmanın etkin bir şekilde uygulanamamasına neden olmaktadır.

375 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin ek 32 nci maddesine göre mesleğe giriş, yeterlik sınavını geçme ve vergi başmüfettişliğine atama durumlarında; atanan vergi müfettişlerinin her bir aşamada % 5'i büyük ölçekli mükellefler grup başkanlığı, organize vergi kaçakçılığı ile mücadele grup başkanlığı ve örtülü sermaye, transfer fiyatlandırması ve yurtdışı kazançlar grup başkanlığında görevlendirilmektedir. Bu durum iki ayrı soruna neden olmaktadır. Bunlardan birincisi, vergi kaçakçılığı ile mücadele için ihtiyaç duyulan denetim gücü, uzmanlaşma öngörülen grup başkanlığından sağlanamamakta, ikincisi vergi incelemesinde fonksiyonel uzmanlaşma sağlanamamaktadır.

Bu bağlamda madde ile, vergi müfettişi istihdamına ilişkin 375 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamede yer alan ek 32 nci madde yeniden düzenlenmekte ve mesleğe alınma ve yeterlik sınavını geçme durumunda görevlendirilecek vergi müfettişi sayılarının; kayıt dışı ekonomik faaliyetler, vergi kaçakçılığı suçlarının yaygınlığı, sektörel ve fonksiyonel vergi incelemelerine olan ihtiyaçlara göre Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenebilmesi amacıyla yüzde 5'lik sınır kaldırılmaktadır. Bu sayede vergi kaçakçılığı ile etkin mücadele ve vergi incelemelerinde sektörel ve fonksiyonel uzmanlaşma sağlanması hedeflenmektedir.

Madde hükmüne göre, yardımcılık dönemi için yapılan performans değerlendirmesinde başarısız olanların, yeterlik sınavına alınmaksızın meslek unvanını kaybederek memuriyete atanmasına neden olan idari işlemlerin birçoğunun, bugüne kadar idari yargı kararları ile iptal edilmesi ve performans değerlendirme sisteminin mali ve özlük hakları açısından kısıtlayıcı değil, teşvik edici olarak uygulanması için söz konusu hükmün yürürlükten kaldırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca vergi müfettişliğine atandıktan sonra yapılan performans değerlendirmelerinde herhangi bir yılda başarısız olunması durumunda dahi, motivasyonun bozulmaksızın Başmüfettişlik hakkının devam ettirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 44- Yürürlük maddesidir.

Madde 45- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

6/11/2019

Esas No: 2/2312

Karar No: 15

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2312 esas numaralı, '*Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi*¹' Komisyonumuzun 30/10/2019, 31/10/2019 ve 1/11/2019 tarihlerinde yaptığı 5 inci, 6 ncı ve 7 nci birleşimlerde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

¹ Alınan redaksiyon yetkisi kapsamında; 2/2312 esas numaralı Kanun Teklifinin adı '*Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi*' olarak değiştirilmiştir.

1. GİRİŞ

İstanbul Milletvekili Vedat DEMİRÖZ ve 97 milletvekili tarafından 24/10/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/2312 esas numaralı “*Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi*”, Başkanlıkça aynı tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 30/10/2019, 31/10/2019 ve 1/11/2019 tarihlerinde yaptığı 5 inci, 6 ncı ve 7 nci birleşimlerinde 2/2312 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi İstanbul Milletvekili Vedat DEMİRÖZ ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Kamu İhale Kurumu, Sermaye Piyasası Kurulu, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Sosyal Güvenlik Kurumu, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü, Devlet Malzeme Ofisi, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Barolar Birliği, Türkiye Turizm Yatırımcıları Derneği (TTYD), Türkiye Otelciler Birliği (TÜROB), Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), MÜSIAD, TÜSIAD, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Uluslararası Yatırımcılar Derneği (YASED), TESK, TİSK, MEMUR-SEN, Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HAK-İŞ), Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ), Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK), Türkiye Belediyeler Birliği, Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği, Türkiye Süper Lig Profesyonel Futbol Kulüpleri Vakfı (Kulüpler Birliği), Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği, İstanbul Ticaret Odası, Otomotiv Distribütörleri Derneği, Tüm Oto Kiralama Kuruluşları Derneği (TOKKDER), Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği, Vergi Müfettişleri Derneği ve Bera Holding temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. 2/2312 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

2/2312 esas numaralı Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde, Teklif ile;

- Türkiye’de dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetleri, içerik satışları (oyun, müzik, video, uygulama içi satışlar gibi), sosyal medya sitelerinde verilen (ücretli) hizmetler ve mal ve hizmet satışına aracılık yapan internet sitelerinde sunulan aracılık hizmetlerinden elde edilen hasılat ile Türkiye’deki kullanıcılardan toplanan verinin işlenmesi/satışı dolayısıyla elde edilen hasılat üzerinden %7,5 oranında dijital hizmet vergisi alınması,

- Mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni ve iş merkezlerinin bulunmaması halleri ile gerekli görülen diğer hallerde, vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tâbi işlemlere taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri verginin ödenmesinden sorumlu tutabilmesi hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmesi,

- Türkiye’den elde edilen hasılatı 20 milyon Türk lirasından veya dünya genelinde elde edilen hasılatı 750 milyon Avrodan veya muadili yabancı para karşılığı Türk lirasından az olanlar dijital hizmet vergisinden muaf tutulması,

- Vergi alacağını güvenceye almak amacıyla, bu Kanun kapsamındaki dijital hizmet sağlayıcılarının 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilere ilişkin beyanname verme ve ödeme yükümlülüklerini süresinde yerine getirmemeleri halinde, ilgili dijital hizmet sağlayıcılarına ihtarda bulunulması ve yapılan ihtara rağmen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde Hazine ve Maliye Bakanlığının kararıyla faaliyetlerinin engellenmesi,

- Yapılan düzenleme ile kambiyo muamelelerinde BSMV oranının binde 1’den binde 2’ye çıkarılması ve bu oranın artırılabilmesi hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmesi,

- Otel, tatil köyü, apart, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile bu hizmetle birlikte sunulan yeme, içme, eğlence hizmetleri ile havuz, termal ve benzeri alanların kullanımı gibi diğer tüm hizmetlerin %2 oranında konaklama vergisine tabi tutulması, söz konusu düzenlemenin 1/4/2020 tarihinde yürürlüğe girmesi ve 2020 yılı için %1 olarak uygulanması,

- Serbest meslek erbabından kazançlarında istisna tutarının 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddede yazılı tarifinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutar (2019 yılı için 500.000 TL) ile sınırlandırılması yönünde düzenleme yapılması,

- Bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL'yi aşmaması kaydıyla çalışanların ulaşımının sağlanmasını teminen hizmet erbabına kart ve bilet temini suretiyle sağlanan menfaatlerin gelir vergisinden istisna edilmesi,

- Spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretlere yönelik gelir vergisi istisnasının kaldırılması,

- Gelir veya kurumlar vergisi ile serbest meslek mükellefleri açısından işletmede kullanılan taşıtların giderlerinin masraf olarak kabul edilmesi uygulamasının sınırlandırılması,

- Tek veya birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, bu gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2019 yılı için 500.000 TL'yi) aşması halinde ücret gelirlerini yıllık beyanname ile beyan etmesi,

- 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen vekalet ücretinin doğrudan avukata ödendiği ya da icra ve iflas müdürlüklerine yatırıldığı durumlarda, gelir vergisi tevkifatının aleyhine vekalet ücreti hükmedilenler tarafından yapılması gerektiği, vekalet ücretinin avukatın müvekkiline ödendiği durumda ise, gelir vergisi tevkifatının müvekkil tarafından avukata ödeme yapılması esnasında yapılması gerektiği,

- Yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi tahsili amacıyla 193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinde yer alan vergi tarifesine 500.000 TL üzeri gelirler için yeni bir vergi dilimi ve oranı (%40) eklenmesi ve bu hükmeye ücret gelirleri bakımından 2019 yılı için istisna getirilerek düzenlemenin 1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen ücret gelirlerine uygulanmaması,

- Vergiye uyumlu mükellef sayısının artırılması amacıyla tahakkuk eden vergilere ilişkin ödeme koşulunun gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinin verilme süresine çekilmesi ve böylece zamanında verilen beyannameler üzerine tahakkuk eden vergilerin zamanında ödenmemesi durumunda ihlal sayılmaması ve mahsuben yapılan ödemelerde %10'a kadar eksikliklerin %5 vergi indiriminden faydalanılmasına engel teşkil etmemesi,

- Vergiden indirilecek olan günlük ulaşım bedeli tutarı (2019 yılı için 10 TL) ile binek otomobillere ilişkin tutarların her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılması,

- Yabancı para cinsinde ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan getiriler ile döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen faiz gelirlerinden alınan verginin oranının ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar artırma veya kanunî oranına kadar indirme hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmesi,

- Gelir Vergisi Kanununun sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılacak gelir vergisi tevkifatı oranlarını (%5 ve %15 arası) belirleyen geçici 72 nci maddesinin uygulama süresi 31/12/2019 tarihinden 31/12/2023 tarihine uzatılarak indirimli oranlardan yararlanmalarının devamının sağlanması, ayrıca lig usulüne tabi spor dallarından en üst liglerdeki sporculara yapılan ödemelerden yapılan tevkifat oranının % 15'den %20'ye çıkarılması (500.000 TL'yi geçmesi durumunda diğer mükellefler gibi dördüncü dilime tabi olacaklardır.),

- Kanun yolundan vazgeçilmesi halinde uygulanacak gecikme faizinin hesaplanma süresinin belirlenmesi,

- Kayıt dışı ekonomi ile etkin bir mücadelenin sağlanabilmesini teminen mükellefiyet süresi, aktif ve özsermaye büyüklüğü, ödenen vergi tutarı, çalışan sayısı, vergisel yükümlülüklerin tam ve zamanında yerine getirilip getirilmediği gibi unsurlar çerçevesinde yapılan risk analiz çalışmaları neticesinde sahte belge düzenleme riski yüksek olan mükelleflerin incelemeye sevk edilmesi ve mükellefiyet kayıtlarının terkin edilmesi,

- 213 sayılı Kanununun 370 inci maddesi kapsamında vergi ziyai nedeniyle izaha davet edilenlerin izahta bulunma süreleri ile beyanname verme ve ödeme sürelerinin 15 günden 30 güne çıkarılması, ayrıca kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı, bir takvim yılında 100 bin Türk lirasını geçmeyen veya bu tutarı geçse bile ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5'ini aşmayan mükelleflere maddede yer alan şartlar dahilinde ziyaa uğratan vergi üzerinden %20 oranında vergi ziyai cezası kesilmesi,

- Vergi cezalarında indirimi düzenleyen 376 ncı maddede değişiklik yapılarak, vergi ziyai cezalarında ilk defa işlenip işlenmediğine bakılmaksızın indirim oranının %50 olarak belirlenmesi, ayrıca aynı düzenlemeye göre uzlaşmanın vaki olması halinde ödenecek vergi ziyai cezası için maddede yer alan şartlar dâhilinde %25 oranında indirimden yararlanılmasına imkan sağlanması,

- İdare ile mükelleflerin vergiler ve cezalarla ilgili olarak her aşamada anlaşabilmesi, vergi ihtilaflarının süratle çözümlenebilmesi ve yargı mercilerinin iş yüklerinin azaltılması amacıyla Vergi Usul Kanununun mülga 379 uncu maddesinin "Kanun yolundan vazgeçme" başlığıyla yeniden düzenlenmesi,

- Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair hakkında ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilen mükelleflerin, süresinde beyanname vermeleri durumunda kesilen %20 oranındaki vergi ziyai cezasının uzlaşma kapsamı dışında tutulması,

- Tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybının önlenmesi amacıyla, tapu harcının Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer üzerinden de alınmasına imkan sağlanması,

- Değeri 5 milyon TL ve üzeri mesken nitelikli taşınmazlardan "Değerli Konut Vergisi" alınması,

- Türkiye Seyahat Acentaları Birliği seçimlerinin 2 yılda bir yerine 3 yılda bir yapılması,

- Sporcuların ücretleri üzerinden kesilen ve ödenen gelir vergisinin spor kulüplerine iadesine yönelik uygulamanın yürürlükten kaldırılması,

- Pay sahibi sayısı nedeniyle payları halka arz olunmuş sayılan ortaklıklardan 31/12/2014 tarihine kadar gerekli yasal yeterlilikleri yerine getirmek suretiyle Sermaye Piyasası Kurulu'ndan izin alarak Borsa İstanbul A.Ş.'de işlem görmeye başlayan ve bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla işlem görmeye devam eden ortaklıklar tarafından ihraç edilen paylar hakkında; tüm ortakların mülkiyet hakkını eşit bir şekilde korumak amacıyla söz konusu ortaklıklar bağlamında pay, ortaklık ilişkisi, ortaklıklara yapılan ödemelerin pay karşılığı yapılmış kabul edilmesi gerektiği ile ortak ve ortaklık haklarının tanımı yapılarak, ortaklık haklarının korunması,

- Faaliyet ve görev alanı kapsamında yer alan tarımsal ürünlerle ilgili olmak üzere, üretimin yetersiz olması nedeniyle ürün fiyatlarında meydana gelebilecek olağanüstü dalgalanmalar gibi acil durumların önlenmesi veya ürünlerde fiyat istikrarının sağlanması amacıyla Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün ithalat yoluyla yapacağı tarımsal ürün alımları ile buna ilişkin hizmet alımlarının 4734 sayılı Kanuna tabi olmaması,

- Devlet Malzeme Ofisinin kamu idareleri adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan parasal limitin uygulanmaması,

- 2020-2022 Yeni Ekonomi Programında (YEP) yer alan bütçe büyüklükleri ve bütçe dengesi çerçevesinde oluşan finansman ihtiyacının karşılanması ve Hazine nakit rezerv düzeyinin artırılması amacıyla 2019 yılı için Bütçe Kanunu ile belirlenen net borç kullanım tutarının 70 milyar TL artırılması,

- Şehit yakınları ve gaziler ile başarılı sporculara yapılan yersiz ödemelerin terkinin sağlanması,

- Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu hakkında diğer düzenleyici ve denetleyici kurumlardaki uygulamalarla farklılık oluşturmayacak şekilde, başta personelin özlük hakları olmak üzere kanunla yapılması zorunlu olan hususların düzenlenmesi,

- Vergi kaçakçılığı ile etkin mücadele ve vergi incelemelerinde daha fazla sektörel ve fonksiyonel uzmanlaşma sağlanması amacıyla, atanan vergi müfettişlerinin her bir aşamada % 5'inin büyük ölçekli mükellefler grup başkanlığı, organize vergi kaçakçılığı ile mücadele grup başkanlığı ve örtülü sermaye, transfer fiyatlandırması ve yurtdışı kazançlar grup başkanlığında görevlendirilmesi uygulamasına son verilmesi

öngörülmektedir.

3. KOMİSYONUMUZDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

- Görüşülen kanun teklifinin ağırlıklı olarak vergi sistemiyle ilgili olduğu ve bir takım yeni vergiler ihdas edildiği, bu açıdan gerek etki analizinin gerekse başta sektördeki sivil toplum kuruluşları olmak üzere diğer paydaşlarla görüşmeler yapılmış olması gerektiği,

- Teklifle birlikte ihdas edilmesi öngörülen vergilerin kolaylıkla nihai tüketiciye yansıtılabileceği, Türkiye'de özellikle son yıllarda gelir ve servet dağılımında bozulmalar meydana geldiği, vergi sisteminin etkin işlemediği ve tahakkuk tahsilat oranlarının düşük gerçekleştiği göz önüne alındığında Türkiye'deki vergi sistemini bütüncül bir bakış açısıyla ele alacak kapsamlı bir reforma ihtiyaç duyulduğu,

- Piyasadaki rekabetin korunması açısından dijital platformlarda sunulan hizmetlerden vergi alınmasına karşı olunmama ile birlikte bu sektörün doğru kavranmasının ve tanımlanmasının vergilendirme açısından oldukça önem arz ettiği, söz konusu vergi matrahının ciro yerine kazanç üzerinden alınmasının vergilendirme ilkelerine daha uygun olacağı, vergi yükümlülüklerini yerine getirmeyenlere karşı dijital hizmet sağlayıcılarının sunmuş oldukları hizmetlere erişimin engellenmesine yönelik müeyyide ile tüketicinin de mağdur olabileceği,

- Turizm tesislerine yönelik konaklama vergisinin 2019 yılında 7183 sayılı Türkiye Turizm Geliştirme ve Tanıtma Ajansı Kanunu ile getirilen turizm payı ile birlikte düşünüldüğünde sektör üzerinde önemli bir mali yük oluşturacağı, söz konusu verginin büyük ölçüde küçük işletmeler ve turistler üzerinde kalacağı, ilgili verginin konaklama tesislerinin özellikleri de göz önüne alınarak maktu bir miktarda tahsil edilmesinin vergi adaleti açısından daha doğru bir yaklaşım olacağı, bunun yanında turizm bölgelerinde belediye hizmetlerinin de nüfusla birlikte arttığı düşünüldüğünde söz konusu vergi gelirlerinin yerel yönetimlere bırakılması gerektiği, ayrıca verginin uygulanmasında kalkınma öncelikli bölgelere avantaj sağlanması gerektiği,

- Gerek merkezi yönetim bütçe kanunlarında gerekse 5018 sayılı Kanunda borçlanma limitine ilişkin sınırların açık bir şekilde belirlendiği, bu kapsamda 70 milyar TL ek borçlanma yapılabilmesine ilişkin düzenlemenin bütçe hakkını zedelediği, bu durumun bütçe disiplinini bozucu etkileri doğurabileceği, söz konusu meblağın mevcut borçlanma gereksiniminden daha fazla olduğu, bu çerçevede ihtiyaç duyulan kaynağın Parlamentoda ek bütçe kanun teklifi olarak görüşülmesinin daha yerinde olacağı,

- Değerli konut vergisinin belediyelerin en önemli gelir kaynaklarından biri olan emlak vergisi kapsamında değerlendirilmesinin doğru olacağı, genel bütçeye aktarılması öngörülen söz konusu verginin yerel yönetimlerce tahsil edilmesi gerektiği, söz konusu verginin mükelleflerin sahip olduğu toplam gayrimenkul değerinden alınmasının vergi adaleti açısından daha uygun olacağı, buna ilave olarak aynı konut için emlak vergisi matrahı ile değerli konut vergisi matrahının farklı olmasının uygulamada sıkıntılara yol açabileceği, bununla birlikte değerli konut vergisi matrahına ve gayrimenkul devir işlemlerinde taşınmazla ilişkin değerlemenin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından nasıl yapılacağına açık bir şekilde belirlenmediği, ayrıca tapu harç oranlarının yüksek olmasının da taşınmazların gerçek değerinin beyan edilmemesinde önemli bir rol oynadığı göz önüne alındığında söz konusu harç oranlarının düşürülmesinde fayda görüldüğü,

- Yüksek gelir elde edilen kişilerden daha yüksek oranda vergi alınmasının vergi adaleti açısından olumlu karşılandığı, ancak genel olarak gelir vergisi tahsilatının arzulanan düzeyde olmadığı,

- Son dönemlerde döviz mevduat hesaplarının yüksek seviyelere ulaştığı ve ekonominin dolarizasyon sürecine girdiği, kambiyo satışları üzerinden alınacak vergi oranının artırılmasının bu eğilimi değiştirmeyeceği, bununla birlikte ancak ekonomiye olan güvenin artırılmasıyla dolarizasyonun azaltılabileceği, öte yandan ideal bir vergi sisteminde mevzuatın öngörülebilir olması gerektiği, söz konusu düzenlemede ise vergi oranlarının değiştirilmesine yönelik yetki aralığının fazla olduğu, bu durumun yabancı sermaye girişlerini azaltılabileceği,

- Başta futbol kulüpleri olmak üzere spor kulüplerinin mali açıdan sıkıntılı bir dönem yaşadığı, getirilen düzenlemeyle spor kulüplerine sağlanan muafiyetin kaldırılmasının bu durumu daha da kötü hale getirebileceği, buna ek olarak söz konusu düzenlemenin mevcut imzalanmış sözleşmeleri kapsamamasının daha doğru bir yaklaşım olacağı, bunun yanında amatör spor dallarının gelişimini teşvik etmeye yönelik çalışmalara ihtiyaç duyulduğu ve bu bağlamda amatör spor dallarında görev alan hakemlere ödenen ücretlere yönelik istisna uygulamasının devam etmesinin faydalı olacağı,

- Eser sahiplerine tanınan serbest meslek kazancı istisnasının sınırlandırılmasının doğru bir yaklaşım olmadığı, kültür ve sanat alanında faaliyet gösteren kişilerin eser vermelerini teşvik etmek gerektiği,

- Kazancın tespitinde işletmelerde kullanılan binek otomobillere ait giderlerin sınırlandırılmasının son yıllarda küçülen otomotiv sektörünü daha da zor durumda bırakabileceği, buna ilave olarak iyi niyetli mükelleflerin de mağdur olabileceği, mevcut durumu suiistimal edenler nedeniyle yaşanan vergi kaybının etkin bir denetim mekanizmasıyla en aza indirilebileceği,

- Belirli bir tutarı (2019 yılı için 500 bin TL) aşan ücret gelirleri için beyanname verilmesine ilişkin düzenlemenin vergi hasılatı üzerinde kayda değer bir etkisinin olmayacağı, yüksek gelir grubuna beyanname verdirme suretiyle kanunun koyduğu sınırlar içinde eğitim, sağlık, yardım ve bağışlar gibi harcamalarının matrahtan düşülmesinin teşvik edildiği, bu kapsamda bütün ücretli çalışanlar için ihtiyari olarak beyanname verebilmesine imkan tanınması gerektiği,

- 1136 sayılı Avukatlık Kanununa göre karşı taraf vekalet ücretinin avukata ait olduğu ve iş sahibinin borcu nedeniyle takas, mahsup ve haczedilemeyeceği, benzer şekilde gerek 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda gerekse 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda karşı taraf vekalet ücretinin yargılama gideri olarak nitelendirildiği, bu kapsamda karşı taraf vekalet ücretinin sadece avukata ödenmesi gerektiği, ayrıca öngörülen düzenlemeyle avukatların kendi müvekkilleriyle de ihtilafı durumunda kalabileceği,

- Vergiye uyumlu mükelleflerin beş puanlık vergi indiriminden faydalanmasının kolaylaştırılmasına yönelik düzenlemenin olumlu bulunmakla birlikte bir takım sıkıntılar da doğurabileceği, bu kapsamda beyannameyi süresinde vermesine rağmen ödeme yapamayan mükelleflerin de vergi indiriminden yararlanmasının mümkün olduğu, bu durumun sistemin esnetilmesi açısından doğru bulunmadığı ve suiistimal edilebileceği,

- Tarım sektörünün korunması gereken stratejik öneme sahip bir sektör olduğu, Türkiye'nin geçmiş yıllarda da ihtiyaçtan dolayı 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa uygun olarak tarımsal ürün ithalatı yaptığı, buna karşın Toprak Mahsulleri Ofisine Kamu İhale Kanunu dışında tarımsal ürün ithalat yetkisi verilmesinin şeffaflığı ve rekabeti bozucu bir etkisi olacağı, benzer şekilde Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğüne de getirilmesi öngörülen istisnaya birlikte bakıldığında geçmişten günümüze birçok konuda Kamu İhale Kanunundaki muafiyet ve istisnaların Kanunun amacını zedelediği,

- İdare ile mükellefler arasındaki ihtilafların azaltılması amacıyla kanun yollarından vazgeçmeye bağlı olarak vergi ve cezalarda indirim yapılmasına ilişkin düzenlemenin olumlu bulunduğu, bununla birlikte indirim oranları göz önüne alındığında öngörülen mekanizmanın uygulama alanının çok fazla olmayacağı tahmin edildiği,

- Son yıllarda vergi denetim elemanlarının sayısında artış olmasına karşın denetim mekanizmalarının etkin bir şekilde çalışmadığı, bu açıdan mevcut yapının yeniden ele alınmasının olumlu karşılandığı, bununla birlikte bürokrasinin işleyişinde liyakatin en önemli unsurlardan biri olduğu, bu kapsamda Vergi Denetim Kurulunda yapılması öngörülen düzenlemenin bu esasa uygun olması gerektiği, bunun yanında vergi denetimi gibi önemli bir alanın çağdaş bir anlayışla özerk bir yapıya kavuşturulmasının elzem olduğu,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Teklif sahibi ve ilgili kamu idareleri tarafından yapılan açıklamalarda;

- Son yıllarda tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de dijital platformlar üzerinden verilen hizmetlerin ve buna paralel olarak parasal hacmin büyüdüğü, bu alanın vergilendirilmesine ilişkin başta OECD olmak üzere uluslararası düzeyde çalışmaların sürdüğü, bazı ülkelerin ise buna yönelik düzenlemeleri hayata geçirdiği, Teklifte öngörülen şartları taşıyan şirketlerin kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmadığı, bunun yanında düzenlemenin bir amacının da vergi ödemeyen ve küresel düzeyde faaliyet gösteren şirketlere karşı dezavantajlı konumda olan yerli şirketleri korumak ve rekabeti sağlamak olduğu, vergi güvenliğini sağlamak amacıyla diğer alternatif tedbirlerin de düşünülebileceği,

- Öngörülen konaklama vergisinin birçok ülkede de bulunduğu, söz konusu verginin maktu oranda alınmasına ilişkin alternatif düşüncelerin değerlendirilebileceği, konaklama tesislerinde verilen hizmetler dolayısıyla konaklayanlardan elde edilen bedellerin bir kısmının çeşitli adlar altında vergi matrahının dışına çıkarılmasının önlenmesi amacıyla tesis bünyesinde verilen bütün hizmetleri kapsadığı,

- 2019-2021 dönemine ilişkin Yeni Ekonomi Programında bütçe açığı yüzde 1,8 olarak öngörülmeyle birlikte 2019 Eylül sonunda açıklanan 2020-2022 yılı YEP'te söz konusu bütçe açığının yüzde 2,9'a revize edildiği ve bu kapsamda ek finansman ihtiyacı doğduğu, bunun yanında borç yönetiminde karşılaşılması muhtemel risklerin bertaraf edilmesi çerçevesinde öngörülen miktarın özellikle 2020 yılının ilk dört ayındaki görece yüklü itfa profilinin dengelenmesi açısından önem arz ettiği, ayrıca 2017 yılında da daha sonra Anayasa Mahkemesine intikal ettirilen benzer bir düzenlemenin yapıldığı ve Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasaya aykırı bulunmadığı,

- 2018 yılı yaz aylarında Türkiye ekonomisinin döviz kurları üzerinden spekülasyonlara maruz kaldığı, kambiyo satışları üzerinden alınan banka ve sigorta muameleleri vergisinde yapılan düzenlemenin gelir artışı amacından ziyade bu tür operasyonların bertaraf edilmesi amacıyla alınan bir tedbir olarak düşünülmeye gerektiği,

- Gayrimenkul değerlemesiyle ilgili çalışmanın Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne verildiği, bu kapsamda mülkiyet esaslı kadastro anlayışından gelişmiş ülke uygulamalarına benzer biçimde çok amaçlı ve daha işlevsel kadastro sistemine geçileceği, bu süreçte özel sektörde faaliyet gösteren SPK lisanslı gayrimenkul değerlendirme uzmanlarından yararlanılmakla birlikte nihai yetkinin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünde olacağı, üç yıllık süreç sonunda Türkiye'nin değer haritasının çıkarılmasının planlandığı,

- Sporcu ücretleri üzerinden kesilen ve stopaj yoluyla ödenmiş olan vergilerin amatör spor dallarının desteklenmesi amacıyla iade edilmesine yönelik düzenlemenin uygulanma imkanı kalmamasından dolayı kaldırıldığı, bütçe ilkelerine uymadığı düşünülen mevcut düzenleme yerine bu tür desteklerin Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından da sağlanabileceği, bu açıdan amatör spor dallarının desteklenmesinin önemsendiği, ayrıca amatör spor dallarında müsabakalarda görev alan hakemlere ödenen ücretlere yönelik istisna uygulamasının devam edebileceği,

- Eser sahiplerine tanınan serbest meslek kazancı istisnasının sadece yüksek gelir elde edenler açısından kaldırıldığı, bu kapsamda 2019 yılı için 500 bin TL'nin altında gelir elde edenlerin stopaj yoluyla vergilendirilmesine devam edileceği, bunun yanında 5225 sayılı Kültür Yatırımlarını ve Girişimlerini Teşvik Kanununda birçok kültürel ve sanatsal faaliyetin vergi muafiyetlerine ve devlet teşviklerine konu olduğu,

- Mevcut uygulamada işletme aktifine kayıtlı olup kazancın elde edilmesinde kullanılan binek otomobillerin amortisman başta olmak üzere MTV hariç bütün giderlerinin kazancın tespitinde düşülebildiği, ancak bu uygulamanın bazı mükelleflerce suiistimal edilebildiği, yerli otomotiv sektörünün yüzde 95'inin düzenlemeyle getirilen limitlerin altında kaldığı ve otomotiv sektörüne yönelik olumsuz bir etkisinin öngörülmediği, ayrıca ticari araçların da getirilen düzenlemenin dışında olduğu,

- Ücret geliri elde eden mükelleflerin tek işverenden alınmış ücretlerinin Teklifle eklenmesi öngörülen gelir vergisi tarifesinin dördüncü diliminde yer alan tutarı aşması durumunda yıllık beyanname vermesine yönelik düzenlemede öncelikli amacın beyanname verme alışkanlığını artırmak olduğu, bu çerçevede kurumsal kapasitenin artırılmasıyla birlikte beyanname verme uygulamasının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılacağı,

- Mer'i mevzuata göre avukatlara yapılan ödemelerden gelir vergisi tevkifatı yapıldığı, ancak uygulamada karşı taraf vekalet ücretlerinde vergi tevkifatının ne şekilde yapılacağı hususunda yaşanan ihtilafların giderilmesine ihtiyaç duyulduğu, bu çerçevede düzenlemeyle karşı taraf vekalet ücretinin kime ait olduğuna ilişkin bir tanımlama yapılmadığı, sadece tevkifatın nasıl ve ne zaman yapılacağına dair muğlaklıkların giderilmesinin amaçlandığı,

- Mevcut durumda tüm vergi beyannamelerini zamanında verip tahakkuk eden, vergilerini süresinde ödeyen mükelleflerin vergi indiriminden yararlanabildiği, bununla birlikte indirimden yararlanma şartlarından iyi niyetli mükelleflerin de zaman zaman mağdur olduğu göz önünde bulundurularak ve mevcut müessesenin ruhuna aykırı olmayacak şekilde esnetilerek vergiye uyumlu mükellef sayısının artırılmasının amaçlandığı,

- İdare ile mükelleflerin vergilerle ve cezalarla ilgili olarak her aşamada anlaşılabilmesine imkan sağlamak amacıyla kanun yolundan vazgeçme müessesesinin işler bir yapıya kavuşturularak vergi ihtilaflarının uzatılmadan çözümlenebilmesi ve mahkemelerin iş yükünün azaltılmasının amaçlandığı,

- Toprak Mahsulleri Ofisinin başta hububat ve bakliyat piyasaları olmak üzere görev alanına giren ürünlerde piyasa istikrarını, dengesini, regülasyonunu yapmak ve korumakla görevli bulunduğu, bu kapsamda ithalat yaptığı, bununla birlikte dünya piyasasının oldukça dalgalı olduğu düşünüldüğünde alım sürecinde hızlı hareket edilmesinin önem arz ettiği, bu tür alımlarda 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tabi olunmaması durumunda kayda değer düzeyde tasarruf sağlanabileceği,

- Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün iş makinası, taşıt, medikal, bilişim, mobilya, dayanıklı tüketim malzemesi gibi alanlarda kamunun ihtiyaçlarını büyük ölçüde Kamu İhale Kanununa uygun olarak karşıladığı, bununla birlikte 2008 küresel ekonomik krizden sonra dünyada merkezi satın alma örgütlerinin yeniden yapılandırıldığı, bu çerçevede elektronik ihaleler, çerçeve anlaşmalar, taleplerin toplulaştırılması gibi dinamik satın alma süreçlerine geçildiği göz önüne alındığında hızlı hareket edilmesinin bir gereklilik olduğu, ayrıca toplulaştırılmış alımlarda yüksek oranda iskottodan yararlanma imkanının doğduğu,

- Halihazırda Vergi Denetim Kurulunda istihdam edilen müfettişlerin mükelleflerin ölçeklerine göre görevlendirildiği ve mevzuattan dolayı büyük bir kısmının küçük ve orta ölçekli mükellefler grup başkanlıklarında görev yaptığı, bu durumun insan kaynaklarından azami derecede istifade edilmesini engellediği, vergi denetiminde sektörel ve fonksiyonel uzmanlaşmanın olması durumunda vergi incelemelerinde etkinliğin daha da artacağı, buna ek olarak vergi müfettişlerinin geçmiş deneyimleri, akademik kariyerleri, performans ölçütleri, bilimsel yetkinlik envanterleri gibi objektif kriterlere göre görevlendirileceği, öngörülen düzenlemeyle birlikte hiçbir vergi müfettişinin hak kaybına uğramayacağı, *ifade edilmiştir.*

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir. Teklif metni aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 1

Teklifin çerçeve 1 inci maddesi; dijital ortamda verilen aracılık hizmetlerine açıklık getirilmesini teminen maddenin ikinci fıkrasında yer alan “dijital ortamda” ibaresinden sonra “dijital hizmet sağlayıcıları tarafından” ibaresinin eklenmesi ve ifadeye açıklık kazandırılmasını teminen redaksiyona tabi tutulmak suretiyle değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 2, 3 ve 4

Teklifin çerçeve 2, 3 ve 4 üncü maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 5

Teklifin çerçeve 5 inci maddesi, madde metnine açıklık kazandırılmasını teminen beşinci fıkrasına “üçüncü fıkrada belirtilen” ibaresinin eklenmesi suretiyle redaksiyon kapsamında değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 6, 7 ve 8

Teklifin çerçeve 6, 7 ve 8 inci maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Madde 9

Teklifin çerçeve 9 uncu maddesi; konaklama vergisinin maktu değerler üzerinden kişi başı geceleme esasına göre alınması, kamu kurum ve kuruluşlarına ait tesislere tanınan muafiyetin kaldırılarak 0 ila 12 yaş grubundaki çocukların düzenlemeden istisna tutulması ve belirlenen maktu tutarların her yıl yeniden değerlendirilmesinde artırılmasını teminen değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 10

Teklifin çerçeve 10 uncu maddesi; konaklama vergisinin maktu değerler üzerinden alınmasına ilişkin değişiklik nedeniyle, bu madde ile 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununa eklenen geçici maddeye ihtiyaç kalmadığından teklif metninden çıkarılmıştır.

Madde 11 ve 12

Teklifin çerçeve 11 ve 12 nci maddeleri; çerçeve 10 ve 11 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 13

Teklifin çerçeve 13 üncü maddesi; spor hakemlerine ödenen ücretlerle ilgili mevcut gelir vergisi istisnasının bu düzenlemeyle tamamen kaldırılması yerine basketbol ve voleybol spor dallarının en üst liglerinde görev alanlar hariç olmak üzere amatör spor yarışmalarını yöneten hakemlerle sınırlandırılmasını teminen değiştirilmek suretiyle çerçeve 12 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 14,15,16 ve 17

Teklifin çerçeve 14, 15, 16 ve 17 nci maddeleri; çerçeve 13, 14, 15 ve 16 ncı maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 18

Teklifin çerçeve 18 inci maddesi; gelir vergisi tarifesine eklenen son dilime ilişkin uygulamada tereddüt yaşanmamasını teminen “500.000 TL’nin 500.000 TL’si için” ibarelerinin “500.000 TL’den fazlasının 500.000 TL’si için” şeklinde değiştirilmesi suretiyle çerçeve 17 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 19, 20, 21 ve 22

Teklifin çerçeve 19, 20, 21 ve 22 nci maddeleri; çerçeve 18, 19, 20 ve 21 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 23

Teklifin çerçeve 23 üncü maddesi; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 72 nci maddesinde yer alan tevkifat oranı ile belirli bir tutarı aşan ücret gelirlerinin yıllık beyanname ile beyan edilmesi yönünde yapılan değişikliklerin, 1/11/2019 tarihinden önce düzenlenen ve geçerlilik kazanmış sporcu sözleşmeleri kapsamında bu tarihten sonra sözleşmelerde yapılan süre uzatımı ile ücretlerde yapılan değişiklikler hariç olmak üzere ücret ödemelerine uygulanmamasını teminen yeni bir fıkra eklenmesi suretiyle çerçeve 22 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 ve 32

Teklifin çerçeve 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 ve 32 nci maddeleri; çerçeve 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 ve 31 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 33

Teklifin çerçeve 33 üncü maddesi; kanunların hazırlamasında uyulması gereken usul ve esaslar çerçevesinde 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa eklenmesi öngörülen 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48 ve 49 uncu maddelerin ayrı çerçeve maddeler olarak düzenlenmesini teminen bölünmesi suretiyle sırasıyla çerçeve 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38 ve 39 uncu maddeler olarak ve yeni çerçeve 32, 33, 34, 35 ve 37 nci maddelerinde teknik ibare değişikliklerinin yapılması suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 34, 35, 36, 37, 38 ve 39

Teklifin çerçeve 34, 35, 36, 37, 38 ve 39 uncu maddeleri; çerçeve 40, 41, 42, 43, 44 ve 45 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde

Sağlık sektörünün rekabet gücünü artırmak üzere yerli ve milli ürün geliştirmek amacıyla sağlık alanında Ar-Ge çalışmaları yapan Türkiye Sağlık Enstitülerinin finansman ihtiyacının karşılanabilmesine yönelik olarak 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan “Dış borcun tahsisi” tanımına “Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına” ibaresinin eklenmesini öngören düzenleme Komisyon metnine çerçeve 46 ncı madde olarak eklenmiştir.

Madde 40 ve 41

Teklifin çerçeve 40 ve 41 inci maddeleri; çerçeve 47 ve 48 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 42

Teklifin çerçeve 42 nci maddesi; mevzuatta ifade bütünlüğünün sağlanması amacıyla 5684 sayılı Sigortacılık Kanununa eklenmesi öngörülen Ek Madde 5’in beşinci fıkrasında yer alan “kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların” ibaresinin “sosyal güvenlik yönünden diğer statülere tabi olanların”; “bu kurumlara” ibaresinin “bu statülere” şeklinde ve madde içi atfın doğru fıkraya yapılmasını teminen “beşinci fıkra hükmü” ibaresinin “dördüncü fıkra hükmü” şeklinde redaksiyon kapsamında değiştirilmesi suretiyle çerçeve 49 uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Yeni Madde

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun Geçici 8 inci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılması suretiyle; EÜAŞ veya bağlı ortaklık, iştirak, işletme ve işletme birimleri ile varlıklarına ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun kapsamında oluşturulacak kamu üretim şirketlerine ve kamu üretim şirketlerine ait üretim tesislerine ilişkin olarak özelleştirilmiş olanlarla daha sonra özelleştirilecek santrallere çevre mevzuatına uyum sağlayabilmeleri amacıyla yapacakları çevresel yatırımlar için, 30/6/2020 tarihine kadar yapım sözleşmesini imzalamış ve iş termin planını Çevre ve Şehircilik Bakanlığına sunmuş olmaları kaydı ile 30/6/2022 tarihine kadar süre tanınması ve bu süre zarfında bu tesislerin 4 ayda bir Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca denetlenmesi ve yapılan denetlemelerde iş termin planına uygun olmadığı tespit edilen tesislere çevre mevzuatına uygun olmayan durumları açısından mevzuatta yer alan ilgili idari para cezalarının yirmi kat artırılarak uygulanması, iş termin planındaki herhangi bir işin yapımının belirtildiği süreye göre bir yıl geciktirginin tespiti halinde işletmenin üretim faaliyetlerinin durdurulması ve verilen idari para cezalarına karşı dava açılmasının tahsil işlemlerini durdurmasını öngören düzenleme, Komisyon metnine çerçeve 50 nci madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde

6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 37 nci maddesine fıkra eklenmesi suretiyle; 15/7/2016 tarihinde gerçekleştirilen darbe teşebbüsü ve terör eylemleri sonrasında gerek KHK'ler gerekse idari kararlar ile terör örgütlerine veya Millî Güvenlik Kurulunca Devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olması nedeniyle kamu görevinden çıkarılmış olan kişilerin aylık, emekli aylığı ile diğer mali ve sosyal hakları hususunda yapmış oldukları başvuruların, ilgililerin yargılama sonucunda doğabilecek sorumluluklarının tazmini amacıyla haklarında devam eden adli ve idari soruşturma veya yargılama sonuçlarına kadar bekletilmiş olması nedeniyle, bu işlem süreçlerinde 31/10/2019 tarihine kadar karar ve görev alan kişiler hakkında herhangi bir hukuki, idari, mali ve cezai işlemin yapılmamasını öngören düzenleme, Komisyon metnine çerçeve 51 inci madde olarak eklenmiştir.

Madde 43

Teklifin çerçeve 43 üncü maddesi; çerçeve 52 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 44

Teklifin yürürlüğe ilişkin 44 üncü maddesi; ihdas edilen, çıkarılan ve bölünen maddelere istinaden yapılan değişiklikler doğrultusunda madde numaralarının yeniden düzenlenmesi suretiyle çerçeve 53 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 45

Teklifin yürütmeye ilişkin 45 inci maddesi; çerçeve 54 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca; redaksiyon kapsamında Komisyon metninin adı 'Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'; Teklif metninde yer alan dördüncü bölümün başlığı ise 'Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Düzenlemeler' şeklinde değiştirilmiştir. Teklif metni kanun dili ve tekniği ile kanunların hazırlanmasında uyulan usul ve esaslar doğrultusunda gözden geçirilmiş, bu çerçevede metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmış, madde numaraları yapılan değişiklikler çerçevesinde teselsül ettirilmiştir.

4. ÖZEL SÖZCÜLER

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Ağrı Milletvekili Ekrem ÇELEBİ,
- Antalya Milletvekili İbrahim AYDIN,
- Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet ERİM,
- Denizli Milletvekili Nilgün ÖK,
- Düzce Milletvekili Ayşe KEŞİR,
- Erzurum Milletvekili İbrahim AYDEMİR,
- Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat KOÇER,
- Giresun Milletvekili Cemal ÖZTÜRK,
- İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR,
- Kocaeli Milletvekili Sami ÇAKIR,
- Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR,
- Trabzon Milletvekili Salih CORA,
- Uşak Milletvekili İsmail GÜNEŞ,

özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Lütfi Elvan</i> Mersin	<i>İsmail Faruk Aksu</i> İstanbul	<i>Abdullah Nejat Koçer</i> Gaziantep (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Ekrem Çelebi</i> Ağrı (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Bülent Kuşoğlu</i> Ankara (Muhalefet şerhi)	Üye <i>Durmuş Yılmaz</i> Ankara (Muhalefet şerhi var)
Üye <i>Cavit Arı</i> Antalya (Muhalefet şerhi vardır)	Üye <i>İbrahim Aydın</i> Antalya (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Bekir Kuvvet Erim</i> Aydın (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Necdet İpekyüz</i> Batman (Muhalefet şerhi)	Üye <i>İsmail Tathoğlu</i> Bursa (Muhalefet şerhi)	Üye <i>Nilgün Ök</i> Denizli (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Garo Paylan</i> Diyarbakır (Muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Ayşe Keşir</i> Düzce (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>İbrahim Aydemir</i> Erzurum (Bu raporun özel sözcüsü)

Üye <i>Cemal Öztürk</i> Giresun (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Mehmet Bekaroğlu</i> İstanbul (Muhalefet şerhi var)	Üye <i>Emine Gülizar Emecan</i> İstanbul (Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye <i>Erol Katırcıoğlu</i> İstanbul (Muhalefet şerhi var)	Üye <i>Yaşar Kırkpınar</i> İzmir (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Sami Çakır</i> Kocaeli (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Mustafa Kalaycı</i> Konya	Üye <i>Abdullatif Şener</i> Konya (Muhalefet şerhim vardır)	Üye <i>Uğur Aydemir</i> Manisa (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Süleyman Girgin</i> Muğla (Muhalefet şerhimiz vardır)	Üye <i>Salih Cora</i> Trabzon (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>İsmail Güneş</i> Uşak (Bu raporun özel sözcüsü)

MUHALEFET ŞERHİ

(2/2312) esas numaralı “Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ne karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

Genel değerlendirme

Küresel gelişmelerin radikal bir değişimi zorladığı, özellikle üretimden ziyade finansal hale gelen ekonominin hakimiyetinin ve teknolojiye meydana gelen sosyal, ekonomik ve kültürel yönlü çok boyutlu değişimin toplumların yaşamını etkilediği bu dönemde Türkiye muhakkak ki konumu nedeniyle bu değişim ve gelişimden en çok etkilenen ülkelerin başında gelmektedir.

Küresel gelişmelerden azami ölçüde etkilenmekte olan Türkiye ayrıca ekonomisinde yapısal nedenleri yoğun olan bir kriz içerisinde bulunmaktadır. Türkiye'nin küresel belirleyici ülkelerin para politikalarının değiştiği 2013'ten beri döviz bazlı GSYH'ı ve kişi başına milli geliri düşmekte, işsizlik oranı hızla artmakta ve yabancı doğrudan yatırım miktarı ve kalitesi düşmektedir. Türkiye ekonomisi biri birini izleyen üç çeyrek dönemdir daralma eğilimine girmiş durumdadır.

Türkiye'de 17 yıldır ülkeyi yöneten iktidar bu dönemde özellikle üretime dayalı ekonomiden uzaklaştığı, tüketim ve borçlanma ağırlıklı ekonomi politikaları izlediği için gelinen süreçte borçlarını çevirmede ve yabancı para bulmakta ve dolayısıyla büyüme ve istihdamda sorunlar yaşamaktadır. Ancak, iktidar halen sorunu görememiş, ekonomi sorunsalının derinliğini kavrayamamış durumdadır. Yakın zamana kadar piyasaya para enjekte etmekle sorunu giderdiğini veya gidereceğini sanan iktidar bu defa vergileri artırmak ve yeni vergiler ihdas etmek suretiyle hem bütçe açığını kapatmayı hem de ekonomi sorunsalını gidermeyi amaçlamaktadır.

Anayasa'ya bu defa da aykırı bir şekilde muvazaalı bir teklifle getirilen “Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi” ile 2020 takvim yılı için idarenin beklediği ilave gelir 6 milyar liradır.¹

Merkezi Yönetim Bütçesi açığının yıl içi bir defaya mahsus gelirlere (merkez bankası birikmiş yedek akçeleri, bedelli askerlik, imar affı vb) rağmen Eylül ayı sonu

¹ Söz konusu tutar teklifin komisyon görüşmeleri sırasında teklifi T.B.M.M.'ye sunan İstanbul Milletvekili Vedat Demirörs tarafından ifade olunmuştur.

itibarıyla 85.8 Milyar TL'ye ulaştığı, mali disiplinin tamamen ortadan kalktığı bir dönemde; söz konusu kanun teklifinde yer alan panik önlemleri ile sorunun çözülmesi mümkün görülmemektedir. Ülkemizde reel sektörün kriz içinde bulunduğu, finansal sektörün de zorlamalarla kriz ortamına sürüklendiği gözlemlenmektedir.

Eylül 2019 ayı sonu bütçe uygulama sonuçları aşağıda gösterilmiştir.

BÜTÇE DENGESİ			
2019 YILI GERÇEKLEŞMESİ (Milyon TL)			
	Bütçe (Hedef)	Eylül (Ay İçi)	Eylül (Kümülatif)
Bütçe Geliri	880.359	63.102	653.808
Bütçe Gideri	960.976	80.814	739.626
Bütçe Dengesi	-80.616	-17.712	-85.818

Açıklanan 2020-2022 Orta Vadeli Planına göre bütçe açığının 125 Milyar TL.'ye ulaşacağı belirtilmektedir. TBMM'ne sunulan 2020 Takvim Yılı Bütçesi uyarınca bütçe açığı ise başlangıçta 139 milyar lira olarak öngörülmektedir. Kamunun faiz harcamalarında ciddi bir artış söz konusudur. Türkiye'de faizin üzerindeki baskıları azaltıcı birtakım adımların atılması şarttır. Türkiye ekonomisi ile ilgili risk algısını azaltıcı güveni artırıcı önlemleri almak şarttır. Bütçenin açığını kapatacağı sanılan yanlış adımlar atılırken ekonomik krizi derinleştirici bir tablo ile de karşılaşmak mümkündür.

Söz konusu kanun teklifi; bazı vergi kanunlarında hazineye gelir sağlama amaçlı düzenlemeleri içermekle birlikte, mahiyetleri itibarıyla biri dolaysız (Değerli Konut Vergisi) diğer ikisi (Digital hizmet Vergisi, Konaklama Vergisi) dolaylı vergi hüviyetinde üç yeni vergi ihdasını öngörmektedir.

Bütçe açığının bu tür palyatif tedbirlerle, yeni vergiler getirilerek kapatılması ve GSYH'nın yüzde 3'ünün altına düşürülmesi ise mümkün değildir.

Diğer yandan bu kanun teklifiyle getirilmeye çalışılan yeni vergiler hiçbir şekilde kazançla bağlantılı değildir. Kazanç üzerinden vergi alamayan iktidar, asgari ücret gelirini bile gelir vergisinin 2. diliminde vergilenmesini engellemeyen, vergi dilimindeki haksızlıkları düşük gelirler lehine değiştirmeyi düşünmeyen iktidar, bu defa da mahiyeti itibarıyla dolaylı vergi statüsünde olan yeni vergileri getirerek bütçe açığını kapatmaya

çalışmaktadır. Bu durumun zaten aşırı derecede bozuk olan vergi adaletini ve eşitsizliğini daha da artıracığına kuşku yoktur.

Özetle; diğer torba yasa teklifleri gibi bu teklif de özü itibarıyla iktidar tarafından asla varlığı kabul edilmeyen ve sadece dış cepheli gelişme ve saldırılarla izah edilerek örtülerek perdelenmeye çalışılan bir kriz dönemi düzenlemesidir, bu torba kanun teklifinde yer alan düzenlemeler bir ekonomik krizin devam ettiğini göstermektedir. Ancak Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik krizin bu tür torba yasalarla çözümleneceğini düşünmesi iktidarın en büyük yanlışlarıdır.

Ekonomi ve iş çevrelerinin haklı olarak endişesi panik halinde farklı politikalara başvuran ve hem kurumsal hem de mevzuat yönünden sistemi oldukça tahrip eden bu iktidarın giderayak ülke ekonomisine ve kamu yönetimine verdiği hasarın onarılmasının uzun zaman alacağıdır.

Türkiye'de adına Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan ve yaklaşık onaltı aydır uygulamada olan rejimin bileşenleri, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik krizden çıkması için gerekli olan ortak aklın harekete geçmesini engelleyen dinamikler içermektedir.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra yürürlüğe giren Anayasa'nın "Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi" başlıklı 88. maddesine göre, kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkili kılınmıştır. Ancak T.B.M.M.'nin yasama faaliyetlerinin nasıl gerçekleştirileceği konusunda yaklaşık bir yıldan beri yaşanan güncel problemler devam etmektedir.

Temmuz 2018 ortalarından bu yana 48 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişikliklerin, "atanmış bakan" müessesesinin kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilediği, ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.'ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olduğu gözlemlenmektedir.

Temmuz 2018 tarihinden itibaren 1998 maddeyi içeren 48 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi yürürlüğe konulmuştur.

Son olarak 24.10.2019 tarih ve 30728 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 48 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Cumhurbaşkanlığı Ofislerinin görev, yetki ve teşkilatlanması ile ilgili ilave değişiklikler yapılmış, 25 adet ilave daire başkanlığı ihdas edilmiştir. Devletin bazı kurumlarına ait yetkiler direkt olarak

Cumhurbaşkanlığındaki Ofislere taşınmakta, bir nevi devlet içinde mevcut yapıya paralel ilave bir devlet yapılanması tasarlanmaktadır.

Kurulan daire başkanlıkları arasında, “Büyük Veri ve Yapay Zeka Uygulamaları Daire Başkanlığı, İstanbul Finans Merkezi Dairesi Başkanlığı, Kamu Özel Sektör İşbirliği (KÖİ) Başkanlığı, adı altında Cumhurbaşkanlığının temel işlev ve görevleri ile ilintili olmayan bazı daire başkanlığı örgütlenmelerine yer verilmiştir.

“İstismarcı anayasa değişikliğinin istismarcı uygulanması”, Türkiye devletini, Anayasal devlet özelliğinden uzaklaştırmış bulunmaktadır

2018 seçimlerinden sonra geçen onaltı aylık süreç sonunda yasama sürecinde, kanun tekliflerinin, erkler ayrılığı ilkesine aykırı olarak yürütme tarafından TBMM’de en fazla üyeye sahip bulunan parti grubu üyeleri aracılığıyla “torba yasa” biçimiyle muvazaalı bir biçimde parlamentoya sunulduğu, kanun tekliflerinin komisyonlarda ve genel kurulda görüşülmesi aşamasında tam bir belirsizlik ve kargaşa yaşandığı, kanun teklifini hazırlayıp(!) komisyona sunan milletvekili veya milletvekillerinin teklif metninin içeriğinden dahi habersiz olduğu, teklif metninde yer alan hükümlerin komisyonlara anlatım ve sunumunda çoğu kez güç duruma düştükleri, konuya ilişkin olarak bürokrasiden ve yürütmenin diğer kademelerinden kendilerine sağlıklı bir bilgi akımının sağlanmadığı müşahade edilmektedir. 24 Haziran 2018 seçiminden sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen tekliflerin tümü nerdeyse torba yasa teklifi niteliğinde bulunmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi diye bir sistem yoktur, böyle bir realite, yasama-yürütme ilişkisi tarzına da uygun düşmemektedir. Yasama sürecinde tekliflerin yürütme tarafından torba kanun adı verilen yöntem ile çoğunluk partisi milletvekilleri aracılığıyla veriliyor olmasına rağmen, bu tekliflerde yer alan düzenlemelerin kendi içerisinde ve daha yeni sayılacak Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile de çeliştiği açıktır.

Örneğin kanun teklifinin 49. maddesinde yer alan Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna ilişkin hükümler; 17.10.2019 tarih ve 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile acele bir şekilde kurulan söz konusu kurumun personelin başta mali hakları olmak üzere kanunla düzenlenmesi zorunlu olan diğer hususların belirlenmesi ile ilgilidir.

9 Temmuz 2018'de yürürlüğe giren 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğinin bir yıllık uygulaması, "tek adam yönetiminin" sürdürülemez özelliğini teyit etmiş bulunmaktadır.

Söz konusu Anayasa değişikliği ile hükümet ve bakanlar kurulu kaldırılmış, "Cumhurbaşkanı'nın yürütme ile özdeşleşmiş olması", nedeniyle yürütme "tek kişi" yönetimine indirgenmiştir.

Yasama bakımından da; parti başkanı olması nedeniyle TBMM'de Cumhurbaşkanı'nın ön onay vermediği yasa önerisi kabul görmemektedir.

Bir nevi Meclisin yasama yetkisi elinden alınmıştır. Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri vasıtasıyla Meclisin yasama yetkisinin bir kısmını kullanmaktadır. Bütün demokratik ülkelerde temel kuraldır, parlamentolar yasama yetkisi konusunda ortaksızdır ve yasama yetkisi sadece parlamentolar tarafından kullanılır.

24 Haziran 2018 tarihinden itibaren T.B.M.M.'nde yasama faaliyeti açısından gözlemlenen gelişmeler bu sistemin sürdürülemez olduğunu ortaya koymaktadır.

"Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" de yukarıda özetlenen bu atmosferde Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmüştür.

1. Anayasa'ya aykırılık savlarımız değerlendirilmemiştir.

Kanun teklifinin geneli üzerindeki görüşmelere başlarken ve teklif maddelerinin görüşülmesi sırasında; teklifin 19 maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu görüşü ileri sürülmüş, ancak bu itirazımız Komisyon Başkanlık Divanınca dikkate alınmamıştır.

1.1 Teklifin 5. maddesinin 5. Fıkrasında yer alan düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 5. Maddesinin 5 numaralı fıkrasında; Digital Hizmet vergisinin % 7.5 olan oranını hizmet türleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte %1'e kadar indirmeye, iki katına kadar artırmak için Cumhurbaşkanı'na yetki verilmektedir.

Söz konusu fıkrada Cumhurbaşkanına tanınan yetkinin Anayasa'nın 10. Maddesinde yer alan "ölçülülük", 73 ve 104/17 maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

1.2 Teklifin 7. maddesinin 2. fıkrasında yer alan düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 7. Maddesinin 2. fıkrasında yer alan düzenleme; Digital Hizmet Vergisi ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen dijital hizmet sağlayıcılarının sunmuş oldukları hizmetlere erişim:in, bu yükümlülükler yerine getirilinceye kadar engellenmesine Hazine ve Maliye Bakanlığınca karar verilmesi ile ilgilidir.

Söz konusu düzenlemenin Anayasanın 48. maddesindeki çalışma ve sözleşme hürriyeti ile ilgili hükme aykırı olduğu düşünülmektedir.

1.3 Teklifin 8. maddesinde yer alan düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 8. maddesinde Cumhurbaşkanına n kambiyo muamelelerindeki Banka ve Sigorta Muamele Vergisi oranını (binde iki) on katına kadar artırma yetkisi verilmektedir.

Söz konusu maddede Cumhurbaşkanına tanınan yetkinin Anayasa'nın 10. Maddesinde yer alan "ölçülülük", 73 ve 104/17 maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

1.4 Teklifin 30 ve 31. maddelerinde yer alan düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 30 maddesiyle 492 sayılı Harçlar Kanununun 63. maddesinde değişiklik yapılarak; gayrimenkul devir ve iktisaplarında tapu harcının, mükelleflerce beyan edilen bedel ve emlak vergisi değerinin yanısıra ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden de az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedelinden alınmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Teklifin 31 maddesiyle de; 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifelerin "I-Tapu işlemleri" başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinde değişiklik yapılarak, tapu harçlarında değerlendirme bedeli esasının tarifeye işlenmesi sağlanmaktadır.

Teklifin 30 ve 31. maddesindeki tapu harçlar matrahının tespiti ile ilgili düzenlemeler Anayasanın 10. Maddesinde tanımını bulan ölçülülük ilkesi açısından değerlendirmeye tabi tutulmalıdır.

Ayrıca teklifin 30. Maddesinde tapu harçları ile ilgili değerlendirme işlemlerinin Tapu Genel Müdürlüğüne değerlendirme şirketlerine ve değerlendirme uzmanlarına yaptırılmasına icazet veren düzenleme Anayasanın 128. Maddesine aykırı bulunmaktadır.

İdare bütünlüğü içerisinde yer almayan gayrimenkul değerlendirme uzmanları tarafından düzenlenen raporlardaki tutarların idari bir karara dönüştürülmeden doğrudan vergi matrahı olarak kabulü vergilendirmenin temel ilkelerine aykırılık teşkil edecektir, vergi matrahının tespiti idari bir işlemdir. Anayasanın 128. Maddesinde yer alan hükme göre, Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesi gerekir. Dolayısıyla Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne söz konusu değerlemenin değerlendirme uzmanlarına yaptırılması Anayasa'nın 128. Maddesi hükmüne aykırılık teşkil etmektedir.

1.5 Teklifin 43. maddesinde yer alan düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 43. Maddesinin ikinci fıkrasında yer alan; *“Birinci fıkra kapsamında kurulmuş olan ortaklık ilişkileri hakkında; geçerli bir ortaklık ilişkisi bulunmadığı veya primli pay satışı yapıldığı ileri sürülerek sebepsiz zenginleşme, haksız fiil, sözleşme öncesi görüşmelere aykırılık veya sözleşmeye aykırılık nedenlerine dayalı olarak açılan ve kanun yolu incelemesindeki dahil görülmekte olan menfi tespit, tazminat veya alacak davalarında, karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilir ve yargılama gideri ile maktu vekalet ücreti ortaklık üzerinde bırakılır.”*

şeklindeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme uygun düşmemekte, Anayasanın 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

1.6 Teklifin 47. maddesinde yer alan düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 47. maddesi;

“MADDE 40- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 31- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2019 yılı için, 1/1/2019 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarına yetmiş milyar Türk lirası ilave edilerek uygulanır”

hükümünü taşımaktadır.

Söz konusu maddenin gerekçesinde;

“2020-2022 Yeni Ekonomi Programında (YEP) yer alan bütçe büyüklükleri ve bütçe dengesi çerçevesinde oluşan finansman ihtiyacının karşılanması ve Hazine nakit rezerv düzeyinin artırılması amacıyla sene başında yılı Bütçe Kanunu ile belirlenen net borç kullanım tutarının artırılması hedeflenmektedir.”

açıklaması yer almaktadır.

Tasarının bu maddesinde yer alan hükümlerle 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna eklenen geçici madde ile, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5. Maddesi ile belirlenen net borçlanma limiti yükseltilmektedir.

Teklif metninin 47. maddesinde yer alan düzenleme; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda yer alan düzenlemelere ve Anayasanın 2, 87, 161, maddelerine de aykırı bulunmaktadır.

1.7 Teklifin yürürlük maddesinin 1. Fıkrasının e bendinde yer alan düzenlemenin Anayasa'ya aykırılığı:

Teklifin 17. maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 103. maddesi değiştirilerek; Gelir vergisine tabi gelirler için geçerli esas tarifede yeni dilim ve oran getirilmektedir. 500.000.000 TL'yi aşan gelirler % 40 ile vergilenecektir.

Teklifin 22. maddesiyle de Gelir Vergisi Kanununa geçici madde eklenerek;

-2019 yılında elde edilen ücret gelirlerine bu kanunla değiştirilmeden önceki vergi tarifesinin uygulanması,

-Kiralık araçlardaki 5.500 TL'den fazlasının gider olarak kabul edilmemesi uygulamasındaki tutarın 2020 için yeniden değerlendirilme oranında güncellenmemesi,

-Gelir Vergisi Kanununun Geçici 72 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde ve ikinci fıkrasında bu maddeyi ihdas eden kanunla yapılan değişikliğin, 1/11/2019 tarihinden önce akdedilerek geçerlilik kazanmış sporcu sözleşmeleri kapsamında yapılan ücret ödemelerine uygulanması

sağlanmaktadır.

Vergi kanunlarının geriye yürütülmesinde, hangi durumlarda geriye yürüme olduğunun, hangi durumlarda geriye yürüme olmadığına belirlenmesinde esas alınması gereken temel unsur "vergiyi doğuran olay" dır.

Vergiye doğuran olay, mükellef açısından vergi borcunu, devlet açısından vergi alacağını doğuran olay olup bu borç ve alacak bir kez doğduğunda sonradan yapılan bir düzenleme bu miktarın geriye yönelik düzenlemelerle artırlamıyor olması gerekir.

Vergiye doğuran olay kavramı Vergi Usul Kanunu'nun 19. maddesinde tanımlanmıştır.

Buna göre; "Vergi alacağı, vergi kanunlarının vergiyi bağladıkları olayın vukuu veya hukuki durumun tekemmülü ile doğar. Vergi alacağı mükellef bakımından vergi borcunu teşkil eder "

Mükellef için doğmuş bir vergi borcunun sonradan geriye dönük olarak uygulanan bir kuralla artırılması piyasa ekonomisinin sağlıklı işleyişine aykırılık oluşturur. Öncelikle rasyonel karar vermesi beklenen bireyin bu kararını verirken ne kadar vergi ödeyeceğini biliyor olması gerekir. Diğer yandan, bireyin mülkiyet hakkının esas olduğu ve bu hakkın anayasa ile korunduğu bir sistemde bu hakkın geriye dönük olarak ortadan kaldırılması bu kadar kolay olmamalıdır.

Tarife değişikliğinin ücret dışı gelirler için 01.01.2019 tarihinden itibaren uygulanacak olması, hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik ve kanunların geriye yürümezliği ilkesine aykırılık taşıdığından Anayasa hükümleri açısından sorunludur. Bu düzenleme kanun teklifinin 53. Maddesinin 1. Fıkrasının 7. Numaralı bendinde yapılmaktadır.

Teklifin yukarıda belirtilen maddeleri ile getirilen düzenlemeler hakkında Anayasanın yukarıda belirtilen ilgili maddelerine aykırılık yönündeki iddiamız komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürülmüş, ancak bu durum dikkate alınmayarak iç tüzük gereği gereken işlem yapılmamıştır.

Oysa Meclis İç Tüzüğü'nün 38. maddesi “ Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder“ hükmünü taşımakta olup bu sorun bu madde uyarınca çözüme bağlanmadan tasarı görüşmelerine geçilemez.

Buna karşın Anayasa'ya aykırılık iddiası karara bağlanmadan görüşmelere geçilmesi İçtüzüğe aykırıdır.

2. Olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, yeni sistemin gerektirdiği, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığı genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırıdır.

T.B.M.M.'nin geçmiş yasama dönemlerinde kanun tasarıları ve tekliflerinin acele ile gündeme getirilerek kamuoyunda ve ilgili komisyonlarda yeterince tartışılmadan aceleyle yasalaştırılması yöntemi bir alışkanlık haline getirilmiş bulunmakta idi.

Bu alışkanlığın Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27. Dönemin 3.Yasama döneminde de sürdürüleceği anlaşılmaktadır. Daha önce de Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek yasalaştırılan 26.07.2018 tarih ve 7146 sayılı “Askerlik Kanunu ile Diğer Bazı Kanunlarda ve 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 11.10.2018 tarih ve 7147 sayılı “Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun”, 27.12.2018 tarih ve 7159 sayılı “Karayolları Trafik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 17.01.2019 tarih ve 7161 sayılı “Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”, 18.01.2019 tarih

ve 7162 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 21.02.2019 tarih ve 7166 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 30.05.2019 tarih ve 7176 sayılı “Bazı Kanunlar ile 635 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, 17.07.2019 tarih ve 7186 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” gibi İstanbul Milletvekili Vedat Demirörs ve 97 arkadaşı tarafından verilen Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” de geçmiş dönemde benzerlerinde rastlanan özellikleri taşıyan 54 (Ellidört)² maddelik mini torba yasasıdır. Söz konusu teklif ağırlıklı olarak bazı Vergi Kanunlarında değişiklik yapan ve 3 (üç) adet yeni vergi ihdas eden bir teklif olmasına karşın; vergi kanunları ile ilişkisiz bir takım konuların da teklif metnine konulduğu, bazı özel problemlili hususların çözümünü yasal (?) görünümüne kavuşturan birkaç maddenin de acele ile bu teklif metnine yerleştirilmesi ile torba kanun teklifi niteliği kazanmıştır.

Söz konusu kanun teklifi 24.10.2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş, aynı tarihte esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna tali komisyon olarak da Sanayi Ticaret, Enerji Tabii Kaynaklar, Bilgi Teknolojileri Komisyonuna sevk edilmiştir. Kanun teklifi diğer bazı ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren bazı düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilmemiştir.

Söz konusu kanun teklifinin Komisyonun 30.10.2019 Çarşamba günü saat 14.30’da Plan Bütçe Komisyonunun yapacağı toplantının gündemine alındığı Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığının 25.10.2019 gün ve 1392241-130.02-556617 sayılı yazısı ile komisyon üyelerine bildirilmiştir.

Başlangıçta (Yürürlük ve yürütme dahil) 54 maddeden oluşan torba kanun teklifi, Plan ve Bütçe Komisyonunun 30.10.2019 tarihli birleşiminde gündeme alınarak görüşmelere geçilmiştir. Söz konusu kanun teklifine komisyonda verilen önergelerle 3 yeni madde ilave edilmiş, bir madde teklif metninden çıkarılmış, redaksiyon yetkisi ile bazı maddelerin ayrıştırılarak yeni madde ihdası sonucunda teklifteki madde sayısı 54’e ulaşmıştır.

² Söz konusu kanun teklifinin ilk hali 45 madde olmasına rağmen komisyonda verilen önergelerle ile teklif metnine 3 madde eklenmiş, bir madde teklif metninden çıkarılmış, redaksiyon yetkisi ile bazı maddelerin ayrıştırılarak yeni madde ihdası sonucunda teklifteki madde sayısı 54’e ulaşmıştır.

Söz konusu kanun teklifin Sanayi Ticaret, Enerji Tabii Kaynaklar, Bilgi Teknolojileri Komisyonunda gündeme alınıp görüşülmediği öğrenilmiştir.

Söz konusu kanun teklifinde bulunan veya teklifin görüşülmesi sırasında verilen önergelerle kanun teklifine eklenen bazı maddeler diğer ihtisas komisyonlarının ilgi ve çalışma alanlarına giren düzenlemeleri içermesine rağmen başkaca herhangi bir tali komisyona sevk edilip görüşülmesi sağlanmadan komisyondan geçmiştir.

Geçmiş dönemlerde kötü bir alışkanlık olarak değerlendirdiğimiz bu türden kanun hazırlama ve yapma tekniği, hem torba kanun teklif ve tasarılarında ele alınan konuların yürürlükteki mevzuatla uyumu açısından ciddi sorunlar yaratmış, hem de bu kanunların uygulanması aşamasında daha önceden öngörülemeyen sıkıntıların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda, TBMM'den ilgili ihtisas komisyonlarında yeterince tartışılıp görüşülmeden acele bir şekilde geçen çok sayıda düzenlemeden ülkemiz ve vatandaşlarımız doğrudan veya dolaylı olarak olumsuz etkilenerek mağdur olmakta ve aynı kanun maddesinin kısa süre içinde defalarca değiştirilmesi gereği doğmaktadır.

Devlet yönetimini ve toplumun geniş kesimlerini yakından ilgilendiren, bazı sektörlerde iş ve işleyiş kurallarını, piyasa oluşumunu, bütçe dengesini, ekonomideki kaynak dağılımını ve ekonomik tercihleri etkileyen bu nitelikteki düzenlemelerin, acele ile kamuoyunda ve komisyonlarda yeterince tartışılmadan torba kanun yöntemiyle yasalastırılmak istenmesi demokrasimizin yerleşik teamüllerine de uygun değildir.

Bu yöntemle, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve ilgili sivil toplum örgütlerinin kanunların hazırlık ve görüşülme aşamasında görüşlerinin alınamamasına, getirilen düzenlemelerin ekonomik ve mali etkilerinin yeteri kadar anlaşılmasına ve tartışılmasına sebebiyet verilmektedir. Bu durumda aynı zamanda kanun teklifleri, düzenleyici etki analizleri yapılmadan TBMM'ye sunulmuş olmakta, dolayısıyla söz konusu kanun değişikliklerinin yasal bir gereklilik olan bütçeye ve ekonomiye getireceği mali yükü hesaplanamamıştır. Bu çerçevede bütçe dengesinin bozulması ve dolayısıyla da ülke ekonomisinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olunmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik "Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri" başlıklı 14'üncü maddesi, Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak

kanun tekliflerinin getireceği malî yükün, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanıp tekliflere eklenmesi ve sosyal güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesi zorunluluğunu hüküm altına almıştır.

Söz konusu teklifin görüşülmesi esnasında tüm maddelerle ilgili detaylı herhangi bir mali yük tablosu komisyon üyelerinin dikkatine sunulmamıştır.

5018 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanılması yasa yapma sürecinin etkin çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

Diğer taraftan, farklı komisyonların görev alanlarına giren düzenlemeleri içeren torba kanun tekliflerinin ilgili komisyonlarda görüşülmesi yerine esas komisyon sıfatıyla sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesi ve esastan ilgili oldukları halde tali komisyon olarak belirlenen diğer komisyonlarda görüşülmemesi ve görüş bildirilmemesi, yasama faaliyetlerinin etkisizleştirilmesine yol açmaktadır.

Teklifte yer alan madde metinlerinden her biri ayrı ihtisas komisyonunun çalışma alanına giren, detaylarıyla uzun uzun görüşülüp tartışılması gereken düzenleme konularıdır.

Komisyonu sevk edildiği sırada 45 maddeden oluşan bilahare komisyonunda verilen önergelerle ilave olunan 3 madde ile yapılan redaksiyon çalışması ile bazı maddelerinin ayrıştırılması ile 54 maddeye ulaşan söz konusu torba kanun teklifinin;

-1,2,3,4,5,6,7, 43 ve 50. maddelerinin Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda,

-9, 40 ve 41. maddelerinin Bayındırlık İmar Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda,

-10,12 ve 21. maddelerinin Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunda

-48. maddesinin Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda,

-16 ve 51. maddelerinin Adalet Komisyonunda

esas veya tali komisyon sıfatıyla görüşülmesi gerekmekte idi.

TBMM İktüzüğü'nün 23'üncü maddesinde "Tali komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu

komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerinde bildirirler" denilirken, yine İçtüzüğün 34'üncü maddesinde "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklifi, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyona havale edilmesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyonda görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. Yine, aynı maddenin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer verilmiştir

Komisyonlara üye seçilirken milletvekillerinin uzmanlık ve ilgili alanları göz önüne alınmaktadır. Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerinin her konuda yetkin birer uzman olduğunu söylemek mümkün değildir. Bu nedenle özel uzmanlık alanı ve değerlendirme, tartışma gerektiren konuların öncelikle ilgili komisyonlarda görüşülmesi gerekmektedir. Plan ve Bütçe Komisyonunun asıl komisyon olduğu durumlarda da tekliflerin ilgili tali komisyonlarca düzenlenecek komisyon raporları dikkate alınarak Plan ve Bütçe Komisyonunda karara bağlanması hem doğru hem de İçtüzükle uygun olacaktır.

Komisyona sevk edildiği sırada 45 maddeden oluşan bilahare komisyon çalışmaları sırasında verilen önergelerle eklenen 3 madde ve yapılan redaksiyon çalışması ile 54 maddeye ulaşan söz konusu torba kanun teklifi toplam 14 ayrı kanunda ve 1 Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapmaktadır.

Bu durumu belirtir tablo aşağıda yer almaktadır.

Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2312)

(1 Yeni Kanun İhdası ile 14 Kanun ve 1 KHK'da düzenleme yapmaktadır.)

Teklif Maddesi	Kanun / KHK Sıra No.	Düzenleme Yaptığı Kanun / KHK
1	1	Yeni Kanun - Dijital Hizmet Vergisi Kanunu (Konusu)
2		Yeni Kanun - Dijital Hizmet Vergisi Kanunu (Tanımlar)
3		Yeni Kanun - Dijital Hizmet Vergisi Kanunu (Mükellef ve Vergi Sorumlusu)
4		Yeni Kanun - Dijital Hizmet Vergisi Kanunu (Muafiyetler ve İstisnalar)
5		Yeni Kanun - Dijital Hizmet Vergisi Kanunu (Verginin Matrahı, Oranı ve Hesabı)

6		Yeni Kanun - Dijital Hizmet Vergisi Kanunu (Vergilendirme Dönemi, Beyanı, Tarhı, Ödenmesi)
7		Yeni Kanun - Dijital Hizmet Vergisi Kanunu (Vergi Güvenliği)
8	1	13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında ve ikinci fıkrasında değişiklik yapılması.
9		6802 sayılı Kanunun "İkinci Kısım"nın "İkinci Bölümü"nün başlığı "Konaklama Vergisi" şeklinde ve bu bölümde yer alan mülga 34 üncü maddenin yeniden düzenlenmesi.
10	2	31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesine fıkra eklenmesi.
11		193 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendine parantez içi hüküm eklenmesi.
12		193 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendinin yürürlükten kaldırılması.
13		193 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (1), (5) ve (7) numaralı bentlerine hükümler eklenmesi.
14		193 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (4) ve (5) numaralı bentlerine parantez içi hükümler eklenmesi.
15		193 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (b) alt bendinin değiştirilmesi.
16		193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere fıkra eklenmesi.
17		193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinin değiştirilmesi.
18		193 sayılı Kanunun mükerrer 121 inci maddesinin ikinci fıkrasının (1) ve (3) numaralı bentleri ile beşinci fıkrasının değiştirilmesi.
19		193 sayılı Kanunun mükerrer 123 üncü maddesinin ikinci fıkrasına "23/8," ibaresinden sonra gelmek üzere "23/10," ibaresi, "31," ibaresinden sonra gelmek üzere "40/1, 40/7," ibaresi ve "48," ibaresinden sonra gelmek üzere "68," ibaresi eklenmesi.
20		193 sayılı Kanunun geçici 67 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "beş puana kadar" ibaresi "ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar" şeklinde değiştirilmesi.
21		193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2019" ibaresi "31/12/2023" şeklinde, fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan "%15," ibaresi "%20," şeklinde ve ikinci fıkrasının değiştirilmesi.
22		193 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
23	3	4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 112 nci maddesinin üçüncü fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere bent eklenmesi.
24		213 sayılı Kanuna 160 ıncı maddesinden sonra gelmek üzere madde eklenmesi.
25		213 sayılı Kanunun 370 inci maddesinin değiştirilmesi.
26		213 sayılı Kanunun 376 ncı maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi.
27		213 sayılı Kanunun mülga 379 uncu maddesinin yeniden düzenlenmesi.
28		213 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesindeki parantez içi hükümden sonra gelmek üzere "kesilen ceza hariç" ibaresi "kesilen ceza ve 370 inci maddenin (b) fıkrası kapsamında kendilerine ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilen mükelleflere mezkur maddeye göre kesilen ceza hariç" şeklinde değiştirilmesi.
29		213 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesinin değiştirilmesi.
30	4	2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "emlak vergisi değerinden az olmamak üzere,

		beyan edilen" ibaresi "emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere, gerçek" şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan "emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya beyan edilen" ibaresi "emlak vergisi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya" şeklinde değiştirilmesi.
31		492 sayılı Kanuna bağlı (4) sayılı tarifenin "I-Tapu işlemleri" başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinin birinci paragrafında yer alan "gayrimenkulün beyan edilen devir ve iktisap bedelinden az olmamak üzere emlak vergisi değeri üzerinden" ibaresi "gayrimenkulün emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedeli üzerinden" şeklinde ve bendin son paragrafında yer alan "vergi değerleri" ibaresi "harca esas değerleri" şeklinde değiştirilmesi.
32	5	29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa 41 inci maddeden sonra gelmek üzere kısım başlığıyla birlikte maddeler eklenmesi ve mevcut maddelerin buna göre teselsül ettirilmesi.
40	6	14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin ikinci paragrafında yer alan "2 yılda" ibaresi "3 yılda" şeklinde ve bendin (e) alt bendinin değiştirilmesi.
41		1618 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesi.
42	7	21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununun ek 12 nci maddesi yürürlükten kaldırılması.
43	8	25/3/1987 tarihli ve 3332 sayılı Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3 182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna geçici madde eklenmesi.
44	9	4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına (z) bendinden sonra gelmek üzere bent eklenmesi
45		4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesine "yapım işlerinde" ibaresinden sonra gelmek üzere "Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında" ibaresi ve maddeye fıkra eklenmesi.
46	10	28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan "Dış borcun tahsis" tanımına "Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne" ibaresinden sonra gelmek üzere ", Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına" ibaresi eklenmesi.
47		28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmesi.
48	11	31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.
49	12	3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

50	13	14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2019" ibaresinin "30/6/2022" şeklinde değiştirilmesi fıkraya "üretim faaliyeti durdurulamaz ve" ibaresinden sonra gelmek üzere "çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımların gerçekleştirilmemesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanmaması nedeniyle" ibaresi ve ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere cümle eklenmesi.
51	14	8/11/2016 tarihli ve 6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 37 nci maddesine fıkra eklenmesi
52	15	27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 32 nci maddesinin değiştirilmesi.
53	-	Yürürlük
54	-	Yürütme

54 maddeden (yürürlük ve yürütme dahil) oluşan çoğunlukla mali hükümler ve yükümlülükler içeren söz konusu torba kanun teklifinin, 1 maddesi Aile Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığını, 1 maddesi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını, 1 maddesi Ticaret Bakanlığını, 7 maddesi Bilgi Teknolojileri İletişim Kurumunu, 3 maddesi Kültür ve Turizm Bakanlığını, 2 maddesi Adalet Bakanlığını, 2 maddesi Gençlik ve Spor Bakanlığını da ilgilendiren hususlardan oluşmaktadır.

54 maddelik "Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi nde;

-Digital Hizmet Vergisinin Konusu, Tanımları, Mükellef ve Vergi Sorumlusu, Muafiyet ve İstisnalar verginin matrahı, oranı, hesabı, Vergilendirme Dönemi, Verginin Beyanı, Tarihi, Ödenmesi ve Vergi Güvenliği,

-Kambiyo muamelelerinde banka ve sigorta muameleleri vergisinin oranının binde 1'den binde 2'ye çıkarılması, ayrıca Cumhurbaşkanı'na bu oranı on katına kadar artırabilme yetkisi verilmesi,

-Otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart hotel, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesisleri ile dağ ve yayla evi gibi kırsal turizm tesislerinde verilen geceleme hizmetinin konaklama vergisine tabi tutulması,

-Serbest meslek kazancı istisnasında sınırlamaya gidilerek, telif haklarına dayalı olarak düzenlenen serbest meslek kazancı istisnası kapsamında elde edilen gelirlerin

toplamının, Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşanlara beyanname verme zorunluluğunun getirilmesi,

-İşverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL'yi aşmaması kaydıyla hizmet erbabına toplu taşıma kartı ve bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları temini suretiyle sağlanan menfaatlerin de gelir vergisinden istisna edilmesinin sağlanması,

-Spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretlere yönelik istisnanın kapsamının daraltılarak spor yarışmalarını yöneten hakemlere yapılan ücret ödemelerinin vergilendirilmesinin sağlanması,

-Vergide gider uygulamaları açısından; ticari işletmelerde kiralama yoluyla elde edinilen binek otomobillerin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmı ile binek otomobillerinin iktisabına ilişkin özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının, binek otomobillere ilişkin olan giderlerin en fazla % 70'inin gider olarak indirilmesi, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanının en fazla bu tutarlara isabet eden kısmının gider olarak yazılabilesinin sağlanması,

-Vergide gider uygulamaları açısından; serbest meslek kazancının tespitinde, Özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanının en fazla bu tutarlara isabet eden kısmının, binek otomobillerine ilişkin giderlerin en fazla %70'inin, kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmının, binek otomobilleri için iktisapta ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının gider olarak dikkate alınmasının sağlanması,

-Tek veya birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, bu gelirleri toplamının, Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü

maddesinde yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde ücret gelirlerini yıllık beyanname ile beyan etmesinin sağlanması,

-İcra ve İflas Kanunu ile Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen vekâlet ücretini ödemekle yükümlü olanlar ile ödemenin avukatın müvekkiline yapılması durumunda ise müvekkillere gelir vergisi tevkifatı yapma zorunluluğunun getirilmesi,

-Gelir vergisine tabi gelirler için geçerli esas tarifede yeni dilimler ve oranların tespiti,

-Vergiye uyumlu mükelleflerin vergi indiriminden faydalanabilmeleri için gerekli olan borcu olmama koşulunun ayrıntılarının ve miktarların yeniden düzenlenmesi,

-193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendinde yer alan günlük ulaşım bedeli tutarı ile aynı Kanununun 40/1, 40/7 ve 68 inci maddelerinde yer alan binek otomobillere ilişkin tutarların her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle yeniden belirlenmesinin temini ve Cumhurbaşkanına söz konusu had ve tutarları % 50 oranında artırma ve azaltma yetkisinin verilmesi,

-Yabancı para cinsinde ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan getiriler ve döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen gelirler üzerinden yapılacak vergi tevkifatı nispetlerini ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar artırma veya kanunî oranına kadar indirme konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmesi,

-Sporculara yapılan ücret ödemelerinden yapılan tevkifat oranının en üst ligdekiler için %15'ten %20'ye çıkarılması,

-Ayrıca sporcuların gelirlerinin toplamının vergi tarifesinin dördüncü diliminde yer alan tutarı (500.000 TL) aşması halinde bu gelirlerin yıllık beyannameyle beyan edilmesinin sağlanması,

-2019 yılında elde edilen ücret gelirlerine bu kanunla değiştirilmeden önceki vergi tarifesinin uygulanması,

-Kiralık araçlardaki 5.500 TL'den fazlasının gider olarak kabul edilmemesi uygulamasındaki tutarın 2020 için yeniden değerlendirme oranında güncellenmemesi,

-Gelir Vergisi Kanununun Geçici 72 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde ve ikinci fıkrasında bu maddeyi ihdas eden kanunla yapılan

değişikliğinin, 1/11/2019 tarihinden önce akdedilerek geçerlilik kazanmış sporcu sözleşmeleri kapsamında yapılan ücret ödemelerine uygulanmasının sağlanması,

-Kanun yolundan vazgeçilmesi halinde Vergi Usul Kanununun 112 nci maddesi uyarınca uygulanacak gecikme faizinin hesaplanma süresinin belirlenmesi,

-Mükellef kaydının analiz ve değerlendirme sonuçlarına göre terkinin sağlanması,

-Mükelleflerin "izaha davet" edilmesi uygulamasındaki 15 günlük sürenin 30 güne çıkarılması, verginin kaçakçılık fiilleriyle ilgili olması hâlinde bu madde hükümleri uygulanabilmesine ilişkin istisna da 70.000 TL'den 100.000 TL'ye çıkarılması, 100 bin Türk lirasını geçmeyen veya bu tutarı geçse bile ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5'ini aşmayan mükelleflere maddede yer alan şartlar dahilinde ziyaa uğratılan vergi üzerinden %20 oranında vergi ziyai cezası kesilmesi,

-Vergi cezalarında indirim uygulamasındaki cezanın ilk seferde 1/3'e kadar indirilmesi uygulaması kaldırılarak genel ½ oranının getirilmesi, uzlaşmanın vaki olması durumunda da ödenecek vergi ziyai cezası için %25 indirimin uygulanması, sağlanması,

-Mükelleflere "kanun yolundan vazgeçme" adı altında yeni bir müessesesinin getirilmesi,

-Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair hakkında ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilen mükelleflerin; süresinde beyanname vermeleri durumunda kesilen %20 oranındaki vergi ziyai cezası, uzlaşma kapsamı dışında tutulması,

-Gayrimenkul devir ve iktisaplarında tapu harcının, mükelleflerce beyan edilen bedel ve emlak vergisi değerinin yanısıra ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden de az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedelinden alınmasının sağlanması,

-Tapu harçlarında değerlendirme bedeli esasının tarifeye işlenmesi,

-Türkiye sınırları içinde bulunan ve emlak vergisine esas bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne belirlenmiş değeri 5 milyon TL ve bu tutarı aşan mesken nitelikli taşınmazlardan "Değerli Konut Vergisi" alınması, Değerli Konut

Vergisinde değerlerin tespiti, ilanı ve kesinleşmesi, matrah, nispet, mükellefiyet, muafıklar, verginin beyanı ve ödeme yeri, yetki, Değerli Konut Vergisinin tahsilatından yerel idarelere pay verilmemesi,

-Seyahat Acentaları Birliğinin üç yılda bir toplanmasının sağlanması ve Seyahat Acentaları Birliği Genel Kurulunun Kasım 2019 da toplanması,

-Sporcu ücretlerinden kesilen gelir vergisinin spor kulüplerine iade uygulamasından vazgeçilmesi,

-Sermaye Piyasası Kanununa geçici bir madde ilavesiyle, kamuoyunca da bilinen, geçmiş dönemlerde 1990 yıllarda yasadışı yöntemlerle yurtdışındaki Türk vatandaşlarından yüksek getiri vaat edilerek toplanan paralarla kurulan, binlerce vatandaşın mağdur olmasına yol açan şirketlerden alacaklı olanlarla ilgili olarak yeni bir yasal düzenlemenin yapılması

-Toprak Mahsulleri Ofisi hububat ithalatının Kamu İhale Kanunu hükümlerinden istisna edilmesi,

-Devlet Malzeme Ofisinin idareler adına ve idarelerin ihtiyaçlarını toplulaştırarak yapacağı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarının Kamu İhale Kanunu hükümlerinden istisna tutulması,

-4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan "Dış borcun tahsisi" tanımından yararlanacak kuruluşlar arasına "Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığının da ilave edilmesi

-2019 yılı Merkezi Bütçe Kanunu ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla yürütmeye tanınan borçlanma limitin 01.01.2019 tarihinden itibaren 70 Milyar TL artırılması,

-5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa eklenen geçici madde ile şehit yakınları, gaziler, harp malulleri, sivil terör mağdurları ve başarılı sporculara ilgili kanunlar kapsamında bağlanan aylıklar nedeniyle yersiz olarak yapılan ödemelerin geri istenmemesi,

-Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun personelin başta mali hakları olmak üzere kanunla düzenlenmesi zorunlu olan diğer hususların belirlenmesi,

-Termik santrale Çevre mevzuatına uyum için tanınan sürenin 31.12.2019'dan 30.06.2022'ye uzatılması, termin planına uymayanlarla ilgili yeni ceza uygulamalarının belirlenmesi,

-Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olan ve bu nedenle kamu görevinden çıkarılmış olan kişilerden, adli veya idari soruşturma veya kovuşturması devam edenlerin sosyal güvenlik haklarına ilişkin başvuruları hakkında 31/10/2019 tarihine kadar karar alan, bu kararları yerine getiren veya işlem yapmayan kamu görevlilerinin bu karar ve filleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğunun doğmamasının sağlanması,

-2011 yılında Maliye Bakanlığındaki mevcut denetim yapısı kaldırılarak yerine kurulmuş bulunan Vergi Denetim Kurulunun teşkilatlanma yapısının yeni baştan düzenlenmesi,

gibi konularda üç yeni vergi ihdası dahil olmak üzere 14 ayrı kanun, 1 K.H.K.de değişiklik yapan ayrıntılı düzenlemeler yer almıştır.

Vergi Kanunlarıyla ilgisi bulunmayan bazı kanunlarda da değişiklik veya ekleme yaparak mevcut sistemi değiştiren söz konusu diğer maddelerin tali ihtisas komisyonlarında değerlendirme yapılmadan hatta en azından Plan Bütçe alt komisyonda ayrıntılı bir şekilde görüşmeye tabi tutulmadan acele ile yasalaştırılma gayretini uygun bulmuyoruz.

Komisyonunda görüşülüp kabul edilen ve bazıları birbiriyle ilgili bulunmayan 14 adet Kanun ve 1 adet K.H.K. metninde değişiklik yapan 54 maddelik söz konusu teklif, aynı zamanda torba yasa teklifi hüviyetindedir. Hukuk literatüründe gerçek bir yasa türüne karşılık gelmeyen son dönemde Türk siyaset ve hukuk dünyasında tartışılan ve "yasama kurnazlığı" suçlamalarıyla tepki toplayan bu yasa türü hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmaktadır.

Çok sayıda Kanunda aynı anda torba yasa mantığıyla ilgili komisyonlarda detaylı olarak tartışma ve inceleme yapılmaksızın değişiklik yapılması veya yeni hükümler ihdası hem mevzuatta hem de uygulamada ciddi sorunlara neden olmaktadır.

Hızlandırılmış, vizyoner olmayan tepki temeline dayalı yasa yapma mantığı, hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmakta, yetersiz, yeni sorun doğurucu kanunların çıkmasına neden olmakta, bir sonraki "yasa"daki bazı

hükümler bir önceki "yasa" ile getirilen bazı hükümlerdeki yanlışlıkların düzeltilmesi veya bazı hükümlerin uygulanmasının ertelenmesini öngören hükümlerle ilintili olmaktadır.³

Torba yasalar içeriklerinin ilk bakışta ve kolayca anlaşılabilmesi, meclis komisyonlarında ve genel kurulda yapılan İttüzüğe aykırı eklemelerle metinlerinin her aşamada kalabalıklaşması ve bu eklemelerin yarattığı karmaşanın da Anayasa Mahkemesinin şekil denetimi kapsamı dışında kalması gibi nedenlerle hukuk tekniği açısından eleştirilmekte, TBMM'nin yasama etkinliğinde önemli bir sınırlama ve anayasal denetimsizlik hali yarattıkları savunulmaktadır.

Bu mini torba kanun teklifi de birbirinden farklı ve farklı Komisyonların görev alanına giren hükümleri içermektedir. Öte yandan, bu kanun teklifinin komisyona apar topar getirilmesi, hazırlanışı ve birbiriyle ilgisiz yapıların bir araya getirilmiş olması gayriciddi bir yaklaşıma işaret etmektedir.

İktidarın torba yasa teklifi hususundaki ısrarı ve aceleciliğinin nedeni tarafımızca anlaşılabilir. Vergi Kanunlarıyla ilgisi bulunmayan bazı kanunların mevcut hükümlerde ve sistemde büyük boyutlu değişiklikler yapan söz konusu maddelerin adına "torba yasa" adı verilen bir yöntemle acele ile yasalaştırılmasını doğru bulmuyoruz. Meri mevzuatta yapılacak değişikliklerin bir torba yasa mantığıyla değil, sorunların ve yapılan düzenlemelerin tüm ayrıntısıyla değerlendirildiği, konu ile ilgili tüm ihtisas komisyonlarının devrede olduğu bir yasama çalışmasının gerekliliğine inanıyoruz.

³ Örneğin bu kanun teklifinin 42. maddesiyle ile yürürlükten kaldırılan, Sporcu ücretlerinden kesilen gelir vergisinin spor kulüplerine iade uygulamasını içeren 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununun ek 12 nci maddesindeki düzenleme yine tarafımızın şiddetli itirazlarına neden olan 21.03.2018 tarih ve 7103 sayılı Torba Kanunun 35. maddesiyle acele ile getirilip tüm boyutlarıyla tartışılmadan yasalaştırılan ve Anayasanın 2., 87., 161. ve 73. maddelerine aykırı içerik taşımakta olduğu düşünülen bir düzenleme idi.

Söz konusu düzenleme klasik maliye biliminin ulusal ve uluslararası alanda kabul görmüş bulunan ilkelerinden birisi olan ademi tahsis ilkesine de aykırılık teşkil eden söz konusu madde hükümü ilk bakışta amatör spor dallarının teşvikine yönelik bir hüküm olarak gözükse bile uygulamada birtakım haksızlıklara neden olacak düzenlemeleri içermekte idi.

Ayrıca bu yasama döneminde de daha önceki yasama dönemlerinde diğer torba yasa görüşmelerinde gerçekleştiği üzere, torba yasaların Meclis İhtüdüğünün 91'nci maddesine aykırı bir biçimde "temel yasa" olarak genel kurul gündemine getirilerek görüşülmesinin yukarıda özetlenen sakıncaları daha da artıracakı kanaatindeyiz.

Yeni bir sisteme geçilmesine rağmen Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile ilgili içtüzük değişikliklerinin yapılmaması dolayısıyla, kanun teklifinin komisyona sunulması, ve komisyonda görüşülmesi sırasında, kanun tekliflerinin içeriğinin komisyonda teklif sahipleri tarafından sunulması ve savunulması, yürütmenin ve bürokratik görevlilerin söz konusu komisyon görüşmelerine katılım ve katkı düzeyinin belirsizliği nedeniyle, söz konusu kanun teklifi maddelerinin komisyonda iyice irdelenip değerlendirilmesi mümkün olmamıştır.

Teklif vergi Kanunlarıyla ilgili bulunmayan bazı kanunlarda yapılan değişiklikleri ihtiva ettiği halde ilgili tali komisyonların görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddelerinin tümü ile ilgili olarak ilgili meslek kuruluşlarının görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak diğer alakalı kamu kuruluşlarının görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak herhangi bir etki analizi çalışması yapılmamıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı olduğu kanaatiyle "Kanun Teklifinin" bütününe karşıyız.

3. Kanun teklifinin maddeleri üzerindeki görüşlerimiz.

Üç yeni vergi ihdası dahil olmak üzere 14 ayrı kanun, 1 K.H.K.de değişiklik yapan bu kanun teklifin maddeleri üzerindeki görüş ve eleştirilerimize aşağıda yer verilmiştir.

3.1 Teklifin 1,2,3,4,5,6 ve 7.maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin ilk yedi maddesi Digital Hizmet Vergisinin Konusu, Tanımları, Mükellef ve Vergi Sorumlusu, Muafiyet ve İstisnalar verginin matrahı, oranı, hesabı, Vergilendirme Dönemi, Verginin Beyanı, Tarihi, Ödenmesi ve Vergi Güvenliği konusunda yapılan düzenlemelerle ilgilidir.

Özellikle birden fazla bölgede faaliyet gösteren büyük şirketler ile ilgili olarak, vergi mevzuatı ve dijitalleşme arasındaki uyumsuzluk uluslararası alanda bir süredir tartışılmaktadır. Sorunun nasıl ele alınacağı ve küresel düzeyde uzlaşmaya varılması beklenen veya uzun süren bu süreç için geçici önlemlerin uygulanmasına ilişkin temel sorular da halen tartışma konusudur.

Kanun teklifiyle "Dijital Hizmet Vergisi" ihdas edilmektedir. Ancak söz konusu vergi ülkemizde hiçbir platformda tartışılmadan bu konuda ayrıntılı düzenlemeleri içeren kanun teklifi acele ile T.B.M.M.'ye sunulmuştur. Bu nedenle söz konusu vergi konusunda AB ve OECD bünyesinde yapılan tartışmalar konusunda aşağıda özet bilgi verilmesine gerek duyulmuştur.

Dijital ekonomi, ekonomik büyümenin önemli bir itici gücü olmasının yanı sıra geleneksel "tuğla ve harç şirketleri" ve sınır ötesi mal satışı için tasarlanan bir vergi sistemine meydan okumakta ve AB, bu alanda harekete geçme ihtiyacı hissetmektedir. Bunun sonucu olarak, dijital şirketlerin geleneksel emsallerine göre efektif olarak daha düşük vergi ödedikleri uluslararası kabul görmektedir. Fiziksel varlığı olmayan, maddi olmayan duran varlıkların kolay transferi ve sınır ötesi hizmet sunumuna bağlılık gibi içsel özellikleri sayesinde dijital ekonomi ve değer yaratmanın yeni yolları, işletmelerin vergi yükümlülüklerini sınırlandırmasını özellikle kolaylaştırmıştır.

Dijital vergilendirme konusundaki uluslararası çabalar 2013 yılında OECD'nin "Matrah Erozyonu ve Kârın Kaydırılması (base erosion and profit shifting: BEPS)" projesiyle başlamıştır. Mart 2018 düzenlenen ara raporda; ülkeler arasında uluslararası vergi çerçevesinin dijital çağa kalıcı olarak nasıl adapte edileceği konusunda bir fikir birliği olmadığını, ancak amacın 2020 yılına kadar yeni bir küresel fikir birliğine varmak olduğu belirtilmiştir. Raporda ayrıca, kendi yetki alanlarında üretilen değerden bekledikleri vergi avantajlarına veya zararlarına bağlı olarak kutuplaşmış ülkelerin geçici tedbir olarak ciro vergilerini yürürlüğe koymaları da tartışılmıştır. Bazı üye ülkeler mevcut durumun sistemin adilliğine, sürdürülebilirliği ve toplumlar tarafından kabul edilebilirliğine meydan okuduğunu düşünmektedir. Geçici önlem alınmasına karşı çıkan ülkeler, yatırımcılık, yenilikçilik, büyüme ve refahın

tüketiciden işyerlerine kaydırılması ve vergin yansıtılması, aşırı vergilendirme olasılığı, uygulama zorlukları ve vergiye uyum gibi yönetim maliyetlerinin olumsuz etkilerini ileri sürmektedirler.

22 Mayıs 2013 tarihinde, Avrupa Konseyi, dijital ekonomideki vergilendirmenin zorluklarına cevap verme çabalarının gerektiğini vurgulamıştır. Komisyon, 2017 yılında "dijital tek pazar için Avrupa Birliğinde adil ve verimli bir vergi sistemi" iletişiminde dijital ekonominin vergilendirilmesine ilişkin zorlukların altını çizmiştir.

Eylül 2017'de, Komisyon AB'de dijital tek pazar için adil ve etkili bir vergi sistemi üzerine bir Tebliği (Communication) kabul etmiştir. Tebliğde üye Devletlerin doğrudan ve dolaylı vergi tabanlarını korumak için kısa vadeli önlem seçeneklerinden de bahsetmektedir.

Bunlar şu şekilde olabilir:

i-Vergilendirilmemiş veya yetersiz bir şekilde vergilendirilmiş ciroya dayalı faaliyetlerde ciroya ilişkin ek vergi,

ii-Özellikle çevrimiçi olarak sipariş edilen mal ve hizmet sağlayıcılarına yapılan belirli ödemelerde dijital işlemlerde vergi tevkifatı yapılması veya

iii-Yerleşik olmayan bir teşebbüsün önemli bir ekonomik varlığa sahip olduğu ülkesinden müşterilere uzaktan sağladığı tüm işlemlerine uygulanan dijital hizmetler veya reklamcılık faaliyetinin sağlanmasından elde ettiği gelirlerine uygulanacak vergi.

2019 Şubat ayının başında yayımlanan raporlar, AB maliye bakanlarının, Avrupa Komisyonu tarafından dijital hizmet vergisine bir alternatif olarak önerilen dijital reklamcılık vergisi konusunda bir anlaşmaya yakın olduklarını göstermektedir.

Gelir, reklamı hedefleyen kullanıcıların bulunduğu devlette vergilendirilebilecektir. Bu tür kullanıcılara atfedilemezse, gelir, reklamın her yerdeki kullanıcı cihazlarında görünme sayısına bağlı olarak atfedilmesi gerekir. Önerilen yürürlük tarihi ise 2022 Ocak'tır.

AB'nin dijital vergi teklifi, ülkelerde fiziksel varlıkları olmayan şirketleri dijital faaliyetlerden elde ettikleri geliri hedeflemektedir. Bir dizi büyük dijital şirkete % 3 vergi uygulanması öngörülmektedir.

Bununla birlikte şu anda, kurumlar vergisinin dijital yönlerini ele alan hiçbir AB kuralı olmadığı gibi dijital faaliyetlerden elde edilen kârlar üzerinden gelire dayalı bir

AB vergisi yoktur. Uluslararası hukuka göre, yerleşik olmayan bir vergi mükellefinin vergilendirme yetki alanında vergilendirilebilecek tek ticari kazancı, daimi temsilcisine atfedilebilen kazançlarıdır.

25.10.2019 tarihi itibarıyla dijital vergiyle ilgili olarak AB ülkelerindeki bu konudaki gelişmeler şöyledir;

-Avusturya, 2020 Ocak ayında vergiyi uygulama planları ile dijital hizmetler vergisini onaylamıştır.

-Çek Cumhuriyeti, verginin 2020 ortalarında uygulanmasını hedefleyen dijital hizmetler vergi teklifinin gözden geçirilmiş bir taslağını yayınlamıştır.

Fransa dijital hizmetler vergisini Ocak 2019'dan itibaren geriye dönük olarak yürürlüğe koymuştur. Fransa, Amerika Birleşik Devletleri Ticaret Temsilcisinin verginin ayrımcı niteliği hakkında soruşturma başlatmasına rağmen, son zamanlarda dijital hizmetler vergisi uygulayan ilk ülkedir.

-Macaristan daha önce bir tür dijital hizmet vergisi uygulamaktadır.

-İtalya, daha önce onayladığı dijital hizmetler vergisini Ocak 2020'de uygulama planlarını açıklamıştır.

-Polonya, AB düzeyinde ulaşılan bir çözümü kabul etmek istediğini belirterek, bu yılın başlarında bir dijital vergi açıklamasının ardından dijital vergilendirme çalışmalarını askıya almıştır.

OECD şu anda dijital vergilendirme için uluslararası bir çözüm üzerinde çalışmasına rağmen, bazı ülkeler son zamanlarda dijital hizmetler vergisini uygulamak için tek taraflı önlemler almaktadır.

Tablo.-1: Çeşitli Ülkelerde Dijital Vergilemeye İlişkin Gelişmeler

Ülke	Küresel Hasılat Eşiği	Yurt İçi Hasılat Eşiği	Vergi Oranı	Ölçek (Vergini Konusu)	Durum
Austria (AT)	€750 milyon	€25 milyon	5%	Online reklamcılık	Teklif (Yürürlük Ocak 2020)
Belgium (BE)	€750 milyon	€50 milyon AB içinde	3%	Kullanıcı verisinin satışı	Teklif edildi
Czech Republic (CZ)	€750 milyon	CZK 50 milyon (€2 milyon)	7%	· Hedef reklamcılık · Çok taraflı dijital ara yüzlerin kullanımı · Kullanıcı verisinin tahsisi	Teklif edildi
France (FR)	€750 milyon	€25 milyon	3%	· Çok taraflı dijital ara yüzlerin kullanımı · Hedef reklamcılık · Reklam amacıyla kullanıcılara ilişkin verinin nakli	Yürürlüğe girdi (Geriye dönük olarak 1 Ocak 2019)
Hungary (HU)	HUF 100 milyon (€306,890)	N/A	7.5%	Reklam hasılatı	Yürürlüğe girdi
Italy (IT)	€750 milyon	€5.5 milyon	3%	· Dijital ara yüzlerin kullanımı · Kullanıcılara mal ve hizmet satın almayı sağlayan çok taraflı dijital ara yüzlerin kullanımı · Dijital ara yüz kullanılarak sağlanan kullanıcı verisinin nakli	Teklif edildi (Yürürlüğe 1 Ocak 2020'de girecek)
Spain (ES)	€750 milyon	€3 million	3%	· Online reklamcılık · Online reklamla satış · Veri satışı	Teklif edildi. İspanya Parlamentosu, dijital hizmetler vergisini de içeren hükümetin 2019 bütçe teklifini reddetti. Bununla birlikte vergi yeniden gündeme alınacak ve tartışılmaya devam edilecek görünüyor.
United Kingdom (GB)	£500 milyon (€554 milyon)	£25 milyon (€28 milyon)	2%	Arama motorları, sosyal medya platformları ve online piyasaların hasılatı	Teklif edildi.

Yukarıdaki tablodan internet teknolojisinin günlük hayatın her alanına yayılmasıyla birlikte vergi matrahının aşınmasını ve kârın kaydırılmasını önlemek amacıyla ülkelerin bu alanı vergileyecek bir sistem arayışında oldukları görülmektedir.

Türkiye’de dar mükellefleri ile işyeri ve daimi temsilcisi olmayan kurumları vergilemeye yönelik olarak mevzuatına koyduğu gelir/kurumlar vergisi stopajı ile KDV sorumluluğunun bu sorunu ortadan kaldırmaya yeterli olmadığı görülmektedir. İşyeri ve daimi temsilcinin bulunmadığı durumda gelir ve kurumlar vergisinde stopaj uygulaması çifte vergilemeyi önleme anlaşmaları çerçevesinde ya stopaj yapılmamasını ya da yapılan stopajın iadesini öngörmektedir. KDV’de ise mükellef durumunda bulunan hizmet alıcılarının sorumlu sıfatıyla yaptıkları vergi tevkifatını aynı dönemde indirim tabi tutmaları vergi yükünün nihai tüketiciye yansıtılmasına neden olmaktadır.

Kanun teklifiyle hasılat (ciro) üzerinden bir vergi almak suretiyle çifte vergilemeyi önleme anlaşmalarının hükümleri dışına çıkılmak istendiği anlaşılmaktadır. Böylelikle gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin kendi üzerinde kalan stopaj yerine dijital işlem mükelleflerinin üzerinde kalacak bir vergi konulması düşünülmektedir.

Verginin esas olarak AB’nin dijital vergi düzenleme önerileri çerçevesinde hazırlandığı söylenebilir. Verginin oranı yüzde 7,5 olarak önerilmiştir. Bu oran AB’nin önerdiği en çok % 3 oranına göre çok yüksek bir vergidir

Bu alanda vergi koymayı düşünen ülkelerden farklı olarak oranın yüksek olduğu görülmekte, diğer taraftan yurt dışında faaliyet gösteren mükelleflerin muafiyet eşliğini aştıklarının nasıl belirleneceği teklifte belirtilmemektedir. ABD borsalarına kayıtlı şirketler açısından böyle bir sorun bulunmamasına karşın ama piyasaları ve şirket bilgileri şeffaf olmayan ülkelerde faaliyet gösteren mükellefler açısından muafiyet eşliği olarak İtalya’daki gibi işlem sayısının da esas alınabileceği düşünülmektedir.

Kanun Teklifiyle dijital hizmet vergisi getirilmekte ancak bir süre önce uygulanmaya başlanan ve internet reklam ödemelerini % 15 oranında stopaja tabi tutan düzenleme yürürlükten kaldırılmamaktadır. Aynı hizmetten bir gelir/kurumlar vergisi alınması bir de dijital hizmet vergisi alınması, üstelik her iki verginin de son derece yüksek oranlı olması, hem teknik olarak hem de ticari olarak sürdürülebilir değildir.

Dijital hizmetlerin kapsamı çok geniştir. Bu nedenle bu kapsamda faaliyet gösteren şirketlerin hangi hasılatlarının bu kapsamda değerlendirileceğinin daha açık ve net yazılması gerekmektedir. Verginin hasılat üzerinden alınması nedeniyle tüketiciye yansıtılması imkanının da bulunduğu dikkate alınmalıdır.

Vergi ile ilgili olarak ödevlerini yerine getirmeyen mükellefler için erişim yasağının getirilmesinin özünde, geçmişte birkaç kez belge düzenlemediği tespit edilen mükelleflere uygulanan iş yeri kapatma cezasından farkı yoktur. Bu cezanın Anayasa'nın 48. maddesine aykırılığı tartışmalıdır. Geçmişte uygulanan ilkel bir ceza modern dünyanın ticaret şekli olan bir alan için yeniden getirilmektedir.

Ayrıca maddede Cumhurbaşkanına tanınan vergi oranını %1'e kadar indirme ve iki katına kadar çıkarma yetkisinin Anayasa'nın 73. ve 10. maddesinde yer alan ölçülülük prensibi açısından ayrıca değerlendirilmesi gerekir.

Komisyon görüşmeleri sırasında bu verginin kaç kişi ve kurumu ilgilendirdiği konusunda yöneltilen sorular önceleri cevapsız kalmış, bilahare 16-17 mükellef adedinden bahsedilmiştir.

Komisyonunda yapılan açıklamalardan bu verginin % 15 oranında uygulanan stopaj şeklinde vergilemeye ilaveten getirildiği, bu verginin hasılat üzerinden alınan bir vergi olduğu, mükerrer vergileme ile ilişkili olmadığı ifade olunmuştur. Ödenen bu vergi gelir ve kurumlar vergisi uygulamasında gider olarak indirilebilecektir. Verginin yansıtılmasını zorlaştırma amacıyla verginin ayrıca faturada gösterilmemesinin hükme bağlandığı ifade olunmuştur. Madde metninde geçen "yetkili temsilci" kavramının ve işlevinin vergi kanunları açısından açıklığa kavuşturulması gerekir.

Küresel gelişmelere uygun olarak dijital ekonomide oluşan kazançlara yönelik vergilemeyi doğru bir karar olarak görmekle beraber AB ve OECD uygulamaları da dikkate alınarak, söz konusu verginin uygulanması gereğine inanıyoruz. Ayrıca vergi ödevini yerine getirmeyen mükellefler hakkında uygulanması önerilen erişim yasağı cezasının anayasal sakıncaları da dikkate alınarak yeniden gözden geçirilmesi gerekir.

3.2 Teklifin 8. ve 20.maddelerinin değerlendirilmesi:

Teklifin 8. maddesiyle, ihracatçılar ve sanayi sicil belgesi olanlar yapılan satışlar, bankalar ve yetkili müesseseler arasındaki satışlar, Hazineye yapılan satışlar, döviz kredisinin ödenmesine yönelik satışlar dışındaki kambiyo satış işlemlerindeki binde 1

oranında alınmakta olan Banka ve Sigorta Muamele Vergisinin oranı binde 2'ye çıkarılmakta ve bu oranı kambiyo muamelelerinde 10 katına, vergiye tabi diğer muamelelerde ise kanuni seviyesine kadar artırılabilmesi hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Teklifin 20. maddesiyle yapılan düzenleme ile yabancı para cinsinde ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan getiriler ve döviz cinsinden açılmış hesaplardan elde edilen gelirler üzerinden yapılacak vergi tevkifatı nispetlerini ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar artırma veya kanunî oranına kadar indirme konusunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.

Her iki maddede yapılan düzenlemenin spekülatif amaçlı döviz talebini önlemeye yönelik düzenlemeler olduğu komisyon görüşmeleri sırasında teklif sahiplerince ifade olunmuştur.

Söz konusu vergisel oran artırımlarının dövize olan talebi azaltma yerine daha değişik sonuçlara da neden olabileceği dikkatten kaçırılmamalıdır. Ekonominin dolarizasyon girdabına girdiği dönemlerde, Kamu Özel İşbirliği projelerinde döviz cinsinden verilen garantilerin olduğu ortamlarda bu tür tedbirlerin sonuç vermeyeceği ortadadır.

Toplam mevduat içerisinde yabancı para cinsinden mevduatın payı gittikçe artmaktadır. Bir bakarsanız, en zirve noktaya Ekim 2019'da çıkmıştır. 18 Ekim ile biten işlem haftasında, yurt içi yerleşiklerin döviz mevduatı 1.38 milyar artarak, hane halkı toplam döviz mevduatı 192 milyar 880 milyon dolardan 194.26 milyar dolara yükselmiştir. Alınacak ekonomik tedbirlerle Türk lirasına olan güvenin artırılması gerekir.

Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinde Cumhurbaşkanına -o zaman Bakanlar Kuruluna verilmemesinin gerekçesi bu piyasalara, döviz piyasalarına güven vermek olarak açıklanmıştır. Çünkü ideal bir vergi sisteminde mevzuatın öngörülebilir olması gerekir, saydam olması gerekir, vergi yükünün öngörülebilir olması gerekir. Eğer mevzuat saydam değil ise, Cumhurbaşkanına aşırı yetkiler veriliyor ise, yarın bu yetkinin nerede, ne zaman kullanılacağı belli değil ise, öngörülemiyor ise mevzuatın saydam olmadığı kabul edilir.

Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinde bazı işlemler için mevcut olan binde bir oranı binde ikiye çıkarılmaktadır. Ayrıca bu oranın 10 katına kadar artırma yetkisinin

Cumhurbaşkanına verilmesi Anayasa'nın 73.maddesi ve 10. Maddesindeki ölçülülük ilkesine aykırılık taşımaktadır. Konunun ayrıca Cumhurbaşkanının yetkilerini düzenleyen Anayasanın 104. maddesi açısından da tartışılması gerekir.

Bu nedenle ekonomide güven tesisi açısından sakıncalı olan ve ekonomik kriz dönemlerinde arzu edilen sonuçların tersine neden olabilecek bu düzenlemelerin yeniden gözden geçirilmesi gerekir.

3.3 Teklifin 9.maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 9. maddesinde, otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart hotel, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesisleri ile dağ ve yayla evi gibi kırsal turizm tesislerinde verilen geceleme hizmetinin konaklama vergisine tabi tutulmasıhususnda düzenlemeler yer almaktadır. Teklifte konaklama vergisi adı altında yapılan 9 ve 10. maddelerdeki düzenlemeler komisyondan gelen yoğun eleştiriler üzerine verilen önerge ile değiştirilmiş, 10. madde teklif metninden çıkarılmış, söz konusu vergi maktu hale getirilmiştir.

Söz konusu maddede verginin mükellefi, konusu, maktu vergi tutarları ve istisnalara yer verilmiştir. Madde aşağıdaki gibidir.

"MADDE 9- 6802 sayılı Kanunun İkinci Kısmının İkinci Bölümünün mülga başlığı "Konaklama Vergisi" şeklinde ve bu bölümde yer alan mülga 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"Konaklama vergisi

MADDE 34- Otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart hotel, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesisleri ile dağ ve yayla evi gibi kırsal turizm tesislerinde verilen geceleme hizmeti konaklama vergisine tabidir.

Konaklama vergisinin mükellefi birinci fıkrada belirtilen hizmeti sunanlardır.

Vergiyi doğuran olay, birinci fıkrada belirtilen hizmetin sunulması ile meydana gelir.

Konaklama vergisi, konaklama tesisinin türü esas alınarak aşağıda yer alan tarifeye göre ve kişi başına gecelik olarak hesaplanır. Geceleme hizmetinin sağlıklı yaşam tesisleri, eğlence merkezleri gibi tesislerin bünyesinde sunulması, vergilendirmeye etki etmez. Bu durumda vergi, konaklanan tesisin tarifedeki türü dikkate alınarak hesaplanır.

<i>Konaklama Tesisinin Türü</i>	<i>Vergi Tutarı (TL) (Kişi Başına Gecelik)</i>
<i>5 yıldızlı otel ve tatil köyleri</i>	<i>18</i>
<i>4 yıldızlı otel ve tatil köyleri</i>	<i>12</i>
<i>3 yıldızlı otel ve belediye belgeli konaklama tesisleri</i>	<i>9</i>

<i>2 ve 1 yıldızlı otel, pansiyon, motel, apart hotel ve kampingler</i>	6
<i>Butik otel ve özel konaklama tesisleri</i>	18
<i>Diğer</i>	6

Yukarıdaki tarifede yer alan vergi tutarları, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan tutarların 50 kuruşa kadar olan kesirleri dikkate alınmaz, 50 kuruş ve üzeri olan kesirleri bir üst tam sayıya iblağ edilir.

Konaklama vergisi, konaklama tesislerince düzenlenen fatura ve benzeri belgelerde ayrıca gösterilir. Bu vergiden herhangi bir ad altında indirim yapılamaz. Bu vergi, katma değer vergisi matrahına dahil edilmez.

Aşağıda sayılan hizmetler konaklama vergisinden müstesnadır:

a) Öğrenci yurtları, pansiyonları ve kamplarında öğrencilere verilen geceleme hizmetleri,

b) Oniki yaşından küçük çocuklara verilen geceleme hizmetleri,

c) Karşılıklı olmak kaydıyla yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilcilikleri, konsoloslukları ve bunların herhangi bir ad altında indirim yapılamaz. Bu vergi, katma değer vergisi matrahına dahil edilmez.

Konaklama vergisinde vergilendirme dönemi, faaliyet gösterilen takvim yılının birer aylık dönemleridir. Her bir vergilendirme dönemine ait konaklama vergisi, vergilendirme dönemini takip eden ayın yirmi altıncı günü akşamına kadar katma değer vergisi yönünden bağlı olunan vergi dairesine (katma değer vergisi mükellefiyeti bulunmayanlarca tesisin bulunduğu yer vergi dairesine) beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, konaklama vergisi beyannamesinin şekil, içerik ve ekleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir."

Teklifle otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart, misafirhane ve kamping gibi konaklama hizmeti veren yerlere, geceleme hizmet bedeli ve bu hizmetle birlikte verilen yeme, içme, eğlenme hizmeti gibi bir kısım hizmet bedelleri üzerinden geceleme başına maktu tutarlarda Konaklama Vergisi önerilmektedir. 15 Temmuz 2019 tarihli 7183 sayılı Kanunla bu tesislere % 0,75 oranında Turizm Katkı Payı ihdas edilmiştir.

Bu kuruluşların ciroları üzerinden KDV, Turizm Katkı Payı ve Konaklama Vergisi şeklinde üç dolaylı vergi ödemeleri, turizmi ve turisti cezalandırıcı etki yapacağı için göz ardı edilmemesi lazımdır.

Söz konusu verginin genel bütçe gelirleri arasına alınmasının ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu içerisinde düzenlenmesinin mantığı anlaşılabilir. Söz konusu verginin hasılatının, bu tesislere her türlü hizmeti götüren ve bu tesislerin yükünü çeken yerel yönetimlere bırakılması gerekir. Diğer ülkelerde benzeri uygulamalar bulunmakta olup "city tax" "turist vergisi" adı altında alınan vergilerin

hasılatı yerel yönetimlere aktarılmakta veya bu vergiler direkt olarak belediyeler tarafından tahsil edilmektedir.

Verginin 01.01.2020 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olmasının bir yıl önceden yapılan yurtdışı rezervasyonlar açısından nasıl uygulanacağı, konaklama vergisinin tur operatörlerine 2020 yılı için yansıtılıp yansıtılmayacağı bir muamma teşkil etmektedir. Sektör temsilcileri Konaklama Vergisi dolayısıyla konaklamanın oteller dışına kayması ve son iki yılda kalkışa geçen turizm sektörüne zarar verme ihtimalinin bulunduğunu, Türkiye'nin turizm sektörüne rakip ülkelerden daha fazla avantaj sunması ve desteklenmesinin kısa ve orta vadede ekonomiye ve istihdama katkısı tartışılmaz olacaktır Türkiye'nin turizm sektörüne rakip ülkelerden daha fazla avantaj sunması ve desteklenmesinin kısa ve orta vadede ekonomiye ve istihdama katkısının tartışılmaz olacağını ifade etmişlerdir.

Söz konusu vergi nihai tahlilde tüketiciye fiyat mekanizması yöntemiyle yansıtılma özelliğine sahiptir. Kanun metninde yer alan maktu tutarların kalkınmada öncelikli bölgeler açısından da farklılaştırılması gerekmektedir.

Konaklama vergisi hasılatının diğer ülkelerde olduğu gibi yerel yönetimlere bırakılmasının ve daha detaylı bir ön hazırlık çalışması sonucunda yasalaştırılması gerektiğine inanıyoruz. Sektör temsilcilerinin görüşlerinin alınmadığı ve acele ile hazırlandığı anlaşılan söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması yönündeki önerimiz kabul görmemiştir.

3.4 Teklifin 10. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 18. Maddesi değiştirilerek, serbest meslek kazancı istisnasında sınırlamaya gidilmekte, telif haklarına dayalı olarak düzenlenen serbest meslek kazancı istisnası kapsamında elde edilen gelirlerin toplamının, Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşanlara beyanname verme zorunluluğu getirilmektedir.

Mevcut uygulamada “Müellif, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekâr bilgisayar programcısı ve mucitlerin ve bunların kanuni mirasçılarının şiir, hikâye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, videobant, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserleri ile ihtira beratlarını satmaları veya bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik

etmek veya kiralamak suretiyle elde ettikleri hasılat gelir vergisinden müstesnadır.” Gelir Vergisi Kanunu’nun 94’üncü maddesinde sayılan tevkifat yapmakla yükümlü olanlarca söz konusu eserlerin satın alınması ve kiralanması durumunda yapılan ödemelerden yüzde 17 oranında tevkifat yapılmakta ve yapılan tevkifat eser sahiplerinin nihai vergisi olmaktadır. Eser sahibi, ayrıca bu gelirleri için yıllık gelir vergisi beyannamesi vermemektedir. Yapılan düzenlemeyle istisna kapsamındaki kazançlar 103’üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı yani 2019 için 500.000 TL’yi lirayı aşan mükelleflerin serbest meslek kazanç istisnasından yararlanamayacakları yönünde düzenleme yapılmaktadır. Dolayısıyla belirlenen tutarın üzerinde gelir elde eden eser sahipleri bu gelirlerini beyan edecekler ve gelir vergisi tarifesine göre vergilendirileceklerdir. Kanunun 94’üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenen vergiler ise bu hesaplanan vergiden mahsup edilecektir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında görüşü sorulan Kültür ve Turizm Bakanlığı temsilcisi; belli bir gelirin üzerindeki vergilendirilmesini verginin tabana yayılması ve vergi adaleti açısından uygun gördüklerini ifade etmiştir. Söz konusu düzenlemenin kültür ve sanatla ilgili faaliyetlerin gelişimine ve teşvikine engel olacağı yönünde kamuoyunda yoğun eleştiriler de bulunmaktadır.

Bu düzenlemeler ile ilgili olarak meslek örgütlerinin görüşüne başvurulmadığı komisyonadaki görüşmeler sırasında ifade olunmuştur.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında bu kapsama girenler açısından defter ve belge düzeni açısından idarenin net bir görüşünün olmadığı, bunların isterlerse defter tutabilecekleri istemezlerse defter tutmayabilecekleri yönünde değerlendirmelerde bulunduğu gözlenmiştir. Ayrıca bunların yapacakları ödemelerden stopaj yapma zorunda olmadıkları yönündeki düzenlemenin de mantığı da anlaşılamamıştır. Bu konuda ilgili idare temsilcisinin komisyonda çelişkili açıklamalarda bulunduğu görülmüştür.

Söz konusu düzenleme meslek örgütlerinin de görüşleri alınarak vergisel yükümlülükler açısından tüm boyutlarıyla ortaya konularak, kültür ve sanatın gelişim ve teşvikini engellemeyecek bir boyutta gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

3.5 Teklifin 12 ve 22. maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin 12. Maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 29. Maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı alt bendi değiştirilerek; spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretlere yönelik istisnanın kapsamının daraltılarak spor yarışmalarını yöneten hakemlere yapılan ücret ödemelerinin vergilendirilmesi sağlanmaktadır. Komisyonunda yapılan eleştiriler dikkate alınarak amatör spor yarışmalarını yöneten hakemlerin ücretleri (basketbol ve voleybol spor dallarının en üst liglerinde görev alanlar hariç) istisna kapsamında bırakılmıştır.

Teklifin 22. maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun Geçici 72. maddesi değiştirilerek, bu maddenin uygulama süresi 31.12.2023 tarihine kadar uzatılmakta, sporculara yapılan ücret ödemelerinden yapılan tevkifat oranının en üst ligdekiler için %15'ten %20'ye çıkarılmakta, ayrıca tüm sporcular tarafından elde edilen ücret gelirin tek başına veya beyana tabi gelirleri toplamının 103'üncü maddenin yazılan tarifinin 4'üncü diliminde yer alan tutarı, (2019 yılı için 500.000 TL.'yi) aşması hâlinde sporcu ücretlerinin de yıllık gelir vergisi beyannamesiyle beyan edilmesi sağlanmaktadır. Yıllık beyanname verilmesi durumunda ise bu kanuna göre kesilen vergilerin vergi dairesine yatırılmış olması şartıyla hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilecektir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında sivil toplum temsilcilerinin yapmış buldukları açıklamalardan bu düzenlemeler için söz konusu kuruluşlarla önceden konunun değerlendirilmediği anlaşılmıştır. Bu düzenlemelerin bazılarının özellikle maddi açıdan güç durumda bulunan spor kulüplerini zorlayacağı, daha önceki tarihlerde sporcularla imzalanan sözleşmeler açısından problemler oluşturacağı anlaşılmaktadır. Kanunun yürürlük tarihinden önce imzalan sporcu sözleşmeleri konusunda çıkabilecek sorunların bir bölümü, komisyonunda yapılan eleştiriler dikkate alınarak teklifin 22. maddesinin görüşülmesi sırasında kabul edilen önerge ile bir ölçüde giderilmeye çalışılmıştır.

Bu düzenlemelerin aceleye getirilmeden sektörün tüm temsilcilerinin ve sivil toplum kuruluşlarının da görüşleri alınarak yasalaştırılmasını uygun buluyoruz.

3.6 Teklifin 11. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle Gelir Vergisi Kanunu'nun 23. Maddesinde değişiklik yapılarak, işverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL'yi aşmaması kaydıyla hizmet erbabına toplu taşıma kartı ve bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları temini suretiyle sağlanan menfaatler gelir vergisinden istisna edilmektedir.

Söz konusu düzenleme tarafımızca uygun bulunmakla beraber maddede yazılı tutarın dar gelirliler için ulaşım giderlerinin aile bütçesine getirdiği aşırı yük dikkate alınarak büyükşehirler ve yöreler açısından farklılaştırılması gerekli bulunmaktadır.

3.7 Teklifin 13 ve 14.. maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin 13. maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 40. maddesinde değişiklik yapılarak;

Ticari işletmelerde kiralama yoluyla elde edinilen binek otomobillerin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmı ile binek otomobillerinin iktisabına ilişkin özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının, binek otomobillere ilişkin olan giderlerin ise en fazla % 70'inin gider olarak indirilmesi, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde ise amortismanına tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanının en fazla bu tutarlara isabet eden kısmının

gider olarak yazılabilmesi konusunda düzenleme yapılarak kazancın tespitinde gider sınırlamasına gidilmektedir.

Teklifin 14. maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 68. maddesinde değişiklik yapılarak;

Vergide gider uygulamaları açısından; serbest meslek kazancının tespitinde, Özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanının en fazla bu tutarlara isabet eden

kısımının, binek otomobillerine ilişkin giderlerin en fazla %70'inin, kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmının, binek otomobilleri için iktisapta ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının gider olarak dikkate alınmasının sağlanması,

gider olarak yazılabilmesi konusunda düzenleme yapılarak kazancın tespitinde gider sınırlamasına gidilmektedir.

Söz konusu düzenlemeler gelirin gerçek ve safi tutarı ile vergilendirilmesi temel ilkesine aykırı olmakla beraber gider uygulamasında suiistimali ve vergi matrahının aşınmasını önlemek amacıyla ABD, Arjantin, Avusturalya, Fransa, Moldova, Meksika gibi ülkelerde bu türde uygulamaların bulunduğu anlaşılmıştır.

Söz konusu düzenlemenin otomotiv sektörünü cezalandırıcı mahiyette olduğu yönünde kamuoyunda yoğun eleştiriler bulunmaktadır. Bir yandan hazineye vergi geliri artışı sağlanması amacıyla hareket edilirken diğer taraftan da bu düzenlemenin otomotiv ve bağlantılı sektörler açısından etkilerinin göz ardı edilmemesi gerektiği düşünülmektedir. Madde metninde yer alan "alınabilir" "indirilebilir" ifadeleri vergi kanunlarında yazım açısından tedvin zaafını göstermektedir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında görüşüne başvuru sivil toplum temsilcisi, bu düzenlemenin zaten daralma eğiliminde bulunan otomotiv endüstrisi sektörünü daha fazla sıkıntıya düşüreceğini ifade etmiştir. Bu tespitin değerlendirilmesi gerektiğine inanıyoruz.

3.8 Teklifin 15. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 86. Maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (b) alt bendi değiştirilerek, tek veya birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, bu gelirleri toplamının, Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde ücret gelirlerini yıllık beyanname ile beyan etmesinin sağlanmaktadır.

Değişikliğin gerekçesinde;

“Kanun teklifi ile, beyannameli mükellefiyetin artırılması, yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi alınması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda tevkif suretiyle vergilendirilen ücret tutarları ve bu tutarlar üzerinden tevkif edilen vergilerin, yıllık beyanname sayesinde matrah ve sair unsurlarının kontrolünün sağlanmasını teminen madde ile; tek veya birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, bu gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde ücret gelirlerini yıllık beyanname ile beyan etmesi esası getirilmektedir.

Böylece,

- Tek işverenden alınan tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde bu gelirler beyan edilecektir.

- Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde bu gelirler önceden olduğu gibi beyan edilecektir.

- Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmaması, ancak, bu ücreti ile ilk işverenden alınan ücret geliri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde de bu gelirler beyan edilecektir.”

şeklinde açıklama yer almaktadır.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında söz konuş düzenlemenin amacının beyanname verme alışkanlığını artırmak olduğu ifade edilmiştir.

Söz konusu düzenlemenin vergi hasılatına etkisinin sınırlı olacağı anlaşılmaktadır. Eski uygulamada zaten tek işverenden ücret alındığı için artan oranlı tarifeden ücretin vergilendirildiği dikkate alındığında, bu düzenlemenin amacının bu gelir grubuna beyanname verdirmek suretiyle, varsa özel sağlık ve eğitim gideri harcamalarının kanunun öngördüğü sınırlar içerisindeki kısmını indirim konusu yaptırmak olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum dikkate alınarak alt gelir düzeyindeki tüm ücretliler için yıllık beyanname vermenin ihtiyari hale getirilerek onların da bazı giderlerini ücret gelirlerinden indirmelerine olanak sağlanmalıdır.

3.9 Teklifin 16. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesine fıkra ilave edilerek, İcra ve İflas Kanunu ile Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen vekâlet ücretini ödemekle yükümlü olanlar ile ödemenin avukatın müvekkiline yapılması durumunda ise müvekkillere gelir vergisi tevkifatı yapma zorunluluğu getirilmektedir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında bu düzenlemenin vergi idaresi ile bazı mükellefler arasındaki vergisel ihtilafları ortadan kaldırmak için yapıldığı ifade edilmiştir.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında görüşlerine başvuru alan Barolar Birliği temsilcisi, Avukatlık Kanunu'nun 164'üncü maddesinin son fıkrasına atıfta bulunarak; dava sonunda, kararla tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücretin avukata ait olduğunu, bu ücretin iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemeyeceğini, haczedilemeyeceğini, ifade ederek karşı vekalet ücretinin sadece ve sadece avukata ödenmesi gerektiğini belirtmiş, ayrıca 16.05.2019 tarihli Resmi Gazete yayımlanan "Avukatlık Sözleşmesinin kapsamı" irdeleyen 10.04.2019 tarih ve 2019/18 E., 2017/154 Esas sayılı Anayasa Mahkemesi kararından da bahsederek, söz konusu düzenlemenin uygulamada bir takım problemlere de neden olacağını belirterek söz konusu düzenlemeye karşı olduklarını ifade etmiştir.

Vergi idaresi ile bazı mükellefler arasındaki vergisel ihtilafları ortadan kaldırmak ve mevzuattaki bazı belirsizlikleri gidermek amacıyla yapıldığı ifade edilen düzenlemenin konunun tarafı konumunda bulunan Barolar Birliği ile yeniden değerlendirilerek yasalaştırılması gerekmektedir.

3.10 Teklifin 17 ve 22 maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin 17. maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 103. maddesi değiştirilerek; Gelir vergisine tabi gelirler için geçerli esas tarifede yeni dilim ve oran getirilmektedir. 500.000.000 TL'yi aşan gelirler % 40 ile vergilenecektir.

Teklifin 22. maddesiyle de Gelir Vergisi Kanununa geçici madde eklenerek;

-2019 yılında elde edilen ücret gelirlerine bu kanunla değiştirilmeden önceki vergi tarifesinin uygulanması,

-Kiralık araçlardaki 5.500 TL'den fazlasının gider olarak kabul edilmemesi uygulamasındaki tutarın 2020 için yeniden değerlendirilmesinde güncellenmemesi,

-Gelir Vergisi Kanununun Geçici 72 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde ve ikinci fıkrasında bu maddeyi ihdas eden kanunla yapılan değişikliğin, 1/11/2019 tarihinden önce akdedilerek geçerlilik kazanmış sporcu sözleşmeleri kapsamında yapılan ücret ödemelerine uygulanması

sağlanmaktadır.

Söz konusu düzenlemede amaç, vergi ile gelir düzeyi arasındaki duruma göre bir vergilendirme farklılığı yaratmak ise burada başka çözümler de bulunabilir. Örneğin, daha alt gelir seviyesindeki insanların vergi gelirlerinde de düzenleme yapılabilir yani onların gelirine göre daha düşük vergi getirilmesi mümkünken yüksek gelir vergi grubundan daha fazla vergi alınması burada hakkaniyete uygun olmadığı gibi alt gelir gruplarında ve emekten yana olmayan vergileme tarifelerini örtülü bir şekilde gizlemek anlamına gelmektedir. 2016 yılından beri Gini katsayısındaki gelişmeler gelir dağılımının alt gelir grubundakiler aleyhine bozulduğunu ifade etmektedir.

Yeni düzenlenen tarifede getirilen % 40 oranıyla 2005 yılına dönülmektedir. Türkiye uzun vadeli bir strateji çerçevesinde gelir ve kurumlar vergisi oranlarını kademeli olarak indirmiştir. 1998 yılında % 55 olan en üst dilime ilişkin oran, 1999 yılında % 45'e, 2005'de % 40'a ve 2006 yılında % 35'e indirilmiştir. Teklifte kademeli indiriminin sonlandığı, merdivenin tersine döndüğü, kademeli oran artışı uygulamasına başlandığı anlaşılmaktadır. Kanun teklifi öncesinde yapılan ve kamuoyuna yansıyan çalışmalardan, oranın önce % 50'ye çıkartılmasının amaçlandığı, sonra % 45 olarak düşünüldüğü ancak teklife % 40 yazıldığı anlaşılmaktadır. Bu gelişme aslında oranın ilk fırsatta % 50'lere doğru çıkartılmasının amaçlandığını göstermektedir. Bu gelişme yeniden 1990'lı yılların tarifesine dönüş demektir. Özellikle tarifede ilk dilimlerin düşük olması nedeniyle hızla üst gelirlere tırmanan gelirler için ağır bir vergidir.

Tarifenin bozulan artan oranlılığının yeniden temini için dilimlerin genişletilmesi gerekirken yeni bir dilim ve oranın eklenmesi düşük gelir gruplarındakine ilave olarak orta gelir grubundakileri ağır bir gelir vergisi yüküne maruz bırakacaktır. Bu ağır vergileme vergiye uyumlu mükelleflerin vergiden kaçınmalarına, kayıt dışına çıkma eğiliminin artmasına neden olacaktır. Sağlanması muhtemel vergi artışının, gönüllü

uyum üzerinde bu değişikliğin oluşturabileceği tahribatı telafi etmesi mümkün gözükmemektedir.

Söz konusu düzenleme emek gelirlerinden yana bir düzenleme olmayıp aynı zamanda Türkiye'deki efektif vergi yükünü dikkate aldığınızda yatırımları cezalandıracak bir düzenlemedir bu, geleceğe yönelik umut veren bir istikrar programı açıklanmadığı sürece, sabun köpüğü gibi etkisi çok çabuk kaybolan paketler açıklandığı sürece ne istenilen vergi geliri elde edilir ne de istenilen ekonomik büyüme, üretim artışı sağlanabilir. Vergi gelirinde kayıtlı mükelleflerden bir miktar almak suretiyle vergi geliri artışı sağlamak mümkündür ancak asıl hedef kayıt dışını en aza indirmek suretiyle işletmelerin ölçek ekonomisinden yararlanmalarını sağlamak, onların maliyetlerini düşürmesini sağlamak ve vergi gelirlerinde sürdürülebilir sağlıklı artışı sağlamak olmalıdır. Asgari ücretin yılın dokuzuncu ayından itibaren gelir vergisi tarifesinin ikinci diliminde vergilendirilebilmesinin herhangi bir izahı bulunmamaktadır.

Vergi sadece kamu harcamalarını finanse etmek amacıyla değil aynı zamanda gelirin yeniden dağılımı yöntemiyle adaleti sağlamak amacıyla alınması gerekir. Verginin sosyal yönünün ihmal edilmemesi gerekir. Çağdaş ve adil vergi sisteminin gereği olarak Asgari ücretten vergi alınmaması dahil, ücretliler için ayrı bir vergi tarifesinin düzenlenmesi, ilk tarifelerde oran düşüklüğüne veya dilim aralığı değişikliğine gidilmesi gibi tüm seçeneklerin değerlendirilerek 103. maddenin yeniden düzenlenmesi gerektiğine inanıyoruz.

Vergi kanunlarının geriye yürütülmesinde, hangi durumlarda geriye yürüme olduğunun, hangi durumlarda geriye yürüme olmadığına belirlenmesinde esas alınması gereken temel unsur "vergiyi doğuran olay" dır. Vergiyi doğuran olay, mükellef açısından vergi borcunu, devlet açısından vergi alacağını doğuran olay olup bu borç ve alacak bir kez doğduğunda sonradan yapılan bir düzenleme bu miktarın geriye yönelik düzenlemelerle artırılamıyor olması gerekir.

Mükellef için doğmuş bir vergi borcunun sonradan geriye dönük olarak uygulanan bir kuralla artırılması piyasa ekonomisinin sağlıklı işleyişine aykırılık oluşturur. Öncelikle rasyonel karar vermesi beklenen bireyin bu kararını verirken ne kadar vergi ödeyeceğini biliyor olması gerekir. Diğer yandan, bireyin mülkiyet hakkının esas olduğu ve bu hakkın anayasa ile korunduğu bir sistemde bu hakkın geriye dönük olarak ortadan kaldırılması bu kadar kolay olmamalıdır.

Tarife değişikliğinin ücret dışı gelirler için 01.01.2019 tarihinden itibaren uygulanacak olması, hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik ve kanunların geriye yürümezliği ilkesine aykırılık taşıdığından Anayasa hükümleri açısından sorunludur. Bu düzenleme kanun teklifinin 53. Maddesinin 1. Fıkrasının 7. Numaralı bendinde yapılmaktadır.

3.11 Teklifin 18. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 121 inci maddesinin ikinci fıkrasının (1) ve (3) numaralı bentleri ile beşinci fıkrası değiştirilerek vergiye uyumlu mükelleflerin vergi indiriminden faydalanabilmeleri için gerekli olan borcu olmama koşulunun ayrıntılarının ve miktarların yeniden düzenlenmesi yapılmaktadır.

Vergiye uyumlu mükelleflere sağlanan vergi indiriminin koşullarından olan, beyan üzerine tahakkuk eden vergilerin yasal süresinde ödenmesi koşulu konusunda esneklik sağlanmasının uygulamada pek fazla bir değişikliğe yol açmayacağı ancak koşullardaki gevşemenin vergiye uyum müessesesinden beklenen yararı azaltacağı düşünülmektedir. Bu madde uygulamasından şu ana kadar sadece 70.000 adet mükellefin yararlandığı ifade olunmuştur. Bu uygulamadan sadece ticari, zirai ve mesleki kazancı nedeniyle yıllık gelir vergisi beyannamesi veren mükellefler yararlanmasının gayrimenkul sermaye iradından dolayı beyanname veren gelir vergisi mükellefinin ise yararlandırılmamasının nedeni anlaşılamamaktadır.

3.12 Teklifin 30 ve 31. maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin 30 maddesiyle 492 sayılı Harçlar Kanununun 63. maddesinde değişiklik yapılarak; gayrimenkul devir ve iktisaplarında tapu harcının, mükelleflerce beyan edilen bedel ve emlak vergisi değerinin yanısıra ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden de az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedelinden alınmasına yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Teklifin 31 maddesiyle de; 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (4) sayılı tarifinin "I-Tapu işlemleri" başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinde değişiklik yapılarak, tapu harçlarında değerleme bedeli esasının tarifeye işlenmesi sağlanmaktadır.

Söz konusu değişikliklerin gerekçesi;

“Mevcut durumda gayrimenkullerin tapuda yapılan alım satım işleminde Emlak Vergisi değerinden az olmamak üzere mükelleflerce beyan edilen alım satım bedeli üzerinden tapu harcı hesaplanmakta, Emlak Vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinde harç ödendiğinin veya Emlak Vergisi değerinden yüksek olmakla birlikte beyan edilen alım satım bedelinin gerçek durumu yansıtmadığının tespiti durumunda eksik ödenen harç cezalı olarak alınmaktadır. Uygulamada beyan esasının geçerli olması nedeniyle tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybı söz konusu olmaktadır. Harçlar Kanunu’nun 63’üncü maddesinde yapılan değişiklikle gerçek bedel üzerinden işlem yapılmasını teminen Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden de işlem yapılmasına, harcı esas değere göre farklı olan belirlenmesine imkân veren kanuni düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca 492 sayılı Harçlar Kanunu’na bağlı 4 sayılı tarifenin Tapu İşlemleri başlıklı bölümünün 20 numaralı fıkrasının (a) bendinde düzenlenen gayrimenkullerin tapuda satış yoluyla devri işlemine ilişkin tapu harcı oranını gayrimenkullerin harca esas alım satım bedellerine göre farklılaştırmaya yönelik Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir.”

açıklanmaktadır.

Söz konusu düzenleme Türk vergi sisteminde matrah tespitinde önemli bir kırılmayı gündeme getirmektedir Tapu harçlarına esas teşkil edecek matrahın Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş değerlere bağlı kılmaktadır

Aslında ikili bir sistem ortaya çıkmaktadır. Tapu harçlarına esas alınacak değerler takdir komisyonları tarafından belirlenen emlak vergisi değerleri ile değerlendirme uzmanlarınca düzenlenen değerlendirme raporunda belirlenen değer olmak üzere iki ayrı değer ortaya çıkmaktadır. Ancak harç bunlardan en yüksek değer üzerinden alınacaktır.

5/2/2019 tarihli ve 30677 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 30 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 16. maddesi ile Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne gayrimenkullerle ilgili olarak “toplu değerlendirme faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,” görevi verilmiştir.

Söz konusu düzenlemeye ilişkin olarak Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, değerlendirme uzmanlarına lisans veren Sermaye Piyasası Kurumu (SPK) ve değerlendirme

uzmanlarının bağılı olduğu Türkiye Değerleme Uzmanları Birliği (TDUB) ile müştereken hazırlanan Yönetmeliğin Cumhurbaşkanlığına sunulmuş olduğu anlaşılmıştır.

Bu model, mülkiyeti belirleme eksenli kurgulanan 1924 tarihli Kadastro Kanununun tamamen değiştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Yani, Kadastro Kanununun mülkiyeti belirleme görevinin yanı sıra vergilendirmeyi esas alacak değerleri tespit edecek şekilde yeniden kurgulanması gerekir. Aynı durumun Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünün teşkilatlanması açısından gerekli olduğu düşünülmektedir.

Benzeri uygulamaların bazı ülkelerde var olduğu bilinmektedir. Örneğin Almanya Kadastro Kanunu bir taraftan mülkiyeti belirlerken diğer taraftan vergilendirmeye esas alınacak değerleri de tespit etmektedir. Ancak Almanya’da bu değerler değerlendirme şirketleri tarafından değil, kamuda görevli uzmanlar tarafından tespit edilmektedir. Türkiye’de değerlemenin kamu eliyle değil de şirketler aracılığıyla yapılmasına gerekçe olarak şu anda kamunun elinde herhangi bir veri olmaması gösterilmektedir.

Türkiye’de SPK lisanslı 140 değerlendirme şirketi ve SPK tarafından lisanslandırılmış 9 bine yakın değerlendirme uzmanı olduğu ifade edilmiştir.

Komisyonadaki açıklamalardan vatandaşın gayrimenkul satışı için Tapu’ya başvuru yaptığı andan itibaren sistem üzerinden paylaşım yapılacağı, bu başvuru ile birlikte değerlemeyi yapan uzmanın e-devlet ya da Tapu ve Kadastro “web” sitesinde atanacağı, yani vatandaşın değerlemeyi yapan büroyu bilmeyeceği gibi değerlendirme uzmanıyla karşı karşıya gelmeyeceği, değerlendirme raporunun birkaç günde tamamlanmasının hedeflendiği, gayrimenkulünü satmayı düşünenlerin dilerlerse bu raporu önceden alabileceği, değerlendirme raporunun, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün sistemine otomatik olarak gireceği ve ayrıca mükellefe de tebliğ edileceği, raporun, bir yıl için süreyle geçerli olacağı, bir yıl geçtikten sonra yeni rapor alınmasının zorunlu olduğu, değerlendirme raporunun bire bir zemine gidilip, kullanılan malzemenin cinsine, hastaneye yakınlığından, binanın, dairenin cephesi gibi 20-30 tane parametre dikkate alınarak belirleneceği, vatandaşın bir itirazı varsa tekrar değerlendirme raporu alacağı, raporun ilk ikisinin ücrete tabi olduğu, üçüncüsünden ücret alınmayacağı, ilk iki rapor arasında değer farkı olması halinde üçüncü kez rapor isteneceği, iki rapordaki değerlerin arasında bir tutarsızlık olmaması halinde üçüncü kez rapor istenmeyeceği, kesinleşen rapordaki değerlerin gayrimenkulün adasıyla parseliyle ilişkilendirileceği, Bankalar kredi vb. işlemlerinde ayrıca değerlendirme raporu

istenmeyeceği, bu raporların esas alınacağı komisyonunda yapılan açıklamalarda ifade edilmiştir.

Kanun Teklifinin 42. maddesindeki düzenlemeler bu değerlerin “Değerli konut vergisi” uygulanmasını öngörmektedir.

Değerleme uzmanları tarafından belirlenen gerçek gayrimenkul değerlerinin esas alınarak yapılacak vergilendirme, vatandaş yönünde ilave olarak rapor parası ödeneceği için maliyetleri artıracaktır Değerleme raporunun ücreti vatandaş tarafından ödeneceği, ancak bu tutarın ödenecek harç bedellerinden mahsup edilmesinin düşünüldüğü, bu konuda Maliye Bakanlığı ile ortak bir çalışma yapılmasının düşünüldüğü, bu değerlemenin amacının ilk planda kayıt dışılığın azaltılması olduğu ifade olunmuştur.

Yine komisyondaki bilgilendirme sırasında Türkiye’de yılda 3 milyona yakın alım satım olduğu hesabıyla üç yıl boyunca 9 milyona yakın taşınmazın değer bilgisinin toplanacağı, bu şekilde tekil değerlemelerle yola çıkılıp üç yılın sonunda, Türkiye’nin genelinde değer haritaları çıkarılacağı beyan edilmiştir. Bunun da ihale yöntemiyle yapılacağı ifade olunmuştur.

Teklifin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş değerlerden harç alınmasını öngören 30, 31. maddeleri 1.1.2020 tarihinde yürürlüğe girecektir.

Kanun Tekliğinin yasalasıp, Resmi Gazete’de yayımlamasından itibaren altı ay içerisinde bu projeksiyonun pilot iki ilde tamamlanması ve yürürlüğe girmesinin hedeflendiği, diğer çözümün ise Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği andan itibaren öncelikli olarak iki yerde pilot uygulama başlatılıp üç ay içerisinde tamamlanması ile uygulamanın Türkiye genelinde başlatılması şeklinde çözümler düşünüldüğü komisyonunda ifade olunmuştur.

Bu açıklamalara göre Türkiye’nin bazı bölgelerinde değerlendirme uzmanlarıncı belirlenen değerler uygulanırken diğer bazı bölgelerinde vergi değerlerine göre vergi alınacaktır. Ancak üç yıl sonra Türkiye değer haritası çıkınca uygulama tüm ülke satında uygulanır olacaktır.

Uygulamanın tüm ülkede aynı anda başlatılmaması, ülkede aynı zaman diliminde iki ayrı hukukun uygulanması anlamına gelmektedir. Bu açıdan farklı uygulama hem son derece yanlış ve sakıncalı bulunmaktadır, hem de söz konusu uygulama Anayasal

bazı hükümler açısından sakıncalıdır. Anayasa'nın ikinci maddesinde tanımını bulan "hukuk devleti" ilkesi farklı bölgelerde farklı kuralların uygulanmasına engel bulunmaktadır.

İdare bütünlüğü içerisinde yer almayan gayrimenkul değerlendirme uzmanları tarafından düzenlenen raporlardaki tutarların idari bir karara dönüştürülmeden doğrudan vergi matrahı olarak kabulü vergilendirmenin temel ilkelerine aykırılık teşkil edecektir, vergi matrahının tespiti idari bir işlemdir. Anayasanın 128. Maddesinde yer alan hükme göre, Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesi gerekir. Dolayısıyla Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne söz konusu değerlemenin değerlendirme uzmanlarına yaptırılması Anayasa'nın 128. Maddesi hükmüne aykırılık teşkil etmektedir.

Kamu maliyesinde harç, devletin sunduğu bir hizmetten doğrudan yararlanan kişilerin o hizmet karşılığında devlete ödediği bedelin adı olarak tanımlanmaktadır. Harcı vergiden ayıran unsur da harcı ödeyenlerin o hizmetten doğrudan yararlanıyor olmasıdır.

Tapu harcında devletin sunduğu hizmet nedir? Tapu bir güven kurumudur, tapu kaydını devlet tutuyor dolayısıyla burada kayıtlı taşınmazlarla ilgili bir alım satım olması hâlinde bu güven kurumunu ayakta kalmasını teminen bir bedel ödenmesi gerekmektedir. Bu bedelin artan oranlarla, çok yüksek oranlarla tarif edilmesi harcın mantığına aykırıdır. Devletin gelir ihtiyacını vergi ve harçlarla karşılayacaktır ancak bu durumda devletin ölçülü davranması gerekmektedir.

30. maddede yer alan düzenleme Anayasamızın 10. Maddesinde yer alan ölçülülük ilkesi açısından da tartışmalıdır.

Yukarıda yer alan açıklamalardan anlaşılacağı üzere tapu harçlarının tespitinde radikal değişikliği içeren söz konusu madde değişikliklerinin acele ile hazırlandığı, hukuki bazı boşlukları olduğu ve Anayasa hükümleri açısından sorunlu düzenlemeleri içerdiği, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nün de bu aşamada söz konusu yasa düzenlemelerini tam olarak uygulamaya hazır olmadığı, bu konuda yapacağı ikincil düzenlemelerin hukuki açıdan sıkıntı taşıdığı kanaatine ulaşılmaktadır.

3.13 Teklifin 32 ila 39 maddelerinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddeleriyle 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa “Değerli Konut Vergisi” adı altında Dördüncü Kısım ilavesiyle 7 madde eklenmektedir.

Bu maddelerde Türkiye sınırları içinde bulunan ve emlak vergisine esas bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne belirlenmiş değeri 5 milyon TL ve bu tutarı aşan mesken nitelikli taşınmazlardan “Değerli Konut Vergisi” alınması, Değerli Konut Vergisinde değerlerin tespiti, ilanı ve kesinleşmesi, matrah, nispet, mükellefiyet, muafıklar, verginin beyanı ve ödeme yeri, yetki, Değerli Konut Vergisinin tahsilatından yerel idarelere pay verilmemesi, konularında ayrıntılı düzenlemeler yapılmaktadır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'na göre Türkiye sınırları içerisinde yer alan binaların emlak vergi değeri üzerinden meskenlerde binde 1, diğer binalarda binde 2 oranında belediyeler tarafından emlak vergisi alınmaktadır. Bu oranlar büyükşehir belediye si olan yerlerde yüzde 100 olarak artırılmış uygulanır yani binde 2 ve binde 4, arsalarda da binde 6, arsa burada konumuza girmiyor. Bu durum servet değeri yüksek binaların gerçek servet değerleri üzerinden bir vergileme yapılması bakımından yeterli bulunmamaktadır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nda yapılan düzenlemeyle Türkiye sınırları içerisinde bulunan ve emlak vergisine esas bina değeri veya ilgili mevzuatın verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş değeri 5 milyon lira ve bu tutarı aşan mesken nitelikli taşınmazlardan değerli konut vergisi alınması amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda Emlak Vergisi Kanunu'nda eklenen 32. maddede değerli konut vergisinin konusu ve istisnası, 33. maddede vergiye ait değerlerin tespiti ilanı ve kesinleşmesi, 34. maddede verginin matrahı ve oranı, 35. maddede verginin mükellefi ve mükellefiyetin başlama ve sona ermesi, 36. maddede vergiden muaf olanlar, 37. maddede verginin beyanı, tarh ve tahakkuku ile ödeme süresi ve ödeneceği vergi dairesi, 38. maddede değerli konut vergisinin genel bütçe geliri olduğu ve hâsılatından mahalli idarelere pay ayrılmayacağı, 39. maddede de verginin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, konusuyla ilgili beyanname ve ödeme sürelerine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmesi hususları düzenlenmektedir.

Söz konusu düzenleme ile değeri 5 Milyon TL'yi aşan konutlardan hem Emlak Vergisi, hem de Değerli Konut Vergisi alınacaktır. Bu mükerrer bir vergi olarak kabul edilmemektedir.

Emlak Vergisi bağlı olunan belediyelerce tahsil edilecektir. Bu verginin hali hazırda matrahı değişik usullerle belediyelerce tespit edilmektedir. Değerli Konut Vergisi ile ilgili matrah tayin işlemi Tapu Kadastro Genel Müdürlüğüne yapılacak veya yaptırılacaktır. Değerli Konut Vergisinin hasılatı tamamen genel bütçeye aittir, buradan mahalli idarelere pay ayrılmayacaktır.

Değerli konut vergisi sadece değeri 5 Milyon TL'yi aşan konutlardan alınacağı için çok sayıda konutu olan ancak bedeli 5 Milyon TL'nin altında bulunan mükellefler bu vergiyi ödemeyecektir.

Aslında bu vergi mahiyeti itibarıyla servet vergisi niteliğindedir. Ancak sadece belirli sayıda serveti vergilemektedir. Gerçek bir servet vergisi ise bunun artan oranlı olarak düzenlenmesi gerekebilirdi.

Bu bir kerelik bir vergi vasfında değildir. Sürekli vergi için genel kabul gören vergileme ilkelere uyulmaması sorun yaratacaktır.

Sadece belli değerler üzerindeki konutları konusuna alan bir servet vergisinin, Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırılığı sorgulanabilir.

Aslında konut sahipliği ile diğer tür gayrimenkullerin sahipliği arasında servet vergilemesi açısından herhangi bir farklılık yoktur.

Kaç yılda değerlendirme yapılacağı hususu düzenlenmemiştir. Bunların değerinin yeniden değerlendirme oranında artırılması ile ilgili bir mekanizma kurulması bu konutlar için gerçek anlamda değerlendirme problemini çözmemektedir. Değerleme bedeline itiraz konusu yasa maddesinde açıkça düzenlenmemiştir.

Vergilenen konu rant değildir. Rantın vergilemesinde, örneğin imar planı değişikliğinden veya kamu yatırımlarından kaynaklı bir değer artışı varsa bu artışın bir kısmının vergi olarak alınması esastır

Komisyonunda verilen bilgidan ilk aşamada 103.000 konutun kapsama girebileceği anlaşılmaktadır. Kayıt dışı ekonomiyi kayıt altına alamayan iktidar Değerli Konut Vergisinden hasılat beklemektedir. Bu düzenleme gelir kaygısıyla yapılan bir düzenlemedir. Bazı tedvin zaafalarını da içermektedir. Düzenleme yerel idare

bütçelerine giden bir vergiye ilişkin kanunda yapılmaktadır. Ancak geliri merkezi bütçeye gidecektir. Daha ötesi mahalli idarelere pay verilmemesi önerilmektedir. Bu taşınmazların tüm yapım ve denetim işlemleriyle kullanılmasını sağlam ak amaçlı götürülen altyapı ve tüm hizmetler yerel yönetimlerin de katkısıyla yürütülmekte olup buradan elde edilen vergi gelirlerinden yerel yönetimlerin bütçesinden muaf tutulması hizmeti doğrudan sunan idareler açısından eşit ve adil değildir. Bu vergiden belediyelere pay verilmemesini öngören ibarenin teklif metninden çıkartılmasına ilişkin önergemiz kabul görmemiştir.

3.14 Teklifin 40 ve 41 maddelerinin değerlendirilmesi

Tasarının bu maddeleri ile 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 34 üncü maddesi değiştirilerek ve söz konusu kanuna geçici bir madde eklenerek Seyahat Acentaları Birliğinin üç yılda bir toplanmasının ve Seyahat Acentaları Birliği Genel Kurulunun Kasım 2019 da toplanmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

Söz konusu düzenlemeler, 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde yapılan ve Ajansın seçimle belirlenecek Yönetim Kurulu üyelerinin üç yıl süreyle görevlendirecekleri ve seyahat acentası işletme belgesi sahiplerinin ilgili mevzuatı uyarınca kendi aralarında yapacakları seçimle belirlenecek bir kişinin Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Yönetim Kurulu üyesi olarak görevlendirileceği yönünde düzenleme yapılırken 1618 sayılı kanunda yapılması gerekli değişikliğin gerçekleştirilmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu durum acele ile yasa yapma tekniğinin kötü sonuçlarına bir örnek teşkil etmektedir.

3.15 Teklifin 43. maddesinin değerlendirilmesi

Teklif komisyon görüşmelerinde verilen önerge ile eklenen 43. Madde;

“MADDE 43- 25/3/1987 tarihli ve 3332 sayılı Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler İle 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve

3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- 31/12/2014 tarihine kadar, pay sahibi sayısı nedeniyle payları halka arz olunmuş sayılan ve payları borsada işlem gören anonim ortaklıklar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak nominal ya da primli değer üzerinden pay veya pay adı altında satışı yapılmış olan her türlü araç, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun kaydileştirmeye ilişkin şartlarına tabi olmaksızın 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında pay addolunur, bu ortaklıklara yapılan ödemeler pay karşılığı yapılmış kabul edilir ve ortaklık ilişkisi kurulmuş sayılır. Bu payların kaydileştirilmemiş olması ortaklık haklarına halel getirmeyeceği gibi ortaklık ilişkisinin kurulmadığı da iddia edilemez.

Birinci fıkra kapsamında kurulmuş olan ortaklık ilişkileri hakkında; geçerli bir ortaklık ilişkisi bulunmadığı veya primli pay satışı yapıldığı ileri sürülerek sebepsiz zenginleşme, haksız fiil, sözleşme öncesi görüşmelere aykırılık veya sözleşmeye aykırılık nedenlerine dayalı olarak açılan ve kanun yolu incelemesinde dahi görülmemekte olan menfi tespit, tazminat veya alacak davalarında, karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilir ve yargılama gideri ile maktu vekalet ücreti ortaklık üzerinde bırakılır.”

hükmünü içermektedir.

Söz konusu madde ile Sermaye Piyasası Kanununa geçici bir madde ilave edilerek kamuoyunca da bilinen, geçmiş dönemlerde 1990 yıllarda yasadışı yöntemlerle yurtdışındaki Türk vatandaşlarından yüksek getiri vaat edilerek toplanan paralarla kurulan, binlerce vatandaşın mağdur olmasına yol açan şirketlerden alacaklı olanlarla ilgili olarak yeni bir yasal düzenleme yapılmaktadır.

Bu şirketlerden, 31 Aralık 2014 tarihine kadar, pay sahibi (ortak) sayısı nedeniyle payları (hisseleri) halka arz edilmiş sayılan ve bu payları borsada işlem görenlerin, doğrudan ya da dolaylı olarak nominal ya da primli değer üzerinden pay veya pay adı altında satışını yaptıkları her türlü araç, pay sayılacaktır. Diğer bir ifadeyle bu şirketlerden alacaklı olanlar, bu şirketlerin hissedarı (pay sahibi) sayılacaktır.

Bu şirketlerden, alacaklı olan mağdur vatandaşların “geçerli bir ortaklık ilişkisi bulunmadığı veya primli pay satışı yapıldığı ileri” sürülerek açılan “sebepsiz

zenginleşme, haksız fiil, sözleşme öncesi görüşmelere aykırılık veya sözleşmeye aykırılık” gerekçesiyle açılan (üst mahkemeler de bulunanlar da dahil) menfi tespit, tazminat veya alacak davalarında karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilecektir. Yargılama gideri ve vekalet ücretleri de şirketlerin üzerinde bırakılacaktır.

Yapılmak istenen düzenlemeyle bu mahkeme kararları sonuçsuz bırakılmaktadır.

Bu şirketlere yanılarak para yatıran vatandaşların paralarını alabilmek için açtıkları davalarda başlangıçta mahkemeler “Davacı ortaktır ve ortak, ortaklık için yatırdığı parayı çekemez” yönünde karar veriyordu. Diğer bir ifadeyle “siz pay sahibisiniz, şirkete ortaksınız o nedenle paranızı geri isteyemezsiniz. İsterseniz sermaye azatlımı olur” yönünde karar veriliyordu. Dolayısıyla mahkemeler bu holdingler lehine sonuçlanıyordu.

Ancak daha sonra mahkemeler “*Davalı holdingin hisse senedi çıkarma yetkisinin bulunmadığı, ortada usulüne uygun çıkarılmış hisse senedi olmadığından davacıların ortaklığından bahsedilemeyeceği, mevduat toplama faaliyetinin Bankalar Kanunu, SPK ve BK’na açık aykırılığı nedeniyle paranın ‘sebepsiz zenginleşme’ hükümlerine göre davacılara geri ödenmesine*” şeklinde kararlar vermeye başlamışlardır. Bu davalardan Berra Holding⁴, İttifak Holding ve UMPAŞ gibi holdingler olumsuz etkilendiği ifade edilmiştir.

Komisyonunda verilen bilgilerden, 2005 yılında T.B.M.M.’de geçmiş dönemlerde 1990 yıllarda yasadışı yöntemlerle yurtdışındaki Türk vatandaşlarından yüksek getiri vaat edilerek toplanan paralarla kurulan, binlerce vatandaşın mağdur olmasına yol açan şirketler ile ilgili olarak araştırma komisyonu kurulduğu, bu komisyon raporunda yer alan bazı öneriler doğrultusunda yasal düzenlemeler yapıldığı, bu durumda bulunan 78 holdingden aşağı yukarı 74’e yakınının tabela holding olduğu için SPK gözetiminde, Meclisin verdiği araştırma komisyonunun raporu doğrultusunda tasfiye edildiği, fakat mali yükümlülüklerini, kanuni yükümlülüklerini yerine getiren, istihdama katkı sağlayan, üretim yapan 4 tane holdingin de borsaya açılması konusunda SPK ve Meclise çağrıda bulunulduğu, o çerçevede de SPK’nın bunlardan altyapısı hazırlanmış bulunan 3’ünün, Kombassan, İttifak ve Umpaş holdingleri borsaya açıldığını, Kombassan’ın o dönemde 72.000, İttifak Holdingin 20.000, Umpaş’ın ise

⁴ Söz konusu holdingin 100.000 civarında ortağı olduğu ifade olunmuştur.

5.500 civarında kurucu ortağı, Yimpaş'ın ise 120.000 civarında ortağı olmasına karşın faaliyetlerine borsa dışında devam ettiği, 2012 'de yapılan yasal düzenleme ile eski hisse senetlerinin kaydileştirilmesi hususunda yedi yıllık bir zorunlu bir süre getirdiği, bu düzenlemenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi üzerine kaydileşmenin durduğu, dolayısıyla, parası borsada olan, borsada hisse senedi almış çok farklı kişiler ortak statüsündeyken kaydileştirilmeyenlerin de ortak statüsünde olmadığı çelişkili bir durum ortaya çıktığı, bu kaydileştirilmeyen vatandaşların bazıları mahkemelere giderek ortak olmadıklarını iddia ederek dava açtıkları, başlangıçta bu davaların vatandaşlarca kaybedildiği, bu davaların sayısının başlangıçta az olduğunu, kaybedilen davalarla ilgili olarak holdingler tarafından ödemelerin yapıldığı, fakat bu davaların emsal teşkil etmeye başlamasıyla son iki yıldır yağmur gibi dava açıldığı, mesela, Kombassan bağlamında veya Bera bağlamında 940 davanın altı yıl içerisinde ödemelerinin yapıldığı, 300 milyon lira civarında ödeme yapıldığı, 2250'ye çıkmasıyla holdinglerin bu nakti karşılımlarına imkân olmadığından bu düzenlemenin önerildiği Borsadaki yatırımcıların bu belirsizlikten dolayı bu kuruluşların hisselerine yönelmedikleri, bu kuruluşların giderek dar boğaza sürüklendikleri öğrenilmiştir.

Komisyonunda yapılan açıklamalardan hisse oranlarının büyük bir kısmının SPK'nın elinde bulunduğu, Merkezi Kayıt Kuruluşunda tutulduğu, hisse senedinin sayısında itilaf olmadığı, sermaye artırımlarının da bunlara yansıtılmış durumda olduğu söylenilmiştir. Ancak işlemleri henüz kaydileştirilmeyenlerin alacak ve hakları, geçmiş dönemlerdeki kar dağıtımından nasıl yararlanacağı, değerlendirme sisteminin ne olduğu konusundaki sorularımız cevapsız kalmıştır.

Söz konusu kuruluşların istihdam yaptığı bazılarının önemli yatırımları da olduğu komisyondaki görüşmeler sırasında ifade olunmuştur.

Maddenin ikinci fıkrasında yer alan; *"Birinci fıkra kapsamında kurulmuş olan ortaklık ilişkileri hakkında; geçerli bir ortaklık ilişkisi bulunmadığı veya primli pay satışı yapıldığı ileri sürülerek sebepsiz zenginleşme, haksız fiil, sözleşme öncesi görüşmelere aykırılık veya sözleşmeye aykırılık nedenlerine dayalı olarak açılan ve kanun yolu incelemesinde dahil görülmekte olan menfi tespit, tazminat veya alacak davalarında, karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilir ve yargılama gideri ile maktu vekalet ücreti ortaklık üzerinde bırakılır."*

şeklindeki düzenleme geçmişe yönelik yargılama sonuçlarını da etkileyen, bir ölçüde anlamsız kılan düzenlemeler olup erkler ayrılığı ilkesi ile anayasal sisteme

uygun düşmemekte, Anayasanın 6., 7., 8. 9 ve 138. maddelerine aykırı içerik taşımaktadır.

Söz konusu düzenlemenin Sanayi Ticaret, Enerji Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu ve Adalet Komisyonunda görüşülmeden acele ile Plan Bütçe Komisyonunda görüşülen bu torba yasa teklifine yerleştirilerek yasalaştırılmasını uygun görmemekteyiz. Söz konusu düzenleme tarafların mağduriyetlerinin önlenmesi ve karşılıklı kazanım esasları dikkate alınarak çözümlenmelidir.

3.16 Teklifin 44. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına (z) bendinden sonra gelmek üzere aa bendi eklenerek, Toprak Mahsulleri Ofisi hububat ithalatının Kamu İhale Kanunu hükümlerinden istisna edilmesi sağlanmaktadır.

Söz konusu düzenlemenin gerekçesi;

“Toprak Mahsulleri Ofisi, mal ve hizmet alımı ihalelerinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve ilgili mevzuatına tabidir. İthalat işlemleri de bu mevzuata göre yürütülmektedir. Anılan Kanunda uyulması zorunlu ihale işlem süreleri, günlük hatta saatlik olarak değişen ve bu yönde kısa fiyat opsiyonu verilen hububat ithalatı ihaleleri için çok uzun olduğundan dalgalanmalara açık dünya fiyatlarını, ülkemiz çıkarları açısından en uygun zamanda yakalamak mümkün olamamaktadır. Ayrıca, Kamu İhale Kurumunca hazırlanan mal alımı yönetmelik, şartname ve sözleşmeleri yurt içi alıma yönelik düzenlenmiş olup bu dokümanlarla ithalat yapıldığında ihaleye katılım azalmaktadır. Madde ile, faaliyet ve görev alanı kapsamında yer alan tarımsal ürünlerle ilgili olmak üzere, üretimin yetersiz olması nedeniyle ürün fiyatlarında meydana gelebilecek olağanüstü dalgalanmalar gibi acil durumların önlenmesi veya ürünlerde fiyat istikrarının sağlanması amacıyla ilgili bakanın onayı ve Toprak Mahsulleri Ofisi Yönetim Kurulunun görevlendirmesi ile Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün ithalat yoluyla yapacağı tarımsal ürün alımları ile buna ilişkin hizmet alımlarının ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç 4734 sayılı Kanuna tabi olmaması amaçlanmaktadır.

şeklinde açıklanmaktadır.

Kamu İhale Kanunu çerçevesinde her türlü ihtiyacı karşılamak mümkündür. Kamu İhale Kanunu 2002 yılında reform düzenlemeleri kapsamında getirilmiş olan bir kanundur. Açıklık, rekabet, güvenilirlik, kamuoyu denetimi bu kanunun, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun öngördüğü ilkelerdir. Alımların ihale kanunu kapsamı dışına çıkarılması kamu denetimini engellemeye yöneliktir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun yürürlüğe girdiği 01.01.2003 tarihinden itibaren söz konusu kanunun değişik maddelerinde 54 Kanun veya K.H.K. ile 193 kez değişiklik yapılmıştır. Kanunun en çok değiştirilen maddesi 27 kez değiştirilen alfabenin son harf "z" ye gelen 3 numaralı istisnalar maddesidir.

Yapılan değişiklikle 3. Maddenin 1. Numaralı fıkrasının z bendinden sonra gelmek üzere "aa" bendi eklenmektedir.

Komisyon görüşmeleri sırasında Toprak Mahsulleri Ofisi hububat ithalatının 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun kapsamı dışına çıkartılma nedeni konusunda yöneltilen sorulara tatmin edici cevaplar alınamamıştır. Türkiye tarım politikasında yapılan yanlışlar nedeniyle sürekli hububat ithal eden ülke haline getirilmiştir.

Madde gerekçesinde yapılan açıklamalar da söz konusu değişikliğin neden yapıldığını açıklamaktan uzaktır.

Kamu harcamalarında şeffaflık ve hesap verilebilirliğin sağlanması açısından söz konusu düzenlemenin tasarısı metninden çıkarılması gerekmektedir.

3.17 Teklifin 45. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun geçici 4 üncü maddesinde değişiklik yapılarak; Devlet Malzeme Ofisinin idareler adına ve idarelerin ihtiyaçlarını toplulaştırarak yapacağı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarının Kamu İhale Kanunu 3. Maddesinin g bendinde yazılı parasal limite ilgili hükümlerinden istisna tutulması sağlanmaktadır.

Maddenin gerekçesinde;

"Maddeyle, Devlet Malzeme Ofisinin idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında; ortak kamu ihtiyaçlarının toplulaştırılması suretiyle azami ölçüde fiyat avantajının sağlanması amacıyla, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan parasal limitin (13 Milyon TL) uygulanmaması amaçlanmaktadır."

açıklaması yer almaktadır.

Komisyonadaki görüşmeler sırasında Kamu İhale Kurumu ile gerekli istişarelerin yapıldığı, açık ihale sistemi ile tüm isteklilerin talep vereceği şekilde büyük miktarları alımlar yapılmak istenildiği, bu yöntemle fiyatlarda avantaj sağlanacağı, ilk uygulamanın ise akaryakıtla başlayacağı ifade olunmuştur.

Komisyonunda bulunan Kamu İhale Kurumu temsilcisi; Dünyadaki genel trendin merkezi olarak alımların yapılması yönünde olduğunu, söz konusu düzenlemenin belli başlı korunması gerekli en

stratejik alanlarda bu hususun tek elden yürütülmesi, ortak alım yönüyle ya da ölçek ekonomisinden faydalanarak da maliyet avantajının ve yerileştirmenin sağlanmasına yönelik bir istisna düzenlemesi olduğunu belirtmiştir.

Kamu İhale Kanununun 1. maddesinde; *“İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.”* hükmü bulunmaktadır.

Bu tür düzenlemeler ile ilgili olarak komisyonunda yapılan açıklamalar kamu alımlarında Kamu İhale Kanunu uygulamasının artık gereksizleştiği gibi bir izlenimin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Son dönemde kamu kesiminde gerçekleştirilen büyük hacimli kamu alım ve büyük onarım ve yapım işlemlerinin belli sayıda sınırlı kişi ve grup üzerinde yoğunlaşması konuyu daha hashas hale getirmiştir. Şeffalıktan uzak bir şekilde yapılan adrese teslim sayılabilecek kamu ihaleleri bir nevi haksız kazanç ve servet transferine neden olmaktadır.

Ülke sathında alım ve satımların hız ve fiyat avantajı gerekçe gösterilerek tek merkeze toplanması, KOBİ’lerin ve küçük ölçekli işletmelerin ve esnafın piyasadan tasfiyesi sonucunu da doğurabilecektir. Büyük hacimli ihaleler için saptanan ihale koşullarını karşılamayan bu durumdaki kuruluşlar söz konusu ihalelere katılımdan imtina da edebilirler. Ölçek ekonomisi uygulaması dezavantaja dönüşebilecektir.

Özetle yukarıda açıklanan nedenlerle söz konusu düzenlemenin teklif metninden çıkarılması gerekir.

3.18 Teklifin 47. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 47. maddesi;

“MADDE 40- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 31- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2019 yılı için, 1/1/2019 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarına yetmiş milyar Türk lirası ilave edilerek uygulanır”

hükümünü taşımaktadır.

Söz konusu maddenin gerekçesinde;

“2020-2022 Yeni Ekonomi Programında (YEP) yer alan bütçe büyüklükleri ve bütçe dengesi çerçevesinde oluşan finansman ihtiyacının karşılanması ve Hazine nakit rezerv düzeyinin artırılması amacıyla sene başında yılı Bütçe Kanunu ile belirlenen net borç kullanım tutarının artırılması hedeflenmektedir.”

açıklaması yer almaktadır.

Tasarının bu maddesinde yer alan hükümlerle 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna eklenen geçici madde ile, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5. Maddesi ile belirlenen net borçlanma limiti yükseltilmektedir.

7156 sayılı 2019 Yılı Merkezi Bütçe Kanununun “Gider” başlıklı 1. maddesi;

MADDE 1 – (1) Bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 949.025.615.000 Türk lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 73.771.848.000 Türk lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 6.536.982.000 Türk lirası, ödenek verilmiştir.”

Gelir ve Finansman” başlıklı 2. maddesi;

“MADDE 2 –

(1) Gelirler: Bu Kanuna bağlı (B) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçenin gelirleri 867.296.403.000 Türk lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin gelirleri 11.179.800.000 Türk lirası öz gelir, 63.704.956.000 Türk lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 74.884.756.000 Türk lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların gelirleri 6.420.391.000 Türk lirası öz gelir, 116.591.000 Türk lirası Hazine yardımı olmak üzere toplam 6.536.982.000 Türk lirası, olarak tahmin edilmiştir.

(2) Finansman: Bu Kanuna bağlı (F) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin net finansmanı 80.250.000 Türk lirası olarak tahmin edilmiştir.”

Denge” başlıklı 3. maddesi;

MADDE 3 – (1) 1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen ödenekler toplamı ile 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan tahmini gelirler toplamı arasındaki fark, net borçlanma ile karşılanır.”

hükümünü içermektedir.

4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5. maddesinde ise;

“Borçlanma, ikraz ve garanti limiti

Madde 5- Malî yıl içinde 1 inci maddede belirtilen ilkeler ve malî sürdürülebilirlik de dikkate alınarak yılı bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar net borç kullanımı yapılabilir.

Borçlanma limiti değiştirilemez. Ancak borç yönetiminin ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde beş oranında artırılabilir. Bu miktarın da yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde beş oranında bir tutar, ancak Cumhurbaşkanlığı kararı ile artırılabilir. Bütçenin denk olması durumunda da borçlanma, anapara ödemesinin en fazla yüzde beşine kadar artırılabilir. Vadesinde nakden ödenenler hariç, çeşitli kanunlara dayanılarak ikrazen ihraç olunan özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri bu limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

Malî yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenir. Malî yıl içinde sağlanacak garantili imkân ve dış borcun ikrazı limiti, yılı bütçe kanunuyla belirlenir.”

hükümü yer almaktadır..

Söz konusu hükümlerden de anlaşılacağı üzere, borçlanma limiti konusunda yıllık bütçe kanunu ve ilgili 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla yürütme organına verilen yetki; bütçenin gider ve gelir rakam ve tahminleri ile ilişkilendirilmiştir. Bu durum 4749 sayılı Kamu Finansmanı

ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun gerekçesinde de yer almaktadır.⁵

Bu maddelere göre borçlanma limitinin 2019 yılı için hesaplanması:

Giderler.....	949.025.615.000,00 TL.
Gelirler.....	867.296.403.000,00 TL.
Fark.....	81.729.212.000,00 TL.

4749 sayılı Kanunda belirtilen ilave limit artırımları (% 5+%5) dikkate alındığında bu tutar üst limit olarak; 90.106.456.230,00 TL'ye ulaşmaktadır.

Teklifin bu maddesiyle; 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanununa geçici bir madde eklenerek söz konusu limit 01.01.2019 tarihinden itibaren 70.000.000.000,00 TL artırılarak 160.106.456.230,00 TL'ye çıkarılmaktadır.

Bu düzenleme ile borçlanma limiti konusunda yıllık bütçe kanunu ve ilgili 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunla yürütme organına verilen yetki; bütçenin gider ve gelir rakam ve tahminleri ile ilişkilendirmekten çıkarılmaktadır.

Üstelik söz konusu düzenlemede yer alan 01.01.2019 tarihinden itibaren geçerli olarak uygulanabilir şeklindeki ibare bu konudaki limitlerin yıl içerisinde aşılmış olabileceği konusunda kuşku ile karşılanmaktadır.

Ayrıca bazı kamu kuruluşlarının aylık bültenlerindeki bazı rakamlar net borçlanma rakamının bu tutarı aştığını göstermektedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 07.10.2019 tarihinde web sitesinde yayımlanan Hazine Nakit Gerçekleşmeleri Tablosuna göre Eylül 2019 sonu itibarıyla Net Borçlanma Tutarı 114.883.000.000,00 Türk Lirasına ulaşmış bulunmaktadır.

⁵ 4749 sayılı kanunun 5.maddesinin gerekçesi: Madde 5. - Malî yıl içerisinde yapılacak net borçlanma tutarı bütçe kanunlarına göre belirlenir. Madde ile, bütçe kanunlarında belirtilen ödenekler toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark tutarı kadar net borçlanma limitinin yıl içerisinde en fazla % 5 oranında artırılacağı ve malî yıl içerisinde ortaya çıkabilecek ihtiyaçlar çerçevesinde ek ödenek alınması koşuluyla özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihracı hariç, bu limitin ek bütçe kanunlarıyla değiştirilemeyeceği hükme bağlanmıştır. Ancak, özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihracı için ek ödenek alınması ve doğal afetler ile ağır ekonomik kriz halinde borçlanma limiti ek bütçe kanunuyla artırılabilir. Öte yandan, malî yıl içerisinde, ikrazen özel tertip Devlet iç borçlanma senedi ihracı, ilgili yıl bütçe kanunlarında belirlenecek limitle sınırlandırılmış olup bu ihraçlar net borçlanma limitinin dışında tutulmuştur.

Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan Kamu Borç Yönetimi Raporunun Ekim sayısındaki Genel Bütçe Finansmanı Tablosunda yer alan rakamlara göre Eylül 2019 sonu itibarıyla net borçlanma tutarının 116.296.000.000,00 TL olduğu tespit edilmiştir.

Yürütme temsilcisinin bu konuda kendisine yöneltilen eleştiri ve soruları;

“2018 yılı Eylül ayında hazırlanan 2019-2021 dönemine ilişkin YEP’te bütçe açığı yüzde 1,8 olarak öngörülmüşken yine bu yıl eylül sonunda açıklanan 2020 -2022 yılı YEP’te söz konusu bütçe açığı yüzde 2,9’a revize edilmiş ve bu söz konusu artış da bir ek finansman ihtiyacı doğurmuştur. İlaveten borç yönetim inde karşılaşılmaması muhtemel risklerin bertaraf edilmesi adına özellikle 2020 yılının ilk beş ayındaki görece yüklü itfa profilinin dengelenmesini teminen, bunu göz önünde bulundurarak kasa çıkışımızın optimum düzeyde olmasını hedefliyoruz. Tüm bu gelişmeler ışığında borçlanma limitinin 70 milyar TL artırılması gerekmektedir.”

şeklinde yanıtlamıştır.

Yürütme temsilcisinin verdiği ilave yanıtlardan; 4749 sayılı Kanunda yazılı bulunan %5+%5 borç limit artırımlarının yapıldığı, 09.08.2019 tarihinde yapılan ikinci limit artırımına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararının henüz resmi gazetede yayımlanmadığı, söz konusu limitin yıl içinde aşılabildiği, kanunda yazılı borçlanma tavanının yıl sonu için geçerli olduğu, 2019 yılı sonunda net borçlanmanın 125.000.000.000 TL’ye ulaşacağı, 35.000.000.000 TL’nin kasa ve banka fazlası olarak tutularak 2020’nin ilk dört ayında borç itfalarında kullanılmak istenildiği anlaşılmaktadır.

Hükûmetin bütçe uygulaması sırasında ek ödeneğe ihtiyaç duyması, bütçede ön görmediği harcamaları karşılamak üzere yeniden finansman sağlamak üzere borçlanmayla bu finansmanını sağlayacağını belirtmesi, böylece de borçlanma yetkisi alması çok doğal bir olaydır. 2019 yılı bütçesinde sizin bu Meclisten hükûmete verilen borçlanma yetkisi 4749 sayılı Kanunda yazılı limit artırımları ile birlikte 90.1 milyar TL.dir. Bu sınırın aşılması gerekir.

Bütün bu yasal düzenlemeleri atlayarak “70 milyar lira ek borçlanma yetkisi istiyorum”un yasal bir dayanağı yoktur. Bu işlemin geçmiş yıllarda yasa ile yapılmış olması bu yeni düzenlemeye örnek olarak gösterilemez.

Bu düzenlemenin ortaya çıkarttığı en önemli sonuç mali disiplini tamamen ortadan kaldırıyor olmasıdır. Mali disiplinin tarifi sadece rakamsal olarak bir bütçe açığı tutturmak değildir. Mali disiplinin tarifi, kurallarını ortaya koyduğunuz şekilde işler kılmasıdır. Bu madde ile yapılan hukuksuzluk, kuralsızlığı, kuralsızlık da mali disiplinsizliği getirmektedir. Mali disiplin hem 70 milyar liralık ek borçlanma ile hem de bu borçlanma yetkisini ek bütçe getirmeden hukuksuz bir biçimde yapılması sebebiyle ortadan kalkmaktadır.

Bu hukuksuzluk ve bu ortaya çıkan güvensizlik mali disiplinin de ortadan kalkmasıyla yüksek faiz olarak ekonomimize geri dönmektedir, bir kez daha gelir dağılımını bozucu bir adım atılmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “ Merkezi Yönetim Bütçesinin Görüşülmesi” başlıklı 19. maddesi;

“Merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının görüşülmesi

*Madde 19- Türkiye Büyük Millet Meclisi, merkezî yönetim bütçe kanun tasarısının metnini maddeler, gider ve gelir cetvellerini kamu idareleri itibarıyla görüşür ve bölümler halinde oylar. Merkezî yönetim bütçe kanunu malî yıl başından önce Resmî Gazetede yayımlanır. Kamu yatırım programı, merkezî yönetim bütçe kanununa uygun olarak Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından hazırlanır ve anılan Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Bakanlar Kurulu kararıyla Resmî Gazetede yayımlanır. Zorunlu nedenlerle merkezî yönetim bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe ödenekleri, bir önceki yıl bütçe başlangıç ödeneklerinin belirli bir oranı esas alınarak belirlenir. Geçici bütçe uygulaması altı ayı geçemez. Cari yıl bütçesinin yürürlüğe girmesiyle geçici bütçe uygulaması sona erer ve o tarihe kadar yapılan harcamalar ve girilen yüklenmeler ile tahsil olunan gelirler cari yıl bütçesine dahil edilir. **Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeyen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir.**”*

hükmünü içermektedir.

Bu nedenle söz konusu düzenlemenin aslında TBMM'ye “Ek Bütçe” tasarısı ekinde sunulması gerekmektedir. Ayrıca bu konunun “Ek bütçe” tasarısı ile düzenlenmesi aynı zamanda anayasal bir zorunluluktur. Konunun ek bütçe yasası ile çözümlenmemesi T.B.M.M.’nin elinden bütçe hakkının alınması anlamına gelmektedir.

Anayasa, siyasal iktidarın yapısını, işleyişini, siyasal kurumların statülerini, görev ve yetkilerini belirleyen, vatandaşların hak ve özgürlüklerini tespit eden ve bunların

hukuki güvencelerini içeren bir "*Toplum Sözleşmesidir*. Kişilerin hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınabilmesi için yasama ve yürütme organlarının yetkilerinin sınırlandırılması ihtiyacı sadece temel hak ve özgürlükler alanında değil, kamu harcamalarına ilişkin düzenlemeler alanında da gerekli olup, bu bağlamda çeşitli kurallar anayasalarda yer alır. Demokrasilerde kamu harcamalarının büyüklüğü ve kapsamı ile bu harcamaların yapılabilmesi için vatandaşlara getirilecek yükümlülükler halk karar verir ki buna "**Bütçe Hakkı**" denilmektedir. Halk sahip olduğu ve sahip olmak üzere yüzyıllarca mücadele ettiği "Bütçe Hakkı"nı seçtiği temsilcileri aracılığıyla kullanır.

Kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanım meşruiyeti, parlamentoların varlık sebebiyle özdeş tutulan ulusal egemenliğin bütçe hakkına dayanır. Bütçe hakkı, dünya tarihinde demokrasi için vazgeçilmez bir kurum olarak çetin mücadelelerin ürünüdür. Öncelikle vergi toplanması temsil yeteneği sınırlı çevrelerin iznine tabi tutulmuştur. Daha sonra harcamaların yapılması temsil yeteneği kısmen güçlenen zeminlerce izne tabi kılınmış ve nihayet gelir ve harcamaların birlikte bütçe olarak her yıl için izin ve onaya tabi tutulması ve gerçekleştirmelerin denetimi suretiyle bütçe hakkı bugünkü çehresine kavuşmuştur. 19-20. yüzyılın ilk yarısında bütçe hakkı hem birçok bütçe ilkesinin (önceden izin ilkesi, yıllık olma ilkesi, bütçe birliği ilkesi, genellik ilkesi, gelir ve giderlerin gayrisafiliği ilkesi) oluşması ve yerleşmesiyle güçlenmiş, hem de tedrici olarak diğer devletlerce de bütçe hakkı benimsenen evrensel bir değer haline gelmiştir. Her ülke, kendi tarihsel koşulları içinde bütçe hakkının kurumsallaşma sürecine farklı bir uyarlanma deneyimi yaşamıştır.

Çağdaş demokrasilerde hükümetler politika önceliklerini amaç ve hedefler seti, kaynak-harcama yapısı, uygulama adımları ve benzeri açılardan ortaya koyarak Parlamente'ye sunarlar ve Parlamente'den izin/onay isterler. İlgili dönemin sonunda Millet'in Meclisince döneme ilişkin gerçekleştirmeler ve yürütülen faaliyetler, bütçenin amaç ve hedeflerine ulaşma derecesi açısından değerlendirilir. Böylece, hükümetin performansı; bütçenin amaç ve hedefleri ile gerçekleştirmeler arasındaki açıklık ve meydana gelen sapmalar üzerinden müzakere edilir ve hesap verme sorumluluğu çerçevesinde hükümetten hesap sorulur.

Ülkemizde 1982 Anayasası'nın 87, 160, 161.. maddelerinde "Bütçe hakkı" çeşitli yönleri ile hüküm altına alınmıştır. Bu anayasal normlar, 5018 sayılı Kamu Mali

Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve 6085 sayılı Sayıştay Kanunu gibi kod düzenlemelerle somut ve uygulanabilir kılınmıştır.

5018 sayılı Kanun, benzer dünya örneklerinde olduğu gibi bütçe hakkının kullanılmasında TBMM'nin konumunu güçlendirmiş, getirdiği yeni mali yönetim sistemi düzenlemeleri ile Bütçe Hakkının daha etkin kullanımının alt yapısını oluşturmuştur.

5018 sayılı Kanunun amacı, katılımcılığı esas alan; hukuka uygun, verimli, etkili ve tutumlu çalışan; mali saydamlık ile yönetsel ve siyasal hesap verebilirliğe dayanan; saydamlık ve hesap verebilirliğin sağlanması için yetkileri kamu idarelerine devreden ve TBMM'nin “bütçe hakkı”na güvence oluşturan bir kamu mali yönetimi kurmaktır.

Anayasa'nın 2. maddesinde “hukuk devleti” ilkesine yer verilmiştir. Anayasa'nın 2. maddesindeki hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 87. maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin görev ve yetkileri arasında “*kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak*” yanında “*bütçe kanun tekliflerini görüşmek ve kabul etmek*” görev ve yetkisine de ayrıca yer verilmiştir.

Yasama organının, halk adına kamu gelirlerini toplama ve yine halk adına bu gelirleri harcama konusunda yürütme organına sınırları belirleyerek yetki vermesi ve sonuçlarını denetlemesine bütçe hakkı denilmektedir. “*Bütçe hakkı*”, vergi ve benzeri gelirlerle kamu harcamalarının çeşit ve miktarını belirleme ve onaylama hakkıdır. Bu hak, halk tarafından seçilen temsilcilerden oluşan yasama organına aittir. Bütçe, hükümetin Meclis'e karşı temel sorumluluk mekanizmasıdır. Meclis, bütçe ile hükümete gelir toplama ve gider yapma yetkisi vermekte, bu yetkinin uygun kullanılmasını da bütçe sürecinin bir parçası olan kesin hesap kanunu ile denetlemektedir.

Anayasanın “Bütçe ve kesinhesap” başlıklı 161. Maddesi;

“*Madde 161 – Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır.*”

Malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.

Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, malî yılbaşından en az yetmişbeş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür. Komisyonun ellibeş gün içinde kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve malî yılbaşına kadar karara bağlanır.

Bütçe kanununun süresinde yürürlüğe konulamaması halinde, geçici bütçe kanunu çıkarılır. Geçici bütçe kanununun da çıkarılmaması durumunda, yeni bütçe kanunu kabul edilinceye kadar bir önceki yılın bütçesi yeniden değerlendirilerek artırılarak uygulanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini her bütçenin görüşülmesi sırasında açıklarlar, gider artırıcı veya gelirleri azaltıcı önerilerde bulunamazlar.

Genel Kurulda kamu idare bütçeleri ile değişiklik önerileri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır.

Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı karnamesiyle aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz

Carî yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik teklifleri ile carî ve izleyen yılların bütçelerine malî yük getiren tekliflerde, öngörülen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur.

Merkezî yönetim kesinhesap kanunu teklifi, ilgili olduğu malî yılın sonundan başlayarak en geç altı ay sonra Cumhurbaşkanlığı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Sayıştay genel uygunluk bildirimini, ilişkin olduğu kesinhesap kanun teklifinin verilmesinden başlayarak en geç yetmişbeş gün içinde Meclise sunar.

Kesinhesap kanunu teklifi ve genel uygunluk bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olması, ilgili yıla ait Sayıştayca sonuçlandırılmamış denetim ve hesap yargılamasını önlemez ve bunların karara bağlandığı anlamına gelmez.

Kesinhesap kanunu teklifi, yeni yıl bütçe kanunu teklifiyle birlikte görüşülür ve karara bağlanır.”

hükmünü taşımaktadır.

Anayasanın 161. Maddesinde sözü edilen malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile ilgili kanun 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunudur.

Teklif metninin 47. maddesinde yer alan düzenleme; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda yer alan düzenlemelere ve Anayasanın 2, 87, 161, maddelerine de aykırı bulunmaktadır.

3.19 Teklifin 48. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 48. maddesi ile 5510 Sayılı Kanuna Geçici 79 uncu madde eklenerek; aşağıda sırasıyla tanımlanmış aylık ve tazminatlara hak kazanmadığı halde yersiz olarak bunlardan yararlandığı tespit edilmiş olanlara, yerişiz veya fazla yapılan ödemelere ilişkin anapara, gecikme faizi vs. amme alacakları terkin edilmektedir. Maddenin kapsamı şu şekildedir:

1) 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun mülga 64 üncü maddesi çerçevesinde harp malulü olanlar ile 31.05.2006 tarihi sonrasında 5510 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrası çerçevesinde harp malulü olarak sayılanlara ödenen aylıklar,

2) 2330 sayılı Nakdi Tazminat, görev malul aylığı bağlananlar, ile bunların eş, furu, ana, baba ve kardeşlerine ödenen aylıklar

3) 5434 sayılı Kanunun 56. maddesi çerçevesinde;

a) Muvazzaf, yedek ve gönüllü erlerin silah altında buldukları esnada veya celp ve terhislerinde (Serbest sevkler dahil) sevkleri sırasında, yedek subay ve yedek astsubay okulu öğrencilerinin gerek okulda, gerek okuldan evvelki hazırlık kitasında vazife malulü olanlara ödenen aylıklar,

b) Harp okulları ve astsubay meslek yüksekokullarında okuyanlar, Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi fakülte ve yüksekokullarında okuyanlar, üniversitelerin fakülte ve yüksekokullarında Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı adına öğrenim görenler ya da kendi hesabına öğrenim görmekte iken Milli Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı nam ve hesabına okumaya devam edenler,

c) Polis Akademisi ile Polis Meslek Eğitim Merkezlerinde veya üniversitelerin fakülte ve yüksekokullarında Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına öğrenim

görenler veya kendi hesabına öğrenim görmekte iken Emniyet Genel Müdürlüğü hesabına öğrenim görmeye devam edenler,

d) Emniyet Genel Müdürlüğü veya Millî İstihbarat Teşkilatı hesabına açılan okullarda öğrenim görenler ile Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı veya Emniyet Genel Müdürlüğü adına öğrenim görmek üzere temel ve intibak eğitimine tabi tutulanlardan;

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılmamış olup bu öğrenimleri veya eğitimleri nedeniyle 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki terör eylemlerinde hedef alınarak hayatını kaybedenlerin hak sahibi yakınlarına veya engelliliğinin derecesi itibarıyla bu Kanun hükümlerine göre malul olduğuna karar verilenlere ödenen aylıklar,

4) 2330 sayılı Kanunun 4. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde malullük aylığı bağlanan kamu görevlilerinin aylık bağlanmasından sonraki sigortalı olarak çalışmaları nedeniyle önceki sürelerinin tekrar dikkate alınmamasına veya birleştirilmemesine, bu durumda olanların malullük aylığı bağlandıktan sonra 5510 sayılı Kanunun 28 inci maddesinde belirtilen engellilik hali durumundan emeklilik haklarından istifade etmemeleri düzenlenmiştir. Bu kıstaslara aykırı olarak sonraki çalışmaları veya sigortalılık hallerinin birleştirilerek veya engellilik durumları nedeniyle özel olarak emeklilik hakkından yararlanıp emekli olmaları halinde kendilerine veya mirasçılarına emeklilik veya ölüm aylığı bağlanarlara ödenen aylıklar,

5) 1005 Sayılı İstiklal Madalyası Verilmiş Bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında Millî mücadeleye iştirak eden ve bu sebeple kendilerine İstiklal Madalyası verilmiş bulunan Türk vatandaşları ile 1950 yılında Türk Tugayının Kore'ye ayak bastığı Ekim ayında başlamak ve 1953 yılı Pan-Munjon Ateşkes Anlaşmasına kadar Kore'de fiilen savaşa katılmış olan Türk Vatandaşlarına ve 1974 yılında Temmuz 1 inci ve Ağustos 2 nci Barış Harekatına Kıbrıs'ta fiilen görev olarak katılmış olan Türk Vatandaşlarına veya bunların mirasçılarına ödenen aylıklar,

6) 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ek 3. Maddesine göre; terör eylemi nedeniyle yaralanan kamu görevlileri, siviller, er ve erbaşlar ile geçici ve gönüllü köy korucuları, yedek subaylar, askeri öğrenciler, polis okulu ve akademisi öğrencilerinden olup ilgili mevzuatına göre malul sayılmamaları nedeniyle aylık bağlanamayanlardan, talepleri üzerine 13/7/1953 tarihli ve 4/1053 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Vazife Malullüklerinin Nevileri ile Dereceleri Hakkında Nizamname hükümlerine göre derece tespiti yapılanlara, bağlanan aylıklar,

7) 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşlanması Hakkında Kanunun 9. Maddesi çerçevesinde ödenen nakdi tazminatlar ile Ek 1. Maddesi çerçevesinde ödenen aylıklar,

8) 24/6/2008 tarihli ve 5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanun çerçevesinde

müsabakaların yapıldığı dönem itibariyle Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından olimpik, paralimpik ve defolimpik spor dalları içinde kabul edilmiş spor dallarının büyükler kategorisinde; olimpiyat oyunlarında, Dünya veya Avrupa şampiyonalarında ferdi ya da takım sporlarında takım halinde birinci, ikinci ve üçüncü olan amatör sporcular ile bunların ölümü halinde bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocuklarını ve takım halinde olimpiyat veya dünya şampiyonu olmuş amatör sporcuların milli takım teknik direktör ve antrenörlerine; Tarihî Kırkpınar Yağlı Güreşlerinde üst üste üç defa altın kemer kazanarak altın kemerin devamlı sahibi olanlara; verilen sporcu şeref aylığı ile bunların mirasçılarına bağlanacak aylıklar ile bunlar için ödenen GSS kapsamındaki yardımlar.

Yukarıda belirtilenlere yapılan fazla veya yersiz ödemeler, Sosyal Güvenlik Kurumu veya çeşitli bakanlıklar tarafından ilgili mevzuatı uyarınca tahsil edilmek zorundadır. 5510 sayılı Kanununun 96. Maddesi ve bu madde uyarınca çıkarılan yersiz ve haksız ödemelerin tahsili hakkında yönetmelik gereğince SGK'nın bu tür ödemelerin tespitinden itibaren tahsil etmesi, edemediği hallerde icra yoluyla alması gerekmektedir. Anayasa Mahkemesi (Esas Sayısı : 2017/44 Karar Sayısı: 2017/118 Karar Tarihi: 12.7.2017) sayılı Kararıyla kurumun bu tür yersiz ve fazla ödemeleri tahsil edebileceğine hükmetmiştir. Yukarıda belirtilen kanunlarda da Bakanlık yetkililerinin yersiz veya fazla ödemeleri tahsil etmekle yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Getirilen kanun teklifi ile kamunun ve SGK'nın yersiz veya fazla olarak ödediği aylıklar veya tazminatların anaparaları, gecikme faizleri affedilmektedir. Ancak Anayasa mahkemesi bunu af olarak değerlendirmemektedir.⁶

Burada dikkate alınması gereken bir diğer durum da 5510 sayılı Kanununun 96. maddesi kapsamında olmayan yersiz ve haksız ödemeler konusunda bu yersiz ve haksız ödemeleri yapan kamu görevlilerinin sorumluluklarının göz ardı edilmemesi, bunlar hakkında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kanunu'nun 71. Maddesi ve bu madde çerçevesinde çıkarılan Yönetmeliğe göre işlem yapılması gerekliliğidir.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında bu durumun MERNİS'e zamanında geçirilmeyen bilgilerin eksikliğinden, bazen idareden bazen de yararlanıcılardan kaynaklanan nedenlerden ileri geldiği, yaklaşık 800 kişiye yapılan 35.745.366 TL. fazla ödemenin mevcut olduğu ifade edilmiştir.

⁶ Anayasa Mahkemesi Kararı Esas Sayısı : 2017/37, Karar Sayısı : 2017/22, Karar tarihi: 09.02.2017

SGK idaresinin bundan böyle bu tür yersiz ödemeleri engelleyecek tedbirleri zamanında alması, bu konuların artık yasa maddesi ile çözümlenmesinden kaçınılması gerekir.

3.20 Teklifin 49. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin 50. Maddesiyle 5684 Sayılı Sigortacılık Kanununa eklenen “Ek Madde 5” ile; 18.10.2019 tarih ve 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile acele bir şekilde kurulan Sigortacılık Ve Özel Emeklilik Düzenleme Ve Denetleme Kurumu’na ilişkin çeşitli konularda kanuni düzenleme yapılmıştır.

Anayasa’nın 104. Maddesinin 17. Fıkrasında Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin yetki sınırı çizilmiştir. Buna göre kanun ile düzenlenmesi gereken konularda, kanun ile düzenlenmiş konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Kanun ile düzenlenmesi gereken konular Anayasada tanımlanmıştır. Bu duruma rağmen 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kanun ile düzenlenmesi gereken bir dizi konuda düzenleme yaptığı görülmüştür.

Bunlardan ilki 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurulu üyelerinin özlük, atama haklarını düzenleyen 5. maddesinin 4. fıkrasıdır. Anayasa’nın 128. Maddesinin ikinci fıkrasına göre kamu görevlilerinin atama, özlük hakları, görevden ayrılmaları gibi hususların kanun ile düzenlenmesi zorunludur.

Yine aynı 47 sayılı Kararnamenin 6. maddesinde tanımlanan yasakların da Anayasa 128 gereği kanun ile düzenlenmesi gerektiği gibi bu kuruma veya kurula atanacak kişilerin kamu görevlileri olmaları sebebiyle 657 sayılı Yasaya aykırı olmaması gerekir. Yapılan bu düzenleme Anayasa’ya aykırıdır.

Anayasanın 71. maddesi çerçevesinde vergi ve benzeri kamu gelirlerinin Yasa yoluyla düzenlenmesi gerekmektedir. 47 sayılı CBK’nın 16. maddesi ile Kurumun gelirleri düzenlenmiştir. Bu husus da Anayasa’ya aykırılık oluşturmaktadır.

47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamenin “atıflar” başlıklı 19. maddesinde çeşitli kanunlarla düzenlenmiş hususların Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulan Kurula atıfla yapılacağı düzenlenmiştir. Bu durum da Anayasa’nın104. maddesine aykırılık taşımaktadır.

Ayrıca çeşitli kanunlarla verilen kadroların Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmesi de aynı şekilde Anayasa'nın 104. maddesine aykırı bulunmaktadır.

Aynı kararnamenin personele ve kurum hizmetlerine yönelik Geçici 2 ve 3. maddelerinde de çeşitli Kanunlara ve 375 sayılı KHK'ya aykırı düzenlemeler bulunmaktadır. Bu düzenlemeler de Anayasa'nın 104 ve 128. maddesine aykırılık oluşturmaktadır.

Getirilen kanun teklifiyle 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenen ve Anayasa'nın 104, 128 ve 71. maddelerine aykırı olan düzenlemelerine ilişkin olarak bu aykırılıkları ortadan kaldırmak üzere kanuni düzenleme yapılmak istenmektedir.

Nitekim, 49. madde ile 5684 sayılı Kanuna eklenen Ek Madde 5'in;

-2. fıkrası ile kurul üyelerinin atanma şartları düzenlenerek bunların atanmalarına ilişkin işlemler Anayasa'nın 128. Maddesine ve 657 sayılı Kanuna uygun hale getirilmektedir.

-3. fıkrası ile Kurumun kurul üyelerine ve personeline yapılacak ücret veya aylık ödemelerinin kanuni dayanağı oluşturulmaktadır.

47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenmeyen veya söz konusu kararnamede düzenlenmesine rağmen kanuni dayanağa ihtiyaç duyulan ve Kurum yetkililerinin ve personelinin tabi olacağı sosyal güvenlik hakları 4. ve 5. fıkralar ile tanımlanarak Anayasa'nın 128. Maddesine uygun hale getirilmektedir.

EK Madde 5'in 6. fıkrası ile 375 sayılı Yasanın ek 25. maddesi hükümleri çerçevesinde geçici görevlendirme ile personel çalıştırılabileceği, 7f Fıkrası ile de 375 sayılı KHK'nın ek 6. maddesinde dışarıdan bilişim uzman olarak çalıştırılacaklara ilişkin kurum kısıtlamalarının uygulanmaması düzenlenmiştir.

Ek Madde 5'in;

-12. fıkrası ile Kurumun gelirleri düzenlenerek 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesindeki Anayasa'nın 71. Maddesine aykırılık giderilmektedir.

-14. fıkrası ile de 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin personelin geçiş hükümlerine ilişkin geçici 3. Maddede düzenlenen özlük haklarının korunmasına ilişkin düzenlemedeki Anayasa'ya aykırılıkları giderici ve kanuni dayanak oluşturmak üzere 375 sayılı Kanunun geçici 12 ve 16. maddelerinde memurların ve sözleşmeli personelin kazanılmış haklarının korunmasına ilişkin düzenleme eklenmektedir.

Teklifin bu maddesinde yer alan hükümler, acele ile çıkarılan ve kamu yönetim yapısını dejenere eden Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerindeki anayasaya uygun olmayan düzenlemelerin bilahare kanun tekliflerinde yer alan madde düzenlemelerle giderilme çabasına ilginç bir örnek teşkil etmektedir.

3.21 Teklifin 50. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesi komisyon çalışmaları sırasında verilen son dakika önergesi ile kanun teklifine eklenmiştir.

Bu madde ile; 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 8 inci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılarak Termik santrallere Çevre mevzuatına uyum için tanınan sürenin 31.12.2019'dan 30.06.2022'ye uzatılması, ve termin planına uymayanlarla ilgili yeni ceza uygulamalarının belirlenmesi konularında düzenleme yapılmaktadır.

Söz konusu madde;

MADDE 50- 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2019" ibaresi "30/6/2022" şeklinde değiştirilmiş, fıkraya "üretim faaliyeti durdurulamaz ve" ibaresinden sonra gelmek üzere "çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımların gerçekleştirilmemesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanmaması nedeniyle" ibaresi ve ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

"Ancak çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımlara dair yapım sözleşmesi ile iş termin planını 30/6/2020 tarihine kadar Bakanlığa sunmayan üretim tesisleri bu haklardan yararlanamaz. İş termin planı sunulan üretim tesisleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından bu iş termin planına uyum açısından 1/7/2020 tarihinden itibaren 4 ayda bir denetlenir. Yapılan her bir denetimde bu iş termin planına uygun olmadığı tespit edilen tesislere 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 20 nci maddesinde yer alan ilgili idari para cezaları yirmi kat artırılarak uygulanır. İş termin planındaki herhangi bir işin yapımının belirtildiği süreye göre bir yıl gecikliğinin tespiti halinde üretim tesisinin faaliyeti durdurulur. Bu madde kapsamında verilen idari para cezalarına karşı dava açılması cezanın tahsil işlemlerini durdurmaz."

hükümünü içermektedir.

Komisyonunda yapılan açıklamalardan çevre mevzuatına uyum için gerekli yatırımları yapmak için kendilerine 31.12.2019 tarihine kadar süre verilen bazı termik santrallerin bu yükümlülüklerini henüz yerine getirmedikleri, bu santrallerin 17 adet olduğu, bunlardan dördünün kamuya ait olduğu, bunların toplam enerji üretiminin % 18'ini karşıladıkları, bu nedenle bunlara üretimlerini durdurma cezası verilmesi yerine yatırımları ile ilgili olarak gerçekleştirecekleri temrin planına göre bu yükümlülüğün yerine getirilmesinin izlenmesi, normal cezanın 20 katı tutarında bir ceza uygulamasının yapılmasının planlandığı anlaşılmaktadır.

Enerji sektörünü ilgilendiren aynı zamanda çevre ve ekolojik dengeler açısından önemli bulunan söz konusu düzenlemenin, Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bilgi Teknoloji Komisyonunda ve Çevre Komisyonunda görüşülmeden acele ile mevcut teklif metnine yerleştirilerek yasalaştırılması gayretini doğru bulmuyoruz.

3.22 Teklifin 51. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesi de komisyon çalışmaları sırasında verilen son dakika önergesi ile kanun teklifine eklenmiştir.

Bu madde ile 8/11/2016 tarihli ve 6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanununun 37 nci maddesine fıkra eklenerek; Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olan ve bu nedenle kamu görevinden çıkarılmış olan kişilerden, adli veya idari soruşturma veya kovuşturması devam edenlerin sosyal güvenlik haklarına ilişkin başvuruları hakkında 31/10/2019 tarihine kadar karar alan, bu kararları yerine getiren veya işlem yapmayan kamu görevlilerine bu karar ve fiilleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluk yüklenmemesi sağlanmak istenmektedir.

Maddenin komisyonunda görüşmeleri sırasında ilgili kurum temsilcilerinin açıklamalarından; söz konusu düzenlemenin 16 Temmuz Darbe girişiminde sorumlulukları bulunan bazı sivil ve askeri personelin emeklilik sevk işlemlerinde gerçekleşen belirsizlik, ihtilaf ve kargaşa nedeniyle, emekli ikramiyelerinin ödenmesi ve maaş bağlanmasına ilişkin emeklilik işlemlerinin Sosyal Güvenlik Kurumunca

gecikmeli olarak yerine getirilmesi ile ilgili olarak Sosyal Güvenlik Kurumu görevlisi 5 ila 6 kişi hakkında görevi suiistimal ettikleri nedeniyle şu aşamaya kadar yapılan 36 adet suç duyurusu nedeniyle, bu kamu görevlilerine hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluk yüklenmemesini sağlamak amacıyla gündeme getirildiği anlaşılmaktadır.

Komisyonun görev ve ilgi alanı dışında olan, ilgili ihtisas komisyonunda görüşülmeden veya ilgili ihtisas komisyonu olan Anayasa ve Adalet Komisyonlarının görüşüne başvurulmadan direkt olarak acele ile komisyon gündemine alınan söz konusu kanun teklifi maddesinin bu şekilde yasalaştırılmasını uygun bulmuyoruz. Söz konusu maddenin Adalet ve Anayasa Komisyonlarında hukuki açıdan bütün yönleriyle tartışılıp üzerinde çalışıldıktan sonra yasalaştırılmasının daha doğru olacağını düşünöyoruz.

3.23 Teklifin 52. maddesinin değerlendirilmesi

Teklifin bu maddesiyle, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 32 nci maddesi değiştirilerek .2011 yılında Maliye Bakanlığındaki mevcut denetim yapısında var olan denetim kurulları kaldırılarak yerine kurulmuş bulunan Vergi Denetim Kurulunun teşkilatlanma yapısının yeni baştan düzenlenmektedir.

6/4/2011 tarihli ve 6223 sayılı Kanun kapsamına girmediği halde anılan kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 7/7/2011 tarihinde çıkarılan 7.7.2011 tarihli ve 646 sayılı Vergi Denetim Kurulu Başkanlığının Kurulması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnameyle,

Doğrudan Bakana bağlı olarak görev yapan Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Hesap Uzmanları Kurulu ile Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı Gelirler Kontrolörleri Başkanlığı kapatılmıştır.

Bu başkanlıklarda görev yapan ve Türkiye çapında denetim yapmaya yetkili bulunan maliye müfettişleri, hesap uzmanları ve gelirler kontrolörleri (merkezi denetim elemanları), Gelir İdaresi Başkanlığı taşra teşkilatında vergi denetimi yapmakla görevli bulunan vergi denetmenleri ile Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı (VDK) bünyesinde vergi müfettişi unvanı altında birleştirilmiştir.

Hem denetim hizmetlerinin etkin, etkili ve verimli bir şekilde yerine getirilmesini temin etmek hem de merkezi denetim elemanları ile vergi denetmenleri arasındaki

mesleki yetiştirme ve yeterlik farklılıkları dikkate alınarak, bunların niteliklerine uygun şekilde istihdam edilmelerini temin etmek amacıyla VDK bünyesinde,

- i. Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler,
- ii. Büyük Ölçekli Mükellefler,
- iii. Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele,
- iv. Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması ve Yurtdışı Kazançlar, grup başkanlıkları oluşturulmuştur.

Vergi Müfettiş Yardımcılığı giriş sınavında başarılı olanların Büyük Ölçekli Mükellefler, Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele ve Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması ve Yurtdışı Kazançlar grup başkanlıklarında görev alabilmesi için giriş sınavında, başarı sıralamasında en başarılı %5'e girmiş olmaları gerekmektedir.

Giriş sınavı başarı sıralamasında ilk %5'e giremeyenler Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler grup başkanlıklarında görevlendirilmektedir.

Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte maliye müfettişi, hesap uzmanı ve gelirler kontrolörü kadrolarında bulunanlar Büyük Ölçekli Mükellefler, Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele ve Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması ve Yurtdışı Kazançlar grup başkanlıklarında görevlendirilmiş, vergi denetmeni kadrolarında bulunanlar ise Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler grup başkanlıklarında görevlendirilmiştir.

Söz konusu 646 sayılı K.H.K. vergi incelemesinde iş bölümü ve uzmanlaşmanın esas olduğu, büyük mükellef ve küçük mükelleflerin farklı özellikte işlemlere sahip olduğu, bunun özel uzmanlık gerektirdiği, bankacılık, finans, sigortacılık gibi özel alanların bu konularda uzman ve ilgili mevzuatların eksiksiz eğitimini almış kişilerce incelenmesinin daha doğru olacağı fikriyle düzenlenmiştir.

Komisyonunda görüşmeler sırasında Vergi Denetim Kurulunda toplam 8187 Vergi Müfettişi ve Müfettiş Yardımcısı olduğu, bu denetim kurulunun en büyük denetim kurulu niteliğinde bulunduğu, A grubunda(Küçük Ölçekli Mükellefler) 7489, B Grubunda (Büyük Ölçekli Mükellefler) 581, C grubunda (Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele) 70, Ç Grubunda (Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması ve Yurtdışı Kazançlar) 47 Vergi Müfettişi bulunduğu, bu durumun fonksiyonel görevlerin yapılmasını engellediği, vergi kaçakçılığı suçlarının büyük bir kısmını, karmaşık suç örgütleri tarafından oluşturulan ve yönetilen firmalar üzerinden yüksek tutarlarda vergi kayıp ve kaçağına neden olan işlemlerin oluşturmakta olduğu ifade edilmiştir.

Bu nedenle karmaşık işlemler ve örgütlerle mücadele için standart vergi inceleme usulleri yerine geniş bilgi ağı, yerinde denetim olanakları ve kısa sürede işlem yapabilen uzman örgütlenme modeline ihtiyaç duyulduğu, Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı bünyesinde toplam 8 binin üzerinde vergi müfettişi görev yaptığı hâlde Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele Grup Başkanlıklarında toplam 47 vergi müfettişinin görev yapmasının bu fonksiyonun icra edilmesini ortadan kaldırdığı ifade edilerek sektörel ve fonksiyonel bir ölçek ayırımına gidilmesi için mevcut grupların ortadan kaldırılacağı ifade edilmiştir.

Kanun Teklifinin 52. maddesi ile bu grup başkanlıkları kaldırılmaktadır. Yapılmak istenen düzenlemede her ne kadar performans esasından bahsediliyor olsa da 2011 yılında yapılan düzenlemenin ve ondan sonra atılan adımların vergi denetimindeki problemleri çözmediği daha da karmaşık hale getirdiği anlaşılmaktadır.

Vergi denetim hizmetlerinde 646 sayılı KHK ile bozulan ehliyet, liyakate dayalı sistem bu Kanun teklifi ile tamamen ortadan kaldırılmaktadır

Diğer ülke modelleri incelendiğinde hiç bir ülkede direkt olarak Hazine ve Maliye Bakanına bağlı ve 8000 'ni aşan Vergi Müfettiş ve Müfettiş yardımcısını barındıran bir Vergi Denetim Kurulu modeli bulunmamaktadır.

Vergi incelemelerini yürütecek idari yapının, benzeri dünya örnekleri de dikkate alınarak siyasi otoriteden bağımsız bir yapıda yeni baştan düzenlenmesi şarttır.

Hazine ve Maliye Bakanlığındaki denetim yapısının Türkiye'nin mevcut gerçekleri ve geçmiş dönem birikimlerini, liyakat sistemini ve uzmanlaşmayı esas alan bir tarzda yeni baştan örgütlenmesi, Maliye Bakanlığının geçmişinde yer alan denetim kurullarının işlevlerinin de bu yapılanmada göz önünde bulundurulması gerekir.

Sonuç olarak; genel değerlendirme bölümünde açıklanan sakıncaları ve eksiklikleri içermesi, 1'nci bölümde açıklanan nedenlerle bazı maddelerinin Anayasaya aykırılık taşıması 2'nci bölümünde açıklanan nedenlerle olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarında yeteri kadar tartışılmadan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığını, genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan teklifin bütününe; 3'üncü bölümde ayrı ayrı açıklanan nedenlerle de "Digital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı

Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

<i>Bülent Kuşoğlu</i>	<i>Abdullatif Şener</i>	<i>Mehmet Bekaroğlu</i>
Ankara	Konya	İstanbul
<i>Emine Gülizar Emecan</i>	<i>Cavit Arı</i>	<i>Süleyman Girgin</i>
İstanbul	Antalya	Muğla

MUHALEFET ŞERHİ

2/2312 Esas Numaralı Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ne ilişkin muhalefet şerhimiz ektedir.

Genel Değerlendirme

Neoliberal otoriterizm, devlet-sermaye-toplum ilişkilerini tekelci yönetim zihniyetiyle sermaye lehine biçimlendirerek devletin, sermayenin maliyetlerini kamusal zor yoluyla topluma ödettirme misyonunu daha da belirgin hale getirerek tahkim eder. Bu tahkimat süreci, kamusal çıkar anlayışının bizzat devlet eliyle sermayenin çıkarlarıyla eşitlenmesi misyonuulla yerine getirilir. Devletin sermaye lehine müdahaleleri bir mistifikasyonla gerçekleştirilerek kamusal çıkar fikrinin kendisi sermayenin işgaline açılır. Bu politikalar özellikle iktisat olarak tarif edilen alandan kamusal olanın dışlanması söylemleriyle eşanlı olarak yürütülür.

Ancak lafzi düzeyde kamusal olanın kötücülleştirilmesi ve itibarsızlaştırılması yaklaşımı, esasen kamusal müdahalenin özellikle iktisadi alanda bir takım amaçlarla araçsallaştırılması maharetiyle maskelenerek hayata geçirilir. Devlet müdahalesiyle sisteme meşruiyet sağlanır, kamusal rıza yaratılır. Bu noktada, kapitalist iktidar pratiklerinin belki de en kritik noktası, belirli bir kesimin çıkarlarının toplumun tümünün çıkarlarıyla özdeşleştirilmesidir. Bu özdeşleştirme politikasının doğal sonucu ise belirli bir kesimin maliyetlerinin toplumun tümünün maliyetleri olarak sunulmasıdır.

Örneğin 2020 Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi'nde vergi alanında toplam 196 milyar lira tutarında ayrıcalıklar, istisnalar ve muafiyetler yani vergi harcaması tahmin edilmektedir. Bu tutarın 2021 yılında 223 milyar lira, 2022 yılında ise 251 milyar lira olması öngörülmektedir. Yani AKP iktidarı,

sermayeye ayrıcalıklar, istisnalar ve muafiyetler sağlayıp kamusal gelirlerin önemli bir kısmından vazgeçerek, küçük bir kesimin maliyetlerini toplumun tümünün sırtına yüklemektedir.

Vergi politikalarının sınıfsal karakterini ve iktidarın esasen kimlerden yana olduğunu gösteren en önemli verilerden biri de işte bu vergi harcaması tahminleri tablolarıdır. Ne hikmetse bu tablolar TBMM'ye sunulan 2020 yılı merkezi yönetim bütçe kanunu teklifinde yer almamış, ancak Strateji ve Bütçe Bakanlığı'nın resmi internet sitesinde sonradan yer almıştır. Bu tabloların bütçe teklifinde yer almamasının bütçenin ve daha makro düzeyde ülkeyi yönetenlerin tercihinin mümkün olduğunca halktan gizlenmesi anlamına geldiği açıktır.

AKP'nin sermayenin maliyetlerini toplumsallaştırma politikasının en somut örneğini vergi politikalarından okumak mümkündür. Bu vicdansız vergi politikalarına karşı yapılması gereken ise çok açıktır. Kapsamlı bir vergi reformunun gerçekleştirilmesi zorunludur. Bu temelde başta gelir ve servet vergisi olmak üzere tüm vergi alanı radikal bir biçimde yeniden dizayn edilmelidir. Bu devrimsel değişimin temel mottosu ise "az kazananın az, çok kazananın çok vergilendirilmesi" olmalıdır. Önemli olan bu ilkeyle gelirin ve servetin vergilendirilmesidir. Vergi adaleti ancak bu türden radikal değişimlerle mümkün olabilir.

Emeğiyle geçinen ücretli çalışanların ülkenin en büyük vergi mükellefleri olmaları ülkede vergi adaletinin olmadığına en net göstergesidir. Yaklaşık 2.020 lira alan bir asgari ücretlinin % 15 oranında yani 325 lira gelir vergisi, % 7,6 oranında yani yaklaşık 20 lira damga vergisi, toplamda 345 lira vergi ödemesi kabul edilemez. Asgari ücret her türlü vergiden muaf tutulmalı, dört kişilik bir ailenin yoksulluk sınırının en az yarısı kadar bir tutarda olmalıdır. Asgari ücretle geçinen yurttaşlardan değil, artan oranlı bir biçimde çok kazananın daha çok vergi alınmalıdır. Ancak bu torba yasada vergilendirmeye ilişkin hususlar bu ilkenin yakınından bile geçmemektedir.

Bu kanun teklifi işletmelere yeni vergiler getiren bir paket olarak takdim ediliyor olsa da esasen bu da bir mistifikasyon içermektedir. Görünürde işletmelere yeni vergiler getiriliyor gibi olsa da açıktır ki yeni vergiler yurttaşların yükünü arttıran vergilerdir. Bu kanun teklifiyle ihdas edilmek istenen dijital hizmet vergisi ve konaklama vergisi gibi vergilerin bir biçimde yurttaşlara yansıtılacağını öngörmek zor değildir.

Bu kanun teklifinin en can alıcı maddesi ise 47. maddedir. Bir geçici maddeyle Cumhurbaşkanı'na 2019 yılı için, 1/1/2019 tarihinden geçerli olmak üzere, yetmiş milyar lira ilave borçlanma yetkisi verilmektedir. Belli ki bu madde, kalabalık bir torba içerisine yerleştirilerek dikkatlerden kaçırılmak istenmiştir. Ancak bu maddeyle parlamentonun bütçe hakkına açık bir saldırı gerçekleştirilmiştir. Cumhurbaşkanı'na 70 milyar lira ek borçlanma yetkisinin bu şekilde verilmesi kabul edilemez. Halklar, tüm dünyada yoğun toplumsal mücadeleler sonucu bütçe hakkını kazanmıştır. Bütçe hakkını da seçtikleri temsilcilerden oluşan parlamentolar aracılığıyla kullanmaktadırlar. Ancak böylesi bir düzenleme, evrensel demokratik bir ilke olan bütçe hakkının ihlalinden başka bir şey değildir.

Merkeziyetçi ve tekelci bir zihniyetle siyasetin kendisini gasp eden ve parlamentoyu sadece idare derekesine indirgemeye çalışan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi, bu kanun teklifinde de görüldüğü üzere, merkezileşmeyi ve tekelleşmeyi hem yerellerden yetki gaspıyla ve hem de ucu sosyal medyaya uzanabilecek baskının dozunu arttırmakla güçlendirmeye çalışmaktadır. AKP'nin getirdiği bu torba yasadan da yurttaşların payına refah ve özgürlük değil bilakis daha çok vergi daha çok otoriterleşme düşmüştür.

Bu gerekçelerle muhalefet ettiğimiz 2/2312 Esas Numaralı Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin maddelerine dair itirazlarımız da aşağıda sıralanmaktadır.

Madde 1-7

2/2312 Esas Numaralı bu kanun teklifiyle “dijital hizmet vergisi” adıyla yeni bir vergi türü ihdas ediliyor. Ancak bu yeni vergi ihdası, kamuoyunda yeterince tartışılmadan apar topar bir biçimde Plan ve Bütçe Komisyonu’nun gündemine getirilmiştir. Günlerce süren komisyon toplantılarında yaşanan tartışmalar çok net bir biçimde göstermiştir ki hem kanun teklifinin ilk imzacısı milletvekili, hem komisyon sıralarında oturan bürokratlar, hem de bu yeni vergi ihdasına olumlu yönde oy kullanan iktidar milletvekilleri, bu yeni dijital hizmet vergisinin anlamına ve detaylarına hâkim değildir. Komisyon tartışmaları boyunca yaşanan tartışmalarda, komisyon üyelerine bilgi vermek ve hatta onları ikna etmek üzere salonda bulunanların dijital hizmet vergisine ilişkin doyurucu bilgiye sahip olmaması kabul edilebilir bir şey değildir. Ismarlama bir biçimde getirildiği anlaşılan dijital hizmet vergisi ihdasına ilişkin düzenlemeler, alelaide bir biçimde komisyon gündeme getirilmiş ve getirildiği gibi de alelaide bir biçimde komisyondan geçmiştir.

Oysa dijital hizmetler gibi, sınırları muğlâk olan bir alanı ilgilendiren ve dolayısıyla üzerinde detaylı çalışma gerektiren bir düzenleme, ilgili tüm çevrelerin görüşleri alınarak hazırlanmalı ve aceleye getirilmemeliydi. Dünyada da dijital hizmet vergisi ihdasına ilişkin çeşitli ülkelerde çalışmalar söz konusudur. Bunların pek çoğu da halen devam etmektedir. Örneğin OECD ve AB dijital hizmetlere ilişkin vergilendirme üzerinde aylarca çalışmıştır ve halen çalışmaktadır. Ancak bu kanun teklifinde yer alan dijital hizmet vergisi kamuoyunda yeterince tartışılmadan baskın bir biçimde komisyon gündemine getirilmiştir.

Zaten hem dijital hizmet vergisi için, hem de bu kanun teklifinin diğer düzenlemeleri için şiddetli ısrarlarımıza rağmen herhangi bir etki analizi raporunun komisyona sunulmamış olması da bu aceleciliğin bir sonucudur. Böylesi önemli düzenlemeler komisyon gündemine getirildiğinde teklif sahipleri

tarafından muhakkak etki analizi raporları da komisyon üyelerine sunulmalıdır. Etki analizi sunulmadan getirilen düzenlemeler, komisyonun saygınlığına halel getirmekte, yasama kalitesine kast etmektedir. Bunun yanı sıra, dijital hizmet vergisi ihdas edilen 2/2312 esas numaralı bu kanun teklifinin ilk yedi maddesi, ayrı bir kod yasa olarak komisyona getirilmeliydi. Çünkü yeni bir vergi türü ihdas edildiğinden, üzerinde daha iyi çalışılabilir, ilgili çevrelerden daha detaylı görüşler alınabilir, bu yeni vergi türünün ihdası aceleyle getirilmezdi.

Bu kanun teklifiyle ihdas edilmek istenen dijital hizmet vergisi ile yine hâsılat esaslı vergilendirmeye karşı karşıyayız. Bu yeni vergi türünde de görüldüğü üzere AKP'nin, hâsılat esaslı vergilendirmeyi yaygınlaştırmaya çalıştığından söz etmek mümkün. Oysa vergilendirmenin temel ilkelerinden biri gelirin vergiye tabi olmasıdır. Bir diğer deyişle kazancın vergilendirilmesidir. Çünkü hâsılat, kazanç demek değildir. Pek çok farklı sektörde kazanç ile hâsılat arasındaki oran değişebilmektedir. Kimi sektörlerde düşük hâsılat, yüksek kazanç anlamına gelebilirken, kimi sektörlerde de yüksek hâsılat düşük kazanç anlamına gelebilmektedir. Dolayısıyla vergi, hâsılatla göre değil kazançla göre belirlenmelidir. Ancak dijital hizmet vergisi hâsılat esaslı bir vergilendirmeyi öngörmektedir.

Öte yandan kanun teklifinin 4. maddesinde dijital hizmet vergisine tabi olunabilmesi için gerekli hâsılat eşiği belirlenmiştir. Buna göre bir dijital hizmet sağlayıcı bir şirketin dijital hizmet vergisine tabi olabilmesi için Türkiye'de elde ettiği hâsılat 20 milyon liranın veya yurtdışında elde ettiği hâsılat 750 milyon avrunun üstünde olmak zorundadır. Ancak bu hâsılat eşiğinin neye göre, hangi kritere göre belirlendiği belli değildir. Bu hâsılat eşiğinin belirlenmesindeki amaç ismi anılmayan ancak vergilendirme hedefinde olan bazı şirketler midir? Bu hâsılat eşiği belirlenirken, dijital hizmet sağlayıcı sektörünün piyasa dengeleri düşünülmüş müdür? Dijital hizmet vergisi için konan Türkiye'de elde ettiği hâsılat 20 milyon liranın veya yurtdışında elde ettiği hâsılat 750 milyon

avronun üstünde olma koşulu, rekabete uygun mudur? Bu hâsılat eşliğinin belirlenmesinde Rekabet Kurumu'ndan görüş alınmış mıdır? Tüm bu sorular günlerce süren komisyon toplantılarında yanıtız kalmıştır.

Yine, kanun teklifinin 5. maddesiyle dijital hizmet vergisi oranı % 7,5 olarak belirleniyor. Ancak niçin ve ne şekilde % 7,5 oranında karar kılındığı belli değildir. Ve yine Cumhurbaşkanı'na bu vergi oranını % 1'e kadar indirme, % 15'e kadar arttırma yetkisi veriliyor. Tek bir kişinin bir vergi oranını ciddi anlamda düşürüp ciddi anlamda yükseltebilme yetkisine sahip olması, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi adı verilen mevcut tek adam rejiminin tekelciliğini göstermesi bakımından somut bir örnek olarak değerlendirmek mümkündür.

Dijital hizmet vergisini düzenleyen bu kanun teklifinin 7. maddesinde beyanname ve ödeme yükümlülüklerini süresinde yerine getirmeyen mükelleflerin ilan edileceği, ilan tarihinden itibaren 30 gün içerisinde yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde ise yükümlülükler yerine getirilinceye kadar dijital hizmet sağlayıcılarının sunmuş oldukları hizmetlerin bir "vergi güvenliği" önlemi olarak engelleneceği belirtiliyor. Bunun kabul edilmesi mümkün değildir. Her ne kadar komisyon görüşmeleri esnasında hizmetin durdurulması yerine yavaşlatılmasına ilişkin değişikliğin TBMM Genel Kurulu'nda gündeme getirileceği ifade edilmiş olsa da, komisyona getirilen kanun teklifi metninde bu engelleme yetkisinin söz konusu olması yasakçı zihniyeti ele vermektedir. Dijital hizmetlere erişim engellemesinin getirilmesi yetkisinin Hazine ve Maliye Bakanlığı'na verilmesinin düşünülmüş olması da kabul edilebilir değildir. Böylesi yasaklayıcı önlemlere karşı olsak da şayet mükelleflerin faaliyetlerini engelleyici tasarruflar söz konusu olabilecekse bunun sadece mahkeme kararlarıyla mümkün olabilmesi gerektiğini savunmaktayız. Açıktır ki AKP, 1980 öncesinde görüldüğü gibi ödeme

yükümlülüklerini yerine getiremeyen mükelleflerin faaliyetlerinin durdurulması düşünecek kadar yasakçı bir zihniyeti temsil etmektedir.

2020 merkezi yönetim bütçesi 1 trilyon lirayı aşarken yaklaşık 140 milyar lira açık öngörülüyor. Hatırlanacağı üzere, 2019 bütçesi için 80 milyar lira açık öngörülmüş, ancak 2019'un henüz yedinci ayında 80 milyar liralık bütçe açığı gerçekleşmişti. Belli ki, 2020 bütçesi için öngörülen 140 milyar liralık bütçe açığı da yıl bitmeden çok önce gerçekleşecek. AKP de bu açığı yeni vergilerle ve mevcut vergilerin oranlarının da artırılması yoluyla yurttaştan çıkarmayacak isteyecek. Dijital hizmet vergisi ihdası da bu muazzam açığı kapatma girişimlerinden biridir. Her ne kadar dijital hizmet vergisi, dijital hizmet sağlayıcılarına getiriliyor gibi görünse de, bu verginin yurttaşta yansıtacağı çok açıktır. Dijital hizmet vergisinin ihdasıyla yurttaşlar yeni bir vergi kıskacına daha alınmış olacaktırlar. Dijital hizmet vergisi bir taraftan yurttaşların cebine kast ederken diğer taraftan da iletişim ve haberleşme özgürlüğünü kısıtlayıcı tasarrufların önünü açmaktadır. Ülkede uzun süredir var olan mevcut baskıcı ortamda, yurttaşlar sosyal medya ve internet aracılığıyla bir miktar nefes alabilmektedirler. Medyanın neredeyse hepsi iktidarın tekelindeyken sosyal medyadan haberleşme ve bilgi edinme hakkını kullanabilen yurttaşlarımızın, dijital hizmet vergisi bahane edilerek dijital hizmetlere erişimlerinin engellenmesiyle karşı karşıya kalacaklarını öngörmek zor değildir.

Madde 8, 21

Bu düzenlemelerle kambiyo muamelelerine ilişkin banka ve sigorta muameleleri vergisi % 0,1'den, % 0,2'ye çıkarılıyor. Ancak zaten henüz 14 Mayıs 2019 tarihli 1103 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile kambiyo muamelelerinde satış tutarı üzerinden % 0,1 oranında vergi getirilmişti. Bunun üzerinden henüz altı ay geçmeden kambiyo muamelelerinde satış tutarı üzerinden % 0,1 oranında alınan vergi bu kez iki katına çıkarılarak % 0,2'ye yükseltiliyor. Bu kadar kısa bir süre içerisinde bir vergi oranının tekrar

değiştirilmesi hatta yükseltilmesi vergilendirme ve yasama ciddiyeti açısından sorunludur.

Öte yandan Cumhurbaşkanı'na bu vergi oranını 10 katına kadar arttırma yetkisinin veriliyor olması kabul edilemez. Buna göre şayet Cumhurbaşkanı isterse vergi oranı % 2'ye kadar yükseltilebilecektir. Cumhurbaşkanı'na bu vergi arttırma yetkisi verilmesine gerekçe olarak ise "spekülatif amaçlı döviz alım satımının önlenmesi" gösterilmektedir. Oysa ekonomiyi kırılğan hale getirip spekülatif amaçlı döviz alım satımlarına açık hale getiren bizzat AKP iktidardır. Özellikle Kamu Özel İşbirliği adı verilen büyük projelerle ekonomiyi dolarize eden, dolara daha da bağımlı hale getiren AKP'dir. Bir yandan ülke ekonomisini dövize daha da bağımlı hale sokup dövize daha da muhtaç hale getirmek, bir yandan da böylesi düzenlemeler getirmek amaca uygun değildir. Uygulanan yanlış politikalar nedeniyle ülkenin ciddi anlamda dövize ihtiyacı vardır. Ancak dövizin gelebilmesi, ekonomideki ve siyasetteki güvene bağlıdır. Zaten güvensizlik had safhadayken, üstüne üstlük Cumhurbaşkanı'na böyle bir yetki verilmesinin ülkeye dövizin gelmesini daha da zora sokacağını tahmin etmek güç değildir. Bu türden geniş yetkiler, döviz ihtiyacına çare olmaz bilakis ülkeye döviz getirmek isteyenleri ürkütür. Ülke ekonomisine duyulan güvensizlik, ülkede demokrasinin var olmamasından kaynaklıdır. Şayet ekonomik krizle mücadele edilmek isteniyorsa, ülkeye döviz girişi sağlanmak isteniyorsa, spekülatif amaçlı döviz alım satımları boşa düşürülmek isteniyorsa derhal savaş politikalarından vazgeçilmeli, demokrasiye dönüşün önü açılmalıdır.

Madde 9

2/2312Esas Numaralı bu kanun teklifiyle "konaklama vergisi" adıyla bir vergi türü ihdas ediliyor. Esasen bu yeni bir vergi değildir. Hâlihazırda zaten konaklama vergisi benzeri bir vergi vardır. Bu vergi de, yerel yönetimler tarafından alınmaktadır. Ancak bu düzenlemeyle zaten yerel yönetimlerin yetkisinde olan bir vergi bu kez merkezi yönetime aktarılmış olmaktadır. Yani

bu vergilendirmeye yerelden merkeze bir yetki aktarımı söz konusudur. Halbuki böylesi bir verginin yerel niteliğinin korunması gerekmektedir. Bu hem ademi merkeziyetçiliğin demokratik potansiyelinin, hem de örneğin yaz aylarında artan nüfus dolayısıyla giderleri de artan yerel yönetimlerin harcama kapasitesi gibi teknik nedenlerin bir gereğidir.

Ancak AKP-MHP iktidarı, 31 Mart 2019'da bu yana, Halkların Demokratik Partisi'nin yerel seçim taktiğinin başarısını hazmedememiş, bir yandan kayyum atamalarıyla halkın seçtiği yerel yönetimleri gasp etmiş, bir yandan da İstanbul Boğazı'na ilişkin son düzenlemede de görüldüğü üzere pek çok yerel yönetime karşı muhteşem bir merkezileşme basıncı uygulamaya devam ederek tekelci yönetim anlayışını derinleştirmiştir. Türkiye, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile birlikte daha da merkezileşip tekelci bir yönetim anlayışını yaygınlaştırırken vergilendirme zihniyeti de bundan payını almaktadır. Yerel yönetimlerde kalması gereken bir verginin merkezi yönetime aktarılması kabul edilemez. Bu düzenleme, yerel yönetimlerin yetkilerinin aşındırılarak merkezi yönetim tarafından gasp edilmesinin somut bir örneğidir.

Öte yandan bu vergi düzenlemesinde bölgeler arası eşitsizliğin, kalkınmada öncelikli bölgelerin hiç hesaba katılmamış olması da merkeziyetçi bakış açısını ele vermektedir. Oysa bu türden bir vergilendirme söz konusu olduğunda sadece sahil yörelerini baz alan bir turizm mantığı yerine, tüm yöreleri dikkate alan bir yaklaşıma sahip olunması gerektiği ortadadır. Turizme ve konaklamaya ilişkin bir vergilendirmede bölgeler arası eşitsizlikler göz önünde bulundurularak istisna ve muafiyetler sağlanmalıdır.

Bölgeler arası eşitsizlik hesaba katılmadan yapılan bu düzenleme aynı zamanda küçük işletmeleri de hesaba katmamaktadır. Komisyona sunulan kanun teklifinin ilk versiyonunda % 2'lik bir vergi oranı getirilmişken, komisyon çalışmaları sırasında % 2'lik orandan vazgeçilerek maktu düzenlemeye gidilmiştir. Buna göre 5 yıldızlı otel ve tatil köyleri kişi başına gecelik 18 lira

ödeyecekken; 2 ve 1 yıldızlı otel, pansiyon, motel, apart hotel ve kampingler ise kişi başına gecelik 6 lira ödeyecektir. Ancak bu maktu vergi, küçük işletmelerin hilafıdır. Örneğin geceliği 1.000 avrodan oda satan büyük bir otel için düşünüldüğünde kişi başı 18 lira oldukça cüzi bir miktarken, geceliği 100 liradan oda satan bir küçük işletme için kişi başına 6 lira oldukça yüksek bir oran olacaktır. Yani orana vurulduğunda büyük otellerden daha az alınan bir vergi söz konusu olacaktır. Oysa aksine, şayet böyle bir vergilendirmeye gidilecekse bu vergi sadece 4 ya da 5 yıldızlı oteller için getirilebilirdi. Böylelikle vergilendirmenin ana ilkesi olan “az kazanan az, çok kazanan çok vergi” ilkesine uygun bir düzenleme söz konusu olabilirdi. Ancak bu haliyle yine büyük işletmeleri kollayan bir vergilendirme mantığıyla karşı karşıyayız.

Geçtiğimiz Temmuz ayında TBMM’de kabul edilen ilgili yasayla Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı kurulmuştu. Buna göre turizm işletmeleri bu ajansa % 0,75 oranında turizm payı ödemekle yükümlü kılınmıştı. Yakın zamanda zorunlu kılınan bu ödeme yükümlüğünün ardından bu kez konaklama vergisi adıyla yeni bir ödemenin getiriliyor olmasının turizm sektörünü olumsuz yönde etkileyeceği açıktır. Her ne kadar her iki düzenleme de işletmelere ödeme yükümlülüğü getirmiş olsa da, bu tutarların bir biçimde yurttaşa yansıtılacağı açıktır. Yani bu düzenlemeyle birlikte esasen yurttaşların sırtına yeni bir yük daha yüklenmiş olmaktadır.

Madde 10

Düzenleme ile GVK 18. Maddesinde istisna edilen Serbest Meslek Kazançlarında istisna uygulaması, 193 Sayılı Kanunun 103. Maddesinde belirtilen 4. dilimdeki tutarı geçmesi halinde beyanname verme yükümlüğü getirmektedir. 193 Sayılı Kanunun 103. Maddesinde belirtilen 4. dilimdeki tutar 2019 yılı için 500.000,00 TL’dir. Bu tutar, günümüz koşullarında çok yüksek bir tutardır. Bu nedenle 193 sayılı kanunun 103 maddesindeki 3. vergi dilimine (2019 yılı için 98.000,00 TL) alınarak çok kazanan çok az kazanan az

vergi alınması ilkesi ve gelir dağılımı adaletsizliğine sebep olunmaması için uygun bir düzenleme olacaktır. Bilimsel ve sanatsal faaliyetlerin desteklenmesi, farklı yöntemlerle, uygulanarak desteklenmelidir.

Madde 11

Düzenleme ile işverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda çalışanlara verilen günlük 10,00 TL yol ödemeleri (Toplu Taşıım Kartı, Bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları ile yapılması durumunda) vergi dışı bırakılmaktadır. Dar gelirli, emekçi sınıfını, maddi anlamda destek sağlayan bir düzenlemedir fakat sadece Toplu Taşıım Kartı, Bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları ile yapılması şartı getirilmektedir. Bunun yerine çalışanın bordrosundaki günlük 10.00 TL YOL ücretinin tamamının vergi dışı bırakılması daha doğru olacaktır.

Madde 12

Vergi dağılımında adaletin sağlanması çerçevesinde desteklenmesi gereken bir düzenlemedir. Eleştirilmesi gereken nokta şimdiye kadar, yüksek kazanç erbabı olmalarına rağmen, neden istisna kapsamında tutulmuş olmaları ve İktidarın gelir dağılımı adaletini sağlamaktan ziyade kaynak ihtiyacı hâsıl olunca böyle bir düzenleme yapmasıdır.

Madde 13

Düzenleme ile işletmelerin kiraladıkları ve/veya demirbaşlarına kayıtlı araçların giderlerinde kısıt gider uygulaması getirilmektedir. Madde gerekçesinde, bunun suiistimal edildiğinden hareketle **kısıt gider uygulamasına** geçildiği ileri sürülmektedir. Fakat bu düzenleme muhasebe ve vergi tekniği açısından sorunlu bir düzenleme olup, gider yazılacak olan tutar kanunen kabul edilemeyen gider olarak yazılacağından İşletmelerin mali karları ile bilanço karları farklı olacaktır. Bunun yerine gerçekte, işletme amaçlarına uygun kullanımı olmayan, zenginlik ve şatafat göstergesi olan lüks binek otomobillerin

tanımı yapılarak, bunlara ait bütün giderlerin gider yazılmasının önüne geçilmelidir.

Madde 14

Düzenleme ile Serbest Meslek Erbabının kiraladıkları ve/veya demirbaşlarına kayıtlı araçların giderlerinde kısıt gider uygulaması getirilmektedir. Madde gerekçesinde, bunun suiistimal edildiğinden hareketle **kıst gider uygulamasına** geçildiği ileri sürülmektedir. Fakat bu düzenleme muhasebe ve vergi tekniği açısından sorunlu bir düzenleme olup, gider yazılacak olan tutar kanunen kabul edilemeyen gider olarak yazılacağından mali karları ile Serbest Meslek Kazancı farklı olacaktır.

Bunun yerine gerçekte, Serbest Meslek Kazançlarında, mesleğin Serbest Meslek faaliyetlerinin amaçlarına uygun kullanımı olmayan, zenginlik ve şatafat göstergesi olan lüks binek otomobillerin tanımı yapılarak, bunlara ait bütün giderlerin gider yazılmasının önüne geçilmelidir.

Madde 15

Düzenleme ile tek işverenden almış olduğu ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş, ücret gelirlerine 103.maddenin 4. dilimi aşması durumunda beyanname verme yükümlülüğü getirilmektedir. Vergi tekniği açısından bu düzenlemenin vergiyi artırıcı yönde ne tür etki olacağı tartışmalıdır çünkü zaten elde edilen ücret ilgili tarifelerce vergilendirilmiş olmaktadır.

Madde 16

İlgili düzenlemeyle, daha önce sıklıkla karışıklığa sebep olan, karşı taraf vekalet ücretlerinden kesinti yapıp yapılmayacağı ve kim tarafından kesinti yapılacağı konusunda tereddütleri gidermeye dönük bir düzenleme olduğu ifade edilmiş olsa da vergi tekniği açısından sorunlu bir düzenlemedir. Gerçek usulde vergi mükellefi olmayan mükelleflerin bu ödemeyi nasıl yapacağına dair bir netlik içermemektedir. Ayrıca Avukatlık Kanunu 164. Madde ve Anayasa

Mahkemesinin bu konudaki kararına uygun olmayan bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü karşı tarafa yükletilen vekâlet ücreti, esas olarak bir ücret olmayıp, mahkemece hükmedilmiş bir tazminattır. Avukatlık Kanuna göre vekâlet sözleşmesine kapsamında alınan bir ücret değildir.

Madde 17

Düzenleme ile 193 Sayılı Kanununun 103. Maddesinde değişiklik yapılarak, 4. Vergi dilimi eklenmektedir. Ancak, adaletsiz olan vergi dilimleri daha da adaletsiz hale gelmektedir. Şöyle ki, vergi dilimleri arasındaki fark, gelir artıçça daha da açılmaktadır. Üst gelir gruplarının yüksek oranda vergilendirilmesi doğru olmakla beraber, Gelir Vergisinden elde edilen gelirin çok büyük bir kısmının stopaj yoluyla toplandığı koşullarda en alt vergi dilimi oranının düşürülmesi veya karşılık gelen miktarın artırılarak gelir dağılımının adaletinin, kısmen de olsa, sağlanması da gerekmektedir. Anayasa'nın 73. Maddesi gereği ödeme gücüne göre vergilendirme yapmak gerekir. Asgari ücretin brüt yıllık tutarının vergi dışı olması, kısmen de olsa gelir dağılımını adaleti sağlayabilir, gerekir Düzenlemenin bu yönlü revize edilmesi gerekir.

Madde 18

Düzenleme ile mükelleflerin vergiye uyumluluk sağlaması amacıyla yeni indirim ve teşvikler sağlanmaktadır. Vergiye uyumluluk, etkin, tarafsız ve kapsayıcı bir denetim mekanizmasının kurulmasıyla mümkündür. Bunun için adil ve eşit bir vergilendirme sisteminin yanı sıra kayıp ve kaçakları engelleyen bir denetim mekanizmasının da kurulması gerekmektedir. Ayrıca bu düzenleme, vergi vermekle mükellef olan kişilere yeni bir indirim ve teşvik sağlamakta, bu ise yeterince bozuk olan vergi adaletini daha da bozulmasına neden olacaktır.

Madde 19

Yeniden Değerleme Oranına ilişkin bir düzenleme olup, bu oran Vergi Usul Kanunu 503 sayılı Genel Tebliğiyle 2018 için % 23,73 olarak

belirlenmiştir. Amaç, vergi konusunun yeni değerini belirlemektir. Buradaki temel sıkıntı, genel uygulamanın dışında demokratik teamüllere aykırı bir şekilde bir kişiye, Cumhurbaşkanına tek başına % 50 oranında artırma ve azaltma yetkisi tanınmasıdır.

Madde 20

‘Serbest piyasa koşullarında’ çalıştığı iddiasındaki bir ekonomiye dair düzenlemelerin ihtiyaçlar doğrultusunda olmasından ziyade düzenlemelerin tek kişinin inisiyatifine bırakılması demokratik değerler açısından kabul edilemeyecek bir uygulamadır. Cumhurbaşkanına bir katına kadar artırma veya indirim yapma yetkisinin verilerek bütün yetkilerin tek elde toplanması kabul edilemez.

Madde 21

Sporcu ücretlerindeki vergi oranının, eski oran % 15, artırılması kabul edilebilir bir düzenleme olmakla beraber yetersizdir. Milyonlarca dolarlık sözleşmelerin ve kazançların söz konusu olduğu bir sektörde % 20 standart bir vergi oranı uygulayıp, en temel ihtiyaçlarını dahi karşılamakta zorlanan asgari ücretli ve dar gelir gruplarını% 15-20-27’li vergi oranlarında vergiye tabi tutarken yüksek kazanç sağlayan sporcuları 4. vergi diliminden sonra beyannameye tabi tutmak vergi ve gelir dağılımı adaletinin sağlanması açısından kabul edilebilir değildir. Düzenleme eskiye nazaran ‘iyi’ olmakla beraber yetersizdir.

Madde 23-28

Yargılama aşamasında mükelleflerin istinaf veya temyiz yolundan vazgeçmeleri halinde verilen karara göre, dava konusu edilen verginin bir kısmı ve/veya cezanın bir kısmı ya da tamamından vazgeçilmesi ve idarece de ihtilafların sürdürülmemesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Bu şekilde tahakkuk edilen vergi ve cezalarının vadesi geçirilmeksizin gecikme faiziyle

birlikte ödenmesi halinde verginin aslında %40'lık indirim yapılması öngörülmektedir.

HDP olarak vergi ve ceza indiriminden yararlanabilecek mükelleflerde vergi kalemine üst limit getirilmesini savunuyoruz. Büyük ölçekli vergi mükelleflerine getirilen %40'lık indirim, geçmişte vergi aflarıyla silinen milyonluk vergilerde olduğu gibi kamu vicdanını yaralayacaktır.

Madde 30-31

492 sayılı Harçlar Kanunu'nda yapılan değişiklikle gayrimenkul alım satım işlemlerinde satış bedelinin aslından düşük gösterilerek emlak vergisinin eksik ödenmesinin önüne geçmek için, emlak vergisi bedelinin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucuna göre hesaplanması öngörülmüştür.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü'nü ülke genelinde 3 yıl içerisinde toplu ve tekil değerlendirme haritaları çıkartacaklarını ve emlak alım-satımında vergi harçlarının bu değerler üzerinden belirleneceğini ilan etmişlerdir. Ancak kanun yürürlüğe girdiği anda ülke genelinde değerlendirme/raporlama işlemi tamamlanamayacağından vatandaşların mağduriyet yaşamaları olasıdır. Mağduriyet ve aksakların yaşanmasını önlemek için gelir, servet ve kurumlar vergilerinde kapsamlı ve sağlam altyapılı bir reformdur.

Madde 32-39

Bu düzenleme ile yeni bir vergi ihdas edilmekte, değeri 5 milyon TL'nin üzerinde olan mesken nitelikli taşınmazlar için "değerli konut vergisi" alınması getirilmektedir.

Reform niteliği taşıması gereken ve bu minvalde derinlemesine görüşülüp, irdelenmesi gereken bir düzenlemenin daha, AKP'nin bir yasama kültürü haline getirmeye çalıştığı torba yasayla Plan ve Bütçe Komisyonu'ndan geçirilmesine şahit olmaktadır.

Değerli konut vergisine ilişkin düzenleme, AKP'nin mülkiyet üzerinden servet ölçümüne bakış açısını ve mali güce, gelir-servet durumuna göre vergilendirme iddiasının asılsızlığını ortaya koyan eksiklikler içermektedir. Ayrıca, ihdas olunacak değerli konut vergisinin, pratikte bütçedeki gediği bir nebze olsun kapatma yolu olarak kullanılmak istendiği, vergi gelirinin genel bütçeye aktarılacak olmasından ve mahalli idarelere pay ayrılmamasından anlaşılmaktadır.

Değerli konut vergisi düzenlemesi, vergi reformu konusunda iktidar partisinin bulunduğu noktayı, servete göre kademeli artış gösteren adil ve eşitlikçi, reform niteliği arz edecek, varsıldan alınacak verginin yoksula, halka harcanacağı bir vergi düzenlemesinin sağlanmasına ne denli uzak olduğunun bir göstergesidir. Genel bütçeye aktarılacak gelirin, mahalli idarelere ve vatandaşa geri dönüşü olmayacaktır. İktidar, her yeni vergi hamlesiyle, vatandaştan tahsil ettiği parayı, savaş yatırımlarıyla içini boşalttığı, israfla büyük gedikler açtığı genel bütçeyi doldurmaya kullanmaktadır. AKP iktidarının geldiği durumun vahameti, ihdas edilen vergilerin genel bütçelere aktarımı üzerinden de ortadadır.

Dahası bu teklif, vergi eşitliği ilkesini bozacak bir nitelik de barındırmaktadır, zira Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından değerlendirilmesi tamamlanmış ve henüz değerlendirilmesi yapılmamış taşınmazlar arasında bir vergi matrahı farkı doğacaktır. Bu da vergide adaletsizlik anlamına gelmektedir.

Bu düzenlemede dikkat çeken bir husus da vatandaştan alınacak verginin matrahının, özel şirketler tarafından belirlenmesi yolunun açılmasıdır. Değerlemenin yapılması veya yaptırılmasında Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü yetkili kılınmaktadır. Bu noktada değerlendirme Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından bir şirkete yaptırılabilir. Oysa vatandaşın ödeyeceği verginin matrahının belirleneceği bir değerlemenin özerk bir yapı, bir düzenleyici

tarafından yapılması, kamu otoritesinin yani idarenin bu noktada belirleyici olması esas teşkil etmelidir.

Düzenleme risk faktörleri hesaba katılarak, derinlemesine bir bakış açısıyla oluşturulmamıştır. Bu haliyle, uygulamasında çeşitli adaletsizliklerin doğması kaçınılmazdır. Emlak değeri 5 milyon TL'nin altında olup, birden fazla, hatta pek çok sayıda mesken nitelikli taşınmaza sahip olan kişiler değerli konut vergisi ödemekzen, gelir-servet bağlamı göz ardı edilerek, 5 milyon TL değerinde konuta sahip olan kişilerden değerli konut vergisi alınacaktır. Yine, vergilendirmede adaletsizlik doğuracak bir başka risk ise paylı konutlar için söz konusudur. Değerli konut vergisine tabii olacak bir konutun pay sahipleri, toplamda bu verginin matrah bakımından alt sınırı olarak belirlenen 5 milyon TL'lik taşınmaza sahip olmadıkları halde, her bir pay sahibi değerli konut vergisinden mükellef olacaktır.

Ayrıca ranta konu olan araziler üzerinden emlak zengini olan kişiler, rantın adeta içinde yüzen ve milyarlarca liralık servet elde eden kesim, bu vergiden muaf kalabilecektir. Bu anlamda teklif edilen bu düzenlemenin, gelir üzerinden servet araştırması yapılmaksızın, mülk sahipliği üzerinden esas alınan mali güç değerlendirmesi üzerinden temellendirilmesi, vergi ödemekten çeşitli yollarla sıyrılan, vergi kaçıran kesimleri etkilemeyecektir.

Aynı zamanda bu madde teklifi, başka usulsüzlüklere de kapı aralayacaktır. Bu, vergiye tabii tutulacak tek taşınmaza sahip olan ve gelire dayalı serveti düşük olan kişilere, düzenlemedeki istisna hükümlerinin kendi lehine olacak şekilde işletilmesi adına kayıt dışı çalışma fikri verebilecek, buna özendirilecek nitelikte bir düzenlemedir.

Bu maddeyle ilgili başka bir eleştirel husus, dairesini satmayan kişinin değerlemeye gitmek zorunda kalmayarak aynı değer üzerinden vergi ödemeye devam edecek olması, ancak aynı bina içinde dairesini satmak için yeni değerlendirme yaptıran kişinin değerlendirme üzerinden değerli konut vergisi ödemek

durumunda kalacak olmasıdır, ki bu pratikte açık bir vergi adaletsizliği anlamına gelmektedir.

Genel itibariyle desteklenebilir bir düzenleme olmakla birlikte, değerli konut vergisinin tüm ülke çapında geçişi sağlanırken, vatandaş mağduriyetlerden koruyacak önleyici düzenlemeler içermemektedir. Böylesi önemli bir düzenlemenin, doğabilecek eşitsizlik ve mağduriyetlerin detaylıca hesaplanarak hazırlanması ve Komisyon aşamasında derinlemesine tartışılarak görüşülmesi gerekirdi. Değerli Konut Vergisi'yle ilgili bu düzenlemeye, prensipte olumlu yaklaşmakla birlikte, içerdiği eksiklikler ve muğlak noktalar minvalinde muhalefet etmekteyiz. Halkların Demokratik Partisi olarak servete duyarlı vergileme modeliyle artan oranlı vergi sisteminin getirilmesini ve bu anlamda reform niteliği taşıyan bir vergilendirme uygulamasına başlanmasını savunmaya devam edeceğiz.

Madde 40-41

AKP iktidarıyla birlikte istisna olmaktan çıkıp esas haline gelen torba yasa uygulamasının malullüğünü bir kez daha ortaya çıkmıştır. Yasa tekliflerinin hazırlanışındaki nitelik sorunu ve tekliflerin etraflıca görüşülmemesinin bir sonucu olarak, bir süre önce çıkarılmış bir yasada eksik kaldığı düşünülen bir husus, bugün Plan ve Bütçe Komisyonu'nun gündemine getirilmektedir.

Bu maddeler ile Seyahat Acentaları Birliği'nin organlarından Genel Kurul'un iki yılda bir yerine, üç yılda bir toplanması; 2019 yılı Kasım ayında seçilecek yönetim, denetim ve disiplin kurulu üyeleri ile Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'nın Yönetim Kurulu'nun asıl ve yedek üyelerinin görev süresinin üç yıl olarak değiştirilmesi düzenlenmektedir.

Bu madde teklifi, esasında tali komisyonda görüşülecek nitelikte, yürütmeye ilişkin bir teklif olmasına rağmen bir torba yasaya "sığıştırılarak" Plan ve Bütçe Komisyonu'na getirilmiştir. Bu durum, AKP iktidarı süresince yasama erkine duyulan saygının hangi seviyeye getirildiğinin de bir

göstergesidir. Daha önce Plan ve Bütçe Komisyonu'na reform niteliğinde olabilecek tasarılar gelmiş fakat akıbetleri, tali komisyona sevk edilip, bekletilmek olmuştur. Öte yandan, bu madde örneğindeki gibi tali komisyonda görüşülmesi gereken teklifler ile Plan ve Bütçe Komisyonu meşgul edilmektedir.

Plan ve Bütçe Komisyonu'nun görevinin tali komisyonlar tarafından ele alınması gereken ve fakat gerekli inceleme ve görüşmeler yapılmaksızın sunulan kanun tekliflerini görüşmek olmadığı aşikârdır. Torba yasalar aracılığıyla birbirinden farklı konuları aynı teklif metninde sunup, yasalastırma gayreti, AKP eliyle meclis çalışma pratiğinde ne yazık ki gelenekselleştirilmiş haldedir. Bu durum, AKP iktidarında yasa yapma kalitesinin ne halde getirildiğinin de bir göstergesidir.

Madde 43

Bu madde ile halka açık statüde olup, borsada işlem gören ve on binlerce kişiye hisse satışı yapan Bera Holding (eski adıyla Kombassan), İttifak Holding ve Umpaş Holding'e karşı açılan binlerce davanın düşürülmesi amaçlanmıştır. Geçmişte gerçekleşen söz konusu satışlar, bugün holdingler hakkında açılmış binlerce davaya konu durumdadır.

Bu holdinglerden hisse alan ve yıllar içinde kendilerine kar ödemesi yapılmayan kişiler, satın aldıkları hisselerin karşılığını talep etmek için şirketleri dava etmişlerdir. Aleyhe açılan dava sayısı, holdinglerin ödeme yapamayacağı bir sayıya ulaşmış, davalar holdinglerin borsadaki değerini ve güvenilirliğini etkilemeye başlamıştır. Mevzu bahis şirketler, hisse sahibi alacaklılara ortaklık verecek, böylece aleyhlerine açılmış binlerce dava düşürülecektir. Özetle, bu düzenleme aracılığıyla Bera Holding, İttifak Holding ve Umpaş Holding batmaktan kurtulacak, mağdur olan vatandaşın dava açması, hukuk önünde hak arama ise engellenmiş olacaktır. Bu anlamda Torba Yasa uygulamasıyla yasama kalitesini alt üst eden AKP iktidarı, genel nitelik arz etmesi gereken kanun düzenlemelerini, yine belli sermaye odakları yararına işletmektedir.

Aynı zamanda bu düzenleme, bilhassa Bera Holding'in kurtarılması uğruna yapılmıştır ve kanun teklifi aracılığıyla büyük bir borsa manipülasyonu gerçekleşmektedir. Zira Komisyon'daki görüşmelere katılan Bera Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ali Rıza Alaboyun, "Hisseimizin komisyonda görüşüleceği duyulur duyulmaz, dün borsa yüzde 1 civarında değer kaybederken bizim hissemiz tavan yaptı, bir beklenti var özellikle yabancı yatırımcılar tarafından" diyerek teklifin lehlerine nasıl bir anlam taşıdığını da gözler önüne sermiştir. Bu sözler sarf edilirken, SPK Başkanı da Komisyonda bulunmaktadır. Bu durum, Plan ve Bütçe Komisyonu'nda gerçekleşen bir skandaldır ve mutlaka araştırılmalıdır.

Madde 44

Bu madde ile TMO'nun faaliyet alanına giren tarımsal ürünlerin ithalatı, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na bağlı olmaktan çıkarılmaktadır. Komisyon görüşmelerinde anlaşıldığı kadarıyla hububat ve bakliyat dışındaki tarım ürünleri, Cumhurbaşkanı'nın TMO'yu görevlendirmesiyle birlikte ilgili maddenin konusu olabilmektedir.

Bu maddenin, TBMM Tarım Komisyonu'nda görüşüldükten sonra Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülmesi usul açısından daha doğru bir uygulama olurdu. Ancak, diğer tüm Torba Kanun Tekliflerinde olduğu gibi, söz konusu teklifte de bu yöntem uygulanmamıştır. Benzer acelecilik, bu maddenin de ruhuna sinmiştir. Zira düzenlemede, hızlı karar almak, esneklik ve verimlilik arasında sorgulanmayan bir ilişki kurulmaktadır. Madde gerekçesinde, piyasadaki gıda fiyatlarındaki dalgalanmaları kamunun lehine kullanabilmek adına "hızlı" karar alabilmenin ve dolayısıyla Kamu İhale Kanunu'nun öngördüğü "yavaş ve emin" adımların dışında hareket etmenin gerekliliğinden bahsedilmektedir. Ancak, söz konusu hububat ve bakliyatlar olunca depolanabilir, dayanıklı ve piyasa fiyatları büyük oranlarda dalgalanmayan ürünlerden bahsetmekteyiz. Bir başka deyişle, hububat ve bakliyatlar kısa zaman

içinde, hızlı kararlarla edinilmesi gereken dayanıksız tarım ürünleri olmaktan ziyade temkinli adımlarla ve uzun erimli bir şekilde alınabilir ürünlerdir. Fakat, eğer 2019 kışında büyük bir gıda krizine neden olan soğan ve patates gibi tarım ürünlerinden bahsediyorsak (ki Cumhurbaşkanı istediğinde bu maddenin kapsamına girebilirler) bu hızlı alım ihtiyacı bir anlam arz etmektedir. Ancak, durum böyle olduğu takdirde madde gerekçesi ve TMO yetkililerince komisyonda gerçekleştirilen açıklamalar oldukça yanıltıcı ve eksiktir. Çünkü yalnızca hububat ve bakliyatlar maddenin kapsamı olarak gösterilmiştir. Bu bağlamda, işbu maddenin oldukça yanlış ve gerçekleri saptıran bir niteliğe sahip olduğunu düşünmekteyiz.

Madde 45

Bu madde ile Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü'nün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında 13 milyon TL limitinden muaf olması istenmektedir. İhalelerde idare adına alınan bu ürünler için fiyat avantajının sağlanabilmesi, söz konusu teklif için gerekçe olarak gösterilmiştir. Bilindiği üzere, ölçek ekonomisi fiyat avantajından yararlanılmasını sağladığı gibi aynı zamanda güçlü şirketlerin piyasayı belirlemesine de neden olmaktadır. Söz konusu Kanun Teklifini hazırlayanların teklife "...ihaleler en yüksek katılımı sağlayacak şekilde gerçekleştirilir." ifadesini eklemelerinden de anlaşılabilceği gibi, bu değişiklik piyasada bir çeşit oligopol oluşmasına neden olabilecektir. Güncel 13 milyon TL ihale limiti ile KOBİ'ler, küçük şirketler ihalelere katılabilecekken, maddenin kanunlaşması halinde yalnızca birkaç büyük şirketin ihaleleri aldığı bir durum oluşacaktır. Özellikle, Hükümete yakınlığı ile bilinen birkaç şirketin bütün kamu ihalelerini aldığı bir bağlamda bu madde teklifinin oldukça tehlikeli olduğu çıkarımı yapılabilmektedir.

Madde 47

Bu madde ile sene başında Bütçe Kanunu ile belirlenen borç kullanım tutarının artırılması hedeflenmektedir. Bu amaç, 4749 sayılı Kanundaki ilgili maddeye, bir başka deyişle artırılan net borç kullanım tutarına 2019 yılı için geçerli olmak üzere, 70 milyar TL ilave edilerek gerçekleştirilmek istenmektedir.

Bilindiği üzere, 2001 krizi sonrasında limitsiz borçlanma engellenmişti. Daha sonra, 2008 yılında yapılan değişiklik ile bu limitin esnetilebileceği bir düzenleme yapılmıştı. Bu düzenlemeye göre, Bütçe Kanun Teklifi'nde planlanan borçlanma miktarı, en fazla iki defa %5'lik oranlarda artırılabilir. Hatta, ikinci %5'lik artırım yalnızca Cumhurbaşkanlığı Kararı ile mümkündür. Ancak, bugün fiili olarak hükümet esnetilen bu borçlanma limitini dahi aşmıştır. Söz konusu madde teklifi ile de bu durum, Hükümet azami net borç limitini aştıktan aylar sonra, düzenlenmeye çalışılmaktadır.

İşbu Kanun Teklifi ile net borç limiti yasalarla belirlenen azami artış limitinin neredeyse 9 katı kadar artırılmak istenmektedir. İlk dokuz ayda Kanun ile tanımlanan ek borçlanma miktarı aşıldığı ve mevcut Kanundaki kısıtlar dikkate alınmadığı gibi, ek bir borçlanma için de şimdiye kadar TBMM'ye başvurulmamıştır. Üstelik, neredeyse 2019 bütçesi için başlangıçta öngörülen borçlanma miktarına eşit bir limit artırma istenmektedir. Bu durum "Bütçe Hakkı"nın yürütme tarafından fütursuzca, keyfi bir biçimde çiğnendiğini ve Türkiye'nin 2001 dönemindekine benzer bir şekilde kuralsızca borçlandığını gözler önüne sermektedir.

Halkların Demokratik Partisi (HDP) olarak, net borç limitini artırmak için atılmış olan bu keyfi adımı "Bütçe Hakkı"nın gaspı olarak görüyor, yapılması gerekenin Hükümet'in "Ek Bütçe" talebiyle TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'na başvurması olduğunu düşünüyoruz.

Madde 49

Madde ile 18 Ekim 2019 tarihli 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kurulan Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (SDDK) personellerinin mali hakları başta olmak üzere, kurumla ilgili birtakım düzenlemeler yapılmaktadır. Kurumun, başta sigortacılık olmak üzere özel emeklilik için yasal düzenlemeleri yapması, uygulaması ve denetlemesi planlanmaktadır. Kurumda, Başkan ve ikinci Başkan dahil, Cumhurbaşkanı tarafından atanan 5 üyeden oluşacak bir kurul oluşturulacaktır.

Bu noktada, madde ile ilgili en önemli hususlardan birisi denetleyici bir kurumun özerkliğinin garanti altına alınmıyor oluşudur. Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumu (BDDK) benzeri bir işleve sahip olacak olan bu kurumun bağımsızlığı için kurul üyelerinin Cumhurbaşkanı tarafından atanması ve görevden alınabilmesi bu minvalde oldukça yanlış bir düzenlemedir. Zira, BDDK'nin bakanlığa bağlanması ardından, bir denetim mekanizmasının bağımsız işleyişi için ne kadar tehlikeli bir adım atılmış olduğunu deneyimlemiş bulunmaktayız.

Bir başka önemli husus ise, hala kendisini “sosyal” olarak tanımlayan bir devlette bu tür bir kurumun önemli işlevlerinden birinin piyasayı yurttaşların lehine düzenlemesi gerekliliğidir; sosyal adalete dair bir nitelik taşıma zorunluluğudur. Bilindiği üzere sigortacılık yabancı, büyük sermayelerin hâkim olduğu bir sektördür. Kontrolsüz bir şekilde sigorta fiyatlarının arttığı, emekliliğin ve gelecek güvencesinin de artık bir piyasa değeri haline getirildiği, özelleştirildiği, fon olarak işletildiği ve bu politikaların sonucu olarak doğan risklerin denetim altında tutulmaya çalışıldığı bir eğilimin hâkim olduğu bir bağlamda bulunmaktayız. Şüphesiz ki böyle bir bağlamda bu kurum, yurttaşların güvenceli bir yaşam sürebilmeleri için çalışmaktan ziyade, piyasalaştırılan bu mühim ihtiyaçların bir “fon” olarak yönetilebilmesi adına işleyecektir. Ancak esasen, söz konusu risklerin toplumsallaştırılmasının önüne geçilmesi, özellikle

deprem ve tarım gibi sigorta çeşitlerinde SDDK'nin piyasayı sosyal adalet gözeterek düzenlemesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Madde 50

4 Haziran 2016 tarihinde Elektrik Piyasası Kanunu'nda yapılan bir değişiklik ile özelleştirilen santrallerin çevre mevzuatına uyumu için 31/12/2019 tarihine kadar süre tanınmıştı ve 3,5 yıl içerisinde bu durumdaki santraller ceza ve yaptırımdan muaf tutulmuştu. 14/02/2019 tarihinde çevre uyum taahhütlerini yerine getirmeyen santrallere ek süre tanınmasına dair düzenlenmiş olan bir teklif, Türkiye kamuoyunun konuyla ilgili oluşturduğu muhalefet nedeniyle TBMM Genel Kurul'unda bütün partilerin ortak kararı ile geri çekilmişti. Ancak, işbu madde ile bu süre tekrar 30/06/2022 tarihine kadar uzatılmak istenmektedir.

Komisyonunda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı tarafından dile getirilen, söz konusu santrallerin işleyişine son vermenin elektrik üretiminde ciddi sıkıntılar yaratacağı şeklindeki açıklamalar konuya ilişkin çevre ve halk sağlığı sorununu göz ardı etmektedir. Bunun yanı sıra Türkiye'nin yaşadığı ekonomik daralmayla birlikte, enerji üretiminde bir kapasite fazlası olduğu ve bu arz fazlalığı nedeniyle elektrik fiyatlarının düştüğü söylenmektedir. Bu koşullarda, kendilerine defaten süre opsiyonu sağlanan santrallerin çevre mevzuatına uyum taahhütlerini, yeni teklif ile cezai hükümlerden bahsedilse dahi, yerine getirip getirmeyecekleri büyük bir muammadır. Bunun yerine, kendilerine sağlanan süre içerisinde, olabildiğince düşük maliyetlerle üretime devam etmeyi tercih edebilecekleri olası bir sonuç olarak gözükmektedir. Ayrıca, eğer söz konusu madde teklifi kanunlaşır, kamu yararı göz ardı edilerek, yalnızca yıllardır kendilerine tanınan ek süreler içinde çevre mevzuatına uyma gayreti dahi göstermeden, çevreye ve halk sağlığına ciddi tehdit oluşturarak üretim yapmayı sürdüren santraller gözetilmiş olacaktır.

Madde 51

Bu maddenin bize işaret ettiği temel mesele bir hukuk devleti olma iddiasındaki Türkiye'nin bu işlevi yerine getiremiyor oluşudur. Bu maddeyi, OHAL döneminde KHK'ler ile yargılanmadan veya yargılamaları tamamlanmadan, hayali suçlamalarla "terörist" olarak nitelendirilen yurttaşların hukuki durumlarında, özlük haklarında değişikliklerin yapıldığı, aksak ve keyfi bir sürecin önümüze çıkardığı bir madde olarak okumak gerekmektedir. Bu süreçte bürokratlar, verdikleri kararlarla birçok yurttaşın emekli maaşının, yaşam güvencesinin gasp edilmesinde büyük sorumluluk sahibidir. Bu hukuksuz kararları alan bürokratların sorumluluğunu kaldırmaya yönelik olan söz konusu düzenleme "suçluyu koruma" niteliğindedir. Suçlunun korunduğu değil, hak ihlaline uğrayan yurttaşların haklarının iade edildiği, yaşadıkları sorunların giderildiği ve bu tür mağduriyetlerin yaşanmasına sebep olan sorumluların cezalandırıldığı bir iyileşme sürecine yönelik adımların atılması "hukuk devleti" olmanın gerekliliğidir.

Madde 52

Söz konusu madde teklifi esasen denetim yapmakla yükümlü kurumların, mekanizmaların ve bürokratların siyasi otoriteden bağımsızlaşamaması ve dolayısıyla vergi denetiminde etkinliğin sağlanamaması sorununu işaret etmektedir. Vergi kaçakçılığı ile etkin bir şekilde mücadele edilebilmesi adına Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı'nda çalışan veya Başkanlığa işe alımı planlanan müfettişlerin istihdamına ve sayısına yönelik düzenlemeler yalnızca ikincil öneme sahiptir. Vergi kaçakçılığı ile mücadele etmek adına öncelikli olan adil bir vergi sistemini kurmak ve denetleyici mekanizmalarının özerk bir şekilde işlemlerini sağlamaktır.

Erol Katurcioğlu
İstanbul

Garı Paylan
Diyarbakır

Necdet İpekyüz
Batman

MUHALEFET ŞERHİ

2/2312 esas sayılı Dijital Hizmet Vergisi İle Bazı Kanunlarda Ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi' ne ilişkin muhalefet şerhimiz ektedir.

Genel Değerlendirme

24 Ekim 2019 tarihinde TBMM'ne sunulan ve Başkanlık tarafından Esas Komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonu'na, Tali Komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına havale edilmiştir.

Söz konusu Kanun Teklifi ile ilgili olarak adı geçen Tali Komisyonlarda herhangi bir görüşme yapılmamıştır.

Oysa, TBMM İçtüzüğü 'nün 23. maddesinde "Tali Komisyonların hangi yönden veya hangi maddeler hakkında görüş bildirecekleri havale sırasında belirtilmemiş ise, bu Komisyonlar görüşlerini kendileriyle ilgili gördükleri hususlar üzerine bildirirler" denilirken; yine İçtüzük 'ün 34. maddesinde "Bir komisyon, kendisine havale edilen teklife, başka bir komisyonun ihtisası dahilinde görürse, gerekçeli olarak teklifin o komisyona havalesini isteyebilir. Bir komisyon, kendisine havale edilen teklif yahut herhangi bir mesele için, bir başka komisyonun düşüncesini öğrenmeyi gerekli görürse, teklifin o komisyon'da görüşüldükten sonra iadesini isteyebilir" denilmektedir. Yine aynı maddenin bir başka paragrafında "Bir komisyon, başka bir komisyona havale edilmiş bir teklif yahut herhangi bir mesele için düşüncesini belirtmekte yarar görürse, o teklifin kendisine havale edilmesini isteyebilir" hükmüne yer vermiştir. Bilindiği üzere, komisyonlar "İhtisas Komisyonları"dır. Komisyonlara üye seçiminde milletvekillerinin uzmanlıkları dikkate alınır. Bu nedenle, Teklifin 1.ve 7. maddelerinde düzenlenen Dijital Hizmet Vergisi ile ilgili düzenlemelerin Bilim ve Teknoloji, 9uncu -10uncu maddelerinde düzenlenen " Konaklama Vergisi'nin ve 34 üncü ve 35 inci maddelerinde yer alan "Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği ve Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı ile ilgili düzenlemelerin Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm, 37 inci maddesinde Kombassan, Yimpaş, Umpaş gibi Sermaye Piyasalarını ilgilendiren şirketlerdeki gelişmeleri hedefleyen düzenlemelerin Sanayi ve Ticaret Komisyonlarında da görüşülmesi gerekirdi. Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı'nın ilgili komisyonlara yazmasına rağmen bu görüşmeler gerçekleşmedi. Teklifte diğer komisyonları ilgilendiren daha başka düzenlemeler de var. Yasalarımızı çok sık değiştirmemizin nedenini de böylece anlamış oluyoruz. Yeteri kadar tartışmadan yasa yapıyor maalesef.

Komisyona 45 madde olarak gelen teklif, görüşmeler esnasında verilen önergelerle 48 maddeye ulaşmıştır.

Temel politika aracı vergi düzenlemeleri olan bütçe uygulamalarının üç temel hedefi vardır. Birincisi büyümeyi dolayısıyla kalkınmayı sağlamak için kaynakların etkin dağılımını gerçekleştirmek, ikincisi gelir ve servet dağılımındaki bozuklukları düzeltmek ve sonuncusu ekonomik istikrarı sürdürmektir.

Bu teklif, sözü edilen amaçlardan hiçbirini hedeflememektedir. Teklif için bunlar birincil değil, yan ürün olarak ortaya çıkması muhtemel hedeflerdir. Teklifin ruhu-hedefi, ne Teklifin genel gerekçeleri arasında ne de madde gerekçelerinde değinilmeyen, 40. maddede kendini ele veriyor. Ne diyor 40. Madde? Şunu diyor; mali disiplin bozulmuştur, acilen ilave gelire, kaynağa ihtiyaç var. Bu ihtiyaç 2019 yılı ile sınırlı değil, 2020 ve devamı için de var. Dolayısıyla teklifteki diğer düzenlemeler 40. madde sorunsalını çözmek için yapılıyor ve onun etrafında kümeleniyor.

Uzun yıllar net dış borç ödeyicisi olan Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi son zamanlarda net borçlanıcı haline geldi. Borç çevirme oranı %120'nin üzerinde seyrediyor. Bu artışta hükümetin seçim harcamalarının yanında, öngörülemeyen gelişmelerin gerekli kıldığı harcamalar da önemli rol oynuyor. Hükümetin bu harcama artışlarından doğan ilave borçlanma gereksinimini, bir torba yasa teklifinin içine sıkıştırmak yerine, 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 19. maddesinin son fıkrasının amir hükmü "Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülemeyen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapabilir" gereğince ek bütçe ile karşılanmalıydı.

Yukarıda da değinildiği üzere, borçlanma ihtiyacı 2020 yılında da artarak devam edecek. Hazine ve Maliye Bakanlığı 31 Ekim 2019'da, 2020 yılı Hazine Finansman Programını açıkladı. Ağustos 2018'de yaşanan kur şoku nedeniyle artan faizlere tepki olarak hükümet uzun vadeli borçlanmalar yerine kısa vadeli borçlanma tercihini kullandı. Bir ara 71 aya kadar yükselen iç borçlanmanın ortalama vadesi, Hazine'nin açıklamasına göre 2018 yılı ortalaması 59,3 ay olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu rakam 2019 Ocak-Ekim döneminde 28,2 aya gerilemiştir. 2020 yılında yenilenmesi gereken borç tutarı 222,6 milyar Türk Lirası anapara, 129, 4 milyar lirası faiz olmak üzere 352,1 milyar Türk Lirası'dır. Bu rakam toplam iç borcun %50 sine denk gelmektedir ve yıl sonuna kadar artabilir. Planlanan 9 milyar dolarlık dış borçlanmaya ilaveten Hazine 2020 yılında 299,6 milyar Türk Lirası iç borçlanma yapacaktır. Bu rakamlara göre beklenen bütçe açığının milli gelire oranı %3,9 olmaktadır. Bu ortamda faiz oranlarının artması kaçınılmazdır ve kaynakların önemli bir kısmı kamuya akacak, özel sektöre daha az kaynak kalacaktır. Böyle bir ortamda, kredi bağımlısı bir ekonomi %5 nasıl büyüyecektir, hep birlikte göreceğiz. Ayrıca 2019 yılında TCMB'den alınan bir kerelik 80 milyar Türk Liralık imkân da olmayacak.

Sonuç olarak, ilave kaynak ihtiyacı yüksek. O nedenle, 2/2312 Esas Numaralı teklif acil kaynak bulmayı hedefleyen bir yasa teklifi. Teklif, var olan yasalarda bazı değişikliklerle gelir artışını hedeflerken, üç yeni vergi ihdas etmektedir: Dijital Hizmet Vergisi, Konaklama Vergisi ve Değerli Konut Vergisi.

Bu düzenlemeler sonucunda ne kadar gelir tahsil edileceği bilinmiyor. 5018 Sayılı Yasanın amir hükmü gereğince yapılması gereken etki analizi yapılmamış, Komisyona bu yönde bir bilgi, doküman sunulmamıştır. Yalnız 6 milyar TL gibi bir rakam telaffuz edildi. Bu rakam toplam düzenlemeden beklenen bir sonuç mu yoksa ihdas edilen yeni vergilerden mi belli değil.

Halen Fransa ve Macaristan'da uygulandığı ifade edilen dijital hizmetlerden elde edilen hasılatın vergilendirilmesini İYİ PARTİ olarak destekliyoruz. Yeni bir ekonomik aktivite alanının, hem de son derece teknik bir alanın vergilendirilmesi ve tüm hasılatın kapsanması kolay olmayabilir. O nedenle teklifin Bilgi ve Teknoloji Komisyonu'na da görüşülmesi faydalı

oldurdu. Türkiye'den elde edilen hasılatı 20 milyon TL'den veya dünya genelinde elde edilen hasılatı 750 milyon Avro'dan fazla olanlar verginin mükellefi oluyorlar. Bu kriterlere uyan kaç kuruluş var, yıllık büyüme hızları nedir, önümüzdeki 5 yılda örneğin nereye gelecekler ve %7,5 vergiden ne kadar vergi tahsil edilecek bilinmiyor. Etki analizi yok. Teklifin 3. maddesinde verginin emniyete alınması için işleme ve ödemeye aracılık edenler sorumlu tutulacak. Ödeme sistemini işletenlerin verginin emniyetinden sorumlu tutulmasını doğru bulmuyoruz. Bu hususu Bilgi ve Teknoloji Komisyonu tartışmalıydı. Aynı husus Konaklama Vergisi ve Değerli Konut Vergisi düzenlemeleri için de geçerli. Konaklama vergisinde kaç milyon kişi vergi mükellefi olacak, iç ve dış turizme olumlu/olumsuz etkisi ne olacak? Bu konuda Komisyona rakamsal bilgi verilmedi. Değerli konut adedi nedir? Ne kadar vergi bekleniyor? Emlak Vergisi ile Değerli Konut Vergisi ilişkisi net bilinmiyor. Bu vergilerin birincil amacı, piyasa tanzimine/düzenlemesine yönelik, piyasaların olumsuzluklarını gideren, belli grupları kollayarak gelir dağılımını olumlulaştıran düzenlemeler değil. Kamunun gelir artışını hedefleyen düzenlemeler.

Değerli Konut Vergisi uygulamasında Komisyonda gündeme getirilen bazı sorular: Tarihi eser değeri yüksek "tasarrufu kısıtlı bina" satılmıyor. Ne olacak? Kişi kendisi oturuyorsa ne olacak?

Bazı değerli konutlar iş yeri olarak kullanılıyor. Onlara değerli iş yeri mi denilecek ve vergilendirilmeyecek mi?

İşletme aktifinde ve serbest meslek kazanç defterinde kayıtlı olup kazancın elde edilmesinde kullanılan binek otomobillerin amortismanı, motorlu taşıtlar vergisi hariç giderlerin kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmesi ile ilgili düzenlemeler, beyannameli mükelleflerin artırılmasına yönelik düzenleme ile gelir vergisi dilimlerinde artan oranlı yapılan düzenlemeler, bölüşümü olumlu etkilemeye yönelik düzenlemelerden. Sonuçta yüksek geliri olan daha fazla vergi ödeyecek. Bu doğru, ancak yasanın asıl amacının kamuya daha fazla gelir artışını sağlamak olduğu görülüyor. Salt amaç gelir ve servet dağılımındaki bozuklukları düzeltmek olsaydı, konunun daha geniş bir perspektiften ele alınması gerekirdi.

Teklifin 21. maddesinde kambiyo satışları üzerinden alınan BSMV oranı binde ikiye yükseltilmektedir. Bu düzenlemeden elbette bir miktar gelir elde edilecektir. Ancak bu düzenleme ile hedeflenen amaç gelir artırmaktan ziyade döviz fiyatlarını pahalılaştırarak tasarruf sahiplerinin ulusal para, Türk Lirasında kalmalarını sağlayarak dolarizasyonu önlemek olarak öne çıkıyor. 25 Ekim 2019 itibarıyla yurt içinde yerleşik gerçek ve tüzel kişilerin DTH bakiyesi \$194,6 milyardır. Bu tutar, 22 Aralık 2016'da "dövizini bozdur" kampanyası başladığında \$137 milyar idi. 2018 Ağustos ayındaki kur hareketlenmesi döneminde 7 Türk Lirası civarından döviz almalarına ve bugün itibarıyla önemli zarar yazmalarına rağmen hesap sahipleri DTH'ni muhafaza ediyorlar ve artırmaya devam ediyorlar. Evet, yüksek fiyattan döviz alanlar, dövizlerini yüksek fiyattan satamadılar ama, hala kaybolan güven tesis edilemedi ve değersiz Türk Lirası beklentisi de bir türlü kırılmadı. Yerleşiklerin satın aldıkları dövizleri banka hesabında tutmaları, bankaların BIST swap piyasasında bu hesaplardaki dövizleri şeffaf olmayan bir şekilde TCMB ile swap etmeleri DTH'deki artışı besleyen bir döngüdür. Dikkat etmek lazım, zaten zarar etmiş olan DTH sahipleri, BSMV artışı nedeniyle bir davranış değişikliğine girerse sıkıntı ortaya çıkabilir. Atılan taş ürkütülen kurbağaya değmeli.

Teklifin 37. maddesindeki düzenleme adları zikredilmese de Kombassan (Bera Holding), Yimpaş, Umpaş, Jet-Pa vs. gibi holdingler tarafından mağdur edilen çoğu yurtdışında

çalışan yurttaşlarımızı ilgilendirmektedir. Komisyonumuza ulaşan ve CİMER'e de gönderilen bilgilerden anlaşıldığı kadarı ile bu holdinglere para yatırımları ile holding arasında bir pay sahipliği oluşmadığı, toplanan paraların faizi ile birlikte hak sahiplerine iadesi yolunda yüksek mahkeme kararları bulunmaktadır. Düzenleme birtakım ekonomik ve ticari gerekçelerle bu kişileri zorunlu olarak pay sahibi yapmakta, şirketlerin faaliyetlerini sürdürmesini istemektedir. Bu konu onlarca yıldır kanayan bir yara olarak toplumu meşgul etmektedir. Pay sahibi olmak isteyenler bu düzenleme çerçevesinde ortaklığını devam ettirebilir. Ancak ayrılmak isteyenlerin hakları, sözü edilen yargı kararları çerçevesinde, iade edilmelidir. İyi Parti olarak teklifin 37. maddesindeki düzenlemeyi desteklemiyoruz.

Teklifte yer alan diğer önemli bir düzenleme, elde edilen gelirlerin merkezi bütçeye irat kaydedilmesi. Oysa gerek Konaklama Vergisi gerekse Değerli Konut Vergisi buldukları yerlerdeki yerel yönetimlere ödenmelidir. Çünkü bu taşınmazların tüm yapım ve denetim işlemleri ile kullanılmasını sağlamak amaçlı götürülen altyapı ve tüm hizmetler yerel yönetimlerin de katkısı ile yürütülmekte olup, buradan elde edilen vergi gelirlerinden yerel yönetimlerin muaf tutulması, hizmeti doğrudan sunan idareler açısından adil değildir. Bu düzenleme politik bir düzenlemedir.

Teklifin 43. maddesinde denetim elemanları ile ilgili düzenleme, 150 yıllık maliye müfettişleri, 85 yıllık Hesap Uzmanları Kurulu ile Vergi Denetmenlerinin tarihsel kültürünü/birikimini geri getiremeyecektir. Bununla beraber, yeni düzenleme 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile getirilen katı-donuk sistemi iyileştirme yönünde atılmış olumlu bir adımdır.

Teklifin 38. Maddesindeki Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) ve 39. Maddesindeki Devlet Malzeme Ofisi (DMO) ile ilgili düzenlemeleri de doğru buluyoruz ve katılmıyoruz.

Her iki düzenlemede TMO ve DMO'nun işlemleri Kamu İhale Kanunu (KİK) düzenlemesi dışına çıkarılıyor. TMO her türlü tarımsal ürünü ithal etme yetkisi alıyor. Bu doğru değil. Tarımsal yatırımların, özellikle hububat yatırımlarının geri dönüş süresi çok kısa, en fazla 1 yıl. Eylül- Ekim'de yapılacak hububat ve/veya baklagil ekiminin hasadı en geç takip eden yılın Haziran- Temmuz'unda yapılabilir. TMO, KİK'e tabi olmadan kendi iç düzenlemesi ile ithalat yapmak yerine, Tarım ve Orman Bakanlığı ile temasa geçerek, ithalata ödenecek tutarın cüz'i bir kısmını mazot ve gübre gideri olarak vermek suretiyle ekilmeyen boş tarım arazilerinde üretim yaptırabilir. Amaç birilerini zengin etmek değilse, dışarıya niçin kaynak aktarıyoruz.

Aynı hususlar DMO için de geçerli. DMO'nun 13 milyon Türk Lirası'na kadar alımlarında, düzenlenen alım şartnamelerine Organize Sanayi Bölgelerinin (OSB) deki KOBİ'ler katılabilir. KİK düzenlemeleri dışına çıkıp 13'er milyon Türk liralık birden fazla alım tek bir ihaleye dönüştürüldüğünde ihale şartnamesi daha ağır olacağı için küçük işletmeler, ihaleye giremeyecek, sadece büyük firmalar ihaleye girebilecektir. Bu da tekelleşme yaratacak, küçük firmaları dezavantajlı hale getirecektir. Biz bu düzenlemede iyi niyet görmüyoruz.

Komisyon görüşmeleri esnasında dile getirildiği üzere, KİK yasası 93 kez değişikliğe uğramış, sistemin dışına çıkmak isteyen her kurum, ihale süreçlerinin sürelerin uzun olmasını gerekçe göstererek istisna istiyor. Şayet bu doğru ise, o zaman yetkililer KİK yasasını güncellemek için harekete geçmeli. KİK yasası yolsuzlukların önlenmesi için geliştirilmiş önemli bir yapısal reform düzenlenmesidir. Türkiye bundan vazgeçmemelidir.

Sonuç olarak Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi, bütçe uygulamalarının önemli bir aracı olan vergi düzenlemeleri yoluyla ekonomideki büyümeden, bölüşüme, piyasa aksaklıklarından verimliliği artırmaya yönelik kaynak dağılımını etkileyen yapısal sorunları hedefleyen bir program değildir. Bozulan bütçe dengesini düzeltmeye yönelik gelir artışlarını önceleyen/hedefleyen bir düzenlemeler manzumesidir.

Gelir artışı sağlamak için yeni vergiler ihdas etmeden önce, Gelir İdaresi mevcut yasaları yeterince uygun uygulayabiliyor mu diye sormamız gerekir. Komisyon görüşmeleri esnasında sayın Bülent Kuşoğlu'nun detaylı bir şekilde ortaya koyduğu üzere, ÖTV, KDV, İthalatta Alınan Vergiler başta olmak üzere birçok kamu gelirinde tahakkuk ile tahsilat arasında büyük farklılıklar oluşmuş bulunuyor. Yetkililer vergi toplamıyor/toplayamıyor. Asıl mesele bu konunun üzerine eğilmek ve tahsil edilemeyen vergileri tahsil edebilmek.

2019 Bütçe Gerçekleşmeleri

2019 yılı bütçesi 960 milyar TL'lik harcama, buna karşılık da 882 milyar TL gelir öngörmüştü. İlk 8 aylık gerçekleştirmeler üzerinden yapılan yıl sonu tahminlerine göre ise; bütçe harcamalarının 992 milyar TL'ye çıkacağı öngörülmüyor. Buna karşılık bütçe gelirleri 867 milyar TL olarak gerçekleşecek ve bütçe tahmininin altında kalacak.

Böylece; 80,6 milyar TL olarak tahmin edilen bütçe açığı da 125 milyar TL seviyesine çıkacak. 36 milyar TL faiz dışı fazla vermesi öngörülen bütçe 22 milyar TL açık verecek.

Milyar TL	2019 BT	2019 GT	2019 GO
Harcama	961	992	103%
Faiz Hariç Harcama	844	890	105%
Faiz Harcaması	117	103	88%
Gelirler	882	867	98%
Genel Bütçe Gelirleri	757	668	88%
Diğer Gelirler	124	200	161%
Bütçe Dengesi	-81	-125	154%
Faiz Dışı Denge	36,7	-22	-160%
Program Tanımlı Harcamalar	843	890	106%
Program Tanımlı Gelirler	841	763	91%
Program Tanımlı Denge	-2	-126	6300%

2019 BT: 2019 Bütçe Kanunu tahminlerini, 2019 GT:2019 bütçesinin yıl sonu gerçekleşme tahminini, GO: Yıl sonu tahminleri üzerinden 2019 bütçesinin gerçekleşme oranını ifade eder.

IMF' in dikkate aldığı program tanımlı dengede (tek seferlik gelir-giderleri göz ardı ediyor. Bedelli askerlik, imar affı, MB ihtiyat akçesi vs.) sapma çok büyük. 80,6 milyar TL olması beklenen açık 126 milyar TL civarında gerçekleşecek. Programda olmayan Merkez

Bankası ihtiyat akçesi ile beraber açık 165 Milyar TL'nin de üzerine çıkmış olacak. Bu, verilmesi planlanan açığın 2 katından da fazla bir tutara tekabül ediyor.

2019 bütçe gerçekleştirmelerinde tek olumlu başlık faiz harcamalarında. 117 milyar TL olması beklenen faiz giderleri, 103 milyar TL olarak öngörülmüştür.

2019' da vergi gelirleri, ekonomik aktivitedeki daralma ile beraber hedefin 90 milyar TL uzağında kaldı. Vergi gelirleri %2,3 büyüme hedefi üzerine kurgulanmıştı. Büyüme oranının 0,2-0,5 arasında kalması bütçenin yeterli geliri toplayamamasına neden oldu.

2019 Bütçe Gelirleri

(Milyon TL)	2019 BT	2019 GT	GO
Vergi Gelirleri	₺853.844	₺778.570	91%
Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	₺257.711	₺0	
Gelir Vergisi	₺176.704	₺168.766	96%
Beyana Dayanan Gelir Vergisi	₺7.650	₺9.340	122%
Basit Usulde Gelir Vergisi	₺227	₺213	94%
Gelir Vergisi Tevkifatı	₺165.242	₺156.417	95%
Gelir Geçici Vergisi	₺3.585	₺2.796	78%
Kurumlar Vergisi	₺81.007	₺86.129	106%
Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	₺5.269	₺8.370	159%
Kurumlar Vergisi Tevkifatı	₺421	₺645	153%
Kurumlar Geçici Vergisi	₺75.316	₺77.114	102%
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	₺17.137		
Veraset ve İntikal Vergisi	₺1.048	₺1.278	122%
Motorlu Taşıtlar Vergisi	₺16.089	₺14.268	89%
Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	₺341.176	₺0	
Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi	₺152.950	₺146.463	96%
Özel Tüketim Vergisi	₺164.031	₺146.087	89%
Petrol ve Doğalgaz Ürünleri	₺68.744	₺60.755	88%
Motorlu Taşıt Araçları	₺24.036	₺12.854	53%
Alkollü İçkiler	₺15.309	₺15.208	99%
Tütün Mamülleri	₺45.655	₺51.021	112%
Kolalı Gazozlar	₺937	₺1.013	108%
Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallar	₺9.349	₺5.236	56%
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	₺19.017	₺23.536	124%
Şans Oyunları Vergisi	₺1.398	₺1.250	89%
Özel İletişim Vergisi	₺3.780	₺3.838	102%
Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	₺187.951	₺145.497	77%
Gümrük Vergileri	₺21.213	₺18.238	86%
İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	₺165.818	₺126.391	76%
Diğer Dış Ticaret Gelirleri	₺920	₺868	94%
Damga Vergisi	₺21.478	₺18.955	88%
Harçlar	₺28.380	₺22.498	79%
Başka Yerde Sınıflandırılmayan Vergiler	₺10	₺6	61%
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	₺34.187	₺93.688	274%
Mal Satış Gelirleri	₺3.695	₺3.656	99%
Hizmet Gelirleri	₺829	₺1.194	144%
Hazine Portföyü ve İştirak Gelirleri	₺22.910	₺81.156	354%
KİT ve İDT'lerden Sağlanan Gelirler	₺1.403	₺1.772	126%
Kurumlar Karları	₺1.916	₺2.046	107%
Kira Gelirleri	₺2.657	₺3.372	127%
Diğer Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	₺776	₺486	63%
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	₺3.537	₺9.707	274%
Diğer Gelirler	₺60.822	₺65.040	107%
Faiz Gelirleri	₺7.008	₺9.299	133%
Kişİ ve Kurumlardan Alınan Paylar	₺24.733	₺27.102	110%
Para Cezaları	₺12.113	₺12.785	106%
Diğer Çeşitli Gelirler	₺16.968	₺15.854	93%
Sermaye Gelirleri	₺13.524	₺8.496	63%
Taşınmaz Satış Gelirleri	₺3.521	₺2.492	71%
Taşınır Satış Gelirleri	₺4	₺4	100%
Diğer Sermaye Satış Gelirleri	₺10.000	₺6.000	60%
Alacaklardan Tahsilat	₺758	₺1.259	166%
2019 BT 2019 Bütçe Kanunu tahminlerini, 2019 GT 2019 bütçesinin yıl sonu gerçekleştirme tahminini, GO: Yıl sonu tahminleri üzerinden 2019 bütçesinin gerçekleştirme oranını ifade eder			

Yılısonu tahminlerine göre 2019 bütçesi, Kurumlar Vergisi hariç neredeyse hiçbir ana kalede hedeflediği geliri toplayamıyor. Özellikle Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri başlığında yaşanan sapma tüketimde yaşanan daralmanın ispatı durumundadır.

Dahilde Alınan KDV, ÖTV, Petrol ve Doğalgaz Ürünlerinden elde edilen gelirler ve dayanıklı tüketim malları grubundaki gerçekleştirmeler, tüketimde yaşanan daralmanın gözlemlendiği sektörler hakkında fikir veriyor.

Geçtiğimiz yıl bu günlerde, 2019 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu yasalaşırken, bütçenin matematiksel bir temeli bulunmadığını, yaşanacak gelişmelerin, özellikle bütçe gelir hedefini tutturmayı imkansız hale getireceğini dile getirmiştik. Neticede haklı çıkmanın üzüntüsünü yaşamaktayız.

2312 sayılı teklif, ekonomi yönetiminin noksanının bir sonucudur. Özellikle Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nden bu yana uygulanan politikaların yarattığı maliyet ortadadır: 3 yeni vergi ve 70 Milyar TL'lik ek kamusal borç.

2020 Bütçesi ve 2312 Sayılı Kanun Teklifi

2020 yılı Merkezi Yönetim Bütçesi'nin Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülmeye başlanmasından hemen önce gündeme gelen 2312 Sayılı Kanun Teklifi, derinleşen kriz şartlarının hangi kesim tarafından sırtlanacağına da işaret ediyor.

Fiyatları kamu tarafından belirlenen-yönlendirilen mal ve hizmetlere yüklü zamlar yapan, erişebildiği her sektör ve gruba yeni vergiler salan hükümetin, kamuda herhangi bir tasarruf tedbirine gidileceğine ilişkin bir yol haritası yoktur. Bu durumu, 2020 bütçe gider cetvellerinde izlemek mümkün.

Kamunun bazı bölümlerinde yaşanan israfı göz ardı ederek tasarruf tedbirleri uygulamaktan imtina eden ekonomi yönetimi, enflasyon ve geçtiğimiz yıl döviz kurunda yaşanan artıştan etkilenen geniş kesimlerin üzerine yeni vergiler salmaktan çekinmemektedir.

Her ne kadar, salınan vergilerin yükümlülere bireyler olmasa da, düzenlemelerin muhtevası, vergileri nihai tüketicilerin yükleneyeceğini ortaya koymaktadır. Türk Ekonomisi'nin büyümesinde önemli bir ağırlığa sahip tüketim harcamalarının bu denli düştüğü bir yılı geride bıraktığımızı ve reel ücretlerdeki aşınmayı da göz önüne aldığımızda, teklifin, piyasadaki nihai tüketicinin refahında azalmaya neden olacağı açıktır. Bu durum, tıpkı içinde bulunduğumuz 2019 yılında olduğu gibi, düzenlemelerin hedeflediği gelire ulaşmayı da zorlaştıracaktır.

Tüm bunlar; hükümetin, toplumun geniş kesiminde gözlenen "harcanabilir gelir" düşüşünü göz ardı ettiğini gösteriyor.

Türk Vergi Sistemi Genel Görünüm

Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine baktığımızda yeni bir vergi olarak sadece Dijital Hizmet Vergisi'nin getirileceği görülüyor. Fakat içinde Konaklama Vergisi, Değerli Konut Vergisi gibi yeni ihdas edilen vergiler de olduğunu görüyoruz. Diğer vergi değişiklikleri belirtilmeyebilir fakat iki yeni vergi getiriliyor ve bunu ancak paketin içine

bakarsak görebiliyoruz. Oysa Dijital Hizmet Vergisi, Konaklama Vergisi ve Değerli Konut Vergisi'nin her birinin ayrı birer vergi kanunu olarak karşımıza getirilmesi gerekmektedir.

Türk Vergi Sistemini temel vergileme ilkeleri olarak kabul edilen kanunilik, adalet, ödeme gücü, basitlik ve açıklık ilkeleri açısından değerlendirmek gerekmektedir. Çünkü devletin vergi sisteminden beklentisinin karşılanabilmesinde, vatandaşında bu sistemin bir tarafı olarak memnuniyeti önemlidir. Vergileme ilkelerinden ve hukuka uygunluktan sapmalar olduğunda bu durum vatandaş ile devlet ilişkilerine zarar verecektir.

Vergilendiren makamın hukuki sorumluluğu gereği vergilendirme alanında vergi ilkelerini gözetmesi gerektiği Anayasa Mahkemesi kararlarında da yer almıştır. Bu nedenle devletin vergilendirme yetkisi vergileme ilkeleri ile sınırlandırılmıştır.

Vergi ile ilgili yapılan değişikliklerin reform olabilmesi için ideal vergileme ilkelerine yönelik olması gerekir. Bu açıdan baktığımızda vergi sisteminde yapılan değişikliklerin, bu ilkelerden vergi sistemini oldukça uzaklaştırdığı görülmektedir. Aşağıda açıklamaya çalıştığımız bu ilkelerden sapmaları çok açık olarak görmek mümkündür.

Kanunilik İlkesi:

Kanunilik ilkesi Anayasamızın 73. Maddesinde de belirtildiği gibi “vergiler kanunla konulur kanunla değiştirilir ve kanunla kaldırılır” hükmü uyarınca kanunilik ilkesi vergileme sürecinde ilk olarak dile getirilen ilkedir. Bu ilke özellikle 2005-2017 döneminde keşfedilen “Torba Kanunlar ile önemsenmeyen ilkelerden biri olarak yer almıştır. Şu anda görüştüğümüz teklifte bir vergi torba kanunudur. Torba Kanun uygulaması birçok yönüyle hukuk devleti ve demokrasi ile bağdaşmayan yönlere sahiptir. Torba kanunlarda çeşitli komisyonları ilgilendiren düzenlemeler tek bir komisyon eliyle yürütüldüğü için diğer komisyonlar devre dışı kalmaktadır. Komisyonlarda çok çeşitli alakalı alakasız maddeler eklenerek madde sayıları akıl almaz sınırlara ulaşabilmektedir. Bu durum özellikle vergilemede açıklık ilkesini de ihlal etmekte kamuoyu kendisiyle ilgili düzenlemeleri takip edememektedir. Diğer taraftan bu kanunlarla demokrasinin gereği olan ilgili taraflarla tartışma geleneği de ortadan kalkmaktadır. Torba Kanunların bu sakinlerine rağmen 2005- 2017 döneminde çıkarılan Torba Kanunlarda çeşitli vergi düzenlemeleri gerçekleştirilmiştir.

Kanunilik ilkesinin ortadan kaldıran bir diğer konuda vergi kanunlarında çok sık yapılan değişikliklerdir. Türkiye’de 1960-2017 yılları arasında vergi kanunlarında 397 adet değişiklik yapılmıştır. En çok değişiklik 2002-2017 arasındaki dönemde 141 adet ile başı çekmektedir. Vergi kanunlarında sık sık yapılan değişiklikler mükelleflerin ve idarenin vergiye uyumunu ortadan kaldırmaktadır. Vergi sisteminin sürekli değişiyor olması nedeniyle, kimse gelecek sene neler olacağını bilmiyor.

Kanunilik ilkesinden bir diğer sapmada vergi aflarıdır. Genelde hükümetlerin acil gelir ihtiyacı için başvurduğu aflar aslında vergi sisteminde onarılmaz yaralar açmaktadır. Kısa dönemde ortaya çıkan tahsilat artışı, aslında bilinçli olarak geciktirilmiş vergi borçlarından oluşmaktadır. Aflar dürüst mükellefleri de bir süre sonra af beklentisi içine itmekte ve aslında var olması gereken geliri daha da azaltmaktadır. Cumhuriyet tarihinde 1920-2000 yılları arasında 35 af yürürlüğe konulmuşken, 2001-2017 9 af kanunu çıkarılmıştır.

Kanunilik ilkesine uymayan bir diğer düzenlemede son yıllarda yapılan kanunlarda genel gerekçelerin bu teklifte de görüldüğü gibi yeterince açık olmamasıdır. Özellikle madde gerekçelerinin neredeyse hiçbir açıklama taşımadığı, kanun maddesinin neredeyse tekrarından ibaret olduğu görülmektedir.

Ödeme Gücü İlkesi

Anayasamızın 73.maddesinde, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının sağlanması, yurttaşların da mali güçlerine göre vergi ödemeleri”” hükmü yer almaktadır. Kişilerin ekonomik ve sosyal durumlarına göre vergileme yapılması, söz konusu hükmün de bir gereği olmaktadır. Günümüzde mali gücün ana göstergeleri gelir, servet ve harcama olarak kabul edilmektedir. Mali güce göre vergilendirmeyi sağlamak için genellikle, en az geçim indirimi, artan oranlı gelir vergisi tarifeleri, sermaye gelirlerine göre emek gelirlerinden daha az vergi alınması, muafiyet, istisna, indirim ve farklılaştırılmış tüketim vergisi uygulamaları gibi düzenlemelere gidilmektedir.

Ülkemizde ödeme gücünü sağlamada kullanılan yöntemlere baktığımızda; en az geçim indirimi uygulaması, ödeme gücüne ulaşmada kullanılmasından çok, nasıl en az vergi kaybı ile uygulanır düşüncesine dayanarak sınırlı bir şekilde uygulanmaktadır. Artan oranlı tarife gelir vergisi içinde yer almakta fakat vergi matrahları arasındaki açıklık ödeme gücüne yaklaştırmamaktadır. Ayırma prensibi olarak ifade edilen sermaye gelirlerine göre emek gelirlerinden daha az vergi alınması uygulaması ise biz de tam tersi olarak uygulanmakta vergiyi emek gelirleri öderken sermaye vergi ödememektedir.

Muafiyet, istisna ve indirimlerde yine ödeme gücü olanlara uygulanırken, ödeme gücü olmayanlara uygulanmamaktadır.

Adalet İlkesi

Anayasamızın 73. Maddesi, “vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımının maliye politikasının sosyal amacı olduğunu” belirtmektedir. Yatay adalet, aynı ödeme gücüne sahip kişilerin aynı vergi yükümlülüğüne tabi olmalarını gerektirmektedir. Dikey adalet ise, daha fazla ödeme gücüne sahip kişilerin, daha az ödeme gücüne sahip olanlardan daha çok vergi ödemeleri gerektiği şeklinde ifade edilmektedir. Kısaca “az kazananın az çok kazananın çok vergi alınması”nı öngören adalet ilkesini ülkemizde bulmak mümkün değildir.

Verginin ülkenin gelir dağılımını düzenlemede kullanılmasındaki temel ilke olan adalet ilkesinin ülkemizde başarılı olamadığını, Meksika ve Şili’den sonra en yüksek gelir adaletsizliğin yaşandığı ülke olarak yer almasında görmekteyiz. Nüfusun en zengin %20’si Gelirin %51’ini alırken en yoksul %20’lik kesim %4’ünü almaktadır. Bu ayrım sektörel bazda daha da derinleşmektedir. Sosyal güvenlikten faydalanamayan kayıtdışı istihdam oranı %40’lar seviyesindedir. Tarımda bu oran %85’lere kadar çıkmaktadır. OECD ülkeleri arasında vergi ve transferler sonrasında yoksulluk oranlarının en yüksek olan ABD ve Meksika’dan sonra üçüncü sırada Türkiye’nin geldiği görülmektedir.

Türk Vergi Sistemi’nin gelir eşitsizliğini artırıcı bir diğer özelliği, vergi gelirleri içerisinde azalan oranlı tüketim vergisinin payının yüksek, gelir vergisi payının ise düşük

olmasıdır. Bireysel gelir vergisinin GSYH'ye oranı 2000 yılında %5.7'den 2018 yılında 4.5'e kurumlar vergisinin payı %1.7'den %1.6'ya düşmüştür (Gelir İdaresi Başkanlığı). Böylece dolaysız vergilerin GSYH'ya oranı ise 2000 yılında %7.4'den 2018 yılında %3.3 düşerken, dolaylı vergilerin payı 2000 yılında %9.9'dan 2018 yılında %12'ye yükselmiştir. Aynı durum toplam bütçe gelirleri içindeki oranda da ortaya çıkmaktadır. 2000 yılında toplam bütçe gelirlerinin %30'u dolaysız vergilerden oluşurken 2018 yılında bu oran %20 olmuştur. Dolaylı vergilerde ise 2000 yılında 70 iken 2018 yılında 80'e yükseldiği görülmektedir. Böylece Türkiye'nin az gelişmiş ülke vergi sistemine çok uygun oranlarda yer aldığı görülmektedir.

Dolaylı vergilerin gelir eşitsizliğini daha da bozulmasına yol açan vergiler olduğu bilinen bir gerçektir. Fakirler zenginlere kıyasla gelirlerinin daha büyük kısmını vergi olarak öderler. Türkiye'nin vergi politikasına ilişkin çalışmalarının ağırlıklı olarak dolaylı vergilere dayanan sistemin, eşitsizliği ve yoksulluğu artırdığı ve bu sonuçlarında gelir adaletsizliğinin daha da artmasına yol açtığı görülmektedir. Vergilemenin olmazsa olmazı olan Vergide Adalet ilkesi, bu Adalet ve Kalkınma Partisi'nin İktidara geldiği 2002 yılından günümüze kadar - her ne kadar başında adalet var ise de- vergi adaletsizliğini daha da artırmaktan başka bir işe yaramamıştır. Sunulan bu vergi paketi de vergide adaleti yakalamak bir yana yine adaletsizliği daha da artırıcı uygulamalar içermektedir.

Basitlik İlkesi

Vergi sisteminin basit ve anlaşılır olmasını ifade eden basitlik ilkesi, vergilerin vatandaşın hayatını zorlaştırmak değil kolaylaştırmak için var olması gerektiğini ifade etmektedir. Çünkü biliyoruz ki en vatanperverimiz bile görevler zorlaştıkça bir bahanesini bulup zorluklardan kaçmaya meyillidir.

Düşünürseniz, vergi sistemimizin karmaşası, kaosla ilgilenen bilim adamlarını bile güçlüğü düşürebilecek düzeyde. Vergi işini sadece vergi uzmanları ve muhasebeciler anlıyor. Vatandaşın ne olup bittiğini anlayıp, kendi başına akıl sağlığı ile vergi mükellefi olması mümkün değil. Gelir İdaresi Başkanlığı'nın web sitesinde tam 384 tane vergi tipi listelenmiş durumdadır. Bir kişinin, mesela serbest meslek erbabı veya bir sanatçı olarak, kendi başına hem işini yapıp hem de vergisini verebilecek düzeyde Türkiye vergi sistemine hâkim olmasının imkânı ve ihtimali yoktur.

Ayrıca, vergisini ödemek isteyenler için bile vergi mükellefi olmak bir külfet. Belirli aralıklarla ne olduğunu anlamadığınız bir sürtü vergi ödemesi yapmanız gerekiyor. Bir KDV ödemesi geliyor, bir geçici vergi geliyor, sonra bir bakıyorsunuz ödediğiniz kira için bir de stopaj diye bir şey ödüyorsunuz. Envai çeşit belgeye hâkim olmanız gerekiyor. Eğer bir de harcamalarınızı vergiden düşmek istiyorsanız o zaman fiş fatura toplayıp geçirilmemesi gereken belirli aralıklarla bunları beyan etmeniz de lazım.

Para kazanıyorsanız ne ala. O zaman belki tüm bu sıkıntılara katlanıp vergi işinizi kendiniz yürütmeyi veya bir muhasebeci tutup işleri ona devretmeyi düşünebilirsiniz. Ama eğer henüz para kazanmıyorsanız veya işleriniz bir süreliğine kesat gitmeye başladıysa, vergi mükellefliği de dayanılmaz bir yük haline gelmeye başlıyorsa, vergi mükellefliği de dayanılmaz bir yük haline gelmeye başlıyor. Çünkü mesela siz ben bu ayın kirasını nasıl öderim diye düşünürken, devletimiz size bunun stopajını da öde bakalım diye bir bildirim yapıyor. Onu denkleştirip ödüyorsunuz, sonra bir bakıyorsunuz üç beş kuruş da olsa nereden çıktığını sadece vergi uzmanlarının bildiği bir KDV ödemesi geliyor. Onu zamanında

ödemek tamamladığınızda, geçici vergi adı altında hiç de geçici gibi görünmeyen bir vergi ödemesi e-posta kutunuza düşüveriyor.

Madem iş yapmıyorum bari işi bırakayım, vergi müellifliğine son vereyim diye düşünürseniz sizi bir başka macera bekliyor. Çünkü vergi mükellefiyetini sona erdirmek de vergi dairesinde epey işlem yapmanızı gerektiren bin bir iş. Mesela toplam 5 adet yasayı en az 16 kere ziyaret etmeniz ve türlü çeşit evrakla mücadele etmeniz gerekiyor. Mükellefiyetin ortaya çıkardığı anlaşılmas külfetlerin örneklerini çoğaltmak mümkün.

Herkesin sisteme dâhil olmasını sağlamanın yollarından biri vergi sistemini baştan aşağı yenilemek, basitleştirmek ve anlaşılır olmasını sağlamak. Ayrıca, bu yapılırken sadece şirketlerin değil, bireysel vergi mükelleflerinin de düşünülmesi gerekiyor. Bireysel vergi mükelleflerinin muhasebecilere mahkûm olmadan vergilerini kolaylıkla ödeyebilmelerini sağlayacak bir sisteme ihtiyaç var. Yani, vatandaşın, “şu kadar gelir elde ettim, yüzde şu kadarını devlete ödeyeceğim” diyebileceği basit bir sistem tasarlamak gerekiyor. 384 vergi tipiyle bu pek mümkün görünmüyor.

Vergi sisteminin sadece basitleştirilmesi değil, meşruiyetinin de yeniden sağlanması gerekiyor. Vergi sisteminin basitleştirilmesi ve her verginin açık ve mantıklı bir biçimde gerekçelendirilmesi, sadece vatandaşın ve şirketlerin hayatını kolaylaştıracak şeyler değil, aynı zamanda vergi toplamayı da kolaylaştıracak şeyler. Bu sebeple, Maliye Bakanlığı'nın daha fazla vergi toplayabilmek için vatandaşın hayatını zorlaştırmanın 385. yolunu düşünmek yerine, bu 384'ü nasıl 5'e 10'a indiririz, vatandaşın hayatını nasıl kolaylaştırırız diye düşünmesi gerekiyor.

Açıklık İlkesi

Vergilerin anlaşılır olmasını ifade eden açıklık ilkesi vatandaşların ödediği vergiyi neden ödediğini bilmesini sağlar. Türk Vergi Sistemi bu açıdan yukarıda bahsettiğimiz yüzlerce vergiyi niçin ödediğini anlamakta zorlanıyor. Maliye ve Hazine Bakanımız ne derse desin, biz normal vatandaşlara göre, akaryakıtta en çok vergi vergiyi ödeyen ülkelerden biriyiz. Aynı mal ve hizmet üzerinden hem KDV, hem ÖTV, hem özel iletişim vergisi alınmasını veya zaten vergisi içinde olan uçak biletini aldıktan sonra neden bir de yurt dışı çıkış harç pulu aldığımızı, bizim için gider olan kira harcamaları için neden bir de stopaj ödediğimize akıl erdiremiyoruz. Tabii bir de 35 TL'lik verginin peşine düşen Maliye'nin, müteahhitlere verilen araziler karşılığında onlarca daire alan arazi sahiplerinden neden vergi alınmadığını anlayamıyoruz. Yurt dışında 500 TL'ye satılan cep telefonunun Türkiye'de 6.000 TL'ye satılması da hiç hoşumuza gitmiyor.

Vergileme Kapasitesi (Sınırı)

Bir ülkede alınan toplam vergilerin, yapılacak düzenlemelerle artık daha fazla artırılmasının mümkün olmadığı teorik sınıra “vergileme kapasitesi” denilmektedir. Bütün vergilenebilir alanlar katlanılabilir vergi oranları ile kavrandığında, vergileme kapasitesine ulaşılmış olur ve daha fazla vergi artışı artık ekonomiye zarar vermeye başlar. Ülkemizde vergi kapasitesini belirleyen çalışmalar akademik seviyede yapılmaktadır fakat iktidarların bunları göz önüne almadığı görülmektedir. Bugün vergi yükü olarak OECD ülkelerinin altında

görünüyor olabiliriz. Bu durumda vergi kapasitesine ülkemizde henüz ulaşamadığı sonucunu çıkarabiliriz.

Özellikle vergi kapasitesini belirleyen gelir, harcama ve servet üzerinden ne kadar vergi alındığı ve bu alanların tamamı vergilendirildiğinde vergi kapasitesine ulaşılmış olur. Oysa ülkemizde gelir üzerinden alınan vergilerde belirli kesimlerde özellikle de ücret gelirlerinde vergi kapasitesine ulaşılmış hatta aşılmışken, diğer gelir unsurlarında kapasiteye bile ulaşamamıştır. Harcama vergilerinde vergi kapasitesi aşılmıştır. Servet vergilerinde kapasiteye ulaşamamıştır. Bu çerçevede vergi kapasitesi göz önüne alınarak Türk Vergi Sistemi'ne baktığımızda artık ücretler ve harcamalar üzerindeki vergi yükleri ekonomiye zarar verici boyutlara ulaşmışken, sermaye, rant, faiz ve kar üzerinden elde edilen kazançlar neredeyse vergi dışı tutulduğu görülmektedir. Fakat kanun teklifinde halen ücret ve harcama vergilendirilmeye çalışılırken bu alanlara yönelik ciddi düzenlemeler yapılmadığı görülmektedir.

Kanun Teklifinin İncelenmesi

Yukarıdaki genel değerlendirmede de değindiğim gibi kanun yapımı açısından tam kanun metnine uygun genel bir gerekçe sunulmadığı görülmektedir. Sadece Dijital Hizmetler Vergisi genel gerekçede açıklanmaya çalışılmış bunda da neden bu vergiye ihtiyaç duyulduğuna değinilmemiş madde gerekçelerinde yer alan ifadeler aynen genel gerekçeye monte edilmiştir.

Konaklama vergisi Değerli Konut Vergisi ve diğer vergi düzenlemelerinin bir torba kanun mantığı içinde hazırlanmış olması nedeniyle maalesef genel gerekçede de maddelerde de bu düzenlemelere neden ihtiyaç duyulduğu açıklanmamıştır.

Maddeler Üzerine Görüşler

Madde 1-7:

Dijital Hizmet Vergisi

Küresel ekonominin gelişmesinde gerçek ivme sağlayan dijital teknoloji beraberinde düzenlenmesi gereken bazı yeni sorunlar da getirmiştir. Bunlar arasında dijital teknoloji firmalarından alınacak “vergi” konusu öne çıkmıştır. Küresel anlamda vergi düzenlemelerinin genellikle bir asır önce oluşan temeller üzerine inşa edilmiş olmaları bakımından bu alanda önemli bir boşluk oluşmuştu. Firmaların fiziki olarak buldukları ülkelerde vergilendirilmeleri esastı. Bu anlayış firmanın bir ülkede bir şekilde mevcut olmadan faaliyet yürütmesinin olanaksız olduğu anlayışından kaynaklanmaktaydı. Dijital teknoloji firmalarının küresel olarak sanal ortamı kullanarak fiziki olarak ülkelerde mevcut olmadan faaliyetlerini yürütmeye başlamaları ile vergi konusundaki yeni kuralların oluşturulması gereği doğmuştur.

Bu ihtiyaca rağmen dijital teknoloji firmalarının vergilendirilmesi konusunda ilk yasal düzenlemeyi yapan Fransa olmuştur ve bugüne kadar da düzenleyen başka ülke olmamıştır. Türkiye bu konuda düzenleme yapan ikinci ülke olacaktır.

Geçtiğimiz dönem içinde dijital teknoloji firmalarının performansları, fabrika işyeri gibi fiziki ortamı kullanan firmaları geride bırakmışlardır. 2006 yılında Avrupa Birliğindeki en büyük 20 firmadan sadece bir tanesi dijital teknoloji firması iken bugün ilk 20'nin firmanın dokuzu dijital teknoloji firması olmuştur. Ayrıca bu firmaların piyasa payı % 54'e ulaşmıştır. AB perakende piyasasında 2008 ila 2016 arasında ciro ortalama % 1 artarken beş büyük teknoloji perakendeci firmasının geliri % 32 artmıştır.

Esasen çok uluslu şirketlerle ilgili vergi konusu küresel düzeni her zaman meşgul eden bir konu olmuştur. Bu konuda OECD görevlendirilmiştir. OECD'nin yaptığı program çerçevesinde etkin bir uluslararası iş birliği ortamı oluşmuştur. Diğer taraftan dijital teknoloji firmalarının vergilendirilmesine esas olacak kuralların belirlenmesi çalışmaları 129 ülkenin katılımıyla devam etmektedir.

Buna göre çalışmaların çok taraflı anlaşma önerisi ile ilgili raporun tamamlanması için 18 aylık bir süre bulunmaktadır. G20 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları, "dijitalleşme" nedeniyle ortaya çıkan meydan okumaları giderecek şekilde çalışma programını 2020'de oylamaları halinde nihai raporu sunabilmek amacıyla sarf edilen gayretleri iki katına (redouble) çıkarmayı amaçladıkları "Ortak Bildiri"de yer almıştır. Bu süreye kadar da her ülke kendi ulusal düzenlemelerini yapmaya başlamışlardır.

Fransa da dijital vergilemenin yasalaşma sürecine baktığımızda öncelikle dijital firmaların vergisel boyutlarının değerlendirildiği görülmektedir. Buna göre büyük dijital firmalarının küçük ve orta ölçekli Fransız firmalarında %14 puan altında vergi ödedikleri belirlenmiştir.

İngiltere'nin de Fransa gibi bu firmalardan alınan vergiyi belirlemek için bir taslak hazırladığı ancak 2020'den sonra uluslararası düzenlemenin gerçekleşmemesi halinde yasalaşma sürecini başlatacağı belirtilmektedir.

AB'de tek Pazar çerçevesinde ortak bir dijital vergileme çıkarılması konusunda OECD'nin ortak raporunu beklemektedir. Dijital teknoloji firmalarının fiziki merkez olarak düşük vergi oranına sahip ülkeleri göstermeleri durumunda tüm AB ülkelerinde faaliyet gösterdikleri halde, sadece vergi sorumluluğu bakımından tek bir ülkeye muhatap olmaları tartışma konusu olmaktadır. AB'de "dijital tek pazar" yönelme arayışları ivme kazanmaktadır.

Buna göre AB iki tür vergi uygulamayı amaçlamaktadır. İlk dijital teknoloji firmalarının AB ülkelerinde sağladıkları ciroları üzerinden alınacak vergi, diğeri ise bu firmaların karları üzerinden alınan vergi. Raporla AB tarafından dijital hizmetler vergisi (digital services tax) olarak sunulan önerinin hukuki bakımdan yerli ve yabancı firmalar arasında bir ayırımı neden olduğu için temelde "gümrük tarifesi" işlevini üstleneceği ifade edilmektedir. Bu yaklaşımın Hizmet Ticaret Genel Anlaşmasının (General Agreement on Trade in Services – GATS) ülkede mukim yabancı firmalara "ulusal muamele" ilkesini de çiğnediği belirtilmektedir.

Bu konuda ABD yaklaşımı ise özellikle dijital teknoloji firmalarının en büyüklerinin Amerikan kökenli olmaları dolayısıyla yeni kural geliştirilmesi konusuna ABD genel olarak olumlu bakmakla ve alanda OECD'nin öncülük etmesini onaylamakla beraber ihtiyatlı yaklaşmaktadır. ABD'li Alphabet-Google, Apple, Amazon ve Facebook gibi dev teknoloji firmaları söz konusudur. E-ticaretin 2012 yılında 19,3 trilyon ABD Dolarından 2018 yılında 20 trilyon ABD Dolarına yükselmesinin ana nedenini bu alandaki hükümet engellerinin

olmamasına bağlamakta ancak durumun değişmeye ve engellerin ortaya çıkmaya başladığını ifade etmektedir. Vergi düzenlemelerinin de bu engellerden biri olduğu ifade edilmektedir. Bu konuda Fransa'nın uygulayacağı Dijital Vergi için dış ticaret yaptırımlarına başvurabileceğini de açıklamıştır.

Türkiye'nin e ticaret pazarına baktığımızda 2018 yılında toplam ticaretin %5'ine ulaştığı görülmektedir. 2018 yılında yaklaşık olarak 6 milyar bir ticaret hacmine ulaşan e-ticaretin daha da artması beklenmektedir. Türkiye OECD çerçevesinde çok taraflı çalışmalara katılmaktadır. Türkiye'de tüketiciler, bankalar, nakliye ve diğer ilgili firmalar tarafından dijital alt yapı yaygın olarak kullanılmakta olduğundan elektronik ticaret ortamı hızlı bir yükseliş göstermektedir. Bölgesinde etkin bir konuma gelmeye aday bu firmaların çok uluslu firmalarla rekabet edebilmeleri en azından vergilendirilme sürecinde bir zafiyet yaşamamaları ile bağlantılıdır. Bu bakımdan OECD çalışmalarının yakinen izlenmesi ve çok taraflı bir genel görüşün sağlanamayacağını anlaşılmaması durumunda farklı arayışlara gidilmesi uygun olacaktır.

Teklifteki gerekçede herhangi bir dijital verginin getirilmesi ile ilgili bir çalışmanın yapılmadığı görülmektedir. Türkiye'de ne kadarlık bir dijital kazanç elde edilmektedir. Bunların ödediği vergiler ne kadardır. Diğer firmalardan ne kadar az vergi ödemektedirler, tahmini olarak bu vergiden elde edilecek hasılat ne kadar olacaktır. Toplam vergi gelirlerinin ne kadarlık bir oranına tekabül etmektedir vb. çalışmaların bu gerekçede olmasını bekledik.

Teklifin maddelerini incelediğimizde;

Madde 1: açıklanan vergini konusu ülkemizde ve ülke dışında dijital işlemleri kapsadığı görülmektedir.

Madde 2: Vergi ile ilgili kavramsal açıklamalar getirileceği ifade edilmiş.

Madde 3: Verginin mükellefi tanımlanmış fakat burada mükellefiyetle ilgili olarak ikinci fıkrasında “*mükellefin Türkiye içinde ikametgahının, işyerinin ve iş merkezlerinin bulunmaması halleri ile gerekli görülen hallerde vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla vergiye tabi işlemlerde taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri vergini ödenmesinden sorumlu tutabilmesi hususunda Hazine ve Maliye Bakanlığı'na yetki verilmektedir*” hükmü ile Anayasa'nın 73. Maddesinde “vergi kanunla düzenlenir, kanunla konulu ve kanunla kaldırılır. İstisna, muafiyet ve indirimler ile ilgili Bakanlar Kuruluna yetki verilir” hükmüne uyulmayarak Bakanlar Kuruluna bile değil direkt Maliye ve Hazine Bakanlığı'na mükellef belirleme yetkisi verilmesi Anayasa'nın bu hükmüne aykırıdır.

Madde 4: İstisna ve muafiyetler belirlenmiştir. Bu maddenin altıncı fıkrasında “bazı hizmetler dijital hizmetlerden istisna edilmiştir” ibaresi ile hangi hizmetlerin vergi dışı bırakıldığı açıklanmamıştır.

Madde 5: matrah olarak hasılat tutarı üzerinden %7.5 oranında vergi alınması öngörülmüş. %7.5 oranının daha aşağı düşürülmesi ilk uygulamada mükelleflerin daha rahat vergi vermesini sağlayacaktır.

Madde 6: verginin süresini belirlemiştir. Verginin aylık olarak alınması belirtilmiştir. Matrahın aylık olarak belirlenmesi hem işverenlere hem de mali müşavirler yeni bir yük getireceği açıktır. Yukarıda izah etmeye çalıştığımız gibi bu daha fazla belge ve işlem demektir. Bu nedenle matrahın yıllık olarak belirlenmesi daha uygun olacaktır.

Madde7: yeni bir vergi suçu ve cezası belirlenmiş. Maliye ve Hazine Bakanlığı'na vergi suçunun oluşması halinde herhalde mevcut vergi suçlarına ilave olarak dijital hizmeti engelleme yetkisi verildiği görülmektedir.

Tüm bunları göz önüne alarak, Türkiye'deki dijital endüstrinin içinde bulunduğu durum ve sektörün stratejik konumu nedeniyle %7,5 olarak konulan vergi oranını yüksek bulduğumuz şerhini düşerek Dijital Hizmet Vergisi' nin dönüşen ve değişen piyasa koşullarının bir gereği olduğunu düşünmekteyiz.

Madde 8:

Kambiyo işlemlerinden tahsil edilen %0,1'lik Banka ve Sigorta Muamele Vergisi'nin %0,2' ye çıkarılmasını düzenleyen madde, ayrıca Cumhurbaşkanı'na bu oranı 10 katına kadar çıkarma yetkisini de içermektedir.

Tobin Vergisi, uluslararası döviz piyasasındaki spekülasyon amaçlı sermaye hareketlerinin yol açtığı iktisadi ve finansal dalgalanmaların önlenmesi amacıyla kambiyo işlemlerinden alınması öngörülen vergidir. Dünya ekonomisinin küreselleşmesiyle birlikte sermaye hareketlerinin hız kazanmıştır. Sermaye hareketlerinin kazanması beraberinde önceden öngörülmemiş krizlerle karşılaşma ihtimalini artırmıştır. Sermayenin hız ve tutarına müdahale etmek giderek azalmıştır.

Amerikalı Nobel ödülü sahibi James Tobin tarafından 1972 yılında döviz işlemleri üzerinde spekülasyon amaçlı hareketlerin engellenmesi adına bir mali işlem vergisi önerilmiştir. Bu vergi türünde döviz alım ve satımında % 0,1 ila 0,5 arasında değişen oranlı bir vergi alınması düşünülmüştür. Önerilen bu vergi türü, iktisatçılar tarafından geliştirilerek spekülasyon amaçlı kar elde edilebilecek tüm piyasalara uygulanması planlanmıştır.

Yatırımcının portföyünde bulunan döviz tutarının elde tutulma süresi uzadığında düşük oranlı verginin önemli bir maliyeti olmayacaktır. Ancak, düzenli olarak kısa vadeli spekülasyon amaçlı kar elde etmek isteyen yatırımcılar için işlem miktarı yüksek olacağından, düşük oranlı bu vergi önemli bir maliyet yaratacaktır. Bundaki amaç, sermayenin hareket hızının kontrol altına alınması ve öngörülmemiş finansal krizlerin engellenmesine destek olmaktır.

Tobin Vergisinin temel amacı vergi geliri yaratılması değildir. Buna karşın, finans piyasasındaki işlem hacmi ve miktarı göz önünde alındığında, önemli tutarda vergi geliri söz konusu olabilecektir.

Öte yandan; vergi oranının düşük belirlenmesi durumunda verginin caydırıcı etkisi azalacaktır. Vergi oranının yüksek belirlenmesi durumunda ise, ortaya çıkan aşırı stabilizasyon piyasaların daralması sonucunu doğurabilecektir.

Nihayetinde; 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 33 üncü maddesinde yer alan kambiyo muamelelerinden alınan vergi, bir tobin vergisidir. Siyasi irade, binde 1 olarak uyguladığı vergiden istediği sonucu alamayınca, bu kez oranı binde 2 olarak değiştirmek istemektedir. Ayrıca, spekülasyon amaçlı döviz alım satımının önlenmesini teminen bu vergi oranına yönelik Cumhurbaşkanı'na verilen yetkiler de yeniden düzenlenmek istenmektedir.

Yapılan düzenlemenin, 2018 Ağustos ayında yaşanan kur atağına benzer süreçlerin yaşanması durumunda, yürütmenin piyasaya müdahale edebilmesi adına gerçekleştirildiği

ortadadır. Bu düzenleme, yaklaşık 40 yıldır tüm ekonomik operasyonunu serbest piyasa düzeni üzerine inşa eden, tasarruf açığı nedeniyle yüksek düzeyde dış finansman ihtiyacı bulunan Türk Ekonomisi yönelik algıyı içerde ve dışarıda negatif etkileyecektir. 2019 yılı başında Cumhurbaşkanı kararı ile yükseltilecek ve sonrasında yeniden eski seviyesine çekilen oranın, kanunla yeniden düzenlenmesi ve Cumhurbaşkanı'na 10 kata kadar yükseltme yetkisi verilmesi, ekonomimizde tüm sorunlara günlük çözümler üretme bakışının son görünümüdür.

Özellikle, volatilitenin yüksek olduğu dönemlerde, kısa vadeli spekülasyon amaçlı döviz alım satımlarda işlem miktarının yüksekliği dikkate alındığında, yüksek vergi oranlarının etkili olması düşünülebilir. Ancak, dolarizasyon konusunda yeterince etkili olmayacağı öngörülmektedir. Bunun en büyük nedeni, kişilerin gelecekle ilgili kaygıdır. İleriye doğru öngörü belirsizliği içinde bulunan kişiler, alternatif yatırımlar yerine güvenli liman olarak döviz seçmektedirler ve bu normal bir durumdur. Kişilerin çoğu, kısa vadeli spekülasyon amaçlı döviz alım satımında bulunmamakta olup, birikimlerini dövizde tutarak değerini korumak ve kendilerini güvencede hissetmek istemektedirler. Nitekim; yüksek faiz getirili cazip alternatif yatırımlara karşı, dolarizasyonun giderek artması bunun göstergesidir.

Madde 9:

Konaklama Vergisi

6802 sayılı Kanunun "İkinci Kısım"nın "İkinci Bölümü"nin başlığı "Konaklama Vergisi" şeklinde ve bu bölümde yer alan mülga 34 üncü madde aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“MADDE 34- Otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile bu hizmetten yararlananlara sunulan yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı hizmetleri gibi diğer tüm hizmetler konaklama vergisine tabidir.”

Bilindiği üzere, başta turizm merkezi ülkeler olmak üzere çok sayıda ülkede, ilgili ülkede veya şehirde konaklama veya turistik amaçlı verilen hizmetlerden faydalanan kişilerden, bu hizmetlerin sunulması amacıyla merkezi yönetim veya yerel yönetimlerin katlandığı kamusal maliyetlerin bir kısmının finanse edilebilmesi amacıyla, merkezi yönetim veya yerel yönetimler tarafından konaklama tesislerinin verdiği hizmetler üzerinden turizm vergisi, turist konaklama vergisi, ziyaretçi vergisi, şehir vergisi, konaklama vergisi gibi adlar altında, konaklanan gece sayısı üzerinden maktu veya verilen hizmet bedeli üzerinden oransal olarak vergi alınmaktadır. Bazı ülkelerde/şehirlerde bu vergi sadece yabancı turistlerden, bazı ülkelerde ise hem yabancı turistlerden hem de ülke içinde seyahat eden yurtiçi yerleşiklerden alınmaktadır.

Aynı amaca matuf olmak üzere, ülkemizde de bu alanı vergilendirmeye yönelik olarak, farklı ülke uygulamaları da dikkate alınmak suretiyle, vergilendirme tekniği bakımından uygulanabilir bir model geliştirilmiştir.

Bu kapsamda, maddeyle; genel bütçe geliri olarak tahsil edilmek üzere konaklama vergisi ihdas edilmekte olup otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile bu hizmetten yararlananlara sunulan yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı

hizmetleri gibi diğer tüm hizmetlerin, verilen hizmetin bedeli üzerinden, vergiye tabi tutulması öngörülmektedir.

Konaklama tesislerinde verilen hizmetler dolayısıyla konaklayanlardan elde edilen bedellerin bir kısmının çeşitli adlar altında vergi matrahının dışına çıkarılmasının önlenmesi amacıyla verginin konusu, bu tesisler bünyesinde verilen hizmetlerin tamamını kapsayacak şekilde geniş tanımlanmıştır. Buna göre, söz konusu tesislerde konaklayanlara verilen yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı hizmetleri gibi hizmetlere ilişkin bedeller, geceleme hizmetinden ayrı olarak fatura veya benzeri belgelerde gösterilmiş olsa dahi verginin matrahına dahil edilecektir. Öte yandan, söz konusu tesislerde konaklamayanlara (geceleme hizmeti almayanlara) tesis bünyesinde sunulan hizmetler ise herhangi bir konaklama hizmetiyle birlikte verilmediğinden verginin konusuna girmeyecektir.

Hizmeti alanın yurt içi yerleşik veya yabancı turist olmasının vergilendirmeye bir etkisi bulunmamaktadır.

Verginin mükellefi konaklama hizmetlerini verenler olup, teklifin komisyona geldiği ilk hali %2 vergi oranı öngörmekteydi. Fakat verilen önerge sonrası, verginin matbu olarak, konaklama yapan kişi sayısı üzerinden alınması kabul edilmiştir. Yine teklifin ilk halinde yer almayan, öğrenci yurtları, pansiyonlar ile 12 yaşından küçük çocuklar ve müteakabiliyet esasına dayalı olarak diplomatik misyonlar vergiden muaf tutulmuştur.

Konaklama tesislerinin verdiği her hizmetten alınması öngörülen Konaklama Vergisi çok uzun zamandır bir yerel yönetim vergisi olarak tartışılmakta olan bir vergidir. Aynı zamanda AB vergisi olması nedeniyle AB'ye uyum çerçevesinde vergi sistemimize girmesi gereken bir vergi olarak kabul edilmektedir.

İlk olarak 2008 yılında İl Özel İdareleri ve Belediye Gelirleri Kanun Tasarısı içinde yer alan konaklama vergisi geri çekilmiş ve bugün tekrar TBMM'ne ne değiştiyse bu sefer bir merkezi yönetim vergisi olarak karşımıza getirildiği görülmektedir.

Pek çok ülkede bir yerel yönetim vergisi olarak uygulanmaktadır. Türkiye merkezi yönetim vergisi olarak uygulayan nadir ülkelerden olacaktır. Çünkü konaklama tesislerinin her türlü hizmeti yerel yönetimlerce karşılandığı için bu verginin yerel yönetimlere bırakılması hem akademik hem de uygulamada genel olarak kabul edilmiştir.

Diğer taraftan bu verginin de bir tüketim vergisi olması nedeniyle zaten yüksek olan dolaylı vergi oranımız daha da yükselecek aynı zamanda vatandaşın turistik harcamalarının da artmasını sağlayacaktır. Vatandaşın üzerindeki vergi yükünü daha da artıracak gibi özellikle yabancı turistlerin de konaklama giderlerini arttırabileceği için uluslararası rekabet açısından bu verginin turizm sektörüyle görüşülerek getirilmesinin daha yararlı olacağı kanaatindeyim

Parti olarak görüşümüz, turizm sektörünü hedefleyen bu verginin, ilgili yerel yönetimlere aktarılması üzerine kurgulanmış ve bölgesel teşvik mekanizmalarını da içeren bir şehir vergisidir. Turizm bölgeleri ile diğer bölgeler arasındaki farklılıkları gözetilen adil bir sistemin yaratılması ve uygulanması gerekmektedir.

Madde-10:

"Bu madde kapsamındaki kazançları toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşanlar bu istisnadan faydalanamazlar. Bu durumda olanların, Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü yoktur."

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde düzenlenen istisna kapsamındaki kazançları toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutan aşan mükelleflerin, serbest meslek kazanç istisnasından yararlanamayacakları yönünde düzenleme yapılmaktadır. Dolayısıyla bir takvim yılı içerisinde bu kapsamda elde ettiği gelirleri toplamı belirlenen sınırı aşmayan mükelleflerin bu kazançları üzerinden tevkif suretiyle ödenen vergiler nihai vergi olacak, ayrıca bu kazançları için yıllık beyanname verilmeyecek veya diğer gelirleri için beyanname verilmesi halinde bu kazançlar beyannameye dahil edilmeyecektir. Madde kapsamında elde edilen kazançları belirlenen sınırdan aşan mükellefler ise bu kazançların sadece aşan tutarını değil, tamamını yıllık beyanname ile beyan edeceklerdir. Bu durumda olan mükelleflerce beyan edilen kazanç ve iratlar üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenen vergiler mahsup edilecektir.

Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca gerçek gelirlerini beyan etmek zorunda olan serbest meslek erbabının aynı madde kapsamında yapacağı ödemelerden tevkifat yapma yükümlülüğü bulunmaktadır. Kanunun 18 inci maddesinde yapılan değişiklikle beyan yükümlülüğü altına girecek olan serbest meslek erbabının ücret, kira gibi 94 üncü madde kapsamında yapacağı ödemeler bulunması durumunda tevkifat yapmakla yükümlü tutulmalarını amaçlanmaktadır.

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun "Serbest Meslek Kazançlarında" başlıklı 18 inci maddesi hükmüne göre;

Müellif, mütercim, heykeltıraş, hattat, ressam, bestekâr, bilgisayar programcısı ve mucitlerin ve bunların kanuni mirasçılarının;

-Şiir, hikâye, roman, makale, bilimsel araştırma ve incelemeleri, bilgisayar yazılımı, röportaj, karikatür, fotoğraf, film, video band, radyo ve televizyon senaryo ve oyunu gibi eserlerini gazete, dergi, bilgisayar ve internet ortamı, radyo, televizyon ve videoda yayınlamak,

-Kitap, CD, disket, resim, heykel ve nota halindeki eserleri ile ihtira beratlarını satmak,

-Bunlar üzerindeki mevcut haklarını devir ve temlik etmek veya kiralamak suretiyle elde ettikleri kazançlar gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Öte yandan; Gelir Vergisi Kanunu'nun 94 üncü maddesi uyarınca, serbest meslek faaliyetiyle uğraşanlara (noterlere serbest meslek faaliyetlerinden dolayı yapılan ödemeler hariç) yapılan ödemeler (arızı serbest meslek faaliyeti nedeniyle yapılan ödemeler dâhil) esnasında ödemeyi yapanlar tarafından gelir vergisi tevkifatı (kesintisi) yapılması gerekmektedir. Yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemelerden (Noterlere serbest meslek faaliyetlerinden dolayı yapılan ödemeler hariç);

-Gelir Vergisi Kanunu 18'inci madde kapsamına giren serbest meslek işleri dolayısıyla yapılan ödemelerden % 17,

-Diğerlerinden % 20,

oranında kesinti yapılır. Diğer yandan; serbest meslek kazanç istisnası kapsamına giren kazançlardan yapılan gelir vergisi tevkifatı nihai bir vergilendirir. Ayrıca; münhasıran Gelir Vergisi Kanunu'nun 18 inci maddesinde belirtilen türden faaliyetlerde bulunan ve eserlerini sadece aynı kanunun 94'üncü maddesinde belirtilen kişi veya kurumlara teslim eden serbest meslek erbabından isteyenlerin defter tasdik ettirme ve tutma, belge düzenleme zorunluluğu bulunmamaktadır.

Kanun Teklifinin 11 inci maddesiyle; Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde düzenlenen istisna kapsamındaki kazançları toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutan aşan mükelleflerin, serbest meslek kazanç istisnasından yararlanamayacağı yönünde düzenleme yapılmak istenmektedir. Düzenlemeyle, istisna şartını kaybedenlere bir kolaylık getirilerek, GVK Madde 94 üncü maddesine göre tevkifat yapma zorunluluğu getirilmemiştir.

Düzenlemeye göre;

-Bir takvim yılı içerisinde bu kapsamda elde ettiği gelirleri toplamı belirlenen sınırı aşmayan mükelleflerin bu kazançları üzerinden tevkif suretiyle ödenen vergileri nihai vergi olacaktır. Ayrıca, bu kazançları için yıllık beyanname verilmeyecek veya diğer gelirleri için beyanname verilmesi halinde bu kazançlar beyannameye dahil edilmeyecektir.

-GVK 18. madde kapsamında elde edilen kazançları belirlenen sınıra aşan mükellefler ise, bu kazançların sadece aşan tutarını değil, tamamını yıllık beyanname ile beyan edeceklerdir. Bu durumda olan mükelleflerce beyan edilen kazanç ve iratlar üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenen vergiler mahsup edilebilecektir.

-Normal şartlarda, GVK Madde 94.maddesinin birinci fıkrası uyarınca, gerçek gelirlerini beyan etmek zorunda olan serbest meslek erbabının aynı madde kapsamında yapacağı ödemelerden tevkifat yapma yükümlülüğü bulunmakta iken; Düzenlemeyle, istisna şartını kaybedenlere bir kolaylık getirilerek, GVK Madde 94 üncü maddesine göre tevkifat yapma zorunluluğu getirilmemiştir.

Düzenlemeye genel olarak bakıldığında; amacının, GVK' nun 18 inci maddesi kapsamında serbest meslek kazancı istisnasından yararlananların bir takvim yılı içerisinde bu kapsamda elde ettiği gelirleri toplamı, aynı Kanunun 103 üncü maddede yazılı tarifinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde, beyanname verdirilerek vergilendirilmesinin sağlanmasıdır. Böylece, artan oranlı gelir vergisi tarifesinden yararlanarak, daha çok vergi alınmak istenmektedir.

Örneğin, Kanun Teklifinin 18 inci maddesiyle getirilmek istenen gelir vergisi tarifesini dikkate alalım.

18.000 TL'ye kadar	% 15
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	%20
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	%27

500.000 TL'nin 98.000 TL'si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 500.000 TL'nin 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası	%35
500.000 TL'nin 500.000 TL'si için 163.460 TL (ücret gelirlerinde 500.000 TL'nin 500.000 TL'si için 159.460 TL), fazlası	%40

Bir gerçek kişinin bir takvim yılında Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde düzenlenen istisna kapsamındaki kazançları toplamı 490.000 TL olsun. Elde edilen kazanç istisna kapsamında olduğundan yıllık beyannameyle beyan edilmeyecek olup, sadece aynı Kanunu'nun 94 üncü maddesi uyarınca, ödemeyi yapanlar tarafından % 17 oranında (490.000 X 0,17 =) 83.300 TL gelir vergisi tevkifatı (kesintisi) yapılması gerekecektir. Gelir vergisi tevkifatı nihai bir vergilendirme olacaktır.

Bu kez, gerçek kişinin bir takvim yılında Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesinde düzenlenen istisna kapsamındaki kazançları toplamı 501.000 TL olsun. Yeni düzenlemeye göre; 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (500.000 TL) aşan mükellef, serbest meslek kazanç istisnasından yararlanamayacaktır. Bu nedenle yıllık gelir vergisi beyanamesi verecektir. Bu mükellefin ödeyeceği vergi ise,

500.000 TL'nin	500.000 TL'si için	163.460 TL,
1.000 TL için	% 40	400 TL,
Toplam Vergi		163.860 TL

Olmaktadır. Şayet, düzenleme yapılmamış olsaydı, mükellefin nihai vergisi (501.000 X 0,17 =) 85.170 TL olacaktır. Beyan yükümlülüğü altına girecek olan serbest meslek erbabı; ücret, kira gibi 94 üncü madde kapsamında yapacağı ödemeler bulunması durumunda tevkifat yapmakla yükümlü olmayacaktır. Ayrıca; hesaplanan gelir vergisinden, Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca yıl içinde tevkif suretiyle ödediği vergileri mahsup edilebilecektir.

Bu düzenlemenin getireceği en büyük adaletsizlik, kazancı 499.999 TL olan ile kazancı 500.001 TL olan arasında ortaya çıkacak büyük vergi farkıdır.

Madde-11:

Mevcut Kanunda işverenler tarafından hizmet erbabının toplu olarak işyerlerine gidip gelmelerini sağlamak amacıyla yapılan taşıma giderleri nedeniyle sağlanan menfaatler gelir vergisinden istisna edilmiştir. Ancak, hizmet erbabına servis imkanı sağlayan işverenlerin yanısıra, işverenlerin bir çoğu tarafından çalışanların ulaşımının sağlanmasını teminen, çalışanlara toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları temin edilerek verilmekte ve bu şekilde sağlanan menfaate yönelik bir istisna bulunmadığından, söz konusu ödemeler üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmaktadır. Maddeyle, işverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL'yi aşmaması kaydıyla hizmet erbabına toplu taşıma kartı ve bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları temini suretiyle sağlanan menfaatlerin de gelir vergisinden istisna edilmesi öngörülmektedir.

193 sayılı Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendi mevcut haliyle aşağıdaki gibidir.

“Ücretlerde

Madde 23

(2361 sayılı Kanununun 17'nci maddesiyle değişen madde) Aşağıda yazılı ücretler Gelir Vergisi'nden istisna edilmiştir:---

10. Hizmet erbabının toplu olarak işyerlerine gidip gelmelerini sağlamak maksadıyla işverenler tarafından yapılan taşıma giderleri;

---“

Görüleceği üzere, mevcut düzenlemede işverenler tarafından hizmet erbabının toplu olarak işyerlerine gidip gelmelerini sağlamak maksadıyla yapılan taşıma giderleri nedeniyle sağlanan menfaatler gelir vergisinden istisna edilmiştir. Ancak, uygulamada işverenlerin bir çoğu, çalışanlarının ulaşımının sağlanmasını teminen, çalışanlarına toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları vermektedir. Bu suretle sağlanan menfaate yönelik bir istisna bulunmadığından, söz konusu ödemeler üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmaktadır. Bu düzenleme ile, işverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL'yi aşmaması kaydıyla hizmet erbabına toplu taşıma kartı ve bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçları temini suretiyle sağlanan menfaatlerin de gelir vergisinden istisna edilmesi istenilmektedir.

Çalışanların reel ücretlerinde yaşanan erime göz önüne alındığında, daha radikal tedbir ve politikaların uygulanması gerektiği açıktır. Lakin, bu haliyle dahi yapılan düzenlemenin doğru ve gerçekçi olduğu söylenebilir.

Madde-12:

193 sayılı Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendinde yer alan spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretlere yönelik istisna kaldırılarak spor yarışmalarını yöneten hakemlere yapılan ücret ödemelerinin vergilendirilmesi sağlanmaktadır.

193 sayılı Kanununun “Teşvik İkramiye ve Mükafatları” başlıklı 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendi mevcut haliyle aşağıdaki gibidir:

“Madde 29

Teşvik gayesiyle verilen aşağıda yazılı ikramiye ve mükafatlar Gelir Vergisi'nden müstesnadır:-----4. (2361 sayılı Kanununun 20'nci maddesiyle değişen bent) Spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretler.”

Teklifin ilk hali toptancı bir yaklaşımla tüm spor müsabakalarında görev alan hakemlerini vergilendirmeyi öngörüyordu. Fakat komisyonda verilen önerge ile amatör sporlar kapsam dışında tutulmuştur.

Madde-13:

Mevcut uygulamada, işletme aktifine kayıtlı olup kazancın elde edilmesinde kullanılan binek otomobillerin amortisman başta olmak üzere bütün giderleri (motorlu taşıtlar vergisi hariç) kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmektedir.

Ancak söz konusu düzenlemenin gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince suistimal edilebildiği ve şahsi ihtiyaçlar için kullanılan binek otomobillere ait giderlerin de gelir veya kurum kazancından indirilebildiği görülmektedir.

Bu bağlamda, faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere,

- Kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmının,

- Binek otomobillerinin iktisabına ilişkin özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının,

- Binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla % 70'inin,

- Özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortisman tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmının,

ticari kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınabilmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Ayrıca, 193 sayılı Kanunun 40/7 nci madde hükmünde yapılan değişikliğin uygulamasında, bentte yer alan söz konusu tutarlar her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılacağından gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespitinde binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutarların dikkate alınacağı düzenlenmektedir. Bu suretle, her bir binek otomobilinin iktisap edildiği tarihte yürürlükte bulunan 193 sayılı Kanunun 40/7 nci maddesindeki tutar dikkate alınarak binek otomobilinin faydalı ömrü süresince gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespit edilmesi ve bu tutarın yıllar itibarıyla yeniden değerlendirme nedeniyle değişmemesi sağlanmaktadır.

Ticari safi kazancın tespitinde indirilecek giderleri hüküm altına alan, 193 sayılı Kanunun 40 inci maddesinin birinci fıkrasının (1), (5) ve (7) numaralı bentleri mevcut halleriyle aşağıdaki gibidir:

“İndirilecek Giderler

Madde 40

Safi kazancın tespit edilmesi için, aşağıdaki giderlerin indirilmesi kabul edilir:

1. Ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderler; (4108 sayılı Kanunun 19'uncu maddesiyle eklenen hüküm Geçerlilik; 1.1.1995 Yürürlük : 2.6.1995) (İhracat, yurt dışında inşaat, onarma, montaj ve taşımacılık faaliyetlerinde bulunan mükellefler, bu bentte yazılı giderlere ilaveten bu faaliyetlerden döviz olarak elde ettikleri hâsılatın binde beşini aşmamak şartıyla yurt dışındaki bu işlerle ilgili giderlerine karşılık olmak üzere götürü olarak hesapladıkları giderleri de indirebilirler.)

5. (4008 sayılı Kanunun 24'üncü maddesiyle değişen bent Yürürlük; 1.1.1995) Kiralama yoluyla edinilen veya işletmeye dahil olan ve işte kullanılan taşıtların giderleri (4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 3 numaralı fıkrasının (s) bendi ile kaldırılan parantez içi hükmü Yürürlük; 1.1.1999)(*)

7. (2361 sayılı Kanunun 29'uncu maddesiyle değişen bent) Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ayrılan amortismanlar. (4008 sayılı Kanunun 24'üncü maddesiyle eklenen hüküm Yürürlük; 1.1.1995) (4369 sayılı Kanunun 82 nci maddesinin 3 numaralı fıkrasının (s) bendi ile kaldırılan parantez içi hükmü Yürürlük; 1.1.1999) (**)(6728 sayılı kanunun 14 üncü maddesiyle eklenen parantez içi hüküm; Yürürlük 09.08.2016) (İşletmeye dâhil olan gayrimenkulün iktisadi değerini artırıcı niteliği olan ısı yalıtımı ve enerji tasarrufu sağlamaya yönelik harcamalar, yapıldığı yılda doğrudan gider yazılabilir.)”

Yukarıda görüleceği üzere; hali hazırdaki düzenlemede, bir işletmenin aktifine kayıtlı olan ve kazancın elde edilmesinde kullanılan binek otomobillerin amortisman başta olmak üzere bütün giderleri (motorlu taşıtlar vergisi hariç) kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmektedir.

Normal olan, mükelleflerin işletmelerinin aktifine kayıtlı ve kazancın elde edilmesinde kullandıkları binek otomobillerinin başta amortisman olmak üzere, yaptıkları giderlerin kazancın tespitinde indirilmesidir. Mevcut düzenlemede esasen bu yöndedir. Ancak; pratikte mükellefler, işletmenin aktifine kayıtlı ve kazancın elde edilmesinde kullandıkları binek otomobillerinin giderlerini şişirdikleri ve aynı zamanda şahsi ihtiyaçlar için kullandıkları binek otomobillerinin tüm giderlerini kazancından indirdiği de bilinen bir gerçektir. Dolayısıyla, Kanun teklifinde getirilen düzenleme ile suiistimallerin önüne geçilme istenmiştir.

Ancak, doğrusu olan söz konusu suiistimallerin vergi denetimleriyle engellenmesidir. Kanun teklifiyle getirilmek istenen düzenlemeye baktığımızda, belli sınırlandırmaların getirildiği görülmektedir. Şöyle ki;

-193 sayılı Kanunun 40 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendine eklenen hükümle; kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmı; binek otomobillerinin iktisabına ilişkin özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmı gider olarak indirilebilecektir.

-193 sayılı Kanunun 40 inci maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendine eklenen hükümle; binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla % 70 'i gider olarak indirilebilecektir.

-193 sayılı Kanunun 40 inci maddesinin birinci fıkrasının (7) numaralı bendine eklenen hükümle; özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortisman tabi tutarı 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı gider olarak indirilebilecektir.

Yapılmak istenen düzenlemede, indirilecek giderlerin kısıtlanmış olması, mükelleflerin işletmelerinin aktifine kayıtlı ve kazancın elde edilmesinde kullandıkları binek otomobillerinin sınırı aşan gerçek giderlerini indirim konusu yapamamakla karşı karşıya bırakabilecektir. “Vergi ödevi” başlıklı Anayasamızın 73 üncü maddesinde; herkesin, kamu giderlerini

karşılmak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlü bulunduğu; vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacı olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla, vergi adaleti ilkesi yönünden doğru olmayıp, Anayasaya aykırılık teşkil etmektedir. Kaldı ki; Gelir Vergisinin unsurlarından biri, gelir unsurlarının safi miktarlardan oluşmasıdır. Yani; her gelir unsurunun safi miktarı, gayri safi hasılatından (veya iradından) o gayrisafî hasılatı (veya iradı) elde etmek için yapılan giderler indirilerek bulunur. Ayrıca; Vergi Usul Kanunu'nun 3/B maddesine göre; vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya, ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır. Ayrıca; iktisadi, ticari ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 6 ncı maddesine göre; kurumlar vergisi, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanır. Safi kurum kazancının tespitinde, Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümleri uygulanır. Ziraî faaliyetle uğraşan kurumların bu faaliyetinden doğan kazançlarının tespitinde, Gelir Vergisi Kanununun 59 uncu maddesinin son fıkrâ hükmü de dikkate alınır. Ayrıca; Kurumlar Vergisi mükellefleri, ticari kazanç gibi hesaplanan kurum kazancının tespitinde, aynı Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen giderleri de ayrıca hasılattan indirebilirler.

Dolayısıyla; yapılmak istenen düzenleme, kurumlar vergisi mükellefleri içinde geçerlidir.

Madde-14:

Mevcut uygulamada, serbest meslek kazanç defterine kayıtlı olup kazancın elde edilmesinde kullanılan binek otomobillerin amortisman başta olmak üzere bütün giderleri (motorlu taşıtlar vergisi hariç) kazancın tespitinde gider olarak kabul edilmektedir.

Ancak söz konusu düzenlemenin serbest meslek mükelleflerince suistimal edilebileceği ve şahsi ihtiyaçlar için kullanılan binek otomobillere ait giderlerin de serbest meslek kazancından indirilebileceği görülmektedir.

Bu bağlamda madde ile;

- Özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL'yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortisman tabi tutan 250.000 TL'yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin aynan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmının,

- Binek otomobillerine ilişkin giderlerin en fazla %70'inin ve

- Kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL'ye kadarlık kısmının ve

- Binek otomobilleri için iktisapta ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL'ye kadarlık kısmının,

serbest meslek kazancının safi tutarının tespitinde gider olarak dikkate alınması yönünde düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, 193 sayılı Kanunun 68/4 üncü madde hükmünde yapılan değişikliğin uygulamasında, bentte yer alan söz konusu tutarlar her yıl yeniden değerlendirilerek

artırılacağından gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespitinde binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutarların dikkate alınacağı düzenlenmektedir. Bu suretle, her bir binek otomobilinin iktisap edildiği tarihte yürürlükte bulunan 193 sayılı Kanunun 68/4 üncü maddesindeki tutar dikkate alınarak binek otomobilinin faydalı ömrü süresince gider olarak dikkate alınabilecek amortisman tutarının tespit edilmesi ve bu tutarın yıllar itibarıyla yeniden değerlendirme nedeniyle değişmemesi sağlanmaktadır.

Madde 13' de yapılan değerlendirmeler, bu madde içinde aynıdır. 14. maddede Ticari Kazançlar söz konusu iken, bu maddede Serbest Meslek Kazançları söz konusudur. Aynı konuyla ilgili paralel düzenlemedir.

Madde-15:

Kanun Teklifi ile, beyannameli mükellefiyetin artırılması, yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi alınması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda tevkif suretiyle vergilendirilen ücret tutarları ve bu tutarlar üzerinden tevkif edilen vergilerin, yıllık beyanname sayesinde matrah ve sair unsurlarının kontrolünün sağlanmasını teminen madde ile; tek veya birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, bu gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde ücret gelirlerini yıllık beyanname ile beyan etmesi esası getirilmektedir.

Böylece,

- Tek işverenden alınan tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde bu gelirler beyan edilecektir.

- Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde bu gelirler önceden olduğu gibi beyan edilecektir.

- Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmaması, ancak, bu ücreti ile ilk işverenden alınan ücret geliri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde de bu gelirler beyan edilecektir.

193 sayılı Kanunun 86 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (b) alt bendinin mevcut hali aşağıdaki gibidir:

“Toplama yapılmayan haller

Madde 86

(4842 sayılı Kanunun 9'uncu maddesiyle değişen madde Yürürlük; 2003 yılı gelirlerine de uygulanmak üzere 24.04.2003)

- Aşağıda belirtilen gelirler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

1. Tam mükellefiyette;

--

b) Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler (4962 sayılı Kanununun 17/D maddesiyle değişen ibare Yürürlük; 07.08.2003) (birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil)

---“

Mevcut düzenlemeye göre;

-Tek işverenden alınan ve tevkif suretiyle vergilendirilen ücret için, tutarı ne olursa olsun yıllık beyanname verilmemekte ve diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu ücret geliri beyannameye dahil edilmemektedir.

-Yine; birden fazla işverenden ücret almakla birlikte, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri de bu kapsamda olmaktadır. Yani; yıllık beyanname verilmemekte ve diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu ücret geliri beyannameye dahil edilmemektedir.

193 sayılı Kanununun 86 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (b) alt bendi aşağıdaki gibi değiştirilmektedir.

"b) Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan ücretler (birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil),"

Yeni düzenlemeye göre;

(1) Tek işverenden alınan tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde bu gelirler beyan edilecektir.

Örneğin; Konunun anlaşılması için, Kanun Teklifinin 17 inci maddesiyle getirilmek istenen gelir vergisi tarifelerini dikkate alalım.

18.000 TL'ye kadar	% 15
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	%20
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	%27

500.000 TL'nin 98.000 TL'si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 500.000 TL'nin 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası	%35
500.000 TL'nin 500.000 TL'si için 163.460 TL (ücret gelirlerinde 500.000 TL'nin 500.000 TL'si için 159.460 TL), fazlası	%40

Buna göre; tek işverenden alınan tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutar olan 500.000 TL'yi aşmaması halinde, yıllık beyanname verilmeyecek olup, ve diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde de bu ücret geliri beyannameye dahil edilmeyecektir. Bu tutarı aşması halinde ise, yıllık beyanname verilecek olup, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu ücret geliri beyannameye dahil edilecektir.

(2) Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (40.000 TL) aşması halinde bu gelirler önceden olduğu gibi beyan edilecektir.

(3) Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmaması, ancak, bu ücreti ile ilk işverenden alınan ücret geliri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşması halinde de bu gelirler beyan edilecektir. Bir başka anlatımla;

-Birden fazla işverenden tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücret geliri elde eden mükelleflerin, birden sonraki işverenden aldıkları ücret gelirleri toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (40.000 TL) aşmamış;

-Ancak; ilk işverenden aldığı ücret geliri ile diğer işverenlerden aldığı ücret geliri toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (500.000 TL) aşması halinde bu gelirler için yıllık beyanname verilecek olup, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu ücret geliri beyannameye dahil edilecektir.

Kanun Teklifi ile, beyanname mükellefiyetinin artırılması, yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi alınması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda tevkif suretiyle vergilendirilen ücret tutarları ve bu tutarlar üzerinden tevkif edilen vergilerin, yıllık beyanname sayesinde matrah ve sair unsurlarının kontrolünün sağlanması da hedeflenmektedir. Fakat! Bu sistem beraberinde vergi adaletsizliği doğuracaktır. Düzenlemeyle getirilen sınırlamaları aşan ve aşmayanlar arasında fark yaratacağı gibi, gerçek ücretlerin gizlenmesi sonucunu da doğurabilecektir.

Madde-17:

Kanun Teklifi ile beyanname mükellefiyetinin artırılması, yüksek gelir gruplarından daha fazla vergi alınması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda, dünya örnekleri incelenmiş, iyi uygulama örnekleri analiz edilmiş ve vergi adaletinin sağlanması amacıyla hizmet eden çoklu dilimleri içeren tarifelerin uygulandığı gözlemlenmiştir. Bu maddeyle de 193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinde yer alan vergi tarifesine yeni dilim ve oran eklenmektedir. Böylece,

yüksek gelir elde edenlerden daha fazla vergi alınması sağlanmış, mevcut tarifenin ilk dört dilimi korunmak suretiyle 500.000 TL'ye kadar gelir elde eden grupların vergi yüklerinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Gelir Vergisi esas ödeyicisi olan ücretliler üzerindeki vergi yükünü artırıcı düzenlemelerdenbiriyle daha karşı karşıyayız. Herhalde Ücretlileri gelir vergisinden çıkarsak geriye kalan 6 unsurun vergi ödemediği görülecektir. Gelir vergisinin %83ünü ücretliler öderken, kalan %17'sini ise diğer 6 gelir unsuru ödemektedir. Ücret dışında kalan 6 unsurdan nasıl daha fazla vergi alırız düşüncesi yerine düşünülmeden elimizde mahkumlarımız varken aramaya gerek yok düşüncesi kolaycı bir mali idare yaklaşımıdır. Anayasamızın 73. Maddesinde ifadesini bulan verginin ödeme gücüne göre alınması, ücretliler için uygulanmamaktadır. Ücretlilerin vergi yükü inanılmaz derecelere yükselmiştir. Vergide aynı gelire sahip olanlar aynı, farklı gelire sahip olanlar farklı vergilendirme olarak ifade edilen ayırma ilkesi ile getirilmek istenen emek geliri elde edenler aynı vergiye sermaye geliri elde edenler farklı vergilendirilmesidir. Ülkemizde emek gelirinden aşırı bir vergi alınırken sermaye neredeyse vergi dışı bırakılmıştır. Bu zihniyetin halen devam ettiğinin göstergesi bu düzenlemedir.

Üretim faktörleri olarak ifade edilen emek, sermaye, müteşebbis ve toprağın vergilendirilmesine baktığımızda, sadece vergi ödeyenin emek geliri olduğunu düşünüyorum. Diğer üretim faktörlerinin hem dolaylı hem de dolaysız vergi ödemediği bir gerçektir. Diğer taraftan getirilen af ve af görünümlü düzenlemeler, işsizlik fonundan teşvikler, vergisel teşvikler hepsi emek faktörü dışındaki faktör sahipleri için kullanılmaktadır. Her 5 şirketten biri vergi ödemiyor. İşverenler kestikleri gelir vergisini bile vergi sorumlusu olarak getirip ödememektedir. Emek faktörü sahipleri ise her iki vergi türünde ödemekle yükümlü tutulmuşlardı. Vergide adalet ücretliler için ortadan kalkmıştır. Vergide eşitlik ücretliler için ortadan kalkmıştır.

Madem gelir vergisinde matrah ve oranların düzenlenmesi için bir tasarı getirilmiş, o zaman gerçekten eşit ve adil bir düzenleme gerçekleştirilelim. Öncelikle gelir vergisi dilimleri arası çok açıktır. Dilimler arasındaki farkı azaltacak şekilde vergi oranlarının daha fazla çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Mevcut sistemde asgari ücretli çalışan 9. Ayda %20'lik vergi oranına girmektedir. Geliri biraz daha yüksekse %27'den vergilendirilmektedir. Asgari ücret vergi dışı bırakılmalıdır. İlk dilim yükseltilmelidir. Ücretli işvereninden daha fazla vergi ödememelidir. Vergi tabana değil tavana yayılmalıdır. Yoksa çok düşük ücretlerden vergi alarak devletin harcamalarını karşılaması çok zordur. Vergi verimliliği yüksek gelirlilerden vergi alındığında geçerlidir. Vergiler, çalışma istediğini azaltmamalıdır.

Bu bakımdan, bizim parti olarak görüşümüz, gelir vergisinde hem basamak sayısının artırılması, hem de dar gelirli üzerindeki vergi yükünün hafifletilmesi gerektiğidir. Önerdiğimiz basamaklar ve uygulanacak vergi oranları aşağıda belirtilmiştir.

0-15.000	%5
15.000-30.000	%10
30.000-50.000	%15
50.000-150.000	%20
150.000-300.000	%25
300.000-600.000	%30
600.000-1.000.000	%35
1.000.000- ..	%40

Madde-21:

Gelir Vergisi Kanununun sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılacak gelir vergisi tevkifatı oranlarını belirleyen geçici 72 nci maddesinin uygulama süresi 31/12/2019 tarihinden 31/12/2023 tarihine uzatılmakta ve lig usulüne tabi spor dallarında en üst liglerdeki sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan tevkifat oranı %20 olarak belirlenmektedir. Ayrıca, sporcular tarafından elde edilen ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü diliminde yer alan tutarı aşması halinde, sporcu ücretlerinin de yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi sağlanmaktadır. Yıllık beyanname verilmesi durumunda ise bu Kanuna göre kesilen vergilerin, hesaplanan gelir vergisinden mahsup edilebilmesi için kesilen vergilerin işverence vergi dairesine ödenmiş olması gerektiği düzenlenmektedir.

Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici Madde 72 'ye ilişkin mevcut düzenleme aşağıdaki gibidir:

"Geçici Madde 72

(5766 Sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle eklenen geçici madde. Yürürlük:01.07.2008) (1) (7063 Sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişen ibare. Yürürlük:20.12.2017) 31/12/2019 (1) tarihine kadar sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden aşağıdaki oranlarda gelir vergisi tevkifatı yapılır.

a) Lig usulüne tabi spor dallarında;

1) En üst ligdekiler için % 15,

2) En üst altı ligdekiler için % 10,

3) Diğer liglerdeki için % 5,

b) Lig usulüne tabi olmayan spor dallarındaki sporculara yapılan ödemeler ile milli sporculara uluslararası müsabakalara katılmaları karşılığında yapılan ödemelerden % 5.

(2) Bu ödemeler üzerinden 94 üncü madde kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz. Bu gelirler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler dolayısıyla beyanname verilmesi halinde de bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan ücret ve ücret sayılan ödemelerin vergilendirilmesinde 31/12/2007 tarihinde yürürlükte olan hükümler uygulanır.

(4) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

Getirilmek istenen düzenleme ile,

-193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "31/12/2019" ibaresi "31/12/2023" şeklinde değiştirilerek, uygulama süresi 31/12/2019 tarihinden 31/12/2023 tarihine uzatılmıştır.

- 1. Fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan "% 15," ibaresi "% 20," şeklinde değiştirilmiştir. Böylece, lig usulüne tabi spor dallarında en üst liglerdeki sporculara yapılan ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan tevkifat oranı %20 olarak uygulanacaktır.

-Aynı geçici maddenin ikinci fıkrası değiştirilerek, sporcular tarafından elde edilen ücret gelirleri toplamının 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü diliminde yer alan tutarı aşması halinde, sporcu ücretlerinin de yıllık gelir vergisi beyannameşi ile beyan edilmesi sağlanmaktadır.

Ülkemizde, sporcuların aldığı yüksek transfer ücretleri, gazete manşetlerine konu olmakta ve kamuoyunda sporculara sağlanan vergi avantajları haklı olarak eleştiri konusu yapılmaktadır.

Her ne kadar, toplumda oluşan algı ve eşitlik açısından olumlu olsa da çok az sayıda insanımızın istihdam edildiği bu alanlarda yaşanan vergi artışlarının bu dallara olan rağbeti azaltacağı da ortadadır.

Madde 24:

Sahte belge düzenleme ve kullanma fiilleri ile etkin bir şekilde mücadele edilmesi, vergiye uyum seviyesinin yükseltilmesi ve kayıt dışı ekonomi ile mücadelenin etkinliğinin artırılması amaçlarıyla 213 sayılı Vergi Usul Kanununa 160/A maddesi eklenmektedir.

Maddede, esas itibarıyla Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından mükellefiyet süresi, aktif ve öz sermaye büyüklüğü, ödenen vergi tutarı, çalışan sayısı, vergisel yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği gibi unsurlar çerçevesinde yapılan risk analiz çalışmaları neticesinde elde edilen sonuçların yukarıda belirtilen amaçların sağlanmasında etkin olarak kullanılması öngörülmektedir.

Bunu teminen de maddeyle, söz konusu analiz neticesinde sahte belge düzenleme yüksek riski bulunduğu değerlendirilen mükellefler hakkında tesis edilmesi öngörülen işlemler (incelemeye sevk, mükellefiyet kayıtlarının terkini, mükellefiyetlerinin devamını isteyenlerden teminat istenmesi, söz konusu mükellefler ile bunlarla maddede öngörülen çerçevede ilişkili olanlardan yine maddede öngörülen durumlarda teminat istenmesi, teminatların iadesi gibi) ve bu işlemlere ilişkin süreçler hakkında düzenlemeler yapılmaktadır.

Ayrıca maddede, mükellefiyeti terkin edilenlerin ve bunlarla 153/A maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde ilişkili olan kişilerin düzenlemek zorunda oldukları fatura veya fatura yerine geçen belgelerden Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenenlerin, elektronik olarak düzenlenmesi zorunluluğuna, bu kapsamda elektronik belge düzenleme yükümlülüğü getirilen mükelleflere ilişkin bilgilerin duyurulmasına ilişkin düzenlemelere de yer verilmektedir.

Maddenin son fıkrasıyla da madde kapsamındaki işlemlere ilişkin süreler, elektronik ortamda belge düzenleme zorunluluğunun başlayacağı tarih, bu madde kapsamında olan mükelleflerin tahsilat ve ödemelerinin tevsiki başta olmak üzere bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi konusunda Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılınmaktadır.

Vergi Usul Kanunu'nun 160 ıncı maddesinde; işi bırakma bildiriminde bulunmayan bir mükellefin işi bıraktığının tespit edilmesi veya yapılan araştırma ve yoklamalar sonucunda bilinen adreslerinde bulunamaması ve başka bir adreste faaliyetine devam ettiğine dair bilgi edinilememesi veya başkaca bir ticarî, ziraî ve meslekî faaliyeti olmadığı halde münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiğinin vergi incelemesine yetkili olanlarca düzenlenen rapor ile tespit edilmesi ve mükellefiyet kaydının devamına gerek görülmediğinin raporda belirtilmesi halinde, mükellef (matrahlı veya matrahsız beyanname verenler dahil) işi bırakmış sayılacağı ve mükellefiyet kaydının vergi dairesince terkin edileceği, hüküm altına alınmıştır.

Sahte belge düzenleme ve kullanma fiili, mevzuatta ağır cezalar öngörmesine karşın yıllar itibarıyla giderek artmış olup, bir kangren gibi sistemi sarmıştır. Defter kayıt ve belge sistemini çökerterek, büyük vergi kayıplarına yol açmaya devam etmektedir. Yürütülen vergi incelemelerinin çoğunluğunu teşkil eder hale gelmiştir. Dolayısıyla, sahte belge düzenleme ve kullanma fiili ile mücadelede, vergi incelemelerinin yanı sıra, vergi mevzuatındaki açıkların giderilmesi bir o kadar önem arz etmektedir.

Yukarıda yer alan VUK'nun 160 ıncı maddesinde "... başkaca bir ticarî, ziraî ve meslekî faaliyeti olmadığı halde münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiğinin vergi incelemesine yetkili olanlarca düzenlenen rapor ile tespit edilmesi ve mükellefiyet kaydının devamına gerek görülmediğinin raporda belirtilmesi halinde, mükellef (matrahlı veya matrahsız beyanname verenler dahil) işi bırakmış sayılacağı ve mükellefiyet kaydının vergi dairesince terkin edileceği..." hüküm altına alınmış olsa da; esas işi sahte belge düzenlemek olanlar, vergi incelemesine girmemiş ise faaliyetlerine devam edebilmektedirler. Vergi incelemesine alınmış olsalar bile, vergi incelemeleri uzun sürebilmekte ve nihayetinde hakkında rapor düzenlenene kadar mükellefiyet kaydı devam edebilmektedir. Hakkında düzenlenen vergi inceleme raporunda mükellefiyet kaydının devamına gerek görülmediği belirtilip, bu rapora göre mükellefiyeti re'sen terk olunanlar veya onunla ilişkili kişiler bir başka mükellefiyet tesis ettirmek suretiyle, sahte belge düzenleme faaliyetlerini sürdürülebilmektedirler.

Getirilmek istenen düzenleme ile yolun başında sahte belge düzenleme ve kullanma fiiline engel olmaya çalışıldığı görülmektedir. Doğru bir adım olarak görülmüş olsa da, sahte faturayla mücadelede kesin çözüm sağlayacak yeterli bir düzenleme değildir. Kısaca belirtmek gerekirse, Suçun gerçek faili farklı ve suçun işlenmesi çok daha organize olabilmektedir. Ayrıca, suçun tespiti halinde yargı süreçleri uzun sürebilmektedir. Bu nedenle, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı'nın müşterek çalışmalarının temel alınması gerekmektedir.

Madde-25:

Maddeyle, 213 sayılı Kanunun 370 inci maddesi kapsamında izaha davet edilenlerin izahta bulunma süreleri ile beyanname verme ve ödeme süreleri 15 günden 30 güne çıkarılmaktadır.

Ayrıca, kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı, bir takvim yılında 100 bin Türk lirasını geçmeyen veya bu tutarı geçse bile ilgili yıldaki toplam mal ve

hizmet alışlarının %5'ini aşmayan mükelleflere maddede yer alan şartlar dahilinde ziyaa uğratan vergi üzerinden %20 oranında vergi ziyai cezası kesilmesi öngörülmektedir.

Vergi Usul Kanunu'nun 370. Maddesinde hüküm altına alınan "İzaha Davet Müessesesi"; vergi incelemesine başlanılmadan veya takdir komisyonuna sevk edilmeden önce verginin ziyaa uğradığına delalet eden emareler bulunduğu dair yetkili merciler tarafından yapılmış ön tespitler hakkında, tespit tarihine kadar ihbarda bulunulmamış olması kaydıyla mükelleflerin izaha davet edilebilmesidir. İzahat yeterli görülmesi halinde, mükellefler vergi incelemesine tabi tutulmaz veya takdir komisyonuna sevk edilmez. İzahat yeterli görülmez ise, değerlendirme sonucunu içeren yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 15 gün (Yeni düzenlemede 30 gün) içerisinde; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, gecikme zammıyla birlikte aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyai cezası, ziyaa uğratan vergi üzerinden %20 oranında kesilmektedir.

Şayet; ön tespitler, verginin kaçakçılık suçlarından ziyaa uğratılmış olabileceğine ilişkin olması halinde bu kapsamdaki mükellefler izaha davet edilmez. Ancak; sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair yapılan ön tespitlerde, kullanılan belge tutarı, bir takvim yılında her bir belge itibarıyla 70 bin (Yeni düzenlemede, her bir belge ibaresi yer almamakta olup, tutar 100 bin TL olarak belirlenmiştir.):Türk lirasını geçmeyen veya bu tutarı geçse bile ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5'ini aşmayan mükelleflere ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilebilir. Mükelleflerce, tebliğ edildiği tarihten itibaren 30 gün içerisinde; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, gecikme zammıyla birlikte aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyai cezası, ziyaa uğratan vergi üzerinden %20 oranında kesilmektedir.

Neticede; izaha davet müessesinin daha işlevsel hale getirilmesine ilişkin bir düzenlemedir.

Madde-26:

Vergi cezalarında indirimi düzenleyen 376 ncı maddede değişiklik yapılarak, vergi ziyai cezalarında ilk defa işlenip işlenmediğine bakılmaksızın indirim oranı %50 olarak belirlenmektedir. Ayrıca, aynı düzenlemeye göre uzlaşmanın vaki olması halinde ödenecek vergi ziyai cezası için maddede yer alan şartlar dahilinde %25 oranında indirimden yararlanılmasına imkan sağlanmaktadır.

213 sayılı Kanunun 376 nci maddesinin birinci fıkrası mevcut hali aşağıya çıkarılmıştır:

"Madde 376

İkmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergi veya vergi farkını ve aşağıda gösterilen indirimlerden arta kalan vergi ziyai, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarını mükellef veya vergi sorumlusu ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine başvurarak vadesinde veya 6183 sayılı Kanunda belirtilen türden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirirse:

1. Vergi ziyai cezasında birinci defada yarısı, müteakiben kesilenlerde üçte biri,

2. *Usulsüzlük veya özel usulsüzlük cezasının yarısı;*

İndirilir."

VUK' nun 376. Maddesi, belli şartlarla bir ceza indirim maddesidir. Yeni düzenlemede; Mükellef veya vergi sorumlusunun;

- İkmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergiyi veya vergi farkını ve vergi ziyayı, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının yansını ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine başvurarak vadesinde veya 6183 sayılı Kanunda belirtilen türden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirirse kesilen cezanın yarısının,

- Uzlaşmanın vaki olması durumunda, üzerinde uzlaşılan vergiyi veya vergi farkını ve vergi ziyayı cezasının yüzde yetmiş beşini bu Kanunun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan ödeme süreleri içinde öderse üzerinde uzlaşılan cezanın yüzde yirmi beşinin,

İndirileceği, belirtilmiştir.

Değişikliğin temel amacının, ceza indirimini cazip hale getirip, tahsilatı hızlandırmak olduğu anlaşılmaktadır. Bir yandan, kesilen cezaların ilk olup olmamasına bakılmaksızın cezalarda indirim oranı yarısı olarak belirlenirken; öte yandan, ceza indirim müessesine uzlaşma sokulmuştur. Uzlaşma vaki olması halinde, uzlaşılan tutarların süresinde ödenmesi halinde, uzlaşılan cezalarda yüzde 25 indirim yapılacaktır. Uygulamada, tarh olunan vergi ve kesilen cezalarda uzlaşma sağlansa bile, mükelleflerin uzlaşılan vergi ve cezaları süresinde ödemediği görülmektedir. Çünkü; uzlaşılan vergi ve cezalar süresinde ödenmese de, uzlaşma geçersiz sayılmamaktadır. Bu nedenle, uzlaşma halinde, uzlaşılan vergi ve cezaları süresinde ödemeyi cazip hale getirip, tahsilatın artırılmasına çalışıldığı anlaşılmaktadır.

Madde-27:

Maddeyle, idare ile mükelleflerin vergiler ve cezalarla ilgili olarak her aşamada anlaşabilmesi, vergi ihtilaflarının süratle çözümlenebilmesi ve yargı mercilerinin iş yüklerinin azaltılması amacıyla Vergi Usul Kanununun mülga 379 uncu maddesi "Kanun yolundan vazgeçme" başlığıyla yeniden düzenlenmektedir.

Bu kapsamda, yargılama aşamasında mükelleflerin istinaf veya temyiz yolundan vazgeçmeleri halinde verilen karara göre, dava konusu edilen verginin bir kısmı ve/veya cezanın bir kısmı ya da tamamından vazgeçilmesi ve idarece de ihtilafların sürdürülmemesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Bu şekilde tahakkuk eden vergi ve cezaların vadesi geçirilmeksizin gecikme faiziyle birlikte ödenmesi halinde ayrıca indirim yapılması öngörülmektedir.

Tarh edilen vergi ve kesilen cezalara karşı mükelleflerin çoğu yargı yoluna gitmektedir. Yargı sürecinin uzun sürmesi ve yargı kararlarının önemli bir kısmının mükellef lehine sonuçlanması, vergi tahsilatlarını olumsuz şekilde etkilemektedir. Bu nedenle, Vergi Usul Kanununun mülga 379 uncu maddesi "Kanun yolundan vazgeçme" başlığıyla yeniden düzenlenerek; yargılama aşamasında mükelleflerin istinaf veya temyiz yolundan vazgeçmeleri halinde verilen karara göre, dava konusu edilen verginin bir kısmı ve/veya cezanın bir kısmı ya

da tamamından vazgeçilmesi ve idarece de ihtilafların sürdürülmemesi yönünde düzenleme yapılmıştır. İlave olarak; bu şekilde tahakkuk eden vergi ve cezaların vadesi geçirilmeksizin gecikme faiziyle birlikte ödenmesi halinde ayrıca indirim yapılması öngörülerek daha cazip hale getirilmek istenmiştir.

Madde-30-31:

Mevcut durumda, gayrimenkullerin tapuda yapılan alım satım işleminde, emlak vergisi değerinden az olmamak üzere mükelleflerce beyan edilen alım satım bedeli üzerinden tapu harcı hesaplanmakta, emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya emlak vergisi değerinden yüksek olmakla birlikte beyan edilen alım satım bedelinin gerçek durumu yansıtmadığının tespiti durumunda eksik ödenen harç cezalı olarak alınmaktadır.

Uygulamada, beyan esasının geçerli olması nedeniyle tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybı söz konusu olmaktadır.

Bu bağlamda, gayrimenkul devir ve iktisaplarında tapu harcının, emlak vergisi değerinin yanısıra ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden de az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedelinden alınması sağlanmakta, böylece tapuda gerçek durumu yansıtmayan farklı beyanlardan kaynaklanan harç kaybının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Bu durumda ikili bir değerlendirme ortaya çıkacaktır emlak vergisi için ayrı bir değer, alım satım harcı için ayrı bir değer oluşacaktır. Bu durum bina ve arsalarda ikilik ortaya çıkaracak ve anlaşmazlıkları çoğaltacaktır. Bu nedenle her iki vergide de tek bir değer alınması uygun olacaktır.

Madde-32-39:

Değerli Konut Vergisi

Bilindiği üzere, kamu harcamalarının, büyümenin ve kalkınmanın sürdürülebilir finansman kaynağı vergilerdir. Bu amaçlarla alman vergilerin ihdasında, oranlarının, istisnalarının ve muafiyetlerinin belirlenmesinde ve diğer vergilendirme işlemlerinde, neredeyse tüm ülkeler tarafından dikkate alman temel vergilendirme prensiplerinden birisi de mali güce göre vergilendirme ilkesidir. Nitekim bu ilke, ülkemizde de Anayasal olarak hüküm altına alınmıştır.

Vergiler gelir, servet ve harcamalar üzerinden alınabilmekle birlikte, mali güce göre vergilendirme, doktrinde de genel kabul gördüğü üzere, servet vergileri üzerinden etkili bir şekilde uygulanabilmektedir. Bu kapsamda, ülkemizde de diğer amaçların yanısıra bu amaca da hizmet edecek şekilde, bazı servet unsurları (taşınmazlar, taşıtlar, servet intikalleri) üzerinden alman muhtelif vergiler bulunmaktadır.

Bununla birlikte, genel refah düzeyindeki vatandaşlar tarafından sahip olunması güç olan, yüksek değerli bir veya daha fazla mesken nitelikli taşınmaza sahip olunmasının, mali gücün yüksekliğinin ölçütü olarak dikkate alınabileceği açıktır.

Bu kapsamda, mali güce göre vergilendirme ilkesini esas alarak yukarıda belirtilen amaçlara hizmet etmek üzere maddeyle, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununda yapılan düzenleme ile Türkiye sınırları içinde bulunan ve emlak vergisine esas bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenmiş değeri 5 milyon TL ve bu tutan aşan mesken nitelikli taşınmazlardan "Değerli Konut Vergisi" alınması öngörülmektedir.

Bu çerçevede, Emlak Vergisi Kanununa eklenen;

- 42 nci maddede, değerli konut vergisinin konusu ve istisnası belirlenmektedir. Buna göre emlak vergisine esas bina vergi değeri ve ilgili mevzuatının verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş değeri 5 milyon TL'nin altında olan konutlar vergiden istisna olacaktır. Bu değerlerden birinin 5 milyon TL ve üzerinde olması halinde ise konut vergiye tabi olacaktır.

- 43 üncü maddede, bina vergi değerinden hangi değer anlaşılmaması gerektiği ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer ne şekilde tespit edileceği ve kesinleşeceği ayrıntılı olarak düzenlenmektedir. Ayrıca Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen bir değer bulunmaması halinde matrah olarak doğrudan bina vergi değeri esas alınacağı hüküm altına alınmaktadır.

- 44 üncü maddede, verginin matrahı ve oranı düzenlenmektedir. Buna göre verginin matrahı, bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değerden yüksek olanı olacak ve bu matrah üzerinden taşınmazın değerine göre binde 3, binde 6 veya binde 10 oranında vergi alınacaktır. Ayrıca, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yeni bir değerlendirme yapılmaya kadar, vergi matrahının yıllar itibarıyla erezyona uğramasını engellemek amacıyla, değer tespitinin yapıldığı yıl hariç olmak üzere, yeni bir değerlendirme yapılmaya kadar her yıl söz konusu değerlerin yeniden değerlendirme oranında artırılması öngörülmektedir. Aynı şekilde, artan taşınmaz değerlerine bağlı olarak mükelleflerin bir üst orandan vergi ödemesini önlemek amacıyla vergi oranlarına esas taşınmaz değerlerinin alt ve üst sınırlarının da her yıl yeniden değerlendirilmesine tabi tutularak artırılması yönünde düzenleme yapılmaktadır.

- 45 inci maddede, verginin mükellefinin mesken nitelikli taşınmazın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa taşınmaza malik gibi tasarruf edenlerin olduğu belirtilmekte ve mükellefiyetin başlama ve sona ermesini sağlayan haller ile süreler düzenlenmektedir.

- 46 ncı maddede, bazı mesken nitelikli taşınmazlar vergiden muaf tutulmaktadır. Buna göre, genel ve özel bütçeli idarelerin, belediyelerin ve üniversitelerin; yabancı ülkelerin elçilik ve konsoloslukları ve milletlerarası kuruluşlar ile bunların mensuplarının; Türkiye sınırları içinde mesken nitelikli tek taşınmaza sahip olmak kaydıyla kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmuş olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin ve yine aym şartla gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar vergiden muaf tutulmaktadır. Ayrıca, esas faaliyet konusu bina inşası olanların satmak üzere inşa ettiği, ancak henüz ilk satışa, devir ve temlike konu edilmemiş yeni mesken nitelikli taşınmazlar da, sahipleri bakımından bir servet unsura değil işletmeye kayıtlı mamul olmaları

hasebiyle, vergiden muaf tutulmakta, bu taşınmazların kiraya verilmesi veya sair surette kullanılması durumunda muafiyetin sona ermesi öngörülmektedir.

- 47 nci maddede, verginin beyanı, tarh ve tahakkuku ile ödeme süresi ve ödeneceği vergi dairesi düzenlenmektedir.

- 48 inci maddede, değerli konut vergisinin genel bütçe geliri olduğu ve hasılatından mahalli idarelere pay ayrılmayacağına ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

- 49 uncu maddede, verginin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirleme konusu ile beyanname ve ödeme sürelerine ilişkin olarak Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmektedir.

Aslında, getirilen “Değerli Konut Vergisi” mevcut vergi sisteminin apaçık başarısızlığını göstermektedir. Türk Vergi Sistemi’nde aksine hüküm bulunmadıkça, beyan esası geçerlidir. Yani, günümüzde vergilerin önemli bir bölümü mükelleflerin beyanı ve vergi idaresinin denetimi esasına dayanmaktadır. Yıllardır genel bir vergi reformu gerçekleştirilmediğinden ve vergi denetimini gereği gibi yapılamadığından gelir ve kazanç üzerinden alınması gereken vergiler alınamamaktadır. Ağırlık verilen dolaylı vergilerde de son dönemde istenen vergi tahsilatı gerçekleştirilemediğinden; siyasi irade, ortaya çıkan büyük bütçe açıklarını kapamak amacıyla, vergilendirebileceği spesifik alanlara yönelmiştir. Değerli Konut Vergisi düzenlemesi bunlardan bir tanesidir.

Kişiler gelir fazlasını ya harcamalar yaparak ya da tasarruf yapmak suretiyle değerlendirirler. Tasarruflarını da; nakit, menkul kıymet, gayrimenkul olarak tutmayı yeğlerler. Modern vergicilik anlayışında, harcama ve tasarrufların kaynağı olan gelir ve kazancın vergilenmesi öncelik olarak benimsenmiştir. Gelir ve kazancın, mali güce göre adaletli vergilenmesi halinde, gelir fazlasını kişiler istediği şekilde değerlendirebilirler.

Bununla birlikte gerek görülmesi halinde harcama ve mülkiyet üzerinden de vergi alınabilir. Ancak, vergilemenin esasları (argo tabirle) salma şeklinde yapılmaz. Vergileme; adalet ilkesi çerçevesinde, kişilerin harcama ve mülkiyet karşısındaki gelir durumu gözetilerek yapılır. Aksi durumda, kişiler koyulan vergilere karşı kendilerini koruma altına almaya çalışırlar. Bu çerçevede, Değerli Konut Vergisini ele aldığımızda şu sorulara cevap verilmesi gerekmektedir:

- 4 milyon 999 bin TL değerinde konut değersizde, 5 milyon TL değerinde konut mu değerlidir?

- 5 milyon TL değerinde konut değerli de, örneğin bir kişiye ait her biri 1 milyon TL değerinde 10 adet konut değersiz mi?

-Ya da, 5 milyon TL değerinde konut değerli de; bir kişiye ait arsa, arazi, binalardan vb. oluşan milyonlarca değerindeki gayrimenkuller değer siz mi?

-Değerli konut vergisi meskenler için geçerli olduğuna göre; 5 milyon TL ve üzeri işyerleri değersiz midir?

Bu ve benzeri soruları çoğaltmak mümkündür. Dolayısıyla, madde gerekçesinde belirtildiği üzere, yapılan düzenlemenin mali güce göre vergilendirme ilkesi yapıldığı savı doğru değildir. Konutlar üzerinde bir vergilendirme düşünülüyorsa, tümünü kapsayacak şekilde ve değerleri gözetilerek belirlenecek vergi oranları çerçevesinde vergilendirilmenin sağlanması

gerekmektedir. Kaldı ki, bilindiği üzere, binalar üzerinden emlak vergisi alınmaktadır. İçinden 5 milyon TL ve üzeri değerindeki konutların (Bu rakam neye göre belirlenmiş belli değildir.) seçilip, üzerinden ayrıca “Değerli Konut Vergisi” adı altında ayrıca vergi alınmaya kalkınması, işin yapılış amacına ve vergileme tekniği yönünden bakıldığında, bunun sırf kaynak arayışında olan siyasi iradenin koyduğu bir “Salma Vergi” olduğunu açıkça göstermektedir. Nitekim; tahsil edilen değerli konut vergisinin, genel bütçe geliri olarak kaydedileceği düzenlemede belirtilmiş olması niyeti açıklamaktadır.

Düzenlemeyi getiren siyasi irade, bu düzenlemeden beklediği vergi tutarını hesap etmiştir. Dolayısıyla, bütçe açıklarını finanse etmek açısından ilk etapta beklediğinin önemli bir kısmını gerçekleştirebilecektir. Kısa vade de beklentiler karşılanırsa da, orta ve uzun vadede beklentiler ölçüsünde bir vergi sağlanması öngörülmektedir. Kişiler; ellerindeki bu kapsamdaki konutları çıkarabilecekleri gibi, tasarruflarını başka alternatiflere yöneltebileceklerdir. Daha da önemlisi, son yıllarda görüldüğü üzere, cazip teklifler (Örn; vatandaşlık verilmesi gibi.) sunan dış ülkelere konut alımlarını yoğunlaştırabileceklerdir. Dolayısıyla, tasarrufların yurt dışında değerlendirilmesi hız kazanabilecektir. Bir başka yönü de, siyasi iradenin vergi almak için spesifik alanlara yönelmiş olması, kişileri harcama ve tasarruflarını vergiden kaçınmak için alternatif başka yollara sevk edebilecektir.

Madde-40-41:

Düzenleme geçtiğimiz Temmuz ayında çıkarılan Turizm Teşvik Kanunu’nda bir takım düzenlemeleri içermektedir.

Ajansa üye seçilmesi hususunda teknik birtakım düzenlemeleri içeren teklif, iktidarın ve halihazırda görev yapan bürokratik kadronun ne denli yetersiz olduğunun bir örneğini teşkil etmektedir. Yalnızca henüz bir buçuk yılını geride bırakan 27. dönemde üçüncü kez yine bu dönemde düzenlenmiş kanunlar hakkında değişiklikler yapılmaktadır.

Madde-44:

Düzenleme ile Toprak Mahsulleri Ofisi’ nin yapacağı alımların Kamu İhale Kanunu dışına çıkarılması amaçlanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl soğan fiyatlarında yaşanan yükselişe benzer fiyat dalgalanmalarını kontrol etmeyi amaçlayan hükümet, yine Kamu İhale Kanunu değişikliği ile çözüm arayışındadır.

Halen %20’ye yakın nüfusunu tarımda istihdam eden, bundan 20 yıl öncesinde tarımda net ihracatçı Türk Tarımı adına vardığımız nokta üzücüdür. Tarımsal verimin artırılmasına, ürün bazlı planlama yapılmasına yönelik proje ve uygulamaların yaygınlaştırılması yerine ithalatı kolaylaştıracak düzenlemelere yönelen hükümetin, tarım hususunda yenilik üretemeyeceğinin de kanıtıdır.

Madde-46-47:

İlgili iki değişiklik Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunu'nda yapılmaktadır.

46.madde düzenlemesi, Türkiye Sağlık Enstitü'lerini dış borç tahsisi yapabilen kurumların arasına eklerken, 47.madde Cumhurbaşkanı'na 2019 yılı için 70 Milyar TL'lik ek borçlanma yetkisi vermektedir.

4749 sayılı Kamu Finansmanı Ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun 2001 krizinin ertesinde, 90'lı yıllarda sıkça yaşanan kamu açıkları problemleriyle bir daha karşılaşmamak adına çıkarılmıştı.

Borçlanma limitlerini belirleyen 5. Madde aşağıdaki şekildedir:

“Madde 5 - Malî yıl içinde 1 inci Maddede belirtilen ilkeler ve malî sürdürülebilirlik de dikkate alınarak yılı bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar “**net borç kullanımı**” yapılabilir.

(Değişik ikinci fıkra: 16/7/2008-5787/3 md.) Borçlanma limiti değiştirilemez. Ancak borç yönetiminin ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde beş oranında artırılabilir. Bu miktarın da yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde beş oranında bir tutar, ancak Cumhurbaşkanı kararı ile artırılabilir. Bütçenin denk olması durumunda da borçlanma, anapara ödemesinin en fazla yüzde beşine kadar artırılabilir. (2)

Vadesinde nakden ödenenler hariç, çeşitli kanunlara dayanılarak ikrazen ihraç olunan özel tertip Devlet iç borçlanma senetleri bu limitin hesaplanmasında dikkate alınmaz. Malî yıl içerisinde ikrazen ihraç edilecek özel tertip Devlet iç borçlanma senetlerinin limiti her yıl bütçe kanunlarıyla belirlenir.

(Değişik son fıkra: 16/7/2008-5787/3 md.) Mali yıl içinde sağlanacak garantili imkân ve dış borcun ikrazı limiti, yılı bütçe kanunuyla belirlenir.”

Yani, Hazine bir takvim yılı içinde, ancak bütçe kanununda öngörülen açık kadar net borç kullanabilir. Bu hedefin aşılması durumunda, iki sefer %5'lik artışlar öngörülmüş, kanun daha fazlasına izin vermemiştir.

Buna karşın 2009 ve 2017 yıllarında, yine bu şekilde, kanuna geçici maddeler vasıtasıyla ek borçlanma imkanı yapılmıştır.

Hem borçlanma yapılacak miktarın büyüklüğü hem de usul açısından eksikliği, bu geçici maddeyi diğerlerinden ayırmaktadır.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından düzenlenen Kamu Borç Yönetim Raporu'na göre 2019'un ilk 10 ayında yapılan net borç kullanımı 113,6 Milyar TL'dir. Bu rakam, kanunda belirlenen limitlerin halihazırda çoktan aşılmış olduğunun, yapılan düzenlemenin de alışkın olduğumuz tabirle, mevzuatın “fiili duruma” uydurulması olduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumu nakit gerçekleştirmeleri üzerinden izlemek de mümkün.

	2017	2018	2019-Ocak-Eylül
NAKİT DENGESİ	-60.472	-70.352	-89.751
FİNANSMAN	60.472	70.352	89.751
BORÇLANMA (NET)	78.380	52.736	114.883
DIŞ BORÇLANMA (NET)	12.398	4.869	24.957
Kullanım	38.085	36.834	48.624
Ödeme	25.687	31.965	23.667
İÇ BORÇLANMA (NET)	65.982	47.868	89.926
Kullanım	126.327	121.112	148.694
Ödeme	60.344	73.245	58.768

Nakit Gerçekleşmeleri, kamu açığı hakkında fikir veriyor. Geçtiğimiz yılın tamamında Hazine 70,3 Milyar TL nakit açığı vermiş, bütçe açığı da 72,6 Milyar TL seviyesinde gerçekleşmişti.

Bu yıl henüz 9 ayda verilen nakit açığı 89,7 Milyar TL. 9 aylık bütçe açığı ise 85,8 Milyar TL seviyesinde.

2019 Bütçe Kanunu'nda öngörülen açık (80,6 Milyar TL), Merkez Bankası ihtiyat akçesine rağmen çoktan aşıldı. Hükümetin son yaptığı tahmin 2019' un 125,8 Milyar TL açık ile kapatılacağı.

Bütçenin gider kalemlerindeki artışa rağmen, gelir kalemleri yeterince artmıyor.

Geçtiğimiz yılın Ocak-Eylül dönemi ile bu yılın Ocak-Eylül dönemi karşılaştırıldığında;

Vergi gelirleri: 26 milyar TL

Vergi dışı gelirler: 81 milyar TL artış gösterirken; (Toplam: 107 Milyar TL)

Faiz giderleri: 21 milyar TL, Faiz dışı giderler: 115 milyar TL, Personel Giderleri: 38 milyar TL, SGK prim ödemeleri: 7 milyar TL, Sağlık, emeklilik, sosyal yardım giderleri: 41 milyar TL artış gösterdi. (Toplam: 222 Milyar TL)

Son bir yıldır faiz oranları yükselmesi, Hazine' nin yaptığı borçlanmaların vadesini düşürdü. 2018 başında ortalama 6 yıl olan vade 30 aya kadar düştü. Vergi gelirlerindeki düşüşü de hesaba kattığımızda önümüzdeki yıl borçları çevirmek zorlaşacak.

Kamu 2020 borçlanma programına baktığımızda bu durum daha da alenileşiyor. 2019'u 220 milyar TL ile kapatması öngörülen borç servisinin, 2020'de 352 milyar TL' ye çıkması bekleniyor.

Ayrıca, faiz dışı dengenin hem bu yıl hem de önümüzdeki yıl açık vermesi bekleniyor. Bunun anlamı, Hazine'nin vadesi gelen borç faizlerini ödeyebilmesi için yeniden borçlanmak zorunda kalacak olmasıdır.

Sonuç

Ekonominin tüm sektörleri, üretimde yer alan gruplar ve nihayetinde bütün toplumun önüne konması gereken bir çıkış planı ihtiyacını görmezden gelen iktidarın son torba kanunu olan 2312 sayılı Dijital Hizmet Vergisi İle Bazı Kanunlarda Ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi de Türk Ekonomisi'nin sorunlarına çözüm üretmekten uzaktır.

Henüz bundan 3 ay önce, yine Plan ve Bütçe Komisyonu'nda yapılan düzenlemelerin yeniden değiştirilmesi içinde bulunduğumuz siyasi zemini ve ekonomi bürokrasinin yeterliliğini gözler önüne sermektedir. Daralan ekonomide gelir elde etme kabiliyetini yitirmiş, hantallaşmış harcama rejimi altında ezilen kamu maliyesinin geldiği noktayı ortaya koymaktadır.

Daha da üzücüsü, 54 maddeden oluşan teklif, hükümetin 2020 yılında da benzer politika bütünlüğü ile yola devam edeceğinin göstermektedir.

Durmuş Yılmaz
Ankara

İsmail Tathoğlu
Bursa

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ VEDAT DEMİRÖZ VE 97 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

DİJİTAL HİZMET VERGİSİ KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA VE 375 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Verginin Konusu, Tanımlar, Mükellef ve Vergi Sorumlusu, Muafiyet ve İstisnalar

Verginin konusu

MADDE 1- (1) Türkiye’de sunulan aşağıdaki hizmetlerden elde edilen hasılat, dijital hizmet vergisine tabidir.

a) Dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetleri (reklam kontrol ve performans ölçüm hizmetleri, kullanıcılarla ilgili veri iletimi ve yönetimi gibi hizmetler ile reklamın sunulmasına ilişkin teknik hizmetler dahil),

b) Sesli, görsel veya dijital herhangi bir içeriğin (bilgisayar programları, uygulamalar, müzik, video, oyunlar, oyun içi uygulamalar ve benzerleri dahil) dijital ortamda satışı ile bu içeriklerin dijital ortamda dinlenmesine, izlenmesine, oynanmasına veya elektronik cihazlara kaydedilmesine veya bu cihazlarda kullanılmasına yönelik dijital ortamda sunulan hizmetler,

c) Kullanıcıların birbirleriyle etkileşime geçebilecekleri dijital ortamların sağlanması ve işletilmesi hizmetleri (kullanıcılar arasında bir mal veya hizmetin satılmasına veya satılmasının kolaylaştırılmasına yönelik sunulan hizmetler dahil).

(2) Birinci fıkrada sayılan hizmetlere yönelik dijital ortamda verilen aracılık hizmetleri de dijital hizmet vergisine tabidir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Dijital ortam: Fiziki olarak karşı karşıya gelmeksizin, çevrim içi faaliyetin gerçekleştirildiği her türlü ortamı,

b) Dijital hizmet sağlayıcıları: Kanunun 1 inci maddesinde sayılan hizmetleri sunanları,

c) Hasılatın elde edilmesi: Hasılatın mahiyet ve tutar itibarıyla kesinlik kazanmış olmasını,

ç) Hizmetin Türkiye’de sunulması: Hizmetin Türkiye’de sunulmasını, hizmetten Türkiye’de faydalanılmasını, hizmetin Türkiye’de bulunan kişilere yönelik gerçekleştirilmesini veya hizmetin Türkiye’de değerlendirilmesini (Değerlendirmeden maksat, hizmetin karşılığını teşkil eden ödemenin Türkiye’de yapılması veya ödeme yurtdışında yapılmışsa, Türkiye’de ödeyenin veya nam ve hesabına ödeme yapılanın hesaplarına intikal ettirilmesi veya karından ayrılmasıdır. Şu kadar ki, dijital ortamda sunulan reklam hizmetinin Türkiye’de bulunmayan kişilere yönelik gerçekleştirilmesi durumunda hizmet Türkiye’de değerlendirilmiş sayılmaz.),

d) Finansal muhasebe açısından konsolide grup: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları veya Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca konsolide finansal tablolarda yer alan tüm işletmeleri, ifade eder.

Mükellef ve vergi sorumlusu

MADDE 3- (1) Dijital hizmet vergisinin mükellefi, dijital hizmet sağlayıcılarıdır. Bunların, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu bakımından tam mükellef olup olmaması, dar mükellefiyette söz konusu faaliyetleri Türkiye’de bulunan işyeri veya daimi temsilcileri vasıtasıyla gerçekleştirip gerçekleştirmemesi dijital hizmet vergisi mükellefiyetine tesir etmez.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

DİJİTAL HİZMET VERGİSİ İLE BAZI KANUNLARDA VE 375 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Verginin Konusu, Tanımlar, Mükellef ve Vergi Sorumlusu, Muafiyet ve İstisnalar

Verginin konusu

MADDE 1- (1) Türkiye’de sunulan aşağıdaki hizmetlerden elde edilen hasılat, dijital hizmet vergisine tabidir:

a) Dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetleri (reklam kontrol ve performans ölçüm hizmetleri, kullanıcılarla ilgili veri iletimi ve yönetimi gibi hizmetler ile reklamın sunulmasına ilişkin teknik hizmetler dâhil).

b) Sesli, görsel veya dijital herhangi bir içeriğin (bilgisayar programları, uygulamalar, müzik, video, oyunlar, oyun içi uygulamalar ve benzerleri dâhil) dijital ortamda satışı ile bu içeriklerin dijital ortamda dinlenmesine, izlenmesine, oynanmasına veya elektronik cihazlara kaydedilmesine veya bu cihazlarda kullanılmasına yönelik dijital ortamda sunulan hizmetler.

c) Kullanıcıların birbirleriyle etkileşime geçebilecekleri dijital ortamların sağlanması ve işletilmesi hizmetleri (kullanıcılar arasında bir mal veya hizmetin satılmasına veya satılmasının kolaylaştırılmasına yönelik sunulan hizmetler dâhil).

(2) Birinci fıkrada sayılan hizmetlere yönelik dijital ortamda dijital hizmet sağlayıcıları tarafından verilen aracılık hizmetlerinden elde edilen hasılat da dijital hizmet vergisine tabidir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Dijital ortam: Fiziki olarak karşı karşıya gelmeksizin, çevrim içi faaliyetin gerçekleştirildiği her türlü ortamı,

b) Dijital hizmet sağlayıcıları: Kanunun 1 inci maddesinde sayılan hizmetleri sunanları,

c) Hasılatın elde edilmesi: Hasılatın mahiyet ve tutar itibarıyla kesinlik kazanmış olmasını,

ç) Hizmetin Türkiye’de sunulması: Hizmetin Türkiye’de sunulmasını, hizmetten Türkiye’de faydalanılmasını, hizmetin Türkiye’de bulunan kişilere yönelik gerçekleştirilmesini veya hizmetin Türkiye’de değerlendirilmesini (Değerlendirmeden maksat, hizmetin karşılığını teşkil eden ödemenin Türkiye’de yapılması veya ödeme yurt dışında yapılmışsa, Türkiye’de ödeyenin veya nam ve hesabına ödeme yapılanın hesaplarına intikal ettirilmesi veya kârından ayrılmasıdır. Şu kadar ki, dijital ortamda sunulan reklam hizmetinin Türkiye’de bulunmayan kişilere yönelik gerçekleştirilmesi durumunda hizmet Türkiye’de değerlendirilmiş sayılmaz.),

d) Finansal muhasebe açısından konsolide grup: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları veya Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca konsolide finansal tablolarda yer alan tüm işletmeleri, ifade eder.

Mükellef ve vergi sorumlusu

MADDE 3- (1) Dijital hizmet vergisinin mükellefi, dijital hizmet sağlayıcılarıdır. Bunların, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu bakımından tam mükellef olup olmaması, dar mükellefiyette söz konusu faaliyetleri Türkiye’de bulunan işyeri veya daimi temsilcileri vasıtasıyla gerçekleştirip gerçekleştirmemesi dijital hizmet vergisi mükellefiyetine tesir etmez.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

(2) Mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni ve iş merkezlerinin bulunmaması halleri ile gerekli görülen diğer hallerde Hazine ve Maliye Bakanlığı, vergi alacağına emniyet altına alınması amacıyla vergiye tâbi işlemlere taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.

Muafiyet ve istisnalar

MADDE 4- (1) İlgili hesap döneminden önceki hesap döneminde, Kanunun 1 inci maddesinde sayılan hizmetlere ilişkin, Türkiye’den elde edilen hasılatı 20 milyon Türk lirasından veya dünya genelinde elde edilen hasılatı 750 milyon Avrodan veya muadili yabancı para karşılığı Türk lirasından az olanlar dijital hizmet vergisinden muafır. Mükellefin, finansal muhasebe açısından konsolide bir grubun üyesi olması halinde, bu hadlerin uygulanmasında grubun verginin konusuna giren hizmetlere ilişkin elde ettiği toplam hasılat dikkate alınır.

(2) İlgili hesap dönemi içerisinde birinci fıkrada yer alan hadlerin her ikisinin de aşılması halinde muafiyet sona erer ve haddin aşıldığı vergilendirme dönemini takip eden dördüncü vergilendirme döneminden itibaren dijital hizmet vergisi mükellefiyeti başlar. Söz konusu hadlerin aşılmadığının tespitinde, hesap döneminin üç aylık dönemlerinin sonu itibarıyla ilgili hesap dönemi içinde elde edilen kümülatif hasılat dikkate alınır.

(3) Arka arkaya iki hesap dönemi boyunca birinci fıkradaki hadlerden herhangi birinin altında kalanların vergi muafiyeti, izleyen hesap döneminden itibaren tekrar başlar.

(4) Cumhurbaşkanı birinci fıkrada yer alan hadleri verginin konusuna giren hizmet türlerine göre ayrı ayrı veya birlikte sıfıra kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkilidir.

(5) Hazine ve Maliye Bakanlığı, muafiyetin tespiti ve uygulanması amacıyla bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirmeye ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Bu kapsamda bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenlere, yükümlülüklerini yerine getirmeleri için 30 gün ek süre verilir. Verilen ek süre içerisinde, bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenler bu maddede yer alan muafiyetten yararlanamaz.

(6) Dijital ortamda yapılan aşağıdaki hizmetlerden elde edilen hasılat dijital hizmet vergisinden istisnadır ve bu hizmetlerden elde edilen hasılat birinci fıkradaki hadlerin tespitinde dikkate alınmaz.

a) 4/2/1924 tarihli ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun ek 37 nci maddesi kapsamında üzerinden Hazine payı ödenen hizmetler.

b) 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 39 uncu maddesi kapsamında üzerinden özel iletişim vergisi alınan hizmetler.

c) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 4 üncü maddesi kapsamındaki hizmetler.

ç) 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde tanımlanan Ar-Ge merkezlerinde Ar-Ge faaliyetleri neticesinde oluşturulan ürünlerin satışı ile münhasıran bu ürünler üzerinden sunulan hizmetler.

d) 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunun 12 nci maddesi kapsamında yer alan ödeme hizmetleri.

(7) Dijital hizmet vergisine ilişkin istisna ve muafiyetler, ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenir. Diğer kanunlarda yer alan istisna veya muafiyet hükümleri bu vergi bakımından geçersizdir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni ve iş merkezlerinin bulunmaması hâlleri ile gerekli görülen diğer hâllerde Hazine ve Maliye Bakanlığı, vergi alacağına emniyet altına alınması amacıyla vergiye tâbi işlemlere taraf olanlar ile işleme ve ödemeye aracılık edenleri verginin ödenmesinden sorumlu tutabilir.

Muafiyet ve istisnalar

MADDE 4- (1) İlgili hesap döneminden önceki hesap döneminde, Kanunun 1 inci maddesinde sayılan hizmetlere ilişkin, Türkiye’de elde edilen hasılatı 20 milyon Türk lirasından veya dünya genelinde elde edilen hasılatı 750 milyon avrodan veya muadili yabancı para karşılığı Türk lirasından az olanlar dijital hizmet vergisinden muafır. Mükellefin, finansal muhasebe açısından konsolide bir grubun üyesi olması hâlinde, bu hadlerin uygulanmasında grubun verginin konusuna giren hizmetlere ilişkin elde ettiği toplam hasılat dikkate alınır.

(2) İlgili hesap dönemi içerisinde birinci fıkrada yer alan hadlerin her ikisinin de aşılması hâlinde muafiyet sona erer ve haddin aşıldığı vergilendirme dönemini takip eden dördüncü vergilendirme döneminden itibaren dijital hizmet vergisi mükellefiyeti başlar. Söz konusu hadlerin aşılp aşılmadığının tespitinde, hesap döneminin üç aylık dönemlerinin sonu itibarıyla ilgili hesap dönemi içinde elde edilen kümülatif hasılat dikkate alınır.

(3) Arka arkaya iki hesap dönemi boyunca birinci fıkradaki hadlerden herhangi birinin altında kalanların vergi muafiyeti, izleyen hesap döneminden itibaren tekrar başlar.

(4) Cumhurbaşkanı birinci fıkrada yer alan hadleri verginin konusuna giren hizmet türlerine göre ayrı ayrı veya birlikte sifıra kadar indirmeye veya üç katına kadar artırmaya yetkilidir.

(5) Hazine ve Maliye Bakanlığı, muafiyetin tespiti ve uygulanması amacıyla bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirmeye ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Bu kapsamda bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenlere, yükümlülüklerini yerine getirmeleri için 30 gün ek süre verilir. Verilen ek süre içerisinde, bildirim ve belgelendirme yükümlülüklerini tam ve zamanında doğru olarak yerine getirmeyenler bu maddede yer alan muafiyetten yararlanamaz.

(6) Dijital ortamda yapılan aşağıdaki hizmetlerden elde edilen hasılat dijital hizmet vergisinden istisnadır ve bu hizmetlerden elde edilen hasılat birinci fıkradaki hadlerin tespitinde dikkate alınmaz:

a) 4/2/1924 tarihli ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanununun ek 37 nci maddesi kapsamında üzerinden Hazine payı ödenen hizmetler.

b) 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 39 uncu maddesi kapsamında üzerinden özel iletişim vergisi alınan hizmetler.

c) 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 4 üncü maddesi kapsamındaki hizmetler.

ç) 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde tanımlanan Ar-Ge merkezlerinde Ar-Ge faaliyetleri neticesinde oluşturulan ürünlerin satışı ile münhasıran bu ürünler üzerinden sunulan hizmetler.

d) 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanunun 12 nci maddesi kapsamında yer alan ödeme hizmetleri.

(7) Dijital hizmet vergisine ilişkin istisna ve muafiyetler, ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenir. Diğer kanunlarda yer alan istisna veya muafiyet hükümleri bu vergi bakımından geçersizdir.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

İKİNCİ BÖLÜM

Verginin Matrahı, Oranı ve Hesabı

Verginin matrahı, oranı ve hesabı

MADDE 5- (1) Dijital hizmet vergisinin matrahı, ilgili vergilendirme döneminde verginin konusuna giren hizmetler nedeniyle elde edilen hasılattır. Hasılatın döviz ile hesaplanması halinde döviz, hasılatın elde edildiği tarihte geçerli olan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk parasına çevrilir.

(2) Verginin matrahından gider, maliyet ve vergi adı altında indirim yapılmaz. Dijital hizmet vergisi, fatura ve fatura yerine geçen belgelerde ayrıca gösterilmez.

(3) Dijital hizmet vergisi oranı %7,5'dir.

(4) Dijital hizmet vergisi, matraha oranın uygulanması suretiyle hesaplanır. Bu şekilde hesaplanan vergiden herhangi bir indirim yapılmaz.

(5) Cumhurbaşkanı bu oranı, hizmet türleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte %1'e kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vergilendirme Dönemi, Verginin Beyanı, Tarhı, Ödenmesi ve Vergi Güvenliği

Vergilendirme dönemi, verginin beyanı, tarhı ve ödenmesi

MADDE 6- (1) Dijital hizmet vergisinde vergilendirme dönemi, takvim yılının birer aylık dönemleridir. Ancak Hazine ve Maliye Bakanlığı, hizmet türlerine ve mükelleflerin faaliyet hacimlerine göre birer aylık vergilendirme dönemi yerine üçer aylık vergilendirme dönemi tespit etmeye yetkilidir.

(2) Dijital hizmet vergisi, mükellefin beyanı üzerine tarh olunur. Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının uygulandığı durumlarda, bu beyan vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından yapılır.

(3) Mükellefler ve vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar, dijital hizmet vergisi beyannamelerini, vergilendirme dönemini takip eden ayın sonuna kadar ilgili vergi dairesine vermekle yükümlüdürler.

(4) Dijital hizmet vergisi, katma değer vergisi mükellefiyeti bulunan hizmet sağlayıcıları için bu vergi bakımından bağlı buldukları vergi dairesince, bulunmayanlar bakımından Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek vergi dairesince tarh olunur.

(5) Dijital hizmet vergisi, mükellef veya vergi sorumlusu olan gerçek veya tüzel kişi adına tarh olunur. Adi ortaklıklarda, verginin ödenmesinden müteselsilen sorumlu olmak üzere, ortaklardan herhangi biri adına tarhiyat yapılır.

(6) Beyanname vermek mecburiyetinde olan mükellefler ile vergi kesmekle sorumlu tutulanlar, bir vergilendirme dönemine ait dijital hizmet vergisini beyanname verme süresi içinde öderler.

(7) Dijital hizmet vergisi mükelleflerince ödenen dijital hizmet vergisi, bu mükellefler tarafından gelir ve kurumlar vergisine esas safi kazancın tespitinde gider olarak indirilebilir.

(8) Hazine ve Maliye Bakanlığı, dijital hizmet vergisi beyannamesinin ve eklerinin şekil ve muhtevasını belirlemeye, faaliyetin gereğini göz önünde tutarak mükellefin müracaatı üzerine veya resen tarh yerini tayin etmeye, mükellef veya vergi sorumlularına sadece vergiye tabi hizmetlerin sunulduğu dönemler için beyanname verilmeye, verginin beyan ve ödeme zamanı ile tahsiline ilişkin usul ve esasları belirlemeye, bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirmeye ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İKİNCİ BÖLÜM

Verginin Matrahı, Oranı ve Hesabı

Verginin matrahı, oranı ve hesabı

MADDE 5- (1) Dijital hizmet vergisinin matrahı, ilgili vergilendirme döneminde verginin konusuna giren hizmetler nedeniyle elde edilen hasılattır. Hasılatın döviz ile hesaplanması hâlinde döviz, hasılatın elde edildiği tarihte geçerli olan Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden Türk parasına çevrilir.

(2) Verginin matrahından gider, maliyet ve vergi adı altında indirim yapılmaz. Dijital hizmet vergisi, fatura ve fatura yerine geçen belgelerde ayrıca gösterilmez.

(3) Dijital hizmet vergisi oranı %7,5'tir.

(4) Dijital hizmet vergisi, matraha oranın uygulanması suretiyle hesaplanır. Bu şekilde hesaplanan vergiden herhangi bir indirim yapılmaz.

(5) Cumhurbaşkanı üçüncü fıkrada belirtilen oranı, hizmet türleri itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte %1'e kadar indirmeye, iki katına kadar artırmaya yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vergilendirme Dönemi, Verginin Beyanı, Tarhı ve Ödenmesi ile Vergi Güvenliği

Vergilendirme dönemi, verginin beyanı, tarhı ve ödenmesi

MADDE 6- (1) Dijital hizmet vergisinde vergilendirme dönemi, takvim yılının birer aylık dönemleridir. Ancak Hazine ve Maliye Bakanlığı, hizmet türlerine ve mükelleflerin faaliyet hacimlerine göre birer aylık vergilendirme dönemi yerine üçer aylık vergilendirme dönemi tespit etmeye yetkilidir.

(2) Dijital hizmet vergisi, mükellefin beyanı üzerine tarh olunur. Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının uygulandığı durumlarda, bu beyan vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar tarafından yapılır.

(3) Mükellefler ve vergi kesintisi yapmakla sorumlu tutulanlar, dijital hizmet vergisi beyannamelerini, vergilendirme dönemini takip eden ayın sonuna kadar ilgili vergi dairesine vermekle yükümlüdürler.

(4) Dijital hizmet vergisi, katma değer vergisi mükellefiyeti bulunan hizmet sağlayıcıları için bu vergi bakımından bağlı buldukları vergi dairesince, bulunmayanlar bakımından Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek vergi dairesince tarh olunur.

(5) Dijital hizmet vergisi, mükellef veya vergi sorumlusu olan gerçek veya tüzel kişi adına tarh olunur. Adi ortaklıklarda, verginin ödenmesinden müteselsilen sorumlu olmak üzere, ortaklardan herhangi biri adına tarhiyat yapılır.

(6) Beyanname vermek mecburiyetinde olan mükellefler ile vergi kesmekle sorumlu tutulanlar, bir vergilendirme dönemine ait dijital hizmet vergisini beyanname verme süresi içinde öderler.

(7) Dijital hizmet vergisi mükelleflerince ödenen dijital hizmet vergisi, bu mükellefler tarafından gelir ve kurumlar vergisine esas safi kazancın tespitinde gider olarak indirilebilir.

(8) Hazine ve Maliye Bakanlığı, dijital hizmet vergisi beyannamesinin ve eklerinin şekil ve muhtevasını belirlemeye, faaliyetin gereğini göz önünde tutarak mükellefin müracaatı üzerine veya resen tarh yerini tayin etmeye, mükellef veya vergi sorumlularına sadece vergiye tabi hizmetlerin sunulduğu dönemler için beyanname verilmeye, verginin beyan ve ödeme zamanı ile tahsiline ilişkin usul ve esasları belirlemeye, bildirim ve belgelendirme yükümlülüğü getirmeye ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

Vergi güvenliği

MADDE 7- (1) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilere ilişkin beyanname verme ve ödeme yükümlülüklerini süresinde yerine getirmeyen bu Kanun kapsamındaki dijital hizmet sağlayıcılarına veya Türkiye’deki yetkili temsilcisine, bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi için dijital hizmet vergisini tarha yetkili vergi dairesi tarafından internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler kullanılarak 213 sayılı Kanunda sayılan tebligat yöntemleri, elektronik posta veya diğer tüm iletişim araçları ile ihtarda bulunulabilir ve bu durum Gelir İdaresi Başkanlığının internet sitesinde ilan edilir.

(2) İlandan itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, dijital hizmet sağlayıcılarının sunmuş oldukları hizmetlere erişimin, bu yükümlülükler yerine getirilinceye kadar engellenmesine Hazine ve Maliye Bakanlığınca karar verilir ve bu karar erişim sağlayıcılarına bildirilmek üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderilir. Engelleme kararlarının gereği bildirimden itibaren yirmi dört saat içinde erişim sağlayıcıları tarafından yerine getirilir.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının görüşü alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Düzenlemeler

MADDE 8- 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “binde biridir” ibaresi “binde ikisidir” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “yukarıdaki oranları aşmayacak şekilde yeniden tespit etmeye yetkilidir” ibaresi “kambyo muamelelerinde on katına, vergiye tabi diğer muamelelerde ise kanuni seviyesine kadar artırmaya yetkilidir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 6802 sayılı Kanunun “İkinci Kısım”ının “İkinci Bölümü”nün başlığı “Konaklama Vergisi” şeklinde ve bu bölümde yer alan mülga 34 üncü madde aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.
“Konaklama vergisi

MADDE 34- Otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile bu hizmetten yararlananlara sunulan yeme, içme, aktivite, eğlence hizmetleri ve havuz, plaj, termal ve benzeri alanların kullanımı hizmetleri gibi diğer tüm hizmetler konaklama vergisine tabidir.

Konaklama vergisinin mükellefi birinci fıkrada belirtilen hizmetleri sunanlardır.

Vergiye doğuran olay; birinci fıkrada belirtilen hizmetlerin sunulması, hizmetin sunumundan önce fatura ve benzeri belge verilmesi halinde bu belgelerde gösterilen miktarla sınırlı olmak üzere fatura ve benzeri belgelerin düzenlenmesi anında meydana gelir.

Konaklama vergisinin matrahı, geceleme hizmeti ile bu hizmetle birlikte sunulan diğer tüm hizmetler karşılığında, katma değer vergisi hariç, her ne suretle olursa olsun alınan veya bu hizmetler için borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamıdır.

Konaklama vergisinin oranı %2’dir. Cumhurbaşkanı, bu oranı üç katına kadar artırmaya veya %1’e kadar indirmeye; konaklama tesisinin türüne, sınıfına ve bulunduğu yere göre farklılaştırmaya yetkilidir.

Konaklama vergisi, konaklama tesislerince düzenlenen fatura ve benzeri belgelerde ayrıca gösterilir. Bu vergiden herhangi bir ad altında indirim yapılamaz. Bu vergi, katma değer vergisi matrahına dahil edilmez.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Vergi güvenliği

MADDE 7- (1) 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilere ilişkin beyanname verme ve ödeme yükümlülüklerini süresinde yerine getirmeyen bu Kanun kapsamındaki dijital hizmet sağlayıcılarına veya Türkiye’deki yetkili temsilcisine, bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi için dijital hizmet vergisini tarha yetkili vergi dairesi tarafından internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler kullanılarak 213 sayılı Kanunda sayılan tebligat yöntemleri, elektronik posta veya diğer tüm iletişim araçları ile ihtarda bulunulabilir ve bu durum Gelir İdaresi Başkanlığının internet sitesinde ilan edilir.

(2) İlandan itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde, dijital hizmet sağlayıcılarının sunmuş oldukları hizmetlere erişimin, bu yükümlülükler yerine getirilinceye kadar engellenmesine Hazine ve Maliye Bakanlığınca karar verilir ve bu karar erişim sağlayıcılarına bildirilmek üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderilir. Engelleme kararlarının gereği bildirimden itibaren yirmi dört saat içinde erişim sağlayıcıları tarafından yerine getirilir.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının görüşü alınarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Düzenlemeler

MADDE 8- 13/7/1956 tarihli ve 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “binde biridir” ibaresi “binde ikisidir” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “yukarıdaki oranları aşmayacak şekilde yeniden tespit etmeye yetkilidir” ibaresi “kambyo muamelelerinde on katına, vergiye tabi diğer muamelelerde ise kanuni seviyesine kadar artırmaya yetkilidir” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 6802 sayılı Kanunun İkinci Kısımının İkinci Bölümünün mülga başlığı “Konaklama Vergisi” şeklinde ve mülga 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Konaklama vergisi

MADDE 34- Otel, motel, tatil köyü, pansiyon, apart otel, misafirhane ve kamping gibi konaklama tesisleri ile dağ ve yayla evi gibi kırsal turizm tesislerinde verilen geceleme hizmeti konaklama vergisine tabidir.

Konaklama vergisinin mükellefi birinci fıkrada belirtilen hizmeti sunanlardır.

Vergiyi doğuran olay, birinci fıkrada belirtilen hizmetin sunulması ile meydana gelir.

Konaklama vergisi, konaklama tesisinin türü esas alınarak aşağıda yer alan tarifeye göre ve kişi başına gecelik olarak hesaplanır. Geceleme hizmetinin; sağlıklı yaşam tesisleri, eğlence merkezleri gibi tesislerin bünyesinde sunulması, vergilendirmeye etki etmez. Bu durumda vergi, konaklanan tesisin tarifedeki türü dikkate alınarak hesaplanır.

Konaklama Tesisinin Türü	Vergi Tutarı (TL) (Kişi Başına Gecelik)
5 yıldızlı otel ve tatil köyleri	18
4 yıldızlı otel ve tatil köyleri	12
3 yıldızlı otel ve belediye belgeli konaklama tesisleri	9
2 ve 1 yıldızlı otel, pansiyon, motel, apart otel ve kampingler	6
Butik otel ve özel konaklama tesisleri	18
Diğer	6

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

Aşağıda sayılan hizmetler konaklama vergisinden müstesnadır:

- a) Kamu kurum ve kuruluşlarına ait olup bunlar tarafından işletilen misafırhane ve eğitim tesislerinde verilen hizmetler,
- b) Öğrenci yurtları, pansiyonları ve kamplarında öğrencilere verilen hizmetler,
- c) Karşılıklı olmak kaydıyla yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilcilikleri, konsoloslukları ve bunların diplomatik haklara sahip mensupları ile uluslararası anlaşmalar gereğince vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlar ve mensuplarına verilen hizmetler.

Konaklama vergisinde vergilendirme dönemi, faaliyet gösterilen takvim yılının birer aylık dönemleridir. Her bir vergilendirme dönemine ait konaklama vergisi, vergilendirme dönemini takip eden ayın yirmi altıncı günü akşamına kadar katma değer vergisi yönünden bağlı olunan vergi dairesine (katma değer vergisi mükellefiyeti bulunmayanlarca tesisin bulunduğu yer vergi dairesine) beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, konaklama vergisi beyannamesinin şekil, içerik ve ekleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 10- 6802 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanunun 34 üncü maddesinde yer alan konaklama vergisi oranı 31/12/2020 tarihine kadar %1 olarak uygulanır.”

MADDE 11- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde kapsamındaki kazançları toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşanlar bu istisnadan faydalanamazlar. Bu durumda olanların, Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrası kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü yoktur.”

MADDE 12- 193 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendine aşağıdaki parantez içi hüküm eklenmiştir.

“(işverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, çalışılan günlere ait bir günlük ulaşım bedelinin 10 TL'yi aşmaması ve buna ilişkin ödemenin toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçlarının temini şeklinde yapılması şarttır. Ödemenin bu tutarı aşması halinde aşan kısım ile hizmet erbabına ulaşım bedeli olarak nakden yapılan ödemeler ve bu amaçla sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilir. Bu istisnanın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.)”

MADDE 13- 193 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yukarıdaki tarifede yer alan vergi tutarları, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan tutarların 50 kuruşa kadar olan kesirleri dikkate alınmaz, 50 kuruş ve üzeri olan kesirleri bir üst tam sayıya iblağ edilir.

Konaklama vergisi, konaklama tesislerince düzenlenen fatura ve benzeri belgelerde ayrıca gösterilir. Bu vergiden herhangi bir ad altında indirim yapılamaz. Bu vergi, katma değer vergisi matrahına dahil edilmez.

Aşağıda sayılan hizmetler konaklama vergisinden müstesnadır:

- a) Öğrenci yurtları, pansiyonları ve kamplarında öğrencilere verilen geceleme hizmetleri.
- b) Oniki yaşından küçük çocuklara verilen geceleme hizmetleri.
- c) Karşılıklı olmak kaydıyla yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilcilikleri, konsoloslukları ve bunların diplomatik haklara sahip mensupları ile uluslararası anlaşmalar gereğince vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlar ve mensuplarına verilen geceleme hizmetleri.

Konaklama vergisinde vergilendirme dönemi, faaliyet gösterilen takvim yılının birer aylık dönemleridir. Her bir vergilendirme dönemine ait konaklama vergisi, vergilendirme dönemini takip eden ayın yirmi altıncı günü akşamına kadar katma değer vergisi yönünden bağlı olunan vergi dairesine (katma değer vergisi mükellefiyeti bulunmayanlarca tesisin bulunduğu yer vergi dairesine) beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, konaklama vergisi beyannamesinin şekil, içerik ve ekleri ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 10- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 18 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bu madde kapsamındaki kazançları toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşanlar bu istisnadan faydalanamazlar. Bu durumda olanların, 94 üncü maddenin birinci fıkrası kapsamında tevkifat yapma yükümlülüğü yoktur.”

MADDE 11- 193 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (10) numaralı bendinde yer alan “taşımaya giderleri” ibaresinden sonra gelmek üzere aşağıdaki parantez içi hüküm eklenmiştir. “(İşverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, çalışılan günlere ait bir günlük ulaşım bedelinin 10 Türk Lirasını aşmaması ve buna ilişkin ödemenin toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçlarının temini şeklinde yapılması şarttır. Ödemenin bu tutarı aşması hâlinde aşan kısım ile hizmet erbabına ulaşım bedeli olarak nakden yapılan ödemeler ve bu amaçla sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilir. Bu istisnanın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.)”

MADDE 12- 193 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (4) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. Amatör spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretler (basketbol ve voleybol spor dallarının en üst liglerinde görev alanlar hariç).”

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 14- 193 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (1), (5) ve (7) numaralı bentlerine sırasıyla aşağıdaki hükümler eklenmiştir.

“Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL’ye kadarlık kısmı ile binek otomobillerinin iktisabına ilişkin özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL’ye kadarlık kısmı gider olarak dikkate alınabilir.”

“(Şu kadar ki faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla % 70’i indirilebilir.)”

“(Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL’yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 TL’yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı, gider yazılabilir. Bu hükmün uygulanmasında binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutar dikkate alınır.”

MADDE 15- 193 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (4) ve (5) numaralı bentlerine sırasıyla aşağıdaki parantez içi hükümler eklenmiştir.

“(Şu kadar ki özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 TL’yi, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortismanına tabi tutarı 250.000 TL’yi aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı, gider yazılabilir. Bu hükmün uygulanmasında binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutar dikkate alınır.”

“(Şu kadar ki binek otomobillerine ilişkin giderlerin en fazla % 70’i ve kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 TL’ye kadarlık kısmı ile binek otomobillerinin iktisabında ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 TL’ye kadarlık kısmı gider olarak dikkate alınabilir.)”

MADDE 16- 193 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (b) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“b) Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş 103 üncü maddede yazılı tarifinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan ücretler (birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı ve birinci işverenden alınan dahil ücret gelirleri toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil),”

MADDE 17- 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen vekalet ücretini (icra ve iflas müdürlüklerine yatırılanlar dahil) ödemekle yükümlü olanlar, ödemenin avukatın müvekkiline yapılması durumunda ise müvekkil tarafından, gelir vergisi tevkifatı yapılır.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 13- 193 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (1), (5) ve (7) numaralı bentlerine sırasıyla aşağıdaki parantez içi hükümler eklenmiştir.

“(Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 Türk lirasına kadarlık kısmı ile binek otomobillerinin iktisabına ilişkin özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 Türk lirasına kadarlık kısmı gider olarak dikkate alınabilir.)”

“(Şu kadar ki faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, binek otomobillere ilişkin giderlerin en fazla %70’i indirilebilir.)”

“(Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 Türk lirasını, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortisman tabi tutarı 250.000 Türk lirasını aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı, gider yazılabilir. Bu hükmün uygulanmasında binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutar dikkate alınır.)”

MADDE 14- 193 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (4) ve (5) numaralı bentlerine sırasıyla aşağıdaki parantez içi hükümler eklenmiştir.

“(Şu kadar ki özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi hariç ilk iktisap bedeli 135.000 Türk lirasını, söz konusu vergilerin maliyet bedeline eklendiği veya binek otomobilin ikinci el olarak iktisap edildiği hallerde, amortisman tabi tutarı 250.000 Türk lirasını aşan binek otomobillerinin her birine ilişkin ayrılan amortismanın en fazla bu tutarlara isabet eden kısmı, gider yazılabilir. Bu hükmün uygulanmasında binek otomobilin iktisap edildiği tarihte yürürlükte olan tutar dikkate alınır.)”

“(Şu kadar ki binek otomobillerine ilişkin giderlerin en fazla %70’i ve kiralama yoluyla edinilen binek otomobillerinin her birine ilişkin aylık kira bedelinin 5.500 Türk lirasına kadarlık kısmı ile binek otomobillerinin iktisabında ödenen özel tüketim vergisi ve katma değer vergisi toplamının en fazla 115.000 Türk lirasına kadarlık kısmı gider olarak dikkate alınabilir.)”

MADDE 15- 193 sayılı Kanunun 86 ncı maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinin (b) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(b) Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş 103 üncü maddede yazılı tarifinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan ücretler (birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı ve birinci işverenden alınan dahil ücret gelirleri toplamı 103 üncü maddede yazılı tarifinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil),”

MADDE 16- 193 sayılı Kanunun 94 üncü maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tarafa yükletilen vekalet ücretini (icra ve iflas müdürlüklerine yatırılanlar dahil) ödemekle yükümlü olanlar, ödemenin avukatın müvekkiline yapılması durumunda ise müvekkil tarafından, gelir vergisi tevkifatı yapılır.”

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 18- 193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 103- Gelir vergisine tabi gelirler;

18.000 TL'ye kadar	%15
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	%20
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	%27
500.000 TL'nin 98.000 TL'si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 500.000 TL'nin 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası	%35
500.000 TL'nin 500.000 TL'si için 163.460 TL (ücret gelirlerinde 500.000 TL'nin 500.000 TL'si için 159.460 TL), fazlası	%40

oranında vergilendirilir.”

MADDE 19- 193 sayılı Kanunun mükerrer 121 inci maddesinin ikinci fıkrasının (1) ve (3) numaralı bentleri ile beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş (Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.) olması,”

“3. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla, (1) numaralı bent kapsamındaki vergi beyannameleri üzerine tahakkuk eden vergilerin ödenmiş olması (ödemenin, ilgili mevzuatı gereği istenilen bilgi ve belgelerin tam ve eksiksiz olarak ibraz edilmiş olması koşuluyla, vergi kanunları gereği doğan iade alacaklarından mahsuben yapılmış olması ve indirimden yararlanıldıktan sonra söz konusu iade alacağı tutarının mahsuben ödemesi talep edilen vergi borcu tutarının altına düşmesi halinde, eksik ödenmiş duruma gelen vergilerin mahsuben ödenmek istenilen tutarın %10'unu aşmaması kaydıyla, eksik ödenmiş vergiler dolayısıyla veya vergi kanunları gereğince, tecil edilerek belirlenen şartların gerçekleşmesine bağlı olarak terkin edilecek vergilerin, şartların sağlanamaması halinde kanunlarında belirlenen tecil süresinin sonunu takip eden onbeşinci günün bitimine kadar ödenmesi şartıyla, bu şart ihlal edilmiş sayılmaz.), ayrıca, vergi aslı (vergi cezaları ile fer'i alacaklar dâhil) 1.000 Türk lirasının üzerinde vadesi geçmiş borcunun bulunmaması,”

“Bu maddede geçen vergi beyannameleri ibaresi, yıllık gelir vergisi ve kurumlar vergisi beyannameleri, geçici vergi beyannameleri, muhtasar, muhtasar ve prim hizmet beyannameleri ile Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi beyannamelerini; vergi ibaresi, anılan Bakanlığa bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken beyannameler üzerine tahakkuk eden vergileri ifade eder.”

MADDE 20- 193 sayılı Kanunun mükerrer 123 üncü maddesinin ikinci fıkrasına “23/8,” ibaresinden sonra gelmek üzere “23/10,” ibaresi, “31,” ibaresinden sonra gelmek üzere “40/1, 40/7,” ibaresi ve “48,” ibaresinden sonra gelmek üzere “68,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 21- 193 sayılı Kanunun geçici 67 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “beş puana kadar” ibaresi “ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “31/12/2023” şeklinde, fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “% 15,” ibaresi “% 20,” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 17- 193 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
“MADDE 103- Gelir vergisine tabi gelirler;

18.000 TL'ye kadar	%15
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	%20
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	%27
500.000 TL'nin 98.000 TL'si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 500.000 TL'nin 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası	%35
500.000 TL'den fazlasının 500.000 TL'si için 163.460 TL (ücret gelirlerinde 500.000 TL'den fazlasının 500.000 TL'si için 159.460 TL), fazlası	%40

oranında vergilendirilir.”

MADDE 18- 193 sayılı Kanunun mükerrer 121 inci maddesinin ikinci fıkrasının (1) ve (3) numaralı bentleri ile beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin ait olduğu yıl ile bu yıldan önceki son iki yıla ait vergi beyannamelerinin kanuni süresinde verilmiş (Kanuni süresinde verilen bir beyannameye ilişkin olarak kanuni süresinden sonra düzeltme amacıyla veya pişmanlıkla verilen beyannameler bu şartın ihlali sayılmaz.) olması,”

“3. İndirimin hesaplanacağı beyannamenin verildiği tarih itibarıyla, (1) numaralı bent kapsamındaki vergi beyannameleri üzerine tahakkuk eden vergilerin ödenmiş olması (ödemenin, ilgili mevzuatı gereği istenilen bilgi ve belgelerin tam ve eksiksiz olarak ibraz edilmiş olması koşuluyla, vergi kanunları gereği doğan iade alacaklarından mahsuben yapılmış olması ve indirimden yararlanıldıktan sonra söz konusu iade alacağı tutarının mahsuben ödemesi talep edilen vergi borcu tutarının altına düşmesi hâlinde, eksik ödenmiş duruma gelen vergilerin mahsuben ödenmek istenilen tutarın %10'unu aşmaması kaydıyla, eksik ödenmiş vergiler dolayısıyla veya vergi kanunları gereğince, tecil edilerek belirlenen şartların gerçekleşmesine bağlı olarak terkin edilecek vergilerin, şartların sağlanamaması hâlinde kanunlarında belirlenen tecil süresinin sonunu takip eden onbeşinci günün bitimine kadar ödenmesi şartıyla, bu şart ihlal edilmiş sayılmaz.), ayrıca, vergi aslı (vergi cezaları ile fer'i alacaklar dâhil) 1.000 Türk lirasının üzerinde vadesi geçmiş borcunun bulunmaması,”

“Bu maddede geçen vergi beyannameleri ibaresi, yıllık gelir vergisi ve kurumlar vergisi beyannameleri, geçici vergi beyannameleri, muhtasar, muhtasar ve prim hizmet beyannameleri ile Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi beyannamelerini; vergi ibaresi, anılan Bakanlığa bağlı vergi dairelerine verilmesi gereken beyannameler üzerine tahakkuk eden vergileri ifade eder.”

MADDE 19- 193 sayılı Kanunun mükerrer 123 üncü maddesinin ikinci fıkrasına “23/8,” ibaresinden sonra gelmek üzere “23/10,” ibaresi, “31,” ibaresinden sonra gelmek üzere “40/1, 40/7,” ibaresi ve “48,” ibaresinden sonra gelmek üzere “68,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 20- 193 sayılı Kanunun geçici 67 nci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “beş puana kadar” ibaresi “ayrı ayrı veya birlikte bir katına kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “31/12/2023” şeklinde, fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan “% 15,” ibaresi “%20,” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

“(2) Bu ödemeler üzerinden 94 üncü madde kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz. Bu madde kapsamındaki gelirler toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü diliminde yer alan tutarı aşması halinde, bu gelirler yıllık beyannameyle beyan edilir. Yıllık beyanname verilmesi durumunda, beyan edilen bu gelirler üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, tevkifat yapmakla sorumlu olanlarca vergi dairesine ödenmiş olması şartıyla, bu Kanuna göre kesilen vergiler mahsup edilir.”

MADDE 23- 193 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 91- 1/1/2019-31/12/2019 tarihleri arasında elde edilen ücret gelirlerine, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 103 üncü maddede yapılan değişiklik öncesi tarife uygulanır.

Mükerrer 123 üncü maddeye bu maddeyi ihdas eden Kanunla eklenen 40/1 maddesi ile 68 inci maddede yer alan 5.500 TL’lik kira tutarı hakkında, 2019 yılına ilişkin olarak 1/1/2020 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde yeniden değerlendirilmez.”

MADDE 24- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 112 nci maddesinin üçüncü fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) 379 uncu madde kapsamında kanun yolundan vazgeçilmesi durumunda söz konusu maddeye göre hesaplanacak vergilere, kendi vergi kanunlarında belirtilen ve tarihyatın ilgili bulunduğu döneme ilişkin normal vade tarihinden itibaren, kanun yolundan vazgeçme dilekçesinin vergi dairesine verildiği tarihe kadar;”

MADDE 25- 213 sayılı Kanuna 160 ıncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Mükellefiyet kaydının analiz ve değerlendirme sonuçlarına bağlı olarak terkinin:

MADDE 160/A - Mükellefiyet süresi, aktif ve öz sermaye büyüklüğü, ödenen vergi tutarı, çalışan sayısı, vergisel yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği gibi hususlar dikkate alınarak mükelleflerin vergisel uyum seviyelerine yönelik olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca yapılan analiz ve değerlendirme çalışmaları neticesinde sahte belge düzenleme riskinin yüksek olduğu tespit edilen mükellefler vergi incelemesine sevk edilir ve bunlar nezdinde yoklama yapılır.

Yoklamayı müteakip, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde vergi dairesinin mükellefin sahte belge düzenleme riskinin yüksek olduğuna ilişkin görüşü ve ilgisine göre vergi dairesi başkanı veya defterdarın onayı ile mükellefiyet kaydı terkin edilir ve bu durum mükellefe tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde 153/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan asgari teminat tutarından az olmamak üzere, sahte belge düzenleme riskinin yüksek olduğu dönemlerde düzenlenen belgelerde yer alan toplam tutarın %10’u tutarında aynı maddede belirtilen türde teminat verilmesi ve tüm vergi borçlarının ödenmesi şartıyla mükellefiyet, terkin tarihi itibarıyla yeniden tesis edilir. Mükellefiyetin terkin edildiği tarih ile yeniden tesis edildiği tarih aralığında verilmeyen beyanname ve bildirimler, yeniden tesise ilişkin yazının mükellefe tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içinde verilir ve tahakkuk eden vergiler aynı sürede ödenir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

“(2) Bu ödemeler üzerinden 94 üncü madde kapsamında ayrıca tevkifat yapılmaz. Bu madde kapsamındaki gelirler toplamının, 103 üncü maddede yazılı tarifenin dördüncü diliminde yer alan tutarı aşması hâlinde, bu gelirler yıllık beyannameyle beyan edilir. Yıllık beyanname verilmesi durumunda, beyan edilen bu gelirler üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, tevkifat yapmakla sorumlu olanlarca vergi dairesine ödenmiş olması şartıyla, bu Kanuna göre kesilen vergiler mahsup edilir.”

MADDE 22- 193 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 91- 1/1/2019-31/12/2019 tarihleri arasında elde edilen ücret gelirlerine, bu maddeyi ihdas eden Kanunla 103 üncü maddede yapılan değişiklik öncesi tarife uygulanır.

Mükerrer 123 üncü maddeye bu maddeyi ihdas eden Kanunla eklenen 40/1 maddesi ile 68 inci maddede yer alan 5.500 Türk liralık kira tutarı hakkında, 2019 yılına ilişkin olarak 1/1/2020 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde yeniden değerlendirilmez.

Geçici 72 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde ve ikinci fıkrasında bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişiklikler, 1/11/2019 tarihinden önce akdedilerek geçerlilik kazanmış sporcu sözleşmeleri kapsamında yapılan ücret ödemelerine uygulanmaz. Daha önceki sözleşmeler kapsamında yapılan ücret ödemeleri için geçici 72 nci maddenin değişiklik öncesi hükümleri uygulanır. 1/11/2019 tarihinden önceki sözleşmelere ilişkin olarak 1/11/2019 tarihinden sonra yapılan süre uzatımı ve ücreti etkileyen değişiklikler bu kapsamda değildir.”

MADDE 23- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 112 nci maddesinin üçüncü fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“c) 379 uncu madde kapsamında kanun yolundan vazgeçilmesi durumunda söz konusu maddeye göre hesaplanacak vergilere, kendi vergi kanunlarında belirtilen ve tarhiyatın ilgili bulunduğu döneme ilişkin normal vade tarihinden itibaren, kanun yolundan vazgeçme dilekçesinin vergi dairesine verildiği tarihe kadar;”

MADDE 24- 213 sayılı Kanuna 160 ıncı maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Mükellefiyet kaydının analiz ve değerlendirme sonuçlarına bağlı olarak terkinin:

MADDE 160/A- Mükellefiyet süresi, aktif ve öz sermaye büyüklüğü, ödenen vergi tutarı, çalışan sayısı, vergisel yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği gibi hususlar dikkate alınarak mükelleflerin vergisel uyum seviyelerine yönelik olarak Hazine ve Maliye Bakanlığınca yapılan analiz ve değerlendirme çalışmaları neticesinde sahte belge düzenleme riskinin yüksek olduğu tespit edilen mükellefler vergi incelemesine sevk edilir ve bunlar nezdinde yoklama yapılır.

Yoklamayı müteakip, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde vergi dairesinin mükellefin sahte belge düzenleme riskinin yüksek olduğuna ilişkin görüşü ve ilgisine göre vergi dairesi başkanı veya defterdarın onayı ile mükellefiyet kaydı terkin edilir ve bu durum mükellefe tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde 153/A maddesinin birinci fıkrasında yer alan asgari teminat tutarından az olmamak üzere, sahte belge düzenleme riskinin yüksek olduğu dönemlerde düzenlenen belgelerde yer alan toplam tutarın %10’u tutarında aynı maddede belirtilen türde teminat verilmesi ve tüm vergi borçlarının ödenmesi şartıyla mükellefiyet, terkin tarihi itibarıyla yeniden tesis edilir. Mükellefiyetin terkin edildiği tarih ile yeniden tesis edildiği tarih aralığında verilmeyen beyanname ve bildirimler, yeniden tesise ilişkin yazının mükellefe tebliğ edildiği tarihten itibaren bir ay içinde verilir ve tahakkuk eden vergiler aynı sürede ödenir.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

Bu madde kapsamında mükellefiyeti terkin edilenler ve 153/A maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde bunlarla ilişkili olan kişilerin işe başlama bildiriminde bulunmaları halinde, bu kişiler hakkında mükellefiyet tesis edilebilmesi için işe başlama bildiriminde bulunanların ve mükellefiyet kaydı bu madde kapsamında terkin edilenlerin tüm vergi borçlarının ödenmiş ve ikinci fıkrada belirtilen şekilde teminat verilmiş olması şarttır. Bu madde uyarınca teminat alınarak mükellefiyeti yeniden tesis edilenlerin düzenlemek zorunda oldukları fatura veya fatura yerine geçen belgelerden Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenenlerin, elektronik belge olarak düzenlenmesi zorunludur. Kâğıt olarak düzenlenmesi halinde bu belgeler vergi kanunları bakımından hiç düzenlenmemiş sayılır ve kayıtların tevsikinde kullanılamaz.

Mükellef hakkında yapılan inceleme neticesinde, mükellefin başka bir ticari, zirai ve mesleki faaliyeti olmadığı halde münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiği tespit olunursa, alınan teminat inceleme neticesinde doğan borçlar dahil vergi borçlarına mahsup edilerek artan tutar iade olunur. Yapılan incelemede mükellefin başka bir ticari, zirai veya mesleki faaliyeti bulunduğu halde sahte belge düzenlediği tespit olunursa, mükellef hakkında 153/A maddesinin dördüncü fıkrası hükümleri çerçevesinde işlem tesis edilir. Şu kadar ki, daha önceden alınmış olan teminat sahte belge düzenleme fiili nedeniyle yapılan tarhiyatların ve kesilen cezaların kesinleşmesine kadar mükellefe iade olunmaz. Yapılan inceleme neticesinde mükellefin sahte belge düzenlemediği tespit olunursa, alınan teminat başkaca vergi borcu bulunmaması kaydıyla iade olunur.

Bu madde kapsamında alınan teminatların iadesinde, 153/A maddesinin birinci fıkrası uyarınca alınan teminatların iadesine ilişkin; bu teminatların vergi borçlarına mahsubu ve eksilen teminatların tamamlanmasında ise aynı maddenin dokuzuncu fıkrasına ilişkin hükümleri uygulanır.

Bu madde kapsamında elektronik belge düzenleme yükümlülüğü getirilen mükelleflere ilişkin bilgiler Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenecek usul ve esaslara göre duyurulur. Bu kapsamda yapılan duyurular vergi mahremiyetinin ihlâli sayılmaz.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, madde kapsamındaki işlemlere ilişkin süreleri, elektronik ortamda belge düzenleme zorunluluğunun başlayacağı tarihi, bu madde kapsamındaki mükelleflerin tahsilat ve ödemelerinin tevsiki ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 26- 213 sayılı Kanunun 370 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 370- a) Vergi incelemesine başlanılmadan veya takdir komisyonuna sevk edilmeden önce verginin ziyaa uğradığına delalet eden emareler bulunduğu dair yetkili merciler tarafından yapılmış ön tespitler hakkında tespit tarihine kadar ihbarda bulunulmamış olması kaydıyla mükellefler izaha davet edilebilir. Kendisine izaha davet yazısı tebliğ edilen mükellefler, davet konusu tespitle sınırlı olarak, bu Kanunun 371 inci maddesinde yer alan pişmanlık hükümlerinden yararlanamaz. İzaha davet yazısının tebliğ tarihinden itibaren 30 günlük süre içerisinde izahta bulunulması durumunda, yapılan izah değerlendirilerek değerlendirme sonucunu içeren yazı mükellefe tebliğ edilir.

1. Mükelleflerce yapılan izah sonucu vergi ziyaya sebebiyet verilmediğinin idarece anlaşılması hâlinde mükellefler söz konusu tespitle ilgili olarak vergi incelemesine tabi tutulmaz veya takdir komisyonuna sevk edilmez.

2. Mükelleflerce yapılan izahın yeterli bulunmaması halinde, değerlendirme sonucunu içeren yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 30 gün içerisinde; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu madde kapsamında mükellefiyeti terkin edilenler ve 153/A maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde bunlarla ilişkili olan kişilerin işe başlama bildiriminde bulunmaları hâlinde, bu kişiler hakkında mükellefiyet tesis edilebilmesi için işe başlama bildiriminde bulunanların ve mükellefiyet kaydı bu madde kapsamında terkin edilenlerin tüm vergi borçlarının ödenmiş ve ikinci fıkrada belirtilen şekilde teminat verilmiş olması şarttır. Bu madde uyarınca teminat alınarak mükellefiyeti yeniden tesis edilenlerin düzenlemek zorunda oldukları fatura veya fatura yerine geçen belgelerden Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenenlerin, elektronik belge olarak düzenlenmesi zorunludur. Kâğıt olarak düzenlenmesi hâlinde bu belgeler vergi kanunları bakımından hiç düzenlenmemiş sayılır ve kayıtların tevsikinde kullanılamaz.

Mükellef hakkında yapılan inceleme neticesinde, mükellefin başka bir ticari, zirai ve mesleki faaliyeti olmadığı halde münhasıran sahte belge düzenlemek amacıyla mükellefiyet tesis ettirdiği tespit olunursa, alınan teminat inceleme neticesinde doğan borçlar dahil vergi borçlarına mahsup edilerek artan tutar iade olunur. Yapılan incelemede mükellefin başka bir ticari, zirai veya mesleki faaliyeti bulunduğu halde sahte belge düzenlediği tespit olunursa, mükellef hakkında 153/A maddesinin dördüncü fıkrası hükümleri çerçevesinde işlem tesis edilir. Şu kadar ki, daha önceden alınmış olan teminat sahte belge düzenleme fiili nedeniyle yapılan tarhiyatların ve kesilen cezaların kesinleşmesine kadar mükellefe iade olunmaz. Yapılan inceleme neticesinde mükellefin sahte belge düzenlemediği tespit olunursa, alınan teminat başkaca vergi borcu bulunmaması kaydıyla iade olunur.

Bu madde kapsamında alınan teminatların iadesinde, 153/A maddesinin birinci fıkrası uyarınca alınan teminatların iadesine ilişkin; bu teminatların vergi borçlarına mahsubu ve eksilen teminatların tamamlanmasında ise aynı maddenin dokuzuncu fıkrasına ilişkin hükümler uygulanır.

Bu madde kapsamında elektronik belge düzenleme yükümlülüğü getirilen mükelleflere ilişkin bilgiler Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenecek usul ve esaslara göre duyurulur. Bu kapsamda yapılan duyurular vergi mahremiyetinin ihlâli sayılmaz.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, madde kapsamındaki işlemlere ilişkin süreleri, elektronik ortamda belge düzenleme zorunluluğunun başlayacağı tarihi, bu madde kapsamındaki mükelleflerin tahsilat ve ödemelerinin tevsiki ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 25- 213 sayılı Kanunun 370 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 370- a) Vergi incelemesine başlanılmadan veya takdir komisyonuna sevk edilmeden önce verginin ziyaa uğradığına delalet eden emareler bulunduğu dair yetkili merciler tarafından yapılmış ön tespitler hakkında tespit tarihine kadar ihbarda bulunulmamış olması kaydıyla mükellefler izaha davet edilebilir. Kendisine izaha davet yazısı tebliğ edilen mükellefler, davet konusu tespitle sınırlı olarak, bu Kanunun 371 inci maddesinde yer alan pişmanlık hükümlerinden yararlanamaz. İzaha davet yazısının tebliğ tarihinden itibaren 30 günlük süre içerisinde izaha bulunulması durumunda, yapılan izah değerlendirilerek değerlendirme sonucunu içeren yazı mükellefe tebliğ edilir.

1. Mükelleflerce yapılan izah sonucu vergi ziyaya sebebiyet verilmediğinin idarece anlaşılması hâlinde mükellefler söz konusu tespitle ilgili olarak vergi incelemesine tabi tutulmaz veya takdir komisyonuna sevk edilmez.

2. Mükelleflerce yapılan izahın yeterli bulunmaması hâlinde, değerlendirme sonucunu içeren yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 30 gün içerisinde; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen nispette uygulanacak gecikme zammı oranında bir zamla aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyayı cezası, ziyaa uğratan vergi üzerinden %20 oranında kesilir. Bu durum vergi incelemesi yapılmasına ve gerekirse tarhiyatın ikmaline engel teşkil etmez.

b) (a) fıkrası uyarınca yapılmış ön tespitlerin, verginin bu Kanunun 359 uncu maddesinde yer alan fiillerle ziyaa uğrattılmış olabileceğine ilişkin olması hâlinde bu kapsamdaki mükellefler izaha davet edilmez. Şu kadar ki, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair yapılan ön tespitlerde, kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı, bir takvim yılında 100 bin Türk lirasını geçmeyen veya bu tutarı geçse bile ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5'ini aşmayan mükelleflere ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilebilir. Mükelleflerce, haklarında yapılan tespite ilişkin yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 30 gün içerisinde; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen nispette uygulanacak gecikme zammı oranında bir zamla aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyayı cezası, ziyaa uğratan vergi üzerinden %20 oranında kesilir. Bu durum vergi incelemesi yapılmasına ve gerekirse tarhiyatın ikmaline engel teşkil etmez. Bu fıkra kapsamında kendisine ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilen mükellefler, tespitle sınırlı olarak bu Kanunun 371 inci maddesinde yer alan pişmanlık hükümlerinden yararlanamaz. Bu fıkra da yer alan tutar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak bu Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır.

c) Hazine ve Maliye Bakanlığı bu madde uyarınca ön tespiti ve/veya izaha daveti yapacak ve yapılan izahı değerlendirecek mercii, yapılacak ön tespitin ve/veya izaha davetin şekli ve kapsamını, davet yapılacakları, yapılan izahın değerlendirme süresini, yapılan izahta kullanılacak bilgi ve belgeler ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 27- 213 sayılı Kanunun 376 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mükellef veya vergi sorumlusu;

1. İkmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergiyi veya vergi farkını ve vergi ziyayı, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının yarısını ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine başvurarak vadesinde veya 6183 sayılı Kanunda belirtilen türden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirirse kesilen cezanın yarısı,

2. Uzlaşmanın vaki olması durumunda, üzerinde uzlaşılan vergiyi veya vergi farkını ve vergi ziyayı cezasının yüzde yetmiş beşini bu Kanunun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan ödeme süreleri içinde öderse üzerinde uzlaşılan cezanın yüzde yirmi beşi, indirilir.”

MADDE 28- 213 sayılı Kanunun mülga 379 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kanun yolundan vazgeçme:

MADDE 379- Vergi/ceza ihbarnamesine karşı süresinde açılan davalarda, vergi mahkemesince verilen istinaf yolu açık kararlar ile bölge idare mahkemesince verilen temyiz yolu açık kararlarda (Danıştay'ın bozma kararı üzerine verilen kararlar hariç);

1. Kaldırılan vergi tutarının %60'ı, tasdik edilen vergi tutarının tamamı ile tasdik edilen vergi tutarına ilişkin vergi ziyayı cezasının %75'i,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen nispette uygulanacak gecikme zammı oranında bir zamla aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyayı cezası, ziyaa uğratılan vergi üzerinden %20 oranında kesilir. Bu durum vergi incelemesi yapılmasına ve gerekirse tarhiyatın ikmaline engel teşkil etmez.

b) (a) fıkrası uyarınca yapılmış ön tespitlerin, verginin bu Kanunun 359 uncu maddesinde yer alan fiillerle ziyaa uğratılmış olabileceğine ilişkin olması hâlinde bu kapsamdaki mükellefler izaha davet edilmez. Şu kadar ki, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanma fiilinin işlenmiş olabileceğine dair yapılan ön tespitlerde, kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı, bir takvim yılında 100 bin Türk lirasını geçmeyen veya bu tutarı geçse bile ilgili yıldaki toplam mal ve hizmet alışlarının %5'ini aşmayan mükelleflere ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilebilir. Mükelleflerce, haklarında yapılan tespite ilişkin yazının tebliğ edildiği tarihten itibaren 30 gün içerisinde; hiç verilmemiş olan vergi beyannamelerinin verilmesi, eksik veya yanlış yapılan vergi beyanının tamamlanması veya düzeltilmesi ve ödeme süresi geçmiş bulunan vergilerin, ödemenin geciktiği her ay ve kesri için, 6183 sayılı Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen nispette uygulanacak gecikme zammı oranında bir zamla aynı sürede ödenmesi şartıyla vergi ziyayı cezası, ziyaa uğratılan vergi üzerinden %20 oranında kesilir. Bu durum vergi incelemesi yapılmasına ve gerekirse tarhiyatın ikmaline engel teşkil etmez. Bu fıkra kapsamında kendisine ön tespite ilişkin yazı tebliğ edilen mükellefler, tespitle sınırlı olarak bu Kanunun 371 inci maddesinde yer alan pişmanlık hükümlerinden yararlanamaz. Bu fıkarda yer alan tutar, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak bu Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmak suretiyle uygulanır.

c) Hazine ve Maliye Bakanlığı bu madde uyarınca ön tespiti ve/veya izaha daveti yapacak ve yapılan izahı değerlendirecek mercii, yapılacak ön tespitin ve/veya izaha davetin şekli ve kapsamını, davet yapılacakları, yapılan izahın değerlendirme süresini, yapılan izahta kullanılacak bilgi ve belgeler ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 26- 213 sayılı Kanunun 376 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mükellef veya vergi sorumlusu;

1. İkmalen, resen veya idarece tarh edilen vergiyi veya vergi farkını ve vergi ziyayı, usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının yarısını ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili vergi dairesine başvurarak vadesinde veya 6183 sayılı Kanunda belirtilen türden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirirse kesilen cezanın yarısı,

2. Uzlaşmanın vaki olması durumunda, üzerinde uzlaşılan vergiyi veya vergi farkını ve vergi ziyayı cezasının %75'ini, bu Kanunun ek 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan ödeme süreleri içinde öderse üzerinde uzlaşılan cezanın %25'i, indirilir.”

MADDE 27- 213 sayılı Kanunun mülga 379 uncu maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Kanun yolundan vazgeçme:

MADDE 379- Vergi/ceza ihbarnamesine karşı süresinde açılan davalarda, vergi mahkemesince verilen istinaf yolu açık kararlar ile bölge idare mahkemesince verilen temyiz yolu açık kararlarda (Danıştay'ın bozma kararı üzerine verilen kararlar hariç);

1. Kaldırılan vergi tutarının %60'ı, tasdik edilen vergi tutarının tamamı ile tasdik edilen vergi tutarına ilişkin vergi ziyayı cezasının %75'i,

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

2. Bağlı olduğu vergi aslı dava konusu yapılmayan veya 359 uncu maddede yazılı fiillere iştirak nedeniyle kesilen vergi ziyai cezaları ile usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının kaldırılan tutarının %25'i ve tasdik edilen tutarının %75'i,

Mükellef için geçerli olan kanun yoluna başvuru süresi içerisinde, dava konusu vergi ve/veya vergi cezalarının tümü için kanun yolundan vazgeçildiğine ilişkin dilekçenin ilgili vergi dairesine verilmesi şartıyla kanun yolundan vazgeçme dilekçesinin verildiği tarih itibarıyla başkaca bir işleme gerek kalmaksızın tahakkuk eder.

Bu şekilde tahakkuk eden tutarlar tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Bu maddeye göre tahakkuk eden vergi ve/veya vergi cezalarının %80'inin, hesaplanacak gecikme faizi ile birlikte bu sürede tamamen ödenmesi şartıyla, vergi ve ceza tutarından %20 oranında indirim yapılır. Şu kadar ki, tasdik edilerek tahakkuk eden vergi tutarında indirim yapılmaz. İndirim hükmünden yararlanılabilmesi için dava konusu yapılan ve bu maddeye göre tahakkuk eden vergi ve/veya vergi cezaları ile gecikme faizlerinin birlikte bu fıkra kapsamında ödenmesi şarttır.

Kanun yolundan vazgeçme dilekçesi vergi dairesince ilgili yargı mercisine gönderilir ve bu dilekçenin vergi dairesine verildiği tarih kanun yolundan vazgeçme tarihi olarak kabul edilir. Kanun yolundan vazgeçilmesi hâlinde idarece de ihtilaf sürdürülmez. Kanun yolundan vazgeçildiği halde istinaf veya temyiz yoluna başvurulması durumunda ise bu başvurular incelenmez.

Kanun yolundan vazgeçilen vergi ve vergi ziyai cezası için bu maddeye göre yapılan tahakkuktan önce ödenen gecikme faizi ve gecikme zammı da dâhil tutarlar bu madde hükmüne göre ödenecek tutarlara mahsup edilir.

Bu madde uyarınca istinaf ve temyiz yolundan vazgeçilen davaya ilişkin kararlarda hükmedilen yargılama giderleri, avukatlık ücretleri ve fer'ileri karşılıklı olarak talep edilmez ve bu alacaklar için icra takibi yapılamaz.

Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.”

MADDE 29- 213 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesindeki parantez içi hükümde yer alan “kesilen ceza hariç” ibaresi “kesilen ceza ve 370 inci maddenin (b) fıkrası kapsamında kendilerine ön tespiti ilişkin yazı tebliğ edilen mükelleflere mezkur maddeye göre kesilen ceza hariç” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 30- 213 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 9- Bu bölüm uyarınca üzerinde uzlaşılan vergi ve cezalar hakkında 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi hükmü dışında indirim uygulanmaz.

Hakkında 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi hükümleri uygulanan vergi ve cezalar için bu bölüm hükümleri uygulanmaz. Mükellefin uzlaşma tutanağını imzalayınca kadar uzlaşma talebinden vazgeçtiğini beyanla hadiseye 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi hükümlerinin uygulanmasını isteme hakkı mahfuzdur.”

MADDE 31- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “emlak vergisi değerinden az olmamak üzere, beyan edilen” ibaresi “emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere, gerçek” şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan “emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya beyan edilen” ibaresi “emlak vergisi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya” şeklinde değiştirilmiştir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

2. Bağlı olduğu vergi aslı dava konusu yapılmayan veya 359 uncu maddede yazılı fiillere iştirak nedeniyle kesilen vergi ziyai cezaları ile usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının kaldırılan tutarının %25'i ve tasdik edilen tutarının %75'i,

mükellef için geçerli olan kanun yoluna başvuru süresi içerisinde, dava konusu vergi ve/veya vergi cezalarının tümü için kanun yolundan vazgeçildiğine ilişkin dilekçenin ilgili vergi dairesine verilmesi şartıyla kanun yolundan vazgeçme dilekçesinin verildiği tarih itibarıyla başkaca bir işleme gerek kalmaksızın tahakkuk eder.

Bu şekilde tahakkuk eden tutarlar tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Bu maddeye göre tahakkuk eden vergi ve/veya vergi cezalarının %80'inin, hesaplanacak gecikme faizi ile birlikte bu sürede tamamen ödenmesi şartıyla, vergi ve ceza tutarından %20 oranında indirim yapılır. Şu kadar ki, tasdik edilerek tahakkuk eden vergi tutarında indirim yapılmaz. İndirim hükmünden yararlanılabilmesi için dava konusu yapılan ve bu maddeye göre tahakkuk eden vergi ve/veya vergi cezaları ile gecikme faizlerinin birlikte bu fıkra kapsamında ödenmesi şarttır.

Kanun yolundan vazgeçme dilekçesi vergi dairesince ilgili yargı mercisine gönderilir ve bu dilekçenin vergi dairesine verildiği tarih kanun yolundan vazgeçme tarihi olarak kabul edilir. Kanun yolundan vazgeçilmesi hâlinde idarece de ihtilaf sürdürülmez. Kanun yolundan vazgeçildiği halde istinaf veya temyiz yoluna başvurulması durumunda ise bu başvurular incelenmez.

Kanun yolundan vazgeçilen vergi ve vergi ziyai cezası için bu maddeye göre yapılan tahakkuktan önce ödenen gecikme faizi ve gecikme zammı da dâhil tutarlar, bu madde hükmüne göre ödenecek tutarlara mahsup edilir.

Bu madde uyarınca istinaf ve temyiz yolundan vazgeçilen davaya ilişkin kararlarda hükmedilen yargılama giderleri, avukatlık ücretleri ve ferileri karşılıklı olarak talep edilmez ve bu alacaklar için icra takibi yapılamaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenir.”

MADDE 28- 213 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasındaki parantez içi hükümde yer alan “kesilen ceza hariç” ibaresi “kesilen ceza ve 370 inci maddenin (b) fıkrası kapsamında kendilerine ön tespiti ilişkin yazı tebliğ edilen mükelleflere mezkur maddeye göre kesilen ceza hariç” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 29- 213 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 9- Bu bölüm uyarınca üzerinde uzlaşılan vergi ve cezalar hakkında 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi hükmü dışında indirim uygulanmaz.

Hakkında 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi hükümleri uygulanan vergi ve cezalar için bu bölüm hükümleri uygulanmaz. Mükellefin uzlaşma tutanağını imzalayınca kadar uzlaşma talebinden vazgeçtiğini beyanla hadiseye 376 ncı maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi hükümlerinin uygulanmasını isteme hakkı mahfuzdur.”

MADDE 30- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “emlak vergisi değerinden az olmamak üzere, beyan edilen” ibaresi “emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere, gerçek” şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan “emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya beyan edilen” ibaresi “emlak vergisi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya” şeklinde değiştirilmiştir.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 32- 492 sayılı Kanuna bağlı (4) sayılı tarifenin “I-Tapu işlemleri” başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinin birinci paragrafında yer alan “gayrimenkulün beyan edilen devir ve iktisap bedelinden az olmamak üzere emlak vergisi değeri üzerinden” ibaresi “gayrimenkulün emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedeli üzerinden” şeklinde ve bendin son paragrafında yer alan “vergi değerleri” ibaresi “harca esas değerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 33- 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa 41 inci maddeden sonra gelmek üzere kısım başlığıyla birlikte aşağıdaki maddeler eklenmiş ve mevcut maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“DÖRDÜNCÜ KISIM
Değerli Konut Vergisi

Konu ve istisna:

MADDE 42- Türkiye sınırları içinde bulunan mesken nitelikli taşınmazlar değerli konut vergisine tabidir. Ancak bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değeri 5.000.000 Türk Lirasının altında olan mesken nitelikli taşınmazlar bu vergiden müstesnadır.

Vergiye ait değerlerin tespiti, ilanı ve kesinleşmesi:

MADDE 43- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce ilgili mevzuat kapsamında yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucunda belirlenen ve değeri 42 nci maddede yer alan istisna tutarını aşan mesken nitelikli taşınmazlar, ilgilileri tarafından ulaşılabilecek şekilde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün internet sitesinde ilan edilir ve ilgisine ayrıca tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren on beşinci günün sonuna kadar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne itiraz edilmeyen mesken nitelikli taşınmaz değeri kesinleşir. Süresinde yapılan itirazlar, on beş gün içinde değerlendirilerek sonuçlandırılır ve kesinleşen değer, aynı usulle ilan ve ilgisine tebliğ edilir. Bu değer, değerli konut vergisi uygulamasında Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer olarak kabul edilir.

Bu vergi uygulamasında, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen bir değerini bulunmaması durumunda, bina vergi değeri esas alınarak vergilendirme işlemleri yapılır.

Bina vergi değeri, bu Kanunun 29 uncu maddesine göre belirlenen vergi değeridir.

Matrah ve nispet:

MADDE 44- Verginin matrahı, bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değerden yüksektir.

Değerli konut vergisine tabi mesken nitelikli taşınmazlardan değeri;

5.000.000 TL ile 7.500.000 TL arasında olanlar (Binde 3)

7.500.001 TL ile 10.000.000 TL arasında olanlar (Binde 6)

10.000.001 TL’yi aşanlar (Binde 10)

oranında vergilendirilir.

Paylı mülkiyette ve elbirliği mülkiyette, matrahın hesabında mesken nitelikli taşınmazın toplam değeri esas alınır.

42 nci maddede yer alan istisna tutarı, ikinci fıkrada yer alan vergi oranlarına esas mesken nitelikli taşınmaz değerlerinin alt ve üst sınırları ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen ve 42 nci maddede yer alan istisna tutarını aşan mesken nitelikli taşınmazların değeri her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 31- 492 sayılı Kanuna bağlı (4) sayılı tarifenin “I-Tapu işlemleri” başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinin birinci paragrafında yer alan “gayrimenkulün beyan edilen devir ve iktisap bedelinden az olmamak üzere emlak vergisi değeri üzerinden” ibaresi “gayrimenkulün emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedeli üzerinden” şeklinde ve bendin son paragrafında yer alan “vergi değerleri” ibaresi “harca esas değerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 32- 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa 41 inci maddeden sonra gelmek üzere kısım başlığıyla birlikte aşağıdaki madde eklenmiştir.

“DÖRDÜNCÜ KISIM

Değerli Konut Vergisi

Konu:

MADDE 42- Türkiye sınırları içinde bulunan mesken nitelikli taşınmazlardan bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değeri 5.000.000 Türk lirası ve üzerinde olanlar değerli konut vergisine tabidir.”

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

Bu şekilde hesaplanan tutarların 10.000 Türk Lirasına kadar olan kesirleri dikkate alınmaz (Şu kadar ki; Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen taşınmaz değeri, değer tespitinin yapıldığı yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmaz.).

Mükellefiyet:

MADDE 45- Değerli konut vergisini mesken nitelikli taşınmazların maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa mesken nitelikli taşınmaza malik gibi tasarruf edenler öder.

Bir mesken nitelikli taşınmaza paylı mülkiyet halinde malik olanlar, hisseleri oranında mükelleflerdir. Elbirliği mülkiyette malikler vergiden müteselsilen sorumlu olurlar.

Değerli konut vergisi mükellefiyeti;

a) Mesken nitelikli taşınmazın değerinin, bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer 42 nci maddede belirtilen istisna tutarını aştığının belirlendiği tarihi,

b) 33 üncü maddenin (1) ila (7) numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bu değişikliklerin vuku bulduğu tarihi,

c) Muafiyetin sukut ettiği tarihi,

takip eden yıldan itibaren başlar.

Yanan, yıkılan, tamamen kullanılmaz hale gelen veya vergiye tabi iken muaflık şartlarını kazanan mesken nitelikli taşınmazlardan dolayı mükellefiyet, bu olayların vuku bulduğu tarihi takip eden taksitten itibaren sona erer.

Muaflıklar:

MADDE 46- Aşağıda yazılı mesken nitelikli taşınmazlar, değerli konut vergisinden muaftır.

a) Genel ve özel bütçeli idarelerin, belediyelerin ve üniversitelerin maliki veya intifa hakkına sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar.

b) Türkiye sınırları içinde mesken nitelikli tek taşınmazı olan kişilerden; kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) (Bu hüküm, belirlenen kişilerin tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır).

c) Yabancı devletlere ait olup elçilik ve konsolosluk olarak kullanılan mesken nitelikli taşınmazlar ile elçilerin ikametine mahsus mesken nitelikli taşınmazlar ve bunların müstemilatı (karşılıklı olmak şartıyla) ve merkezi Türkiye’de bulunan milletlerarası kuruluşlara, milletlerarası kuruluşların Türkiye’deki temsilciliklerine ait mesken nitelikli taşınmazlar.

ç) Esas faaliyet konusu bina inşası olanların işletmelerine kayıtlı bulunan ve henüz ilk satışa, devir ve temlike konu edilmemiş yeni inşa edilen mesken nitelikli taşınmazlar (arsa karşılığı inşaat işlerinde sözleşme gereği taahhüt işini üstlenen müteahhide kalan mesken nitelikli taşınmazlar dahil) (bu taşınmazların kiraya verilmesi veya sair surette kullanılması halleri hariç).

Verginin beyanı, ödeme süresi ve ödeme yeri:

MADDE 47- Mükellef tarafından, mesken nitelikli taşınmaza ilişkin bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer, buna ait vesikalarla, mesken nitelikli taşınmazın bulunduğu yerdeki Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı yetkili vergi dairesine, mesken nitelikli taşınmazın değerinin 42 nci maddede belirtilen istisna tutarını aştığı yılı takip eden yılın Şubat ayının 20 nci günü sonuna kadar beyanname ile beyan edilir ve vergi, yetkili vergi dairesince yıllık olarak tarh ve tahakkuk olunur. Müteakip yıllar için mükellef tarafından aynı şekilde yıllık olarak beyanname verilir ve vergi ilgili vergi dairesince tarh ve tahakkuk olunur.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

Elbirliği mülkiyetinde mükellefler müşterek beyanname verebilecekleri gibi, münferiden de beyanname verebilirler. Paylı mülkiyet halinde ise beyanname münferiden verilir.

Vergi dairesi tarafından tarh ve tahakkuk ettirilen vergi, ilgili yılın Şubat ve Ağustos aylarının sonuna kadar iki eşit taksitte ödenir.

Yıl içerisinde mükellefiyetin başlamasını gerektirecek durumun meydana gelmesi halinde, mükellef tarafından takip eden yılın beyanname verme süresi içerisinde ilgili vergi dairesine beyanname verilir.

Bu Kanunun 37 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrâ hükümleri, değerli konut vergisi bakımından uygulanmaz.

Değerli konut vergisi hasılatı:

MADDE 48- Tahsil edilen değerli konut vergisi, genel bütçe geliri olarak kaydedilir ve 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile diğer kanunlara göre mahalli idarelere verilecek payların hesabında dikkate alınmaz.

Yetki:

MADDE 49- Bu verginin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, muafiyetlerin uygulanmasında aranacak belgeleri tespit etmeye, 47 nci maddede yer alan beyanname verme ve ödeme sürelerini üç aya kadar uzatmaya, beyannamenin verileceği yetkili vergi dairesini, beyannamenin şekil, içerik ve eklerini belirlemeye ve verginin beyanname aranmaksızın tahakkuk ettirilmesine Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 33- 1319 sayılı Kanuna, bu Kanunla eklenen 42 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Vergiye ait değerlerin tespiti, ilanı ve kesinleşmesi:

MADDE 43- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce ilgili mevzuat kapsamında yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucunda belirlenen ve değeri 42 nci maddede yer alan tutarı aşan (bu tutar dahil) mesken nitelikli taşınmazlar, ilgilileri tarafından ulaşılabilecek şekilde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün internet sitesinde ilan edilir ve ilgisine ayrıca tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren on beşinci günün sonuna kadar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne itiraz edilmeyen mesken nitelikli taşınmaz değeri kesinleşir. Süresinde yapılan itirazlar, on beş gün içinde değerlendirilerek sonuçlandırılır ve kesinleşen değer, aynı usulle ilan ve ilgisine tebliğ edilir. Bu değer, değerli konut vergisi uygulamasında Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer olarak kabul edilir.

Bu vergi uygulamasında, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen bir değer bulunmaması durumunda, bina vergi değeri esas alınarak vergilendirme işlemleri yapılır.

Bina vergi değeri, 29 uncu maddeye göre belirlenen vergi değeridir.”

MADDE 34- 1319 sayılı Kanuna, bu Kanunla eklenen 43 üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Matrah ve nispet:

MADDE 44- Verginin matrahı, bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değerden yüksek olanıdır.

Değerli konut vergisine tabi mesken nitelikli taşınmazlardan değeri;

5.000.000 TL ile 7.500.000 TL arasında olanlar (Binde 3)

7.500.001 TL ile 10.000.000 TL arasında olanlar (Binde 6)

10.000.001 TL’yi aşanlar (Binde 10)

oranında vergilendirilir.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Paylı mülkiyette ve elbirliği mülkiyette, matrahın hesabında mesken nitelikli taşınmazın toplam değeri esas alınır.

42 nci maddede yer alan tutar, ikinci fıkrada yer alan vergi oranlarına esas mesken nitelikli taşınmaz değerlerinin alt ve üst sınırları ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen ve 42 nci maddede yer alan tutarı aşan (bu tutar dahil) mesken nitelikli taşınmazların değeri her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan tutarların 10.000 Türk lirasına kadar olan kesirleri dikkate alınmaz (Şu kadar ki; Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen taşınmaz değeri, değer tespitinin yapıldığı yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmaz.)”

MADDE 35- 1319 sayılı Kanuna, bu Kanunla eklenen 44 üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Mükellefiyet:

MADDE 45- Değerli konut vergisini mesken nitelikli taşınmazların maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa mesken nitelikli taşınmaza malik gibi tasarruf edenler öder.

Bir mesken nitelikli taşınmaza paylı mülkiyet hâlinde malik olanlar, hisseleri oranında mükelleftirler. Elbirliği mülkiyette malikler vergiden müteselsilen sorumlu olurlar.

Değerli konut vergisi mükellefiyeti;

a) Mesken nitelikli taşınmazın değerinin, bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer 42 nci maddede belirtilen tutarı aştığının (bu tutar dahil) belirlendiği tarihi,

b) 33 üncü maddenin (1) ila (7) numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması hâlinde bu değişikliklerin vuku bulduğu tarihi,

c) Muafiyetin sukut ettiği tarihi,
takip eden yıldan itibaren başlar.

Yanan, yıkılan, tamamen kullanılmaz hale gelen veya vergiye tabi iken muaflık şartlarını kazanan mesken nitelikli taşınmazlardan dolayı mükellefiyet, bu olayların vuku bulduğu tarihi takip eden taksitten itibaren sona erer.”

MADDE 36- 1319 sayılı Kanuna, bu Kanunla eklenen 45 inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Muaflıklar:

MADDE 46- Aşağıda yazılı mesken nitelikli taşınmazlar, değerli konut vergisinden muaftır:

a) Genel ve özel bütçeli idarelerin, belediyelerin ve üniversitelerin maliki veya intifa hakkına sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar.

b) Türkiye sınırları içinde mesken nitelikli tek taşınmazı olan kişilerden; kendisine bakmakla mükellef kimesesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) (Bu hüküm, belirtilen kişilerin tek meskene hisse ile sahip olmaları hâlinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır).

c) Yabancı devletlere ait olup elçilik ve konsolosluk olarak kullanılan mesken nitelikli taşınmazlar ile elçilerin ikametine mahsus mesken nitelikli taşınmazlar ve bunların müstemlatı (karşılıklı olmak şartıyla) ve merkezi Türkiye’de bulunan milletlerarası kuruluşlara, milletlerarası kuruluşların Türkiye’deki temsilciliklerine ait mesken nitelikli taşınmazlar.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 34- 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin ikinci paragrafında yer alan “2 yılda” ibaresi “3 yılda” şeklinde ve bendin (e) alt bendi aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“e) Yönetim ve Denetim Kurulu üyeleri ile 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Kanun ile kurulan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının Yönetim Kurulunun asıl ve yedek üyelerini seçmek,”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

ç) Esas faaliyet konusu bina inşası olanların işletmelerine kayıtlı bulunan ve henüz ilk satışa, devir ve temlike konu edilmemiş yeni inşa edilen mesken nitelikli taşınmazlar (arsa karşılığı inşaat işlerinde sözleşme gereği taahhüt işini üstlenen müteahhide kalan mesken nitelikli taşınmazlar dahil) (bu taşınmazların kiraya verilmesi veya sair surette kullanılması halleri hariç).”

MADDE 37- 1319 sayılı Kanuna, bu Kanunla eklenen 46 ncı maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Verginin beyanı, ödeme süresi ve ödeme yeri:

MADDE 47- Mükellef tarafından, mesken nitelikli taşınmaza ilişkin bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne belirlenen değer, buna ait vesikalarla, mesken nitelikli taşınmazın bulunduğu yerdeki Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı yetkili vergi dairesine, mesken nitelikli taşınmazın değerinin 42 nci maddede belirtilen tutarı aştığı (bu tutar dahil) yılı takip eden yılın Şubat ayının 20 nci günü sonuna kadar beyanname ile beyan edilir ve vergi, yetkili vergi dairesince yıllık olarak tarh ve tahakkuk olunur. Müteakip yıllar için mükellef tarafından aynı şekilde yıllık olarak beyanname verilir ve vergi ilgili vergi dairesince tarh ve tahakkuk olunur.

Elbirliği mülkiyetinde mükellefler müşterek beyanname verebilecekleri gibi, münferiden de beyanname verebilirler. Paylı mülkiyet hâlinde ise beyanname münferiden verilir.

Vergi dairesi tarafından tarh ve tahakkuk ettirilen vergi, ilgili yılın şubat ve ağustos aylarının sonuna kadar iki eşit taksitte ödenir.

Yıl içerisinde mükellefiyetin başlamasını gerektirecek durumun meydana gelmesi hâlinde, mükellef tarafından takip eden yılın beyanname verme süresi içerisinde ilgili vergi dairesine beyanname verilir.

Bu Kanunun 37 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrâ hükümleri, değerli konut vergisi bakımından uygulanmaz.”

MADDE 38- 1319 sayılı Kanuna bu Kanunla eklenen 47 nci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Değerli konut vergisi hasılatı:

MADDE 48- Tahsil edilen değerli konut vergisi, genel bütçe geliri olarak kaydedilir ve 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile diğer kanunlara göre mahalli idarelere verilecek payların hesabında dikkate alınmaz.”

MADDE 39- 1319 sayılı Kanuna, bu Kanunla eklenen 48 inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiş ve mevcut maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Yetki:

MADDE 49- Bu verginin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, muafiyetlerin uygulanmasında aranacak belgeleri tespit etmeye, 47 nci maddede yer alan beyanname verme ve ödeme sürelerini üç aya kadar uzatmaya, beyannamenin verileceği yetkili vergi dairesini, beyannamenin şekil, içerik ve eklerini belirlemeye ve verginin beyanname aranmaksızın tahakkuk ettirilmesine Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 40- 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin ikinci paragrafında yer alan “2 yılda” ibaresi “üç yılda” şeklinde ve bendin üçüncü paragrafının (e) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“e) Yönetim ve Denetim Kurulu üyeleri ile 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun ile kurulan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Yönetim Kurulunun asil ve yedek üyelerini seçmek,”

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 35- 1618 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Birliğin 2019 yılı Kasım ayında yapılacak olan seçimlerinde 34 üncü maddenin birinci fıkrasının (A) bendinde yer alan seçimlerin üç yılda bir kasım ayında yapılacağına ilişkin hüküm uygulanmaz.

Birliğin 2019 yılı Kasım ayında yapılan seçimlerinde seçilen Yönetim, Denetim ve Disiplin Kurulu üyeleri ile Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının Yönetim Kurulunun asıl ve yedek üyelerinin görev süresi 3 yıl olarak uygulanır.”

MADDE 36- 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununun ek 12 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 37- 25/3/1987 tarihli ve 3332 sayılı Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler ile 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- 31/12/2014 tarihine kadar, pay sahibi sayısı nedeniyle payları halka arz olunmuş sayılan ve payları borsada işlem gören anonim ortaklıklar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak nominal ya da primli değer üzerinden pay veya pay adı altında satışı yapılmış olan her türlü araç, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun kaydileştirmeye ilişkin şartlarına tabi olmaksızın 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında pay addolunur, bu ortaklıklara yapılan ödemeler pay karşılığı yapılmış kabul edilir ve ortaklık ilişkisi kurulmuş sayılır. Bu payların kaydileştirilmemiş olması ortaklık haklarına hanel getirmeyeceği gibi ortaklık ilişkisinin kurulmadığı da iddia edilemez.

Birinci fıkra kapsamında kurulmuş olan ortaklık ilişkileri hakkında; geçerli bir ortaklık ilişkisi bulunmadığı veya primli pay satışı yapıldığı ileri sürülerek sebepsiz zenginleşme, haksız fiil, sözleşme öncesi görüşmelere aykırılık veya sözleşmeye aykırılık nedenlerine dayalı olarak açılan ve kanun yolu incelemesindeki davalı dahil görülmemekte olan menfi tespit, tazminat veya alacak davalarında, karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilir ve yargılama gideri ile maktu vekalet ücreti ortaklık üzerinde bırakılır.”

MADDE 38- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına (z) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(aa) Faaliyet ve görev alanı kapsamında yer alan tarımsal ürünlerle ilgili olmak üzere, üretimin yetersiz olması nedeniyle ürün fiyatlarında meydana gelebilecek olağanüstü dalgalanmaların önlenmesi veya ürünlerde fiyat istikrarının sağlanması amacıyla ilgili bakanın onayı ve Toprak Mahsulleri Ofisi Yönetim Kurulunun görevlendirmesi ile Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün ithalat yoluyla yapacağı tarımsal ürün alımları ile buna ilişkin hizmet alımları,”

MADDE 39- 4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesine “yapım işlerinde” ibaresinden sonra gelmek üzere “; Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Beşinci fıkra kapsamında Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak alımlarda uygulanacak usul ve esaslar Kurum görüşü üzerine Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından belirlenir. Bu kapsamda yapılacak alımlarda Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirlenen temel ilkelere uyularak, ihaleler en yüksek katılımı sağlayacak şekilde gerçekleştirilir.”

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 41- 1618 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Birliğin 2019 yılı Kasım ayında yapılacak olan seçimlerinde 34 üncü maddenin birinci fıkrasının (A) bendinde yer alan, seçimlerin üç yılda bir kasım ayında yapılacağına ilişkin hüküm uygulanmaz.

Birliğin 2019 yılı Kasım ayında yapılan seçimlerinde seçilen Yönetim, Denetim ve Disiplin Kurulu üyeleri ile Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Yönetim Kurulunun asil ve yedek üyelerinin görev süresi üç yıl olarak uygulanır.”

MADDE 42- 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanununun ek 12 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 43- 25/3/1987 tarihli ve 3332 sayılı Sermaye Piyasasının Teşviki, Sermayenin Tabana Yaygınlaştırılması ve Ekonomiyi Düzenlemede Alınacak Tedbirler İle 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu ve 3182 Sayılı Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- 31/12/2014 tarihine kadar, pay sahibi sayısı nedeniyle payları halka arz olunmuş sayılan ve payları borsada işlem gören anonim ortaklıklar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak nominal ya da primli değer üzerinden pay veya pay adı altında satışı yapılmış olan her türlü araç, 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun kaydileştirmeye ilişkin şartlarına tabi olmaksızın 29/6/1956 tarihli ve 6762 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunu ile 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu kapsamında pay addolunur, bu ortaklıklara yapılan ödemeler pay karşılığı yapılmış kabul edilir ve ortaklık ilişkisi kurulmuş sayılır. Bu payların kaydileştirilmemiş olması ortaklık haklarına hanel getirmeyeceği gibi ortaklık ilişkisinin kurulmadığı da iddia edilemez.

Birinci fıkrada kapsamında kurulmuş olan ortaklık ilişkileri hakkında; geçerli bir ortaklık ilişkisi bulunmadığı veya primli pay satışı yapıldığı ileri sürülerek sebepsiz zenginleşme, haksız fiil, sözleşme öncesi görüşmelere aykırılık veya sözleşmeye aykırılık nedenlerine dayalı olarak açılan ve kanun yolu incelemesindeki davalarda dahil görülmemekte olan menfi tespit, tazminat veya alacak davalarında, karar verilmesine yer olmadığına dair karar verilir ve yargılama gideri ile maktu vekalet ücreti ortaklık üzerinde bırakılır.”

MADDE 44- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına (z) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(aa) Faaliyet ve görev alanı kapsamında yer alan tarımsal ürünlerle ilgili olmak üzere, üretimin yetersiz olması nedeniyle ürün fiyatlarında meydana gelebilecek olağanüstü dalgalanmaların önlenmesi veya ürünlerde fiyat istikrarını sağlamak amacıyla ilgili bakanın onayı ve Toprak Mahsulleri Ofisi Yönetim Kurulunun görevlendirmesi ile Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün ithalat yoluyla yapacağı tarımsal ürün alımları ile buna ilişkin hizmet alımları,”

MADDE 45- 4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesine “yapım işlerinde” ibaresinden sonra gelmek üzere “; Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkraya eklenmiştir.

“Beşinci fıkrada Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak alımlarda uygulanacak usul ve esaslar Kurum görüşü üzerine Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından belirlenir. Bu kapsamda yapılacak alımlarda Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirlenen temel ilkelere uyularak, ihaleler en yüksek katılımı sağlayacak şekilde gerçekleştirilir.”

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

MADDE 40- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 31- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2019 yılı için, 1/1/2019 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarına yetmiş milyar Türk lirası ilave edilerek uygulanır.”

MADDE 41- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 79- 5434 sayılı Kanunun mülga 64 üncü maddesi, bu Kanunun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrası ile 2330 sayılı Kanun veya 2330 sayılı Kanun hükümleri uygulanarak aylık bağlanmasını gerektiren kanunlara, 1005 sayılı Kanun, 3713 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesine, 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansması Hakkında Kanuna ve 24/6/2008 tarihli ve 5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanuna göre aylık bağlanmış olanların kendilerine veya bunlardan ölenlerin hak sahiplerine, bu kapsamda maddenin yürürlük tarihine kadar yapılan ve bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olduğu Kurumca tespit edilen fazla veya yersiz ödemelere ilişkin borç çıkarılmaz, çıkarılmış borçların ödenmemiş olan kısımları terkin edilir, maddenin yayımı tarihinden önce tahsil edilmiş tutarlar iade ve mahsup edilmez.

2330 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı cümlelerine aykırı olacak şekilde ödenen ve bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olduğu Kurumca tespit edilen fazla veya yersiz olarak yapılan ödemeler hakkında da birinci fıkra hükümleri uygulanır.”

MADDE 42- 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna ilişkin hükümler

EK MADDE 5- (1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunda Başkan ve üyeler, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin eder. Yemin için yapılan başvuru Yargıtay tarafından acele işlerden sayılır. Başkan ve üyeler, yemin etmedikçe göreve başlamış sayılmaz.

(2) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunda Başkan Yardımcısı, Daire Başkanı ve Grup Başkanı kadrolarına atanacaklarda aşağıdaki şartlar aranır:

- a) 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde sayılan genel şartları taşımak.
- b) En az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak.
- c) Kamuda ve/veya sosyal güvenlik kurumlarına tabi olmak kaydıyla uluslararası kuruluşlar ile özel sektörde veya serbest olarak en az beş yıl çalışmış olmak.

(3) Başkan ve üyeler ile Kurum personeline; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesi uyarınca belirlenmiş emsali personele mali ve sosyal haklar kapsamında yapılan ödemeler aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir. Emsali personele yapılan ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz. Başkan ve üyeler ile Kurum personeli emeklilik hakları bakımından da emsali olarak belirlenen personel ile denk kabul edilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 46- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan “Dış borcun tahsisi” tanımına “Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne” ibaresinden sonra gelmek üzere “, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 47- 4749 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 31- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2019 yılı için, 1/1/2019 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarına yetmiş milyar Türk lirası ilave edilerek uygulanır.”

MADDE 48- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 79- 5434 sayılı Kanunun mülga 64 üncü maddesi, bu Kanunun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrası ile 2330 sayılı Kanun veya 2330 sayılı Kanun hükümleri uygulanarak aylık bağlanmasını gerektiren kanunlara, 1005 sayılı Kanun, 3713 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesine, 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılama Hakkında Kanuna ve 24/6/2008 tarihli ve 5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanuna göre aylık bağlanmış olanların kendilerine veya bunlardan ölenlerin hak sahiplerine, bu kapsamda maddenin yürürlük tarihine kadar yapılan ve bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olduğu Kurumca tespit edilen fazla veya yersiz ödemelere ilişkin borç çıkarılmaz, çıkarılmış borçların ödenmemiş olan kısımları terkin edilir, maddenin yayımı tarihinden önce tahsil edilmiş tutarlar iade ve mahsup edilmez.

2330 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı cümlelerine aykırı olacak şekilde ödenen ve bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olduğu Kurumca tespit edilen fazla veya yersiz olarak yapılan ödemeler hakkında da birinci fıkra hükümleri uygulanır.”

MADDE 49- 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna ilişkin hükümler

EK MADDE 5- (1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunda Başkan ve üyeler, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin eder. Yemin için yapılan başvuru Yargıtay tarafından acele işlerden sayılır. Başkan ve üyeler, yemin etmedikçe göreve başlamış sayılmaz.

(2) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunda Başkan Yardımcısı, Daire Başkanı ve Grup Başkanı kadrolarına atanacaklarda aşağıdaki şartlar aranır:

- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde sayılan genel şartları taşımak.
- En az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak.
- Kamuda ve/veya sosyal güvenlik kurumlarına tabi olmak kaydıyla uluslararası kuruluşlar ile özel sektörde veya serbest olarak en az beş yıl çalışmış olmak.

(3) Başkan ve üyeler ile Kurum personeline; 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesi uyarınca belirlenmiş emsali personele mali ve sosyal haklar kapsamında yapılan ödemeler aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir. Emsali personele yapılan ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz. Başkan ve üyeler ile Kurum personeli emeklilik hakları bakımından da emsali olarak belirlenen personel ile denk kabul edilir.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

(4) Başkan ve üyeler ile Kurum personeli sosyal güvenlik açısından 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılır. 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı iken Başkan ve üyeliğe atanarlardan bu görevleri sona erenler veya bu görevlerinden ayrılma isteğinde bulunanların bu görevlerde geçen hizmet süreleri kazanılmış hak aylık, derece ve kademelerinin tespitinde dikkate alınır. Bunlardan bu görevleri sırasında 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girenlerin bu görevlerde geçen süreleri makam tazminatı ile temsil tazminatı ödenmesi gereken süre olarak değerlendirilir. Kamu kurum ve kuruluşlarında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı iken Başkan ve üyeliğe atanarlardan, önceki kurum ve kuruluşları ile ilişkilerinin kesilmesi kendilerine kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesini gerektirmez. Bu durumda olanların kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesi gereken hizmet süreleri, Başkan ve üyelikte geçen hizmet süreleri ile birleştirilir ve emeklilik ikramiyesi ödenecek süre olarak değerlendirilir.

(5) Başkan ve üyeliğe atanarlardan atama yapılmadan önce kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların, istekleri halinde bu kurumlara bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında beşinci fıkraya hükmü uygulanmaz.

(6) Kurum 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 25 inci maddesi hükümlerine göre personel görevlendirebilir.

(7) Kurumda, 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 6 ncı maddesinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde sözleşmeli olarak bilişim personeli çalıştırılabilir. Söz konusu maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan şartlar Kurum için aranmaz.

(8) Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar için izin verme yetkisi; Başkan ve üyeler için ilişkili Bakana, Kurum personeli için ise Başkana aittir. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin görevleri ile ilgili olarak iştirak halinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Kurum personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisi ilişkili Bakana aittir. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin, görevden ayrılmış olsalar dahi, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı başlatılan soruşturma ve kovuşturmalar, ilgili üye veya personelin talebi halinde, Kurum tarafından görevlendirilecek bir avukat tarafından takip edilir. Söz konusu davalara ilişkin dava giderleri ile Türkiye Barolar Birliğince açıklanan aşgari ücret tarifesinde belirlenen avukatlık ücretinin onbeş katını aşmamak üzere belirlenen avukatlık ücreti Kurum bütçesinden karşılanır. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin, kovuşturma sonucunda mahkumiyetine karar verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, Kurum bütçesinden karşılanan avukatlık ücreti, ilgili Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin genel hükümlere göre tahsil olunur.

(9) Başkan ve üyeler, 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tabidir.

(10) Başkan ve üyeler, görevlerinden ayrılma tarihleri izleyen iki yıl içinde Kurumun denetlemekle ve düzenlemekle yetkili olduğu sektör ve alandaki özel kuruluşlarda görev alamaz. Bu fıkraya hükmüne uymayanlar hakkında 2/10/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi hükmü uygulanır.

(11) Kurumun malları, varlıkları, hak ve alacakları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez ve rehnedilemez.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) Başkan ve üyeler ile Kurum personeli sosyal güvenlik açısından 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılır. 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı iken Başkan ve üyeliğe atanarlardan bu görevleri sona erenler veya bu görevlerinden ayrılma isteğinde bulunanların bu görevlerde geçen hizmet süreleri kazanılmış hak aylık, derece ve kademelerinin tespitinde dikkate alınır. Bunlardan bu görevleri sırasında 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girenlerin bu görevlerde geçen süreleri makam tazminatı ile temsil tazminatı ödenmesi gereken süre olarak değerlendirilir. Kamu kurum ve kuruluşlarında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı iken Başkan ve üyeliğe atanarlardan, önceki kurum ve kuruluşları ile ilişkilerinin kesilmesi kendilerine kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesini gerektirmez. Bu durumda olanların kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesi gereken hizmet süreleri, Başkan ve üyelikte geçen hizmet süreleri ile birleştirilir ve emeklilik ikramiyesi ödenecek süre olarak değerlendirilir.

(5) Başkan ve üyeliğe atanarlardan atama yapılmadan önce sosyal güvenlik yönünden diğer statülere tabi olanların, istekleri hâlinde bu statülere bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında dördüncü fıkra hükmü uygulanmaz.

(6) Kurum 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 25 inci maddesi hükümlerine göre personel görevlendirebilir.

(7) Kurumda, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 6 ncı maddesinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde sözleşmeli olarak bilişim personeli çalıştırılabilir. Söz konusu maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan şartlar Kurum için aranmaz.

(8) Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar için izin verme yetkisi; Başkan ve üyeler için ilişkili Bakana, Kurum personeli için ise Başkana aittir. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin görevleri ile ilgili olarak iştirak hâlinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Kurum personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisi ilişkili Bakana aittir. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin, görevden ayrılmış olsalar dahi, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı başlatılan soruşturma ve kovuşturmalar, ilgili üye veya personelin talebi hâlinde, Kurum tarafından görevlendirilecek bir avukat tarafından takip edilir. Söz konusu davalara ilişkin dava giderleri ile Türkiye Barolar Birliğince açıklanan asgari ücret tarifesinde belirlenen avukatlık ücretinin onbeş katını aşmamak üzere belirlenen avukatlık ücreti Kurum bütçesinden karşılanır. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin, kovuşturma sonucunda mahkumiyetine karar verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi hâlinde, Kurum bütçesinden karşılanan avukatlık ücreti, ilgili Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin genel hükümlere göre tahsil olunur.

(9) Başkan ve üyeler, 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tabidir.

(10) Başkan ve üyeler, görevlerinden ayrılma tarihleri izleyen iki yıl içinde Kurumun denetlemekle ve düzenlemekle yetkili olduğu sektör ve alandaki özel kuruluşlarda görev alamaz. Bu fıkra hükmüne uymayanlar hakkında 2/10/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi hükmü uygulanır.

(11) Kurumun malları, varlıkları, hak ve alacakları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez ve rehnedilemez.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

(12) Aşağıdaki gelirler Kurumun gelirleri arasında yer alır:

a) Türkiye’de kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile yurtdışında kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatlarından ve sigorta ve reasürans brokerlerinden tahsil edilen katılma payları.

b) Sigorta acenteleri ve sigorta eksperlerinden Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından levha kayıt ücreti veya aidat olarak tahsil edilen tutarlardan indirilmek suretiyle Kuruma aktarılan katılma payları.

c) Kurumca belirlenen tescil, izin ve ruhsat hizmet bedelleri.

(13) Onikinci fıkra uyarınca katılma payı olarak tahsil olunacak tutarlar, söz konusu fıkranın (a) bendinde belirtilen kuruluşların bir önceki yıl bilanço toplamalarının onbinde beşini, (b) bendinde belirtilen tutarın ise beşte birini geçemez.

(14) Kurum kadrolarına atanan ve haklarında 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 12 nci ve geçici 16 ncı maddeleri hükümleri uygulananların mali hakları hususunda söz konusu hükümlerin uygulanmasına devam olunur.”

MADDE 43- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 32- Vergi Müfettişleri, en az dört yıllık yükseköğretim veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri ile yönetmelikle belirlenen yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilmiş yükseköğretim kurumlarından mezun olup, sınavın yapıldığı tarih itibarıyla otuz beş yaşını doldurmamış olan ve yapılacak özel yarışma sınavını kazananlar arasından, Bakan onayı ile mesleğe Vergi Müfettiş Yardımcısı olarak atanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(12) Aşağıdaki gelirler Kurumun gelirleri arasında yer alır:

a) Türkiye’de kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile yurt dışında kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatlarından ve sigorta ve reasürans brokerlerinden tahsil edilen katılma payları.

b) Sigorta acenteleri ve sigorta eksperlerinden Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından levha kayıt ücreti veya aidat olarak tahsil edilen tutarlardan indirilmek suretiyle Kuruma aktarılan katılma payları.

c) Kurumca belirlenen tescil, izin ve ruhsat hizmet bedelleri.

(13) Onikinci fıkra uyarınca katılma payı olarak tahsil olunacak tutarlar, söz konusu fıkranın (a) bendinde belirtilen kuruluşların bir önceki yıl bilanço toplamalarının onbinde beşini, (b) bendinde belirtilen tutarın ise beşte birini geçemez.

(14) Kurum kadrolarına atanan ve haklarında 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 12 nci ve geçici 16 ncı maddeleri hükümleri uygulananların mali hakları hususunda söz konusu hükümlerin uygulanmasına devam olunur.”

MADDE 50- 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “30/6/2022” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya “üretim faaliyeti durdurulamaz ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımların gerçekleştirilmemesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanmaması nedeniyle” ibaresi ve ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımlara dair yapım sözleşmesi ile iş termin planını 30/6/2020 tarihine kadar Bakanlığa sunmayan üretim tesisleri bu haklardan yararlanamaz. İş termin planı sunulan üretim tesisleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından bu iş termin planına uygun olmadığı tespit edilen tesislere 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 20 nci maddesinde yer alan ilgili idari para cezaları yirmi kat artırılarak uygulanır. İş termin planındaki herhangi bir işin yapımının belirtildiği süreye göre bir yıl geciktiğinin tespiti halinde üretim tesisinin faaliyeti durdurulur. Bu madde kapsamında verilen idari para cezalarına karşı dava açılması cezanın tahsil işlemlerini durdurmaz.”

MADDE 51- 8/11/2016 tarihli ve 6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 37 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olan ve bu nedenle kamu görevinden çıkarılmış olan kişilerden, adli veya idari soruşturma veya kovuşturması devam edenlerin sosyal güvenlik haklarına ilişkin başvuruları hakkında 31/10/2019 tarihine kadar karar alan, bu kararları yerine getiren veya işlem yapmayan kamu görevlilerinin bu karar ve fiilleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğu doğmaz.”

MADDE 52- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 32- Vergi Müfettişleri, en az dört yıllık yükseköğretim veren hukuk, siyasi bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri ile yönetmelikle belirlenen yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilmiş yükseköğretim kurumlarından mezun olup, sınavın yapıldığı tarih itibarıyla otuz beş yaşını doldurmamış olan ve yapılacak özel yarışma sınavını kazananlar arasından, Bakan onayı ile mesleğe Vergi Müfettiş Yardımcısı olarak atanır.

(İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Teklifi)

Vergi Müfettiş Yardımcıları, fiilen üç yıl çalışmak ve yardımcılık döneminde performans değerlendirmesine göre başarılı olmak şartıyla yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Yeterlik sınav konuları ile sınava ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir. Yapılacak yeterlik sınavında başarılı sayılabilmek için yeterlik sınavında alınan puanın yüz puan üzerinden en az altmışbeş puan olması şarttır. Yeterlik sınavında başarılı olanlar Vergi Müfettişi olarak atanırlar. Yeterlik sınavında başarılı olamayanlar ise Bakanlığında derecelerine uygun memur kadrolarına atanırlar.

Yardımcılık dönemi dahil Vergi Müfettişi olarak en az on yıl çalışan ve Vergi Müfettişliğine atanma tarihi sonrasında en az altı yıl performans değerlendirmesinde başarılı olanlar, Vergi Başmüfettişi kadrolarına atanırlar.

Performans değerlendirme sistemi, Vergi Müfettişlerinin mesleki yeterlik ve yetkinliklerinin objektif, nesnel ve mukayeseli bir şekilde değerlendirilmesi için görev yaptıkları süre içindeki sınavlarda elde ettikleri başarı derecesi, görev yaptıkları başkanlıkların Vergi Müfettişlerinin iş performansına ilişkin değerlendirmeleri, düzenledikleri vergi inceleme raporları hakkında rapor değerlendirme komisyonları tarafından yapılan değerlendirmeler, düzenledikleri diğer inceleme, araştırma, görüş, denetim ve soruşturma raporları hakkında yapılan değerlendirmeler, lisansüstü eğitim düzeyleri ve benzeri kriterler esas alınarak oluşturulur. Vergi Müfettişlerinin performans değerlendirmesi takvim yılı itibarıyla yapılır.

Performans değerlendirme sisteminin oluşturulması ve yönetimi ile Vergi Müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları, mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlikleri, yükselmeleri, görevlendirilmeleri ve yer değiştirmelerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

Yürürlük

MADDE 44- (1) Bu Kanunun;

- a) 1 inci ilâ 7 nci maddeleri bu Kanunun yayım tarihini izleyen üçüncü ay başında,
- b) 9 uncu ve 10 uncu maddeleri 1/4/2020 tarihinde,
- c) 12 nci ve 13 üncü maddeleri bu Kanunun yayım tarihini izleyen ay başında,
- ç) 11 inci ve 16 ncı maddeleri 1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
- d) 14 üncü ve 15 inci maddeleri 1/1/2020 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemi gelir ve kazançlarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
- e) 18 inci maddesi 1/1/2019 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
- f) 19 uncu maddesi 1/1/2020 tarihinden itibaren verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinde uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
- g) 22 nci maddesinin 193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinde yer alan “31/12/2019” ibaresini “31/12/2023” şeklinde değiştiren hükmü yayımı tarihinde, diğer hükümleri 1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
- ğ) 24 üncü, 26 ncı, 28 inci, 29 uncu, 31 inci ve 32 nci maddeleri, 33 üncü maddesiyle 1319 sayılı Kanuna eklenen 44 üncü maddenin dördüncü fıkrası ve 36 ncı maddesi 1/1/2020 tarihinde,
- h) Diğer hükümleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 45- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Vergi Müfettiş Yardımcıları, fiilen üç yıl çalışmak ve yardımcılık döneminde performans değerlendirmesine göre başarılı olmak şartıyla yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Yeterlik sınav konuları ile sınava ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir. Yapılacak yeterlik sınavında başarılı sayılabilmek için yeterlik sınavında alınan puanın yüz puan üzerinden en az altmışbeş puan olması şarttır. Yeterlik sınavında başarılı olanlar Vergi Müfettişi olarak atanırlar. Yeterlik sınavında başarılı olamayanlar ise Hazine ve Maliye Bakanlığında derecelerine uygun memur kadrolarına atanırlar.

Yardımcılık dönemi dahil Vergi Müfettişi olarak en az on yıl çalışan ve Vergi Müfettişliğine atanma tarihi sonrasında en az altı yıl performans değerlendirmesinde başarılı olanlar, Vergi Başmüfettişi kadrolarına atanırlar.

Performans değerlendirme sistemi, Vergi Müfettişlerinin mesleki yeterlik ve yetkinliklerinin objektif, nesnel ve mukayeseli bir şekilde değerlendirilmesi için görev yaptıkları süre içindeki sınavlarda elde ettikleri başarı derecesi, görev yaptıkları başkanlıkların Vergi Müfettişlerinin iş performansına ilişkin değerlendirmeleri, düzenledikleri vergi inceleme raporları hakkında rapor değerlendirme komisyonları tarafından yapılan değerlendirmeler, düzenledikleri diğer inceleme, araştırma, görüş, denetim ve soruşturma raporları hakkında yapılan değerlendirmeler, lisansüstü eğitim düzeyleri ve benzeri kriterler esas alınarak oluşturulur. Vergi Müfettişlerinin performans değerlendirmesi takvim yılı itibarıyla yapılır.

Performans değerlendirme sisteminin oluşturulması ve yönetimi ile Vergi Müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları, mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlikleri, yükselmeleri, görevlendirilmeleri ve yer değiştirmelerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

Yürürlük

MADDE 53- (1) Bu Kanunun;

- a) 1 ilâ 7 nci maddeleri bu Kanunun yayım tarihini izleyen üçüncü ay başında,
- b) 9 uncu maddesi 1/4/2020 tarihinde,
- c) 10 ve 15 inci maddeleri 1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
- ç) 11 ve 12 nci maddeleri bu Kanunun yayım tarihini izleyen ay başında,
- d) 13 üncü ve 14 üncü maddeleri 1/1/2020 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemi gelir ve kazançlarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
- e) 17 nci maddesi 1/1/2019 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
- f) 18 inci maddesi 1/1/2020 tarihinden itibaren verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinde uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
- g) 21 inci maddesinin 193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinde yer alan “31/12/2019” ibaresini “31/12/2023” şeklinde değiştiren hükmü yayımı tarihinde, diğer hükümleri 1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,
- ğ) 23 üncü, 25 inci, 27 nci, 28 inci, 30 uncu ve 31 inci maddeleri, 34 üncü maddesiyle 1319 sayılı Kanuna eklenen 44 üncü maddenin dördüncü fıkrası ve 42 nci maddesi 1/1/2020 tarihinde,
- h) Diğer hükümleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 54- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

TBMM Basımevi - 2019